VYHODNOTENIE MEDZIREZORTNÉHO PRIPOMIENKOVÉHO KONANIA

Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030

Spôsob pripomienkového konania	
Počet vznesených pripomienok, z toho zásadných	444 /344
Počet vyhodnotených pripomienok	444
Počet akceptovaných pripomienok, z toho zásadných	268/211
Počet čiastočne akceptovaných pripomienok, z toho zásadných	100/77
Počet neakceptovaných pripomienok, z toho zásadných	76/55

Rozporové konanie (s kým, kedy, s akým výsledkom)

MŠVVaŠ SR, 8.9.2018, rozpor odstránený.
ZMOS, 27.9.2018, rozpor odstránený.

MPRV SR, 2.10.2018, rozpor neodstránený.
Počet odstránených pripomienok: 47
Počet neodstránených pripomienok:0

LZ VLK4.10.2018, rozpor neodstránený.
Počet odstránených pripomienok: 6
Počet neodstránených pripomienok:3

KLUB 500, 4.10.2018, rozpor neodstránený.
Počet odstránených pripomienok: 24
Počet neodstránených pripomienok:3

NLC, 5.10.2018, rozpor neodstránený
Počet odstránených pripomienok: 31
Počet neodstránených pripomienok:26

RÚZ, 5.10.2018, rozpor odstránený.
MH SR, 28.9.2018, rozpor odstránený.

Lesy SR, 5.10.2018, rozpor neodstránený.
Počet odstránených pripomienok: 11
Počet neodstránených pripomienok:4

SLsK, 8.10.2018, rozpor neodstránený.
Počet odstránených pripomienok: 8
Počet neodstránených pripomienok:1

SPK, 8.10.2018, rozpor neodstránený
Počet odstránených pripomienok: 16
Počet neodstránených pripomienok:2

URZVNL, 8.10.2018, rozpor neodstránený.
Počet odstránených pripomienok: 32
Počet neodstránených pripomienok: 7

Sumarizácia vznesených pripomienok podľa subjektov

Č.	Subjekt	Pripomienky do termínu	Pripomienky po termíne	Nemali pripomienky	Vôbec nezaslali
1.	Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky	4 (1o,3z)	0 (0o,0z)		
2.	COOP Jednota Slovensko, spotrebné družstvo	1 (0o,1z)	0 (0o,0z)		
3.	Generálna prokuratúra Slovenskej republiky	1 (1o,0z)	0 (0o,0z)		
4.	Klub 500	27 (3o,24z)	0 (0o,0z)		
5.	LESY Slovenskej republiky, štátny podnik	15 (0o,15z)	0 (0o,0z)		
6.	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky	2 (2o,0z)	0 (0o,0z)		
7.	Ministerstvo financií Slovenskej republiky	6 (2o,4z)	0 (0o,0z)		
8.	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky	42 (21o,21z)	0 (0o,0z)		
9.	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky	70 (24o,47z)	0 (0o,0z)		
10.	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky	2 (2o,0z)	0 (0o,0z)		
11.	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky	5 (2o,3z)	0 (0o,0z)		
12.	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky	1 (1o,0z)	0 (0o,0z)		
13.	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky	1 (1o,0z)	0 (0o,0z)		

14.	NATUR-PACK, a.s.	1 (0o,1z)	0 (0o,0z)		
15.	Národná banka Slovenska	1 (1o,0z)	0 (0o,0z)		
16.	Národné lesnícke centrum	76 (19o,57z)	0 (0o,0z)		
17.	Republiková únia zamestnávateľov	25 (4o,21z)	0 (0o,0z)		
18.	Slovenská lesnícka komora	9 (0o,9z)	0 (0o,0z)		
19.	Slovenská poľovnícka komora	18 (0o,18z)	0 (0o,0z)		
20.	Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora	7 (2o,5z)	0 (0o,0z)		
21.	Slovenský zväz výrobcov tepla	10 (1o,9z)	0 (0o,0z)		
22.	Štatistický úrad Slovenskej republiky	1 (1o,0z)	0 (0o,0z)		
23.	Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky	2 (2o,0z)	0 (0o,0z)		
24.	Úrad podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu	3 (2o,1z)	0 (0o,0z)		
25.	Únia regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov Slovenska	42 (0o,42z)	0 (0o,0z)		
26.	Úrad pre verejné obstarávanie	1 (1o,0z)	0 (0o,0z)		
27.	Úrad vlády Slovenskej republiky	1 (1o,0z)	0 (0o,0z)		
28.	Verejnosť	58 (8o,50z)	0 (0o,0z)		
29.	Združenie miest a obcí Slovenska	11 (0o,11z)	0 (0o,0z)		

30.	Zväz obchodu SR	1 (0o,1z)	0 (0o,0z)		
31.	Národný bezpečnostný úrad	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)	x	
32.	Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)	x	
33.	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)	x	
34.	Ministerstvo obrany Slovenskej republiky	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)	x	
35.	Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)	x	
36.	Protimonopolný úrad Slovenskej republiky	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)	x	
37.	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)	x	
38.	Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)	x	
39.	Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)		x
40.	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)		x
41.	Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)		x
42.	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)		x
43.	Najvyšší súd Slovenskej republiky	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)		x
44.	Národná rada Slovenskej republiky	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)		x
45.	Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)		x
46.	Odbor aproximácie práva sekcie vládnej legislatívy Úradu vlády SR	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)		x

47.	Splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)		x
48.	Konfederácia odborových zväzov Slovenskej republiky	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)		x
49.	Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)		x
50.	Konferencia biskupov Slovenska	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)		x
51.	Asociácia priemyselných zväzov	0 (0o,0z)	0 (0o,0z)		x
	Spolu	444 (100o,344z)	0 (0o,0z)		

Vyhodnotenie vecných pripomienok je uvedené v tabuľkovej časti.

Vysvetlivky k použitým skratkám v tabuľke:
O – obyčajná
Z – zásadná
A – akceptovaná
N – neakceptovaná
ČA – čiastočne akceptovaná

1	**AZZZ SR**	Názov kapitoly „Zmena klímy a ochrana ovzdušia“ nahradiť názvom „Zmena klímy“. Odôvodnenie: Uvedená kapitola sa venuje iba problematike predchádzania zmeny klímy a zmierňovaniu jej dopadov. Kvalite ovzdušia je venovaná samostatná kapitola.	**O**	N	Podkapitola "9 Čisté ovzdušie" je súčasťou kapitoly "Zmena klímy a ochrana ovzdušia".
2	**AZZZ SR**	V časti „12.1 Zvážiť environmentálnu daňovú reformu“ na str. 39 vypracovanej stratégie žiadame v druhej vete pred slovo „výnimiek“ vložiť slovo „niektorých“. Odôvodnenie: Ukončenie poskytovania oslobodenia od spotrebnej dane napr. pre zemný plyn spotrebovaný vo vysoko účinnej kogenerácii na výrobu tepla a elektriny by spôsobilo zvýšenie cien tepla zo systémov centralizovaného zásobovania teplom pre domácnosti, keďže výrobcovia tepla by si zvýšené náklady spojené s vysokoúčinnou kombinovanou výrobou zo zemného plynu preniesli do cien tepla pre domácnosti. Zvýšenie cien tepla spôsobí ďalšie znevýhodnenie systémov CZT a následne snahy o odpájanie sa zákazníkov od systémov CZT a prechod na individuálne zásobovanie teplom. Individuálne vykurovanie, malé zdroje tepla, je veľmi ťažké regulovať z hľadiska ochrany ovzdušia. Vo všeobecnosti je preto potrebné zachovať existujúce daňové zvýhodnenia pre zemný plyn, pretože už v súčasnosti nie je ekonomicky konkurenčný voči vykurovaniu tuhými palivami, najmä drevu. Zvýšenie cien zemného plynu zavedením spotrebnej dane najmä pre jeho dodávku domácnostiam by spôsobilo masívny prechod k lacnejším formám vykurovania, teda k tuhým palivám a tým pádom aj k ďalšiemu zhoršeniu kvality ovzdušia.	**Z**	A	Do opatrenia 12.1 bolo doplnené slovo "neodôvodnených" na základe konzultácie s predkladateľom pripomienky.
3	**AZZZ SR**	V časti „12.1 Zvážiť environmentálnu daňovú reformu“ na str. 39 vypracovanej stratégie žiadame, aby za vetu „Zdanenie uhlíka v sektoroch dopravy, budov, poľnohospodárstva a odpadov by, spolu so schémou obchodovania s emisnými kvótami, predstavovalo nákladovo efektívny nástroj na znižovanie emisií skleníkových plynov.“ bola doplnená veta: „Prípadná uhlíková daň v akomkoľvek sektore bude vo významnej miere zohľadňovať produkciu tuhých znečisťujúcich látok“. Odôvodnenie: Daňové zvýhodnenie dreva a produktov z neho v prípade sektorov domácnosti a energetiky spôsobí zhoršenie kvality ovzdušia, ktoré má priamy vplyv na zdravotný stav obyvateľstva. Prípadná uhlíková daň by ešte viac zvýšila rozdiel medzi cenou palivového dreva a zemného plynu, čo by malo za dôsledok ďalšie zvýšenie počtu domácnosti kúriacich tuhým palivom, najmä drevom a ďalšie zhoršovanie lokálnej kvality ovzdušia. Environmentálna daňová reforma	**Z**	A	Do opatrenia 12.1 bolo doplnené slovo "neodôvodnených" na základe konzultácie s predkladateľom pripomienky.

		by preto mala zvoliť komplexnejší prístup, ktorý zohľadní okrem produkcie skleníkových plynov aj produkciu tuhých znečisťujúcich látok.			
4	**AZZZ SR**	V časti „6.2 Zavádzať udržateľné riešenia v doprave“, v tretej vete doplniť za slová „dopadu na klímu“ slová „a kvalitu ovzdušia, pri zohľadnení nákladovej efektívnosti alebo princípu hodnoty za peniaze“. S touto pripomienkou súvisí aj všeobecná výhrada k materiálu ako celku, ktorému chýba prepojenie jednotlivých častí, kvôli vzájomnej interakcii opatrení, napr. v oblasti klímy a ochrany ovzdušia. Odôvodnenie: Doprava je významným zdrojom znečisťovania ovzdušia, najmä produkciou tuhých znečisťujúcich látok a oxidov dusíka. Analýza predchádzajúca procesu obstarávania by preto mala zohľadňovať okrem dopadov na klímu aj dopady na kvalitu ovzdušia a súčasne by mala brať do úvahy nákladovú efektívnosť jednotlivých druhov dopravných prostriedkov.	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná

5	**CJS**	PRIPOMIENKA KU KAPITOLE 10.1 „Zváži sa rozšírenie zálohovania jednorazových nápojových obalov a obmedzenie používania jednorazového plastového riadu.“ Žiadame vypustiť vyššie uvedenú vetu. Odôvodnenie: Nesúhlasíme so zavedením zálohovania jednorazových nápojových obalov. Iba v roku 2016 sa do praxe zaviedla rozšírená zodpovednosť výrobcov, v rámci ktorej už výrobcovia investovali obrovské finančné prostriedky do systému triedeného zberu prostredníctvom zberných nádob. V rámci tohto systému sa zbierajú aj PET fľaše. Zálohovanie obalov neprináša žiadne dodatočné efekty. Je to iba alternatívny systém zberu odpadu. Do tohto systému bude opätovne potrebné zainvestovať nemalé finančné prostriedky, ktoré výrobcovia paralelne investujú do systému rozšírenej zodpovednosti výrobcov. Zálohované obaly nie sú opätovne používané, ale po spotrebovaní výrobku – nápoja, sa stávajú odpadom. Tým pádom sa neprejavujú ani efekty na hierarchiu odpadového hospodárstva t.j. opätovné využívanie odpadu. Zálohovanie jednorazových obalov na nápoje nevedie k zvýšeniu používania opakovane použiteľných obalov a preto nemá dopad na predchádzanie vzniku odpadov. To ukazujú aj príklady zo zahraničia napr. z Nemecka alebo zo Švédska. V týchto krajinách sa objemy nevratných obalov uvedených na trh z roka na roky zvyšujú na úkor vratných obalov. V nemeckom systéme zálohovania obalov, kde sa uplatňuje pre spotrebiteľa pomerne zaujímavý finančný stimul (0,25 € za každý vrátený obal), sa podiel vratných obalov v hlavných nápojových sektoroch po dosiahnutí krátkodobého vrcholu počas počiatočnej fázy zavádzania systému zálohovania opäť znižuje (Andreas Rottke, Združenie nemeckých producentov minerálnych vôd, prezentácia na seminári ASCON dňa 24.02.2007). Zálohovanie jednorazových obalov bude mať negatívny dopad na systémy triedeného zberu odpadu budované prostredníctvom rozšírenej zodpovednosti výrobcov. Systémy zálohovania obalov navzájom oddeľujú toky odpadu z nápojových obaloch od tokov odpadov z iných druhov obalov. Keďže podiel nevratných nápojových obalov, ktoré sa do systému druhotného využívania odpadu dostávajú prostredníctvom systémov „triedeného zberu“ takto klesá, recyklovanie ostatných obalov sa tak predražuje, a to predovšetkým pre nedostatočné využívanie jestvujúcich infraštruktúr zberu a triedenia domového odpadu. Táto situácia sa opäť premieta do nákladov, ktoré vznikajú ako výrobcom tak i spotrebiteľom a ohrozuje	**Z**	N	Rozpor pretrváva - Environmentálna stratégia nehovorí, že sa zavedie zálohovanie jednorazových nápojových obalov, ale iba hodnotí, že sa zváži. Vzhľadom na to nepovažujeme za potrebné uvádzať nasledovné hypotetické opatrenia, ak by sa k tomuto kroku pristúpilo. To by sa riešilo v rámci nadväzných dokumentov, resp. opatrení.

		životaschopnosť už zavedených systémov triedeného zberu. Zálohovanie jednorazových obalov nerieši celkové nakladanie s odpadmi, ale rieši len malú vybranú časť plastov, ktorej zber a spracovanie je podľa nášho názoru už celkom dobre zavedené, kde miera zberu a spracovania je porovnateľná s Európou. Zálohy sa dajú aplikovať len na PET fľaše od nápojov, na PET fľaše od oleja, octu a pod. sa aplikovať nedajú (tie predstavujú cca 20% objemu), nehovoriac o iných typoch druhotných surovín (papier, iné typy plastov a pod.). Prevádzkovanie integrovaného systému zberu a recyklácie resp. druhotného využívanie obalového odpadu a systému povinného zálohovania určitých druhov nápojových obalov by stálo 2 až 3-krát viac ako prevádzkovanie jediného systému pre všetky typy obalov. Potvrdili to výsledky štúdie PERCHARDS, ktorú si objednala Európska komisia (PERCHARDS - Study on the progress of the implementation and impact of Directive 94/62/EC of the functioning of the Internal Market", page 129, ("PERCHARDS - Štúdia o postupe implementácie a dopadov smernice EP a Rady č. 94/62/EC o obaloch a odpadoch z obalov na fungovanie vnútorného trhu"), strana 129). Obchod sa stane zberňou odpadu. Príklady zo zahraničia ukazujú, že do predajní sa nosia nielen obaly, ktoré sú zálohované, ale „pohodlný" zákazník prinesie viaceré typy obalov. Tie zostávajú v predajni, ktorá sa stáva ich držiteľom podľa zákona o odpadoch a musí sa postarať o ich zhodnotenie alebo zneškodnenie. Vytváranie priestoru pre zber zálohovaných resp. aj nezálohovaných druhov obalov bude vyžadovať investície, ktoré budú financovať práve obchodníci (skladové priestory, personálne náklady pre obsluhu a pod.)			
6	**GPSR**	Bez pripomienok.	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná.

7	**Klub 500**	K časti Najväčšie výzvy životného prostredia SR: Na str. 7. v grafe V ktorých oblastiach najviac zaostávame (štandardná odchýlka od priemeru EÚ, resp. OECD = 0) navrhujeme doplniť oblasti ochrana ovzdušia a zmena klímy samostatne. Výpočet zložiek životného prostredia považujeme bez nich za neúplný.	**O**	A	Táto kapitola bola prepracovaná a graf bol vypustený. Táto časť nadväzuje na predošlú štúdiu IEP "Tri výzvy životného prostredia SR". Klíma je tu zahrnutá pod časť "Vybrané vplyvy hospodárstva na životné prostredie".
8	**Klub 500**	K časti Najväčšie výzvy životného prostredia SR: Žiadame v stratégii uviesť na základe analýzy dôvody nadpriemerne prísnej environmentálnej legislatívy na Slovensku a zároveň navrhujeme, aby bola stratégia zameraná na opatrenia, ktoré nesprísňujú environmentálnu legislatívu na Slovensku v oblastiach, kde sa ohrozuje konkurencieschopnosť slovenského priemyslu.	**Z**	ČA	Do vety bolo doplnené: "a konkurencieschopnosť slovenských podnikov."
9	**Klub 500**	K časti Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 1 Dostatok čistej vody pre všetkých, 1.4 Nastaviť udržateľné ceny vody: Zásadne nesúhlasíme s uvedeným zvyšovaním ceny vody využívanej v poľnohospodárstve.	**Z**	A	Rozpor bol odstránený a veta preformulovaná: "Cena vody využívanej v poľnohospodárstve zaručí environmentálne udržateľnú produkciu poľnohospodárstva aj v časoch sucha."
10	**Klub 500**	K časti Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 1 Dostatok čistej vody pre všetkých: Navrhujeme, aby bolo v stratégii vytvorené opatrenie zamerané na povinnosť pripojenia sa aktuálne dobrovoľne nepripojených občanov k už vybudovaným verejným kanalizáciám.	**Z**	A	Envirostratégia už v znení predloženom na MPK obsahovala túto požiadavku, dokonca ako jeden z hlavných cieľov v časti o vode. "Dosiahne sa dobrý stav a potenciál vôd na všetkých vodných útvaroch, aj prostredníctvom obnovy riečnych ekosystémov. Do roku 2030 aglomerácie s viac ako 2 000 ekvivalentnými obyvateľmi dosiahnu 100 % a aglomerácie s nižším počtom ekvivalentných obyvateľov 50 % podiel odvádzaných a čistených vôd. " Cieľ so 100% pri aglomeráciach nad 2000 EO implicitne cieli práve to. Zároveň ES konštatuje, že sa výrazne posilní inštitút evidencie a kontroly, aby sa tento cieľ dosiahol.

11	**Klub 500**	K časti Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 2 Účinná ochrana prírody a krajiny: Navrhujeme, aby bolo v stratégii vytvorené opatrenie zamerané na sledovanie stavu chránenej zveri z dôvodu, že súčasný systém monitorovania a regulácie zveri považujeme za neefektívny, čo sa aktuálne prejavuje premnožením medveďov.	**Z**	A	Preformulované v kapitole 14.1 na: "Zabezpečí sa dôsledný zber dát a monitorovanie biotopov a druhov národného a európskeho významu a využívanie výsledkov výskumov bioty a ekosystémov bude podkladom pre zodpovedné a kvalifikované rozhodovanie orgánov štátnej správy ochrany prírody."
12	**Klub 500**	K časti Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 3 Udržateľné hospodárenie s pôdou, 3.1 V poľnohospodárstve presadzovať šetrnejšie postupy k životnému prostrediu: Žiadame doplniť vetu „Zníži sa spotreba pesticídov v poľnohospodárstve a zabezpečí sa ich kontinuálny pokles.“ nasledovne „Zníži sa spotreba pesticídov v poľnohospodárstve a zabezpečí sa ich kontinuálny pokles v súlade s návrhmi Európskej únie.“	**Z**	ČA	Doplnená veta: "Takéto rozhodnutia budú podložené odbornými analýzami, ktoré budú konzultované so zainteresovanými stranami."
13	**Klub 500**	K časti Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 3 Udržateľné hospodárenie s pôdou: Na str. 15 v tabuľke spotreby hnojív sú uvedené čísla, ktoré logicky nesedia (spotreba dusíka vs. spotreba hnojív s obsahom dusíka – napr. za roky 2011-2015 je uvedené množstvo dusíka do pôdy vyššie ako samotné hnojivo obsahujúce dusík. Z hľadiska ochrany životného prostredia nepovažujeme za podstatnú až tak spotrebu dusíkatých hnojív, ale efektívnosť využívania dusíka z nich, pretože to, čo je škodlivé pre životné prostredie nie je samotná spotreba dusíkatých hnojív, ale bilančný nadbytok dusíka, ktorý je indikátorom neproduktívnych strát tejto živiny do vôd resp. ovzdušia. Z uvedených dôvodov žiadame riadok o spotrebe priemyselných dusíkatých hnojív z tabuľky vypustiť. Údaje o bilančnom nadbytku dusíka v pôde je možné z našej strany doplniť. Uvedenú pripomienku považujeme za potrebné zohľadniť aj na strane 47 stratégie.	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná.
14	**Klub 500**	K časti Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 3 Udržateľné hospodárenie s pôdou: Na str. 15 žiadame vypustiť vetu „Výsledok je, že z poľnohospodárskej pôdy na Slovensku stále uniká priveľa dusíka“, z dôvodu, že SR je jednou z krajín EU s najnižším prebytkom dusíka v pôde.	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná.

15	**Klub 500**	K časti Vízia zdravého životného prostredia a udržateľného hospodárstva: Na str. 5 v texte : „Do roku 2030 sa zvýši miera recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, na 60 % a do roku 2035 sa zníži sa miera jeho skládkovania na menej ako 25 %. „ navrhujeme doplniť porovnávací základ.	**O**	N	Z pripomienky nie je jasné, čo myslí pripomienkujúci pod porovnávacím základom. Podľa nášho názoru je daný cieľ uvedený korektne a v súlade s formuláciou takýchto cieľov v iných dokumentov.
16	**Klub 500**	K časti Zelené hospodárstvo, 10 Smerom k obehovému hospodárstvu, 10.1 Podporovať obehovú ekonomiku: Navrhujeme bližšie špecifikovať, aké dopady bude mať 70% podiel zeleného verejného obstarávania na celkovom množstve zákaziek vo verejnom obstarávaní.	**Z**	ČA	Dopady a náklady opatrení budú vypočítané v implementácii opatrení do praxe. V danom prípade to bude súčasťou novely zákona o verejnom obstarávaní v ktorej sa bude riešiť posilnenie zeleného verejného obstarávania.
17	**Klub 500**	K časti Zelené hospodárstvo, 10 Smerom k obehovému hospodárstvu, 10.4 Zvýšiť prevenciu zakladania čiernych skládok a vymáhanie princípu „znečisťovateľ platí“: Žiadame zachovať súčasný stav zodpovednosti za odstraňovanie nelegálnych skládok.	**Z**	N	Rozpor pretrváva - Doplnená veta: "V legislatíve sa rozšíri zodpovednosť vlastníkov nehnuteľností za nezákone umiestnený odpad." sa preformuluje "V legislatíve sa rozšíri zodpovednosť vlastníkov nehnuteľností za nezákone umiestnený odpad, ak vlastník pozemku nezabezpečí súčinnosť s obcou pri zabezpečovaní prevencie vzniku nelegálnych skládok odpadu na svojich pozmekoch (napr. povolením inštalovania fotopascí apod.)."
18	**Klub 500**	K časti Zelené hospodárstvo, 10 Smerom k obehovému hospodárstvu: Navrhujeme uviesť konkrétne porovnanie podielu priemyslu na HDP v Slovenskej republike s krajinami OECD.	**Z**	A	Rozpor bol odstránený. V kapitole sa v druhom odstavci tretej vete vyškrtlo slovo "stále".
19	**Klub 500**	K časti Zelené hospodárstvo, 11 Ekonomická a zároveň ekologická energia, 11.2 Rozvíjať obnoviteľné zdroje energie šetrné k prírode: Žiadame doplniť vetu „Podpora z verejných zdrojov a ďalšia legislatívna podpora OZE bude akceptovateľná iba u zdrojov, ktoré splnia kritériá udržateľnosti a preukázateľne nebudú zhoršovať kvalitu životného prostredia.“ nasledovne „Podpora z verejných zdrojov a ďalšia legislatívna podpora OZE bude akceptovateľná iba u zdrojov, ktoré splnia kritériá udržateľnosti a preukázateľne nebudú zhoršovať kvalitu životného prostredia a nákladovú efektívnosť.“	**Z**	A	Text "ktoré splnia kritériá udržateľnosti" bol vypustený. Doplnená textácia o neblokovaní pripravovaných projektov: "Kritériá udržateľnosti sa nebudú týkať už začatých projektov." Kritériá udržateľnosti budú obsahovať aj nákladovú efektívnosť.

20	**Klub 500**	K časti Zelené hospodárstvo, 11 Ekonomická a zároveň ekologická energia, 11.3 Odstrániť environmentálne škodlivé dotácie a regulácie: Žiadame špecifikovať, aký dopad by malo uvedené opatrenie na reguláciu, siete, prenos a distribúciu.	**Z**	A	Rozpor bol odstránený. Nie je to úlohou nadstavbovej Envirostratégie 2030, ale implementácie opatrenia (zákony, vyhlášky, sektorové stratégie). Do textu bolo doplnené "v súlade s energetickou politikou Slovenska."
21	**Klub 500**	K časti Zelené hospodárstvo, 11 Ekonomická a zároveň ekologická energia, Zahrnutie všetkých externých nákladov do cien za energie: Priemysel nie je objednávateľom podpory OZE. Žiadame, aby priemysel nebol zaťažovaný poplatkami za podporu OZE. Priemysel nedokáže byť v tomto navrhovanom princípe konkurencieschopný.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Nie je úlohou Envirostratégie 2030 ale energetickej politiky. Väčšinu externých nákladov spojených so znečisťovaním životného prostredia už priemysel hradí. Nové inštalácie OZE sú už v súčasnosti konkurencie schopné s konvenčnými zdrojmi výroby energie. Opatrenie je v súlade s princípom "znečisťovateľ platí".
22	**Klub 500**	K časti Zelené hospodárstvo, 11 Ekonomická a zároveň ekologická energia: Žiadame o doplnenie informácií, akým spôsobom sa bude vyhodnocovať priblíženie energetickej náročnosti priemyslu Slovenska priemeru EÚ. Navrhujeme, aby bola hodnotená energetická náročnosť priemyslu podľa jednotlivých podnikov, resp. odvetví.	**Z**	A	Do textu bol doplnený odkaz na aktuálnu štruktúru slovenského priemyslu.
23	**Klub 500**	K časti Zelené hospodárstvo, 11 Ekonomická a zároveň ekologická energia: Žiadame za text „Zároveň sa zvýši transparentnosť a informovanosť verejnosti o energetike a energetických projektoch.“ Doplniť text: „ Do roku 2030 sa dosiahne min. 32% podiel OZE na spotrebe energie a min. 14% podiel OZE v doprave spolu so zavedením výrazného mandátu pre pokročilé biopalivá. Do r. 2020 sa zavedie daňové zvýhodnenie biopalív.“ Odôvodnenie: uvedené ciele boli odsúhlasené v politickej dohode v trialógu v procese prijímania smernice o OZE (RED II). Daňové zvýhodnenie biopalív, ktoré nie sú podporované mandátom, je žiadanou formou podpory pre ich využívanie a znižovanie emisií skleníkových plynov.	**Z**	A	Rozpor odstránený. Nastavenie podieľov OZE nie je úlohou Envirostratégie 2030, ale energetickej politiky a je kompetenciou MH SR. Do textu bolo doplnené: "Kritériá udržateľnosti sa nebudú týkať už začatých projektov." Nastavenie daňového zvýhodnenie biopalív nie je úlohou ani cieľom Envirostratégie 2030. Environmentálna daňová reforma je súčasťou iného opatrenia. Do textu do opatrenia 12.1 bolo do prvej vety doplnené: "vrátane celkovej daňovo-odvodovej reformy."
24	**Klub 500**	K časti Zelené hospodárstvo, 12 Ekonomické nástroje pre lepšie životné prostredie, 12.1 Zvážiť environmentálnu daňovú reformu: Žiadame o	**Z**	A	Rozpor bol odstránený. Do textu opatrenia bolo do prvej vety doplnené:

		vypustenie opatrenia. Navrhujeme zvážiť environmentálnu daňovú reformu iba za podmienky celkovej daňovo-odvodovej reformy.			"vrátane celkovej daňovo-odvodovej reformy."
25	**Klub 500**	K časti Zelené hospodárstvo, 12 Ekonomické nástroje pre lepšie životné prostredie: Zásadne nesúhlasíme so zavádzaním environmentálnych daní, z dôvodu, že Slovenská republika má vysoké daňovo-odvodové zaťaženie.	**Z**	A	Rozpor bol odstránený. Do textu opatrenia bolo do prvej vety doplnené: "vrátane celkovej daňovo-odvodovej reformy."
26	**Klub 500**	K časti Zmena klímy a ochrana ovzdušia, 6 Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov, 6.1 Pokračovať v obchodovaní s emisnými kvótami: Nesúhlasíme s použitím výnosov z predaja všetkých emisných kvót na podporu klimatických projektov a opatrení v rozvojových krajinách. Žiadame o použitie výnosov z predaja všetkých emisných kvót na podporu v rámci Slovenskej republiky.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Použitie výnosov z predaja všetkých emisných kvót na podporu klimatických projektov a opatrení v rozvojových krajinách (príspevky do medzinárodných fondov) je oprávnenou položkou podľa Smernice o obchodovaní s emisnými kvótami. Požadovanie využitia týchto financií iba na území SR by bolo porušením Smernice.
27	**Klub 500**	K časti Zmena klímy a ochrana ovzdušia, 6 Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov, 6.1 Pokračovať v obchodovaní s emisnými kvótami: Žiadame zmenu pojmu „dekarbonizácia“ na „znižovanie emisií skleníkových plynov“.	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná.
28	**Klub 500**	K časti Zmena klímy a ochrana ovzdušia, 6 Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov: Nepovažujeme za korektné porovnávať v stratégii krajiny Európskej únie z hľadiska energetickej náročnosti, z dôvodu rôznorodej štruktúry priemyslu jednotlivých krajín. Žiadame preto doplniť do stratégie informácie o štruktúre priemyslu Slovenskej republiky, ktorý je historicky energeticky vysoko náročný a má limitované možnosti na znižovanie energetickej náročnosti.	**Z**	A	Rozpor odstránený. Do textu bol doplnený odkaz na aktuálnu štruktúru slovenského priemyslu.
29	**Klub 500**	K časti Zmena klímy a ochrana ovzdušia, 6 Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov: Zásadne nesúhlasíme so zavádzaním environmentálnych daní, z dôvodu, že Slovenská republika má vysoké daňovo-odvodové zaťaženie.	**Z**	A	Rozpor odstránený. Do prvej vety opatrenia 12.1. bolo doplnené: "vrátane celkovej daňovo-odvodovej reformy."

30	**Klub 500**	K časti Zmena klímy a ochrana ovzdušia, 8 Riešenie sucha a nedostatku vody, 8.2 Zlepšiť opätovné využívanie vody: Navrhujeme, aby bolo v stratégii vytvorené opatrenie týkajúce sa podporných nástrojov pre poľnohospodárov, ktoré by boli zamerané na zachytávanie zrážkových vôd. Zároveň navrhujeme vytvorenie opatrenia pre priemysel a služby na podporu budovania retenčných nádrží.	**Z**	A	Opatrenie 8.2 bolo upravené tak, aby zahŕňalo aj poľnohospodárov, priemysel a služby - "Slovensko bude podporovať realizáciu inovačných technológií na zadržiavanie zrážkovej vody a opätovné využívanie vody na úžitkové účely." Stratégia nedefinuje presné podporné programy, tie budú určené až pri implementácii opatrení
31	**Klub 500**	K časti Zmena klímy a ochrana ovzdušia, 9 Čisté ovzdušie, 9.1 Zvážiť zavedenie systému obchodovania s emisnými kvótami pre ovzdušie znečisťujúce látky: Na str. 31 žiadame za text „Tento systém by bol zavedený u látok, pri ktorých má Slovensko problém dosahovať stanovené ciele“ doplniť slová: „ ‚za podmienky, že bude zavedený v celej Európskej únii.“. Odôvodnenie: tento systém bol v SR zavedený a bol len administratívnym bremenom, nie motivačným faktorom, ak nebol vytvorený dostatočný trh. Tento systém bol z hľadiska znižovania emisií SO2 nefunkčný.	**Z**	A	Rozpor bol odstránený. V opatrení 9.1 vo vete " Tento systém by " bolo doplnené: "tak nahradil súčasný poplatkový systém".
32	**Klub 500**	K časti Zmena klímy a ochrana ovzdušia, 9 Čisté ovzdušie: Žiadame doplniť vetu „Zváži sa zavedenie systému obchodovania s emisnými kvótami pre látky znečisťujúce ovzdušie.“ nasledovne „Zváži sa zavedenie systému obchodovania s emisnými kvótami pre látky znečisťujúce ovzdušie v súlade s návrhmi Európskej únie.“	**Z**	A	Rozpor bol odstránený. V opatrení 9.1 vo vete " Tento systém by " bolo doplnené: "tak nahradil súčasný poplatkový systém".
33	**Klub 500**	Všeobecne: Požadujeme, aby všetky opatrenia uvedené v stratégii boli posudzované tak, aby nepoškodzovali konkurencieschopnosť Slovenskej republiky.	**O**	A	Pri implementácii opatrení bude riešené aj náklady a dopady na podnikateľské prostredie.

34	**LESY SR**	1. Kap. Životné prostredie na Slovensku v roku 2030 (str. 6 ods. 2):„Zjednoduší sa systém chránených území a stupňov ochrany, ktorý zabezpečí zosúladenie kritérií IUCN, kde v národných parkoch budú jadrovú zónu tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030“. Žiadame upraviť text na nasledujúci: „Prehodnotí sa súčasná sústava chránených území a vytvorí sa reprezentatívna, ekologicky, ekonomicky a sociálne vyvážená národná sústava chránených území zabezpečujúcu ochranu druhov a biotopov, plniaca verejnoprospešné funkcie a rešpektujúca vlastnícke práva“. Zdôvodnenie: Podľa koncepcie ochrany prírody schválenej uznesením Vlády SR UV č. 471/2006, strategického cieľa č.3 oblasti 3.1: Všeobecná ochrana prírody a krajiny a územná ochrana, Strategického cieľa 3.1.1: „Životné prostredie prehodnotí súčasnú sústavu chránených území a vytvorí reprezentatívnu národnú sústavu chránených území zabezpečujúcu ochranu biotopov národného významu a biotopov druhov národného významu, významných krajinných prvkov a území medzinárodného významu pri rešpektovaní ďalšieho nevýšenia plochy národnej sústavy chránených území.“ V predloženej Envirostratégii 2030 nevidíme ambíciu vyhotoviteľov pri tak dôležitom dokumente ako je Envirostratégia postupovať na základe odborných analýz. Je nezodpovedné stavať ciele ochrany prírody na ideologicky preddefinovaných základoch, bez dôkladnej ekologickej analýzy dopadu umelého rozšírenia bezzásahových území na lokality nízkej priaznivosti a pôvodnosti (nespôsobilé samovývoja), bez dopadu na sociálnu sféru ale hlavne bez analýzy dopadu na štátny rozpočet, ako aj dopadu na vlastníkov pozemkov. Bez patričného argumentačného zdôvodnenie v čom prírodné ekosystémy a osobitne chránené územia bez zásahu človeka lepšie plnia funkciu napr. zmiernenia klimatických zmien, ako účelové manažované opatrenia, ide len o ideologické vyhlásenie. Práve naopak - mnohé prírodné lesné biotopy rozvrátené kalamitou ponechané na samovývoj sú dnes „továrne na emisiu skleníkových plynov“ z nahromadeného rozkladajúceho sa dreva, čo je vedecky podložené a dokázané.	**Z**	ČA	Odstavec bol upravený nasledovne: "Zlepší sa ochrana biodiverzity a zamedzí sa zhoršovaniu stavu druhov a biotopov. Do roku 2024 sa prehodnotí a zjednoduší systém chránených území a stupňov ochrany. Pri prehodnotení chránených území a ich ochranných pásiem sa zohľadnia medzinárodné kritériá k prideľovaniu manažmentových kategórií chránených území podľa IUCN a rešpektujúc vlastnícke práva s uplatnením kompenzácií. V prehodnotených národných parkoch zaradených do manažmentovej kategórie II chránených území podľa IUCN, budú jadrovú zónu tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50% celkovej rozlohy národného parku a 75% tejto rozlohy do roku 2030V bezzásahových územiach bude ťažba zakázaná a na územiach s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie. Celková hodnota ekosystémových služieb lesov nebude klesať. Zvýši sa verejná aj inštitucionálna kontrola ťažby dreva. Viditeľná bude ochrana a obnova krajinných prvkov na poľnohospodárskej pôde a ekologická poľnohospodárska výroba bude zaberať aspoň 13,5 % celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy."

35	**LESY SR**	12. Zabezpečiť efektívnu kontrolu ťažby dreva(str. 19): „Nákladné autá prevážajúce drevo budú povinne vybavené GPS a na internete budú dostupné ich EČV a údaje o dreve, ktoré majú prevážať. Manipulačné sklady s drevom budú mať kamerový systém“. Žiadame doplniť text nasledovne: „Zvýšené náklady so zavedením tohto systému uhradí vlastníkom a užívateľom štát“. Zdôvodnenie: Jedná sa o verejný záujem. Náklady spojené so zavedením systému by boli pre vlastníkov a užívateľov v kombinácií s ostatnými povinnosťami likvidačné.	**Z**	N	Rozpor pretrváva - Navrhovaná formulácia: "Zlepší sa vystopovateľnosť pôvodu dreva a legálnosti ťažby, napríklad nákladné autá prevážajúce drevo môžu byť vybavené GPS s na internete dostupnými údajmi, alebo manipulačné sklady s drevom budú mať kamerový systém." Vzhľadom na to, že ide len o príklad opatrenia, nepokladáme za dôležité uvádzať, akým spôsobom by tieto hypotetické aktivity mali byť financované.
36	**LESY SR**	13. Kap. 10.4. Zvýšiť prevenciu zakladania čiernych skládok a vymáhanie princípu „Znečisťovateľ platí“. “Ak obec alebo súkromný vlastník pozemku ani po výzve orgánu štátnej správy neodstráni nelegálnu skládku odpadu, odstránia ju kompetentné štátne organizácie na náklady vlastníka pozemku, prípadne obce, v ktorej katastri sa skládka nachádza“. Žiadame upraviť text nasledovne: „Ak obec alebo súkromný vlastník pozemku ani po výzve orgánu štátnej správy neodstráni nelegálnu skládku odpadu, odstránia ju kompetentné štátne organizácie na náklady pôvodcu odpadu, prípadne obce, v ktorej katastri sa skládka nachádza“. Zdôvodnenie: v zmysle zásady „Znečisťovateľ platí“ je neprípustné vymáhať finančné plnenie od vlastníka pozemku na ktorom je odpad (ak nie je jeho pôvodcom) a trestať ho za skutočnosť že jeho pozemok je „verejnosti prístupný“ (aj pôvodcovi odpadu).	**Z**	ČA	Do textu bola doplnená veta: "V legislatíve sa rozšíri zodpovednosť vlastníkov nehnuteľností za nezákonne umiestnený odpad, ak vlastník pozemku nezabezpečí súčinnosť s obcou pri zabezpečovaní prevencie vzniku nelegálnych skládok odpadu na svojich pozemkoch (napr. povolením inštalovania fotopascí apod.)."
37	**LESY SR**	14. Kap. 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva: „ Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o to sami rozhodnú“. Žiadame vypustiť uvedený text. Zdôvodnenie: rozpor so zákonom č. 326/2005 o lesoch Z. z. v znení neskorších predpisov. Štát potrebuje mať nástroj (v prípade potreby) aby zabezpečil vykonanie niektorých opatrení, nevykonaním ktorých by hrozili škody väčšieho rozsahu ako je samotný zásah. Nebránime sa definovaniu podrobnejších pravidiel, ale uvedený text zavádza v systéme anarchiu.	**Z**	A	Text zmenený na „Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o tom rozhodnú sami a ak to neohrozí okolité lesné porasty, majetok alebo zdravie.“

38	**LESY SR**	2. Kap. Ako to dosiahneme? (str. 6): „Uplatňovanie cieľov a opatrení Envirostratégie 2030 sa bude rešpektovať v stratégiách a legislatívnych návrhoch všetkých rezortov. Nanovo sa legislatívne upravia kompetencie vo vzťahu k správe chránených území. Vyriešia sa kompetencie v prierezových oblastiach, ako sú lesy alebo environmentálna výchova. Aktívna spolupráca medzi rezortami, odbornými inštitúciami, podnikateľským sektorom, zamestnávateľmi, regiónmi, vlastníkmi a správcami pozemkov a mimovládnymi organizáciami zabezpečí efektívnu komunikáciu a riešenie problémov životného prostredia. Všetky tieto sektory budú rovnocennými partnermi pri uplatňovaní cieľov a opatrení Envirostratégie 2030 a čiastkových sektorových stratégií.“ Žiadame vypustiť text: „Nanovo sa legislatívne upravia kompetencie vo vzťahu k správe chránených území. Vyriešia sa kompetencie v prierezových oblastiach, ako sú lesy alebo environmentálna výchova.“ Zdôvodnenie: z textu nie je zrejmé aké kompetencie by sa mali meniť, ani čo je zámerom predkladateľa. Ďalej žiadame zmeniť pôvodný text: „Aktívna spolupráca medzi rezortami, odbornými inštitúciami, podnikateľským sektorom, zamestnávateľmi, regiónmi, vlastníkmi a správcami pozemkov a mimovládnymi organizáciami zabezpečí efektívnu komunikáciu a riešenie problémov životného prostredia“. Nové znenie: „Prehĺbiť spoluprácu rezortov pri vytváraní/zosúladení legislatívnych noriem a metodických postupov/usmernení, zosúladiť právne predpisy na úseku ochrany prírody, školstva, poľovníctva, lesníctva, rybárstva a poľnohospodárstva tak, aby nedochádzalo k prekrytiu alebo rozporu právneho režimu. Pritom je potrebné hľadať také spôsoby odstránenia nesúladu, ktoré jednostranne nezabránia napĺňanie poslania iných rezortov.“ Zdôvodnenie: Netreba bagatelizovať poslanie a povinnosti a zámery ostatných rezortov v prospech jedného rezortu (navyše bez vykonania akejkoľvek dopadovej štúdie, alebo analýzy).	**Z**	ČA	Pripomienkovaný text bol na str. 6 vypustený.ň

39	**LESY SR**	3. Kap. Najväčšie výzvy životného prostredia (str. 7): „Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadov, kvalitu ovzdušia a ochranu lesných ekosystémov.“ Žiadame upraviť text na nasledujúci: „Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadov, kvalitu ovzdušia. Zdôvodnenie: Pôvodne uvedený text je v rozpore s údajom v grafe na str. 7 kde naopak Lesy a Voda tvoria pozitívnu odchýlku od priemeru EU resp. OECD.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Text vo vyhodnotení MPK upravený nasledovne: "Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadového hospodárstva, kvalitu ovzdušia a ochranu biotopov a druhov hlavne v lesných, lúčnych a mokraďových ekosystémoch." Graf bol odstránený. Návrh zmeny textu v druhom odseku nebol akceptovaný na základe vysvetlenia, ktoré bolo pridané do textu. Bližšie vysvetlenie výberu tejto výzvy: "Nedostatočne zabezpečená ochrana vzácnych biotopov a druhov v rámci lesných ekosystémov (ako napr. hlucháň hôrny), nastavenie rovnováhy medzi ich ochranou a ekonomickým rozvojom, právne zabezpečenie vzácnych lokalít (ako napr. bukové pralesy) a nedostatočná aproximácia smerníc EÚ do právneho systému SR vo vzťahu k ochrane prírody a starostlivosti o lesy boli kritizované inštitúciami ako Európska komisia, či UNESCO."

40	**LESY SR**	4. Kap. Účinná ochrana prírody a krajiny (str. 11): „Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Ohodnotenie ekosystémových služieb zefektívni ochranu prírody a pomôže zastaviť ich degradáciu. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny“. Žiadame upraviť text na nasledujúci: „Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Prehodnotí sa súčasná sústava chránených území a vytvorí sa reprezentatívna, ekologicky, ekonomicky a sociálne vyvážená národná sústava chránených území zabezpečujúcu ochranu druhov a biotopov, plniaca verejnoprospešné funkcie a rešpektujúca vlastnícke práva. Ohodnotenie ekosystémových služieb zefektívni ochranu prírody a pomôže zastaviť ich degradáciu. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny“. Zdôvodnenie: Podľa koncepcie ochrany prírody schválenej uznesením Vlády SR UV č. 471/2006, strategického cieľa č.3 oblasti 3.1: Všeobecná ochrana prírody a krajiny a územná ochrana, Strategického cieľa 3.1.1: „Životné prostredie prehodnotí súčasnú sústavu chránených území a vytvorí reprezentatívnu národnú sústavu chránených území zabezpečujúcu ochranu biotopov národného významu a biotopov druhov národného významu, významných krajinných prvkov a území medzinárodného významu pri rešpektovaní ďalšieho nevýšenia plochy národnej sústavy chránených území.“ V predloženej Envirostratégii 2030 nevidíme ambíciu vyhotoviteľov pri tak dôležitom	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Bolo upravené znenie v rámčeku na: "Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Prehodnotením a vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha po prehodnotení do roku 2024 dosiahne do roku 2025 50 % celkovej rozlohy každého národného parku manažmentovej kategórie II. chránených území podľa IUCN a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Ohodnotením a platbami za ekosystémové služby sa vytvoria podmienky pre ich komplexné a udržateľné zabezpečovanie. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny." Pripomienkujúci so znením dohodnutým s ostatnými subjektami nesúhlasil.

		dokumente ako je Envirostratégia postupovať na základe odborných analýz. Je nezodpovedné stavať ciele ochrany prírody na ideologicky preddefinovaných základoch, bez dôkladnej ekologickej analýzy dopadu umelého rozšírenia bezzásahových území na lokality nízkej priaznivosti a pôvodnosti (nespôsobilé samovývoja), bez dopadu na sociálnu sféru ale hlavne bez analýzy dopadu na štátny rozpočet, ako aj dopadu na vlastníkov pozemkov. Bez patričného argumentačného zdôvodnenie v čom prírodné ekosystémy a osobitne chránené územia bez zásahu človeka lepšie plnia funkciu napr. zmiernenia klimatických zmien, ako účelové manažované opatrenia, ide len o ideologické vyhlásenie. Práve naopak - mnohé prírodné lesné biotopy rozvrátené kalamitou ponechané na samovývoj sú dnes „továrne na emisiu skleníkových plynov“ z nahromadeného rozkladajúceho sa dreva, čo je vedecky podložené a dokázané.			
41	**LESY SR**	5. Kap. 2.1 Zastaviť stratu biodiverzity (str. 13): „Výskum v chránených oblastiach sa bude realizovať v spolupráci s odbornými inštitúciami, podnikateľským sektorom, zamestnávateľmi, samosprávou a tretím sektorom.“ Ochrana prírody dlhodobo ignoruje (podceňuje) postavenie vlastníkov a správcov pozemkov pri zabezpečovaní záujmov ochrany prírody aj pri výskume, čo je zarážajúce, lebo užívatelia pozemkov majú najväčší vplyv a najväčší potenciál priamo skúmať a zabezpečiť zachovanie predmetu ochrany prírody. Skutočnosť, že spolupráca medzi ochranou prírody a užívateľmi pozemkov nefunguje sa odráža aj na neochote vlastníkov pozemkov prijímať neodkonzultované direktívne príkazy zo strany ochrany prírody. Pokiaľ si zástupcovia ochrany prírody	**Z**	A	Za uvedenú vetu bolo pridané: "Výskum bude vykonávaný v súčinnosti s vlastníkmi, správcami a užívateľmi pozemkov."

		neuvedomia, že užívateľ pozemkov musí byť partner, nie nepriateľ (so všetkým čo k tomu patrí) v presadzovaní záujmov ochrany prírody, tak nemožno očakávať výraznejší posun v riešení problematiky, čo je v neprospech oboch skupín.			
42	**LESY SR**	6. Kap. 2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany (str. 13): „Zároveň budú v chránených územiach a v ich ochranných pásmach uprednostňované záujmy ochrany prírody pred ťažbou dreva, nerastných surovín, výkonom práva poľovníctva, výstavbou a inými záujmami.“ Žiadame zmeniť text. „Zároveň budú v chránených územiach a v ich ochranných pásmach uprednostňované záujmy ochrany prírody pred preukázateľne neprimeranou ťažbou dreva, nerastných surovín, neúnosným výkonom práva poľovníctva, nedôvodnou výstavbou a inými záujmami.“ Zdôvodnenie: Ochrana prírody nemôžu paušálne uprednostňovať svoje záujmy pred opodstatnenými a legitímnymi požiadavkami a potrebami ostatných rezortov (napr. pred záujmami obrany štátu).	**Z**	ČA	Pripomienkovaná veta bola z dokumentu odstránená.

43	**LESY SR**	7. Kap. 2.3. Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany (str. 13): „Národné parky budú čo najviac zjednotené s kritériami IUCN pre manažmentovú kategóriu národný park. Jadrovú zónu budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030“. Žiadame upraviť text na nasledujúci: „Prehodnotené národné parky budú čo najviac zjednotené s kritériami IUCN pre manažmentovú kategóriu národný park. Jadrovú zónu budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030“. Zdôvodnenie: Podľa koncepcie ochrany prírody schválenej uznesením Vlády SR UV č. 471/2006, strategického cieľa č.3 oblasti 3.1: Všeobecná ochrana prírody a krajiny a územná ochrana, Strategického cieľa 3.1.1: „Životné prostredie prehodnotí súčasnú sústavu chránených území a vytvorí reprezentatívnu národnú sústavu chránených území zabezpečujúcu ochranu biotopov národného významu a biotopov druhov národného významu, významných krajinných prvkov a území medzinárodného významu pri rešpektovaní ďalšieho nevýšenia plochy národnej sústavy chránených území.“ V predloženej Envirostratégii 2030 nevidíme ambíciu vyhotoviteľov pri tak dôležitom dokumente ako je Envirostratégia postupovať na základe odborných analýz. Je nezodpovedné stavať ciele ochrany prírody na ideologicky preddefinovaných základoch, bez dôkladnej ekologickej analýzy dopadu umelého rozšírenia bezzásahových území na lokality nízkej priaznivosti a pôvodnosti (nespôsobilé samovývoja), bez dopadu na sociálnu sféru ale hlavne bez analýzy dopadu na štátny rozpočet, ako aj dopadu na vlastníkov pozemkov. Bez patričného argumentačného zdôvodnenie v čom prírodné ekosystémy a osobitne chránené územia bez zásahu človeka lepšie plnia funkciu napr. zmiernenia klimatických zmien, ako účelové manažované opatrenia, ide len o ideologické vyhlásenie. Práve naopak - mnohé prírodné lesné biotopy rozvrátené kalamitou ponechané na samovývoj sú dnes „továrne na emisiu skleníkových plynov“ z nahromadeného rozkladajúceho sa dreva, čo je vedecky podložené a dokázané.	**Z**	ČA	Vety boli upravené nasledovne: „Národné parky a ich územné vymedzenie bude prehodnotené a potom budú upravené v súlade s kritériami IUCN pre manažmentovú kategóriu národný park. Jadrovú zónu budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030.“

44	**LESY SR**	8. Kap. 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa (str. 18): „Kým celková výmera lesov v katastri i evidované zásoby dreva sa za posledných vyše pätnásť rokov zvýšili, v tom istom období Slovensko podľa satelitných záberov stratilo značnú časť lesného porastu vyššieho ako 5 metrov.“ Žiadame text vypustiť. Zdôvodnenie: Subjektívna zavádzajúca neoficiálna účelová interpretácia stavu. Medzinárodná definícia lesa podľa FAO: Pozemok so zápojom stromov nad 10% (resp. so zodpovedajúcim zakmenením) a výmerou väčšou ako 0,5 ha. Stromy by mali schopné v dospelosti dosiahnuť na danom stanovišti minimálnu výšku 5 m. Môže byť tvorený uzatvoreným lesom, v ktorom stromy rozličnej výšky a ich podrast pokrývajú značnú časť pôdneho povrchu alebo otvorenou lesnou formáciou so súvislým vegetačným krytom, v ktorom koruny stromov pokrývajú viac než 10 %. Patria sem aj mladé prirodzené porasty a všetky výsadby založené pre účely lesníctva, ktoré ešte nedosiahli zápoj 10 % alebo výšku 5 m spolu s dočasne nezakmenenými plochami, u ktorých sa očakáva ich opätovná premena na les. Satelitné snímky nerozlišujú lesný porast obhospodarovaný podľa programu starostlivosti o les a drevinový porast na bielych plochách (viď kapitolu 3.3). K odstraňovaniu porastov dochádza pri odstraňovaní drevín okolo ciest, železníc, vodných tokov, pri výstavbe diaľnic, ale aj pri čistení poľnohospodárskej pôdy od náletových drevín. O chybovosti tohto tvrdenia svedčí, že v minulosti sa do produkčných blokov LPIS dostali zalesnené obnovné prvky v lese, ktoré boli zhotovené na základe leteckých snímok.	**Z**	A	
45	**LESY SR**	9. Kap. 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa (str. 18): „. Do veľkej miery za to môže náhodná ťažba v dôsledku kalamít (najmä vplyvom vetra a lykožrúta smrekového), ale aj nelegálny výrub dreva.“ Žiadame text vypustiť. Predkladatelia Envirostratégie 2030 nepredložili (nedisponujú nimi) na podporu uvedeného tvrdenia relevantné dôkazy.	**Z**	ČA	Text o nelegálnom výrube dreva bol preformulovaný na "a v menšej miere aj nelegálny výrub dreva."
46	**LESY SR**	Doložka vplyvov: 3. Ciele a výsledný stav: “Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030“. Žiadame doplniť text :„Jadrovú zónu prehodnotených národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030“. Zdôvodnenie: Plánovaný zámer na dnes vyhlásených NP je vzhľadom na	**Z**	ČA	

		zámer umelého navyšovanie nepôvodných území s nízkou priaznivosťou nerealizovateľný, odborne neodôvodniteľný a ekonomicky neúnosný.			
47	**LESY SR**	Kap. 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa (str. 19): „V procese schvaľovania programu starostlivosti o les bude záväzné vyjadrenie orgánu ochrany prírody a bude plne reflektované...“ Žiadame upraviť text nasledovne: V procese schvaľovania programu starostlivosti o les bude odborne vydokladované, legislatívne relevantné záväzné vyjadrenie orgánu ochrany prírody, ktoré zároveň zohľadňuje sociálny a ekonomický aspekt reflektované.... Zdôvodnenie: Už dnes na mnohých rokovaniach predkladajú ochranári (hlavne NGO) neprimerané požiadavky, ktoré nemajú odborné ani legislatívne opodstatnenie. Sú založené len na ich subjektívnom pocite potreby.	**Z**	N	Rozpor pretrváva - Text zmenený nasledovne: „Programy starostlivosti o lesy budú povinne obsahovať podmienky na ochranu druhov živočíchov, rastlín, húb a ich biotopov vzťahujúce sa k starostlivosti o lesné porasty, a to pre každý jednotlivý porast, kde je to relevantné vzhľadom na zákon o ochrane prírody a krajiny. Spracovanie drevnej hmoty v dôsledku pôsobenia škodlivých činiteľov v lesoch bude v stanovených limitoch podliehať povinnosti nahlasovania a bude môcť byť zastavené alebo obmedzené." Z pohľadu ochrany prírody je dôležité najmä, aby boli požiadavky orgánu ochrany prírody v PSL uvedené a aby tam boli uvedené v plnom znení ako záväzné kritérium/ukazovateľ/povinnosť/limit pre každú JPRL. Dnes tam totiž môžu byť uvedené iba čiastočne alebo niekde vo všeobecných častiach alebo ako nejaká nezáväzná informácia (nie všetko, čo je v PSL, je pre obhospodarovateľa záväzné).

48	**LESY SR**	Kap. 4.2 Dodržiavať zákaz ťažby dreva v najvyššom stupni ochrany (str. 19): „V územiach s najvyšším stupňom ochrany bude absolútny zákaz ťažby a spracovania (aj kalamitného) dreva, okrem prípadov ohrozujúcich ľudské zdravie a majetok, vyčistenia prístupových komunikácií a chodníkov, prípadných ohrozujúcich prekážok na vodných tokoch. Nebude možné uplatniť žiadnu inú výnimku. Les bude ponechaný na samovývoj a bude sa podporovať prirodzená obnova ekosystémov.“ Žiadame doplniť text nasledovne: „V prípade ak užívateľovi pozemku nebude umožnené vykonať opatrenia ohrozujúce ľudské zdravie a majetok v požadovanom rozsahu, nebude zodpovedný za dôsledky ktoré nedostatočne vykonaným opatrením nastanú.	**Z**	A	Text upravený nasledovne: "V bezzásahových územiach bude absolútny zákaz ťažby a spracovania (aj kalamitného) dreva, okrem prípadov ohrozujúcich ľudské zdravie a majetok, vyčistenia prístupových komunikácií a chodníkov, prípadných ohrozujúcich prekážok na vodných tokoch. Nebude možné uplatniť žiadnu inú výnimku v súvislosti s ťažbou dreva."
49	**MDaVSR**	• v prílohe Dolozka vplyvov v časti 4. Dotknuté subjekty opraviť názov „Minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky“ na „Minister dopravy a výstavby Slovenskej republiky“; • v prílohe Dolozka vplyvov opraviť gramatické chyby; • v prílohe 05_vlastny_material_Envirostrategia v časti 6.2 Zavádzať udržateľné riešenia v doprave odporúčame doplniť text: „Súčasťou podpory udržateľných riešení v doprave je úsilie o zmeny v celkovej deľbe prepravnej práce. V nákladnej doprave o presun prepravnej práce z cestnej dopravy na železničnú resp. vodnú dopravu a v osobnej doprave o presun prepravnej práce z individuálnej automobilovej dopravy na verejnú, mestskú, cyklistickú a pešiu dopravu“; • v prílohe 05_vlastny_material_Envirostrategia v časti 9.5 Zvýšiť podiel nízkoemisnej dopravy odporúčame upraviť text od tretej vety nasledovne: „V sídelných oblastiach bude uprednostňovaná nízkoemisná verejná osobná doprava a mestská cyklistická doprava. V medzimestskej doprave bude podporovaná nízkoemisná verejná osobná doprava, predovšetkým čistá forma železničnej, električkovej a elektro-autobusovej dopravy. Obce budú môcť spoplatniť vjazd osobných automobilov do centier a vytvoria sa podmienky na znižovanie individuálnej automobilovej dopravy napr. v podobe vytvárania zón dopravného upokojovania. Okrem toho budú v mestách diferencované emisné zóny s prístupom pre vozidlá spĺňajúce emisné triedy.“ Zdôvodnenie: Uvedený text je preštylizovaný do vhodnejšej formy a doplnený o ďalšie opatrenia na zlepšenie environmentálnej politiky Slovenskej republiky.	**O**	A	Všetky časti pripomienky boli akceptované a text bol na základe nich upravený.

50	**MDaVSR**	• v prílohe Dolozka vplyvov v časti 4. Dotknuté subjekty opraviť názov „Minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky“ na „Minister dopravy a výstavby Slovenskej republiky“; • v prílohe Dolozka vplyvov opraviť gramatické chyby; • v prílohe 05_vlastny_material_Envirostrategia v časti 6.2 Zavádzať udržateľné riešenia v doprave odporúčame doplniť text: „Súčasťou podpory udržateľných riešení v doprave je úsilie o zmeny v celkovej deľbe prepravnej práce. V nákladnej doprave o presun prepravnej práce z cestnej dopravy na železničnú resp. vodnú dopravu a v osobnej doprave o presun prepravnej práce z individuálnej automobilovej dopravy na verejnú, mestskú, cyklistickú a pešiu dopravu“; • v prílohe 05_vlastny_material_Envirostrategia v časti 9.5 Zvýšiť podiel nízkoemisnej dopravy odporúčame upraviť text od tretej vety nasledovne: „V sídelných oblastiach bude uprednostňovaná nízkoemisná verejná osobná doprava a mestská cyklistická doprava. V medzimestskej doprave bude podporovaná nízkoemisná verejná osobná doprava, predovšetkým čistá forma železničnej, električkovej a elektro-autobusovej dopravy. Obce budú môcť spoplatniť vjazd osobných automobilov do centier a vytvoria sa podmienky na znižovanie individuálnej automobilovej dopravy napr. v podobe vytvárania zón dopravného upokojovania. Okrem toho budú v mestách diferencované emisné zóny s prístupom pre vozidlá spĺňajúce emisné triedy.“ Zdôvodnenie: Uvedený text je preštylizovaný do vhodnejšej formy a doplnený o ďalšie opatrenia na zlepšenie environmentálnej politiky Slovenskej republiky.	**O**	A	Všetky časti pripomienky boli akceptované a text bol na základe nich upravený.
51	**MFSR**	Berieme na vedomie konštatovanie uvedené v doložke vybraných vplyvov, ako aj predkladacej správe, že predmetný materiál je nelegislatívnym rámcovým strategickým dokumentom a jeho schválenie nebude mať vplyv na rozpočet verejnej správy.	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná.
52	**MFSR**	Ministerstvo financií Slovenskej republiky vo všeobecnosti podporuje reformu environmentálnych daní. V texte materiálu sa spomína vízia zaviesť fiškálne neutrálnu reformu, čo nemusí byť konzistentné s tým, že Slovensko má dlhodobo najnižší príjem v krajinách OECD z environmentálnych daní a že celkový objem opatrení sa má zvýšiť. Žiadame preto formulácie v materiáli zosúladiť.	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná. Fiškálne neutrálna environmentálna reforma bude zvyšovať príjem z takýchto daní. Do opatrenia 12.1 bolo doplnené: "Daňová záťaž bude presunutá na environmentálne škodlivé činnosti."

53	**MFSR**	Návrh stratégie neobsahuje podrobnosti a kvantifikáciu opatrení, preto nie je možné uložiť členom vlády úlohu plniť opatrenia. Zo znenia úlohy C. 1. návrhu uznesenia vlády Slovenskej republiky preto žiadame vypustiť text „a opatrení“. Pripomienka je zásadná.	**Z**	A	Pripomienka akceptovaná. Text bol vypustený a zmenený na "podieľať sa na plnení stratégie..."
54	**MFSR**	V materiáli na str. 24 v časti 6.2 Zavádzať udržateľné riešenia v doprave žiadame preformulovať vetu „U fosílnych palív bude preto postupne vyrovnané daňové zaťaženie benzínu a nafty a zabezpečená podpora alternatívnych palív spolu s budovaním infraštruktúry.“ nasledovne „U fosílnych palív sa preto zváži postupné vyrovnanie daňového zaťaženia benzínu a nafty s ohľadom na konkurencieschopnosť a zabezpečenie podpory alternatívnych palív spolu s budovaním infraštruktúry.“ Podotýkame, že potenciálne približovanie cien nafty a benzínu bude do veľkej miery závisieť od konkurencieschopnosti Slovenska. Pripomienka je zásadná.	**Z**	A	Pripomienka akceptovaná. Text bol upravený podľa návrhu MF SR.
55	**MFSR**	V texte materiálu žiadame doplniť, že v súčasnosti je existujúca daňová podpora elektromobilov dostačujúca a budúce opatrenia by mali skôr zabrániť negatívnym efektom, resp. sa zamerať na zvýšenie nákladov pre environmentálne škodlivú ekonomickú činnosť. Zároveň uvádzame, že elektromobilita je v súčasnosti daňovo zvýhodnená pri registrácii vozidla aj pri dani z motorových vozidiel. Pripomienka je zásadná.	**Z**	A	Do opatrenia 9.5 boli po konzultácií s MF SR pridané vety: "Daňový systém už v súčasnosti zvýhodňuje nízkoemisnú dopravu. V kontexte daňového systému sa preto diskusia na podporu environmentálnych cieľov v oblasti dopravy zameria na vyššie zdaňovanie prepravy zaťažujúcej životné prostredie." Do opatrenia 12.1 bolo doplnené: "Daňová záťaž bude presunutá na environmentálne škodlivé činnosti."
56	**MFSR**	Vzhľadom na to, že zabezpečenie plnenia a implementácie cieľov stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky je plne v kompetencii kapitoly Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, žiadame vypustiť z bodu C. 1. návrhu uznesenia vlády Slovenskej republiky text „podpredsedovi vlády a ministrovi financií“. V tejto súvislosti je potrebné upraviť aj časť „Vykonajú“. Pripomienka je zásadná.	**Z**	A	Podpredseda vlády a minister financií bol z uznesenia vypustený.
57	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 3 Udržateľné hospodárenie s pôdou, opatrenie 3.2 Chrániť a obnovovať krajinné prvky na poľnohospodárskej pôde Navrhujeme doplniť aktivity k sprísneniu úrovne ochrany brehovej vegetácie. Odôvodnenie: Máme za to, že zmieňované brehové vegetácie	**O**	A	Toto opatrenie je súčasťou opatrenia 4.3 a je explicitne uvedené v časti zaoberajúcou sa vodou.

		okolo vodných tokov sú vo veľkom vyrubované a ničené, preto je významné zvýšenie úrovne ich ochrany.			
58	**MHSR**	K návrhu uznesenia vlády SR Odporúčame termínovo zosúladiť úlohu B.1. s úlohou C.1. Odôvodnenie: Úloha B.1 má stanovený termín plnenia až k 31.12.2025, pričom úloha C.1. je monitorovaná priebežne každoročne do 31. júna. Z uvedeného vyplýva, že ak je daná povinnosť plniť ciele každoročne, mala by byť udelená povinnosť rezortom každoročne robiť odpočet plnenia týchto povinností. Navrhujeme preto upraviť plnenie úlohy B.1 v súlade s úlohou C.1.	**O**	A	Úloha B.1 sa týka vyhodnotenia plnenia cieľov a opatrení Envirostratégie 2030 v nadväznosti na detailný monitoring stavu životného prostredia na základe stanovených indikátorov. Úloha C.1 je o každoročnom odpočtovaní cieľov a opatrení a ich posune. Každý z cieľov a opatrení má iný časový rámec uvedenia do praxe, preto je potrebné priebežné reportovanie aj riešenie.
59	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 1 Dostatok čistej vody pre všetkých Odporúčame predkladateľovi doplniť v danej kapitole (str. 8, posledný odsek) mechanizmus ako sa zabráni poklesu spotreby vody pod minimálnu hygienickú úroveň, alebo na využívanie domácich zdrojov (studní) pri prípadnom náraste cien za vodu. Odôvodnenie: Materiál poukazuje, že dôvodom nízkej spotreby vody je aj nárast ceny vody. Uvedené sa môže javiť v protiklade s opatrením zameraným na internalizáciu environmentálnych nákladov do cien vody (časť 1.4 materiálu). Zároveň materiál konštatuje, že kvalita vôd zo súkromných studní nie je priaznivá a nemusí vyhovovať zdravotným požiadavkám (uvedené na str. 9, druhý odsek materiálu). Nie je teda zrejmé, akým spôsobom je možné dosiahnuť nezníženie hygienickej úrovne.	**O**	N	Text ES nešpecifikuje presne dôvod, prečo sme pod hygienickým minimom, ale uvádza viacero možností. Dôvod môže byť aj čisto štatistický vo vykazovaní súkromných zdrojov. "Dôvodom môže byť nárast ceny vody, zlepšenie technológií využívajúcich vodu, alebo čisto štatisticky z dôvodu vyššieho využívania studní individuálneho zásobovania, ktoré nie je zachytené v oficiálnych štatistikách. "
60	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 1 Dostatok čistej vody pre všetkých, opatrenie 1.4 Nastaviť udržateľné ceny vody Vo vete „Cena vody využívanej v poľnohospodárstve sa dostane na hodnotu, ktorý zaručí efektívne rozmiestnenie cenných vodných zdrojov v ekonomike, ako aj environmentálne udržateľnú produkciu poľnohospodárstva aj v časoch sucha“ odporúčame uviesť jasnejšiu formuláciu stanoveného opatrenia. Odôvodnenie: Z navrhovanej formulácie nie je jasné aké rozmiestnenie cenných vodných zdrojov v ekonomike bude považované za efektívne v danom kontexte, ani aké sú plánované aktivity v snahe o dosiahnutie stanovenej hodnoty a čo všetko bude zohľadňované.	**Z**	A	Rozpor odstránený a veta preformulovaná: "Cena vody využívanej v poľnohospodárstve zaručí environmentálne udržateľnú produkciu poľnohospodárstva aj v časoch sucha."

61	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 11. Ekonomická a zároveň ekologická energia Žiadame predkladateľa o preformulovanie ods. 1 (pod rámčekom) v nasledovnom znení: „Slovensko je stále takmer úplne závislé na dovoze energetických surovín zo zahraničia a využívanie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) je pod priemerom EÚ. Domáca ťažba je, s výnimkou ťažby hnedého uhlia, minimálna a očakáva sa trend jej postupného znižovania. Z OZE majú najväčší podiel na celkovej produkcii elektriny vodné elektrárne, ktoré vyrábajú šestinu celkovej elektriny. Vzhľadom na štruktúru priemyslu SR patrí Slovensko k členským štátom EÚ s najvyššou energetickou náročnosťou. V oblasti znižovania energetickej náročnosti sa na Slovensku v období 2000 – 2015 podarilo znížiť energetickú náročnosť o ;51%. Toto zníženie bolo v danom období najvýznamnejším spomedzi všetkých členských štátov EÚ. V porovnaní s krajinami V4 je energetická náročnosť SR dlhodobo najnižšia.“ Zároveň žiadame o vypustenie indikátora „Vývoj energetickej náročnosti“ z uvedenej tabuľky na str. 36.	**Z**	A	Text bol upravený nasledovne: „Slovensko je stále takmer úplne závislé na dovoze energetických surovín zo zahraničia a využívanie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) je pod priemerom EÚ. Domáca ťažba je, s výnimkou ťažby hnedého uhlia, minimálna a očakáva sa trend jej postupného znižovania. Z OZE majú najväčší podiel na celkovej produkcii elektriny vodné elektrárne, ktoré vyrábajú šestinu celkovej elektriny. Slovensko stále ostáva, najmä vzhľadom na štruktúru priemyslu, jedným z energeticky najnáročnejších hospodárstiev, pretože spotrebuje takmer o 80 % viac energie na HDP ako priemer EÚ.“ Indikátor bol podľa dohody z rozporového konania ponechaný.

62	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 11. Ekonomická a zároveň ekologická energia, opatrenie 11.1 Zvyšovať energetickú efektívnosť Žiadame predkladateľa o preformulovanie textácie k uvedenému opatreniu v nasledovnom znení: „Udržanie trendu znižovania energetickej náročnosti však bude vzhľadom na nákladovo efektívny potenciál úspor energie pomerne náročnou výzvou do budúcnosti. V súvislosti s touto problematikou sa Slovensko aktívne podieľa na navrhovaní a tvorbe opatrení smerujúcich k identifikácii a realizácii projektov s cieľom kontinuálneho znižovania energetickej náročnosti v maximálnej možnej miere. Ciele stanovené v oblasti energetickej efektívnosti pre priemysel musia reflektovať záväzky SR voči EÚ a zároveň odrážať reálne možnosti a potenciál priemyselných podnikov. Verejné zdroje v oblasti energetiky budú smerovať vo väčšej miere práve do nákladovo efektívnych oblasti energetickej efektívnosti výstavby a bývania. Oblasťou s najvýznamnejšou podporou ostane pravdepodobne aj naďalej oblasť budov, najmä pokiaľ ide o ich hĺbkovú obnovu. Bude podporená tvorba finančných nástrojov, ktoré umožnia vyšší podiel súkromného financovania na dosahovaní cieľov v oblasti energetickej efektívnosti, napr. formou koncesií, delegovanej správy, garantovanej energetickej služby (EPC).“	**Z**	A	Text bol upravený nasledovne: "11.1 Zvyšovať energetickú efektívnosť Slovensko má aj napriek zvyšujúcej sa energetickej účinnosti stále potenciál úspor energie a energetickej efektívnosti, keďže energetická náročnosť vzhľadom na štruktúru hospodárstva našej ekonomiky je stále takmer dvakrát vyššia, než je priemer EÚ. Udržanie trendu znižovania energetickej náročnosti však bude vzhľadom na nákladovo efektívny potenciál úspor energie výzvou. Stanovovanie cieľov v oblasti energetickej efektívnosti pre priemysel musí reflektovať záväzky SR voči EÚ a zároveň odrážať reálne možnosti a potenciál priemyselných podnikov. Verejné zdroje v oblasti energetiky budú smerovať vo väčšej miere práve do nákladovo efektívnych oblasti energetickej efektívnosti výstavby a bývania. Základom bude podpora významnej a hĺbkovej obnovy budov. Budú zabezpečené dostatočne zdroje na dodržanie záväzkov v oblasti energetickej efektívnosti vrátane komplexnej obnovy budov. Podpora nových finančných nástrojov umožní vyšší podiel súkromného financovania na dosahovaní cieľov v oblasti energetickej efektívnosti, napr. formou koncesií, delegovanej správy, garantovanej energetickej služby (EPC)."

63	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 11. Ekonomická a zároveň ekologická energia, opatrenie 11.2 Rozvíjať obnoviteľné zdroje energie šetrné k prírode Navrhujeme vypustiť vetu „Pre jednotlivé obnoviteľné zdroje budú vypracované pravidlá a kritéria udržateľnosti“. Odôvodnenie: Nakoľko kritéria trvalej udržateľnosti sú len pre biomasu, pri ostatných zdrojoch (vietor, slnko, ...) sa posudzuje ich dopad na životné prostredie nie priamo trvalá udržateľnosť. Opatrenie ide nad rámec EÚ legislatívy a môže mať negatívny dopad na ďalší rozvoj OZE.	**O**	N	V schválených kritériách pre biomasu sa posudzuje nielen dopad na životné prostredie ale aj udržateľnosť. Aj keď ide opatrenie nad rámec EÚ legislatívy považujeme ho pozitívne opatrenie s cieľom riešiť doterajšie problémy prípravy, schvaľovania a realizácie projektov OZE. Nesúhlasíme s tvrdením, že môže mať opatrenie negatívny dopad na ďalší rozvoj OZE.
64	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 11. Ekonomická a zároveň ekologická energia, opatrenie 11.2 Rozvíjať obnoviteľné zdroje energie šetrné k prírode Žiadame predkladateľa o preformulovanie textácie v prvom odseku daného opatrenia, tak aby bolo doplnené, že kritéria udržateľného rozvoja musia rešpektovať, okrem uvedených, aj vplyvy na energetickú sústavu.	**Z**	A	Text bol doplnený v zmysle pripomienky, aby kritériá rešpektovali energetickú sústavu.
65	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 11. Ekonomická a zároveň ekologická energia, opatrenie 11.2 Rozvíjať obnoviteľné zdroje energie šetrné k prírode Žiadame predkladateľa o preformulovanie, prípadne vypustenie, vety „Podpora z verejných zdrojov a ďalšia legislatívna podpora OZE bude akceptovateľná iba u zdrojov, ktoré splnia kritériá udržateľnosti a preukázateľne nebudú zhoršovať kvalitu životného prostredia.“ V opačnom prípade môže uvedené opatrenie zapríčiniť zastavenie podpory OZE prostredníctvom OP Kvalita životného prostredia, alebo zákona o podpore OZE. Odôvodnenie: Z nášho pohľadu nie je potrebné, aby sa pri podpore a využívaní OZE v domácnostiach a pri slnečnej energii povinne prebiehal proces posudzovania vplyvov na životné prostredie. Uvedená podmienka vytvára značnú administratívnu bariéru, čo je v rozpore s požiadavkou na odstránenie administratívnych prekážok.	**Z**	A	Text "ktoré splnia kritériá udržateľnosti" bol vypustený. Bola doplnená textácia o neblokovaní pripravovaných projektov: "Kritériá udržateľnosti sa nebudú týkať už začatých projektov."
66	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 11. Ekonomická a zároveň ekologická energia, opatrenie 11.3 Odstrániť environmentálne škodlivé dotácie a regulácie Navrhujeme vypustiť vetu „Preto je nutné odstrániť administratívne a legislatívne prekážky, ktoré obmedzujú využívanie regionálnych a lokálnych potenciálov obnoviteľných zdrojov a obmedzujú vlastnícku účasť obcí, miestnych firiem, obyvateľov a ich združení“. Odôvodnenie: Z textu materiálu nie je zrejmé o aké	**O**	N	V súčasnosti existuje mnoho administratívnych a zákonných bariér na rozvoj regionálneho a lokálneho potenciálu OZE, napr. "stop-stav" pre veterné a slnečné elektrárne, zdĺhavé povoľovanie a nedodržiavanie zákonných termínov zo strany štátnych orgánov.

		administratívne a legislatívne prekážky ide. Navrhované kritéria pre všetky typy OZE by predstavovali bariéru pre rozvoj OZE.			
67	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 11. Ekonomická a zároveň ekologická energia, opatrenie 11.3 Odstrániť environmentálne škodlivé dotácie a regulácie Žiadame predkladateľa k vete „Bude sa vyhodnocovať vplyv energetiky na životné prostredie.“ detailnejšie zdôvodniť a opísať danú vetu. Uvedené sa deje aj v súčasnosti a preto je potrebné vysvetliť, čo predkladateľ myslí danou vetou a akú zmenu to prinesie.	**O**	A	Do textu bolo doplnené detailnejšie zdôvodnenie.
68	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 11. Ekonomická a zároveň ekologická energia, opatrenie 11.3 Odstrániť environmentálne škodlivé dotácie a regulácie Žiadame predkladateľa o analytické podloženie tvrdenia „Veľká časť elektroenergetiky na Slovensku je závislá na veľkých centralizovaných zdrojoch, ktoré si vyžadujú vyššie náklady na prenos a distribúciu elektriny a neponúkajú dostatok regionálnych nízkouhlíkových pracovných miest.“ Odôvodnenie: Vyjadrenie má len deklaratórny charakter bez reálnych podkladov. Slovo „vyššia“, ako druhý stupeň stupňovania prídavných mien, nie je doplnené o vyššia ako „čo“. Taktiež, primárnou úlohou zásobovanie teplom predsa nie je vytváranie pracovných miest, takže odvolávať sa na nízkouhlíkové pracovné miesta nie je relevantné a je to len doplňujúca informácia. Je faktom, že aj centrálne zásobovanie teplom má svoje výhody, a to najmä v husto obývaných sídelných územiach. V druhej vete taktiež chýba jasné pomenovanie prekážok a návrh ich odstránenia.	**Z**	A	Rozpor odstránený. Z textu bola odstránená formulácia "neponúkajú dostatok regionálnych nízkouhlíkových pracovných miest".
69	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 2 Účinná ochrana prírody a krajiny, Vo vete „Chránené územia sa teda nedajú jednoducho kategorizovať podľa manažmentových kategórií IUCN, napríklad ani jeden slovenský národný park ako celok nespĺňa podmienku prevahy území nenarušených ľudskou činnosťou.“ odporúčame doplniť uvedenie čo sa považuje za splnenie, prípadné čo nespĺňa, kritéria na stanovenie kategorizácie chránených území. Odôvodnenie: Uvedené kritéria IUCN pre kategorizovanie chránených území majú len odporúčací charakter, máme teda za to že nie sú záväzné.	**O**	A	Text doplnený o znaky kategórie II podľa IUCN, ktoré slovenské národné parky nespĺňajú: "Podľa IUCN sa ako národné parky v kategórii II kategorizujú veľké funkčné ekosystémy dostatočnej ekologickej kvality, ktorých štruktúra a funkcia je veľmi blízka prirodzenému stavu."

70	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 2 Účinná ochrana prírody a krajiny, opatrenie 2.1 Zastaviť stratu biodiverzity Navrhujeme doplniť konkrétne opatrenia, ktoré napomôžu eliminácií v boji s environmentálnou kriminalitou, konkrétne s nelegálnym lovom, otravám, zabíjaniu živočíchov, vykrádaniu a poškodzovaniu rastlín a obchodovaniu s ohrozenými druhmi.	**O**	ČA	Do kapitoly 2.1 bolo pridané "na dosiahnutí cieľov sa bude podieľať aj Policajný zbor Slovenskej republiky." Ďalšie čiastkové opatrenia budú špecifikované až počas implementácie Stratégie.
71	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 2 Účinná ochrana prírody a krajiny, opatrenie 2.1 Zastaviť stratu biodiverzity Odporúčame preformulovať v ods. 3 prvú vetu: „Výskum v chránených oblastiach sa bude realizovať v spolupráci s odbornými inštitúciami, podnikateľským sektorom, zamestnávateľmi, samosprávou a tretím sektorom.“ zohľadnením ,že podnikateľský sektor a samospráva môžu vykonávať až aplikáciu opatrení. Odôvodnenie: Máme za to, že výskum v chránených oblastiach vykonávajú odborné inštitúcie, nie podnikateľský sektor a samospráva.	**O**	ČA	V znení opatrenia bola zdôraznená dobrovoľnosť tejto spolupráce. Realizácia výskumu v spolupráci s rozličnými partnermi neznamená, že všetci títo partneri budú výskum priamo vykonávať. Podnikateľský sektor by mal mať možnosť poskytnúť vstupy pre výskum, rovnako ako by samosprávy mali mať možnosť participovať, ak je výskum vykonávaný na ich území. Do odstavca bola doplnená veta: "Výskum bude vykonávaný v súčinnosti s vlastníkmi, správcami a užívateľmi pozemkov."
72	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 2 Účinná ochrana prírody a krajiny, opatrenie 2.2 Zreformovať štátne organizácie ochrany prírody Žiadame o doplnenie spolugescie Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva hospodárstva SR v oblasti kompetencií štátnych organizácií v chránených územiach, najmä v národných parkoch.	**O**	N	Nevidíme dôvod na rozšírenie kompetencií v chránených územiach, najmä národných parkoch a tento návrh ani nebol v pripomienke MH SR zdôvodnený.
73	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 2 Účinná ochrana prírody a krajiny, opatrenie 2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany Vo vete „Jadrovú zónu budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50% celkovej rozlohy každého národného parku a 75% tejto rozlohy do roku 2030.“ žiadame uviesť zdroj a kvalifikovaný odhad. Vo vete „Zároveň budú v chránených územiach a v ich ochranných pásmach ...“ žiadame za posledné slová doplniť nasledovné „... pokiaľ sa objektívnym procesom posudzovania (EIA) preukáže negatívny vplyv na životné prostredie.“ Odôvodnenie: Tieto vyjadrenia znižujú dôveryhodnosť myšlienky, alebo dokumentujú neznalosť možnosti ťažby nerastných surovín v súlade s vysokými stupňami ochrany.	**O**	N	Keďže podiel rozlohy národného parku je stratégiou nastavený cieľ, nie je možné uviesť zdroj tohto tvrdenia. K druhej časti pripomienky: Text opatrenia hovorí o uprednostňovaní záujmov ochrany prírody nad inými záujmami v chránených územiach, nie o hodnotení zámerov pre ktoré je vykonávaná EIA.

74	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 2 Účinná ochrana prírody a krajiny, opatrenie 2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany Vo vete „Slovenská republika má v porovnaní so zahraničím vysoký podiel chránených území na celkovej rozlohe štátu“ žiadame presnejšie uviesť čo je mienené pod pojmom „zahraničie“. Odôvodnenie: V tomto kontexte je pojem „zahraničie“ veľmi vágne, nie je zjavné či sa myslia krajiny EÚ, krajiny strednej Európy a pod.	**O**	A	Uvedený presnejší pojem "EÚ" namiesto menej konkrétneho "zahraničie".
75	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 2 Účinná ochrana prírody a krajiny, úvodný rámček Žiadame predkladateľa o formulovanie presnej definície o aké ekosystémové služby sa jedná a ako ich ohodnotenie bude mať vplyv na zastavenie degradácie ekosystémov. Zároveň v kapitole absentuje zmienka problematiky geotopov, akceptovanie krajiny, jej štruktúru a priestorovú organizáciu, jej vnútornú rôznorodosť, má individuálnu štruktúru, zákonitý súhrn procesov a javov (fyzikálne, chemické, biologické a spoločenské). Krajina nie je statickým, ale dynamickým javom. V dôsledku vplyvov nerovnakého pôsobenia exogénnych a endogénnych faktorov je krajina priestorovo diferencovaná. Skladá sa z prvkov a vzťahov medzi nimi a má vplyv na aj na a socioekonomické vzťahy. Chýba zadefinovanie a diferenciácia ochrany prírody do priestorovej štruktúry a organizácii kultúrnej krajiny.	**O**	A	Definícia ekosystémových služieb bola doplnená do kapitoly 2.4, ktorá sa zaoberá ohodnotením ekosystémových služieb. Priestorová štruktúra a organizácia kultúrnej krajiny sú už v predkladanom znení rozoberané v kapitole 3 venujúcej sa pôde a podkapitole 2.5, ktorá je zameraná na ochranu krajiny.

76	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 2.1 Zastaviť stratu biodiverzity Odporúčame predkladateľovi prehodnotiť navrhované znenie predmetnej kapitoly a prípadne doplniť kapitolu o podrobnejší opis súčasného stavu a jeho analýzu s konkretizáciou vízie v tejto oblasti. Odôvodnenie: Predkladateľ v podkapitole 2.1 navrhuje vypracovanie programu chránených území Natura 2000, novej komplexnej stratégie chránených území a dopracovanie a schválenie programov starostlivosti pre chránené územia. Envirostratégia tak len v jednom odseku počíta s ďalšími strategickými dokumentami a programami, pričom neponúka podrobnejší opis stavu s jeho analýzou a následnou jasne stanovenými cieľmi v tejto oblasti.	**Z**	A	Nové znenie prvého odstavca v kapitole 2.1 je: "Vytvoria sa podmienky pre minimalizovanie negatívnych vplyvov antropogénnej činnosti, vrátane dopadov klimatickej zmeny, spôsobujúcich znižovanie biologickej rozmanitosti rastlinných a živočíšnych druhov a stratu biotopov a zlepší sa vymožiteľnosť práva v oblasti ochrany prírody. Dobudovanie národnej časti sústavy chránených území Natura 2000 a sústavy medzinárodne významných území so zodpovedajúcou ochranou ďalej zlepší predpoklady pre ochranu medzinárodne, európsky aj národne významných druhov a biotopov a zvýši príspevok SR k zastaveniu globálnej straty biodiverzity. Zapojením všetkých relevantných subjektov bude, na základe odporúčaní OECD, vypracovaná komplexná stratégia chránených území, keďže koncepcia ochrany prírody z roku 2006 nebola doteraz aktualizovaná. Pri jej tvorbe sa budú brať do úvahy prínosy a náklady rôznych možností, ako aj najmodernejšie vedecké poznatky a skúsenosti zo zahraničia, s prihliadnutím na prírodné podmienky a národné špecifiká Slovenska. Do roku 2018 bola vládou schválená len časť programov starostlivosti o chránené územia (2 z 8 národných parkov, 13 zo 41 chránených vtáčích území, 87 zo 642 území európskeho významu). Dopracujú a schvália sa zostávajúce programy starostlivosti pre chránené územia, ktoré budú obsahovať merateľné ciele zlepšenia ich stavu a konkrétne opatrenia.

					Východiskom pre ich tvorbu a realizáciu budú platné medzinárodné a národné záväzky a štandardy, pričom budú prioritizované na základe odborných kritérií so zohľadnením princípov hodnoty za peniaze. Zonácia národných parkov sa zrealizuje do roku 2024 spolu s ich prehodnotením. Programy starostlivosti budú aktualizované a vypracované v nadväznosti na prehodnotenie chránených území."

77	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 5 Racionálne využívanie horninového prostredia Žiadame o preformulovanie cieľov navrhovaných v rámčeku, máme za to, že spolupráca je už legislatívne zakotvená, nie je potrebné ju ďalej rozširovať, a súčasne nepovažujeme za správne, že ochrana zdravia a ochrana prírody budú jediné priority pre stanovenie ložiskového geologického prieskumu. Odôvodnenie: Geologický výskum a prieskum poskytuje dôležité informácie o prostredí. K prírode patria aj geotopy, nielen biotopy, navyše geologické prostredie je determinujúce pre vývoj biotopov spolu s inými faktormi. Snaha o kontrolu nad rozhodovaním o geologických prácach v neprofesionálnej samosprávnej úrovni a „občanmi regiónov“ je neodborná v tejto problematike si vyžaduje profesionalizáciu – prítomnosť odborníka (geológ, geochemik, ložiskový geológ...), v samosprávnych orgánoch - napr. krajský/regionálny geológ. Okrem potreby relevantných odborníkov, považujeme za dôležité pri rozhodovaní brať do úvahy všetky aspekty, ekonomický a sociálny, a nie len ochranu životného prostredia. Ekonomický a sociálny aspekt môže byť najmä pri strategických surovinách a investíciách tiež významné.	**Z**	A	Tretia vetu v rámčeku cieľov bola upravená nasledovne: "Pri ložiskovom geologickom prieskume bude pokračovať efektívna spolupráca s miestnymi samosprávami a občanmi, ochrana zdravia pred rizikami z kontaminovania územia a ochrana prírody budú považované za prioritu." Do textu bola doplnená posledná veta z odôvodnenia predkladateľa pripomienky. Súčasné znenie nehovorí, že ochrana zdravia a ochrana prírody budú jediné priority pre stanovovanie ložiskového prieskumu.
78	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 5 Racionálne využívanie horninového prostredia Žiadame predkladateľa o preformulovanie a vecnú úpravu ods. 2 danej kapitoly. Odôvodnenie: Uvedená forma kvantifikácie zdrojov nerastných surovín je v tejto podobe nevhodná. Pokiaľ predkladateľ považuje za nutné upozorniť na primárne zdroje surovín, je vhodnejší odkaz na každoročne aktualizovanú Bilanciu zásob nerastných surovín, ktorú spravuje odborná sekcia MŽP SR. Uvádzané počty ložísk a hodnotenie zásob sú premenné veličiny a uvádzané znenie má obmedzenú platnosť – navyše nie je uvedený ani zdroj. Okrem uvedeného žiadame predkladateľa o preformulovanie a zváženie uvádzaných informácií v súvislosti so znečisťovaním banskou činnosťou. Odôvodnenie: Podsúvanie dominancie znečisťovania banskou činnosťou je neprijateľné. Pokiaľ sa má zabezpečiť objektivita a váha jednotlivých typov záťaží nech sú určené vo výsledkových indikátoroch, aby bolo jasné kto má priority.	**Z**	A	Do textu bol doplnený dátum, ku ktorému bol tento údaj spracovaný. Zároveň bol do textu doplnený odkaz na každoročne aktualizovanú Bilanciu zásob nerastných surovín, ktorú spravuje odborná sekcia MŽP SR. Druhá veta v treťom odstavci k úvodnej časti kapitoly 5 bola upravená nasledovne: "Najčastejšie ide o územia, ktoré boli kontaminované priemyselnou, vojenskou, dopravnou, poľnohospodárskou a banskou činnosťou, ale aj nesprávnym nakladaním s odpadom."

79	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 5 Racionálne využívanie horninového prostredia, opatrenie 5.1 Posilniť transparentný geologický prieskum Žiadame predkladateľa o vecné prehodnotenie textácie na str. 22 ods.1. Odôvodnenie: Proces EIA má zákonom stanovené parametre a procesné postupy pre všetky činnosti, znenie navrhovanej textácie považujeme z tohto dôvodu za nevhodné.	**Z**	A	Veta pozmenená na "Geologické prieskumy financované z verejných ako aj súkromných zdrojov budú naďalej povinne zverejňované." V druhom odstavci opatrenia 5.1 v prvej vete sa doplnila informácia o efektívnosti EIA a tretej vete sa výraz "maximálnej" nahradil výrazom "zákonný".
80	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 5 Racionálne využívanie horninového prostredia, opatrenie 5.1 Posilniť transparentný geologický prieskum Žiadame predkladateľa o vecné prehodnotenie textácie na str. 22 ods.2. Odôvodnenie: V tomto texte nie je jasné kam smeruje, aké kontrolné mechanizmy má na mysli. Uvedené požiadavky sú pokryté súčasnou legislatívou a bez náležitého návrhu a zdôvodnenia legislatívnych opatrení sú neprehľadné. Navyše uvedené oblasti riešia iné strategické materiály.	**Z**	A	Po vysvetlení bol rozpor odstránený na rozporovom konaní.
81	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 5 Racionálne využívanie horninového prostredia, opatrenie 5.1 Posilniť transparentný geologický prieskum Žiadame predkladateľa o vecné prehodnotenie textácie o duplicite geologických prác tam, kde už boli vykonané. Odôvodnenie: Považujeme za neprijateľné a neodborné pomenovať vyššie etapy geologických prieskumov „duplicitou“.	**Z**	A	Veta bola upravená na "Pri využívaní verejných zdrojov sa bude minimalizovať duplicita geologických prác."

82	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 5 Racionálne využívanie horninového prostredia, opatrenie 5.3 Minimalizovať dopad ťažby nerastných surovín na životné prostredie Žiadame predkladateľa o vecné prehodnotenie textácie na str. 22 k danému opatreniu. Odôvodnenie: Verejnosť má dostatok priestoru a času na informácie. V kapitola 5.3 nezahŕňa skutočné problémy ťažby nerastných surovín. Hluk, prašnosť, vibrácie nie sú prejavom ťažby nerastných surovín, je to predovšetkým doprava všetkých kategórií, pochopiteľne aj iné činnosti, ktoré nie sú z hľadiska týchto negatívnych dopadov spomínané.	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná. Prvá veta prvého odstavca kapitoly 5.3 bola odstránená. Druhá veta bola nahradená nasledovne: "Pri preukázaní škody spôsobenej banskou ťažobnou činnosťou bude mať pôvodca povinnosť kompenzovať dotknutých obyvateľov napr. v súvislosti s nadmerným hlukom, prašnosťou alebo vibráciami." Tieto možné negatívne dopady sú tu uvádzané iba ako príklady, nie zoznam všetkých dopadov. Druhý odstavec opatrenia bol doplnený o vetu: "Povoľovanie banskej a ťažobnej činnosti bude podliehať podmienke BAT - najlepším dostupným technológiám a technikám." Z druhej vety druhého odstavca bol odstránený výraz "podzemné splyňovanie uhlia". Z tretej vety druhého odstavca bolo odstránené "podzemných a povrchových" a "výrazne sa". Posledná veta opatrenia bola preformulovaná nasledovne: "Tento cieľ je v súlade s európskymi ako aj slovenskými klimatickými cieľmi a záväzkami."
83	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 5 Racionálne využívanie horninového prostredia, opatrenie 5.4 Sanovať najrizikovejšie opustené a uzavreté úložiská ťažobného odpadu Žiadame predkladateľa o vecné prehodnotenie textácie na str. 22 k danému opatreniu. Odôvodnenie: Opatrenie môže byť zaradené, pokiaľ budú zaradené aj sanácie záťaží spôsobených priemyselnou, vojenskou, dopravnou a poľnohospodárskou činnosťou. V tejto podobe považujeme uvedené opatrenie za neobjektívne.	**Z**	A	Opatrenie bolo premenované na "5.4 Sanovať najrizikovejšie územia. Do opatrenia boli doplnené aj ostatné činnosti uvádzané v pripomienke.

84	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 6 Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov Odporúčame predkladateľovi preformulovať vetu na str. 24 „Na druhej strane, oblasťami s najväčším potenciálom pre dlhodobé znižovanie emisií sú sektory priemyslu, energetiky a dopravy, kde je doterajší vývoj kolísavý.“ Odôvodnenie: S uvedeným tvrdením (veta hovorí o sektoroch s možným potenciálom na zníženie), že trend znižovania emisií bol kolísavý, keďže emisie z dopravy od 90-tych rokov 20. storočia iba rastú. Naopak, priemyselné emisie a aj emisie z energetiky sa znižujú. Taktiež, sektor energetiky a priemyslu je súčasťou EÚ ETS a sektor dopravy nie, a teda ich priame porovnávanie je zavádzajúce. Odporúčame vetu preformulovať v zmysle, že sektory mimo EÚ ETS majú najväčší potenciál na znižovanie, následne aj energetika a priemysel.	**O**	A	Veta bola upravená nasledovne: "Oblasťami s najväčším množstvom emisií sú energetika, priemysel a doprava, pričom ich objem sa znižuje len pomaly."
85	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 6 Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov Vo vete „Pre zmiernenie tempa zmeny klímy je potrebné zavádzať mitigačné opatrenia zamerané na obmedzovanie množstva vypúšťaných skleníkových plynov do ovzdušia alebo zvyšovať záchyty uhlíka“ žiadame nahradiť slovo „alebo“ slovom „a“. Odôvodnenie: Uvedené opatrenia považujeme za komplementárne. Zároveň vo vete „Do roku 2030 sa očakáva otepľovanie v každom ročnom období.“ Žiadame nahradiť slovo „otepľovanie“ slovom „zvyšovanie priemerných teplôt“. Odôvodnenie: Uvedený pojem lepšie zodpovedá skutočnosti.	**O**	A	Textácia bola upravená podľa pripomienky.
86	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 6 Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov Vo vete na str. 23 „Zavedú sa emisné zóny v mestách.....“ žiadame bližšie špecifikovať spôsob, akým sa dosiahne zavedenie emisných zón v mestách. Odôvodnenie: Emisné/nízko emisné, resp. bez emisné zóny, majú v kompetencii samosprávy, štát má na zavádzanie emisných zón minimálny dosah.	**O**	N	Presnejšia špecifikácia emisných zón v mestách je a bude riešená v sektorovej Stratégii ochrany ovzdušia a jej akčných plánoch.
87	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 9 Čisté ovzdušie, opatrenie 9.3 Podporovať efektívnejšie spaľovacie zariadenia Vo vete „ Zároveň budú vytvorené legislatívne a podporné mechanizmy na výmenu starších a menej energeticky efektívnych kotlov, ...“ žiadame nahradiť spojenie „menej energeticky efektívnych kotlov“ spojením „kotlov s nižšou energetickou účinnosťou“. Odôvodnenie: Navrhovaný termín považujeme v tomto kontexte za vhodnejší.	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná.

88	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 9 Čisté ovzdušie, opatrenie 9.4 Postupne utlmiť výrobu elektriny z uhlia Žiadame predkladateľa preformulovať, prípadne vypustiť, vetu „Obmedzením ťažby a spaľovania uhlia sa odstránia environmentálne škodlivé dotácie do hnedého uhlia.“, takto uvedená veta je logicky nesprávna. Odôvodnenie: Uvedená veta je logicky nesprávna z hľadiska postupnosti krokov, na čo sme viackrát predkladateľa upozorňovali počas pracovných stretnutí. Tvrdenie v časti 9.4 o útlme výroby z elektriny je nesprávne najmä s ohľadom na kauzalitu krokov štátu. Štátnym nástrojom v tejto súvislosti je zastaviť dotovanie výroby elektrickej energie z uhlia na základe všeobecného hospodárskeho záujmu. Tento krok potom následne môže znamenať, že súkromné subjekty či subjekty s majetkovou účasťou štátu, ťažiace uhlie či vyrábajúce elektrinu z neho, zastavia svoju činnosť alebo prehodnotia jej rozsah čím dôjde k útlmu. Ťažba uhlia na účely výroby tepla však uvedeným krokom štátu nemusí byť dotknutá, ak sa tak hore uvedené subjekty rozhodnú. Teda nie naopak ako to tvrdí predkladateľ v uvedenej časti.	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná. Veta bola odstránená.
89	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 9 Čisté ovzdušie, opatrenie 9.5 Zvýšiť podiel nízkoemisnej dopravy Odporúčame predkladateľovi preformulovať vetu „Vytvorí sa mechanizmus podpory nízkoemisnej dopravy založený na elektromobilite a palivách s minimálnym vplyvom na kvalitu ovzdušia“ a na ňu nadväzujúci odsek v zmysle doplnenia zmienky aj o iných módoch dopravy. Odôvodnenie: Opatrenie sa zameriava na prechod od áut s konvenčným pohonom na autá s iným druhom motorov, čo nemá vplyv napríklad na vznik kolón ani na prachové častice z prevádzky automobilov (trenie bŕzd, vírenie prachu, atď.). Odsek síce ďalej spomína aj iné módy dopravy, ale iba okrajovo. Súčasne odporúčame nahradiť slovo „elektromobilita“ slovným spojením „alternatívne palivá“. Jedná sa o zosúladenie terminológie v zmysle schváleného strategického dokumentu „Národný politický rámec pre rozvoj trhu s alternatívnymi palivami“.	**O**	ČA	Pripomienka bola akceptovaná. Veta bola preformulovaná v nasledovnom znení: "Vytvorí sa mechanizmus podpory nízkoemisnej dopravy založený na elektromobilite a ďalších alternatívnych palivách s minimálnym vplyvom na kvalitu ovzdušia a zatraktívnia sa iné nízkoemisné formy dopravy."
90	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola 9, Čisté ovzdušie Odporúčame preformulovať, prípadne vypustiť, opatrenie: „Posilní sa princíp uplatňovania BAT v priemysle, energetike ale aj v poľnohospodárstve a v potravinárstve.“ Odôvodnenie: Ide o duplicitné opatrenie, keďže povinnosť je legislatívne upravená a v súčasnosti nie je možné získať	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná. Veta bola doplnená o "aj pre menšie zariadenia" za účelom zosúladenia vety v perexe s názvom opatrenia.

		relevantné environmentálne povolenia (EIA, IPKZ) na prevádzky, ktoré nie sú zriadené v súlade s BAT technológiami			
91	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola Inštitucionálny rámec Žiadame doplniť informáciu, že predkladaný materiál musí byť v súlade s inými strategickými materiálmi, a to najmä s pripravovanou Stratégiou územného rozvoja SR ako najdôležitejším strategickým materiálom SR (čo tiež znamená revíziu predloženého materiálu v prípade potreby po schválení spomínanej stratégie), taktiež s prijatou Stratégiou hospodárskej politiky do roku 2030 a schváleným Národným Investičným plánom do roku 2030 – pilotnou verziou.	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná.
92	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola Inštitucionálny rámec Žiadame predkladateľa o vypustenie Ministerstva hospodárstva SR z návrhu inštitucionálneho opatrenia „S Ministerstvom hospodárstva SR, Ministerstvom vnútra SR a Úradom pre verejné obstarávanie bude vytvorená účinná spolupráca pri efektívnom a povinnom uplatňovaní zeleného verejného obstarávania, ktorá umožní čo najlepší elektronický monitoring a vyhodnocovanie pokroku.“ Odôvodnenie: Ministerstvo hospodárstva SR nemá kompetencie v nastavovaní zeleného verejného obstarávania, tak ako iné rezorty je len obstarávateľom.	**Z**	A	MH SR bolo z návrhu spolupráce vypustené.
93	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola Inštitucionálny rámec Žiadame predkladateľa o vypustenie návrhu inštitucionálneho opatrenia „V oblasti hodnotenia vplyvov energetiky na životné prostredie bude potrebné rozšíriť spoluprácu s Ministerstvom hospodárstva SR a kompetencie MŽP SR. Orgány MŽP SR by mali mať možnosť lepšej kontroly vplyvov energetiky na životné prostredie a nastavovať environmentálne kritériá pre energetické projekty.“ Odôvodnenie: Počas rokovaní pracovnej skupiny predkladateľ deklaroval nevstupovanie do kompetencií iných rezortov, ale daný návrh jasne hovorí o posilnení kompetencií MŽP SR v agende MH SR (energetiky). Nastavovanie environmentálnych kritérií rezortom životného prostredia chápeme, nie je ale zrejmé, aké iné kompetencie MŽP žiada. Vágna definícia „lepšej kontroly“ nie je dostatočná.	**Z**	A	Z textu bolo vypustené slovo "kompetencie".

94	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Kapitola Najväčšie výzvy životného prostredia SR Žiadame predkladateľa pri navrhovaní regulačných opatrení analyticky zdôvodniť potrebu a následne vyčísliť prínos regulácie. Odôvodnenie: Vo vete na str. 7, posledný odsek, stratégia poukazuje na nadpriemerne prísnu reguláciu v porovnaní s krajinami OECD. Zároveň však materiál v ďalších častiach a opatreniach navrhuje množstvo odporúčaní a opatrení, ktoré sú vyslovene regulačného charakteru, a teda zvyšujú regulačné zaťaženie podnikateľských subjektov, domácností, ale i samotnej verejnej správy.	**Z**	A	Kapitola najväčšie výzvy bola prepracovaná tak, aby miera regulácie v životnom prostredí nevyznievala negatívne. Ak materiál zavádza nejakú reguláciu, vždy ju predchádza analytická časť, ktorá ju odôvodňuje. Vyčíslenie prínosov regulácie bude súčasťou implementácie (nové zákony, sektorové stratégie a pod.)
95	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Vízia zdravého životného prostredia a udržateľného hospodárstva Navrhujeme preformulovať, prípadne vypustiť, vetu na str. 6 „Energetická náročnosť priemyslu Slovenska sa priblíži priemeru EÚ a do roku 2020 budú mať všetky druhy obnoviteľných zdrojov výroby energie vypracované a prijaté kritéria udržateľného využívania“. Odôvodnenie: Štruktúra priemyslu v SR je odlišná od krajín EÚ a najmä ich priemeru. Priemerné hodnoty nie sú opodstatnené a to najmä z dôvodu, že nerešpektujú špecifikáciu ekonomík a zovšeobecňujú fakty, či je ekonomika krajiny postavená na službách alebo priemysle (prípadne ťažkom priemysle). Dosiahnutie priemeru implicitne znamená zmenu priemyselnej štruktúry krajiny, pričom je SR jedna z najviac priemyselných krajín EÚ. Taktiež je to v protiklade so snahou Európskej komisie o reindustrializáciu hospodárstva celej EÚ. V druhej časti vety, ako opatrenie považujeme za stanovenie kritérií nad rámec EÚ legislatívy, čo môže mať negatívny dopad a ďalší rozvoj OZE. Kritéria trvalej udržateľnosti sú len pre biomasu, pri ostatných zdrojoch (vietor, slnko, ...) sa posudzuje ich dopad na životné prostredie, nie priamo trvalá udržateľnosť.	**O**	ČA	Do textu bola doplnená informácia, aby bolo jasné, že sa bude jednať o priemer podľa jednotlivých sektorov priemyslu. Odlišnosť štruktúry priemyslu neneguje potrebu, aby sa Slovensko čo najviac priblížilo v energetickej náročnosti priemeru EÚ či už podľa jednotlivých sektorov alebo celkovo.
96	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Vízia zdravého životného prostredia a udržateľného hospodárstva Navrhujeme preformulovať, prípadne vypustiť, vetu: „Pri geologickom prieskume a ťažbe nerastných surovín sa bude rešpektovať názor miestnych samospráv a občanov.“ Takto napísaná veta indikuje, že v súčasnosti nemá verejnosť možnosť ovplyvniť ťažbu. Máme za to, že spolupráca je už legislatívne zakotvená, nie je potrebné ju ďalej rozširovať. Odôvodnenie: Geologický výskum a prieskum poskytuje dôležité informácie o prostredí. K prírode patria aj geotopy, nielen biotopy, navyše geologické prostredie je determinujúce pre vývoj biotopov spolu s inými faktormi. Snaha o kontrolu nad	**Z**	A	Veta bola upravená nasledovne: "Pri geologickom prieskume a ťažbe nerastných surovín sa zohľadní názor miestnych samospráv a občanov v zmysle platnej legislatívy."

		rozhodovaním o geologických prácach v neprofesionálnej samosprávnej úrovni a „občanmi regiónov“ je neodborná v tejto problematike si vyžaduje profesionalizáciu – prítomnosť odborníka (geológ, geochemik, ložiskový geológ...), v samosprávnych orgánoch - napr. krajský/regionálny geológ.			
97	**MHSR**	K vlastnému materiálu, Vízia zdravého životného prostredia a udržateľného hospodárstva V bode Životné prostredie na Slovensku v roku 2030 ods. 2 odporúčame preformulovať spojenie „dobrý stav a potenciál vôd“ za „zvýši sa kvalita vôd“.	**O**	N	Dobrý stav vôd predstavuje konkrétnejší a ustálenejší pojem, ako vyššia kvalita vody. Prijatím navrhovanej zmeny by sa zhoršila možnosť sledovania kvalitatívnych zmien vôd (konkrétne požiadavky pre jednotlivé pojmy sú vysvetlené tu https://www.enviroportal.sk/agendy/obcan/poziadavky-na-dosiahnutie-dobreho-stavu-vod).

98	**MHSR**	K vlastnému materiálu, všeobecne Predkladateľovi v celom dokumente absentuje širší analytický výstup k jednotlivým oblastiam, ktorý by podrobnejšie obsahoval zhodnotenie a opis súčasného stavu, pomenovanie problémov, dátové prepojenie a vyhodnotenie na dané tvrdenia s relevantnými odkazmi na čerpané dáta a s návrhom konkrétnejších východísk, na ktoré by sa SR mala zamerať vo forme rámcových opatrení. Príkladom môže byť napr. časť 4.1 „Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva“, ktorá je len sumárom deklaratórnych výziev do budúcnosti bez pridanej hodnoty, či časť 2.5, posledný odsek týkajúci sa mestskej zelene. Takto je dokument možno vnímať len ako súbor výziev a cieľov do roku 2030 očakávanom zlepšení stavu, pričom absentuje hlbší rozmer jednak toho ako sa k týmto cieľom a konštatovaniam dopracovať a čím. Dokument je plný pojmov a slovných spojení, ktoré pre relevantné subjekty, ktorých sa týkajú, sú tieto pojmy nedostatočne vysvetlené. Napríklad v časti 4.1, druhý odsek, pojem prírode blízke hospodárenie neobsahuje kritéria aké musí hospodárenie spĺňať, aby sa za prírode blízke mohlo považovať. Taktiež absentuje ako budú lesníci motivovaní na prechod k takémuto hospodáreniu. Rovnako tak napr. v časti 7.1 absentuje bližšie vymedzenie pojmu zelené opatrenia. Spomenúť možno aj pojem rozčlenenie veľkých pozemkov na menšie v časti 8.1, ktorému chýba vysvetlenie v tomto kontexte a môže pôsobiť zmätočne, keďže jedným z veľkých problémov v poľnohospodárstve je práve rozdrobenosť vlastníctva poľnohospodárskych plôch a nerealizovaná komasácia. Dokumentu chýba komplexná časť venujúca sa napĺňaniu a tomu zodpovedajúcemu sledovaniu pokroku pri realizácie stratégie ako celku. Časť venujúca sa indikátorom je súborom množstva ukazovateľov, ktoré sú vhodnejšie skôr do akčných plánov. Absentujú želateľné pásma vývoja indikátorov, ktoré sa má stratégia realizáciou opatrení snažiť dosahovať. Dokumentu absentuje informácia o akčných plánoch, ich predkladaní, termínoch, a dobe realizácie. Žiadame uvedené doplniť. Celkovým časový harmonogram do roku 2030 by posilnil transparentnosť do budúcnosti a uvedené dátumy boli verejne kontrolovateľné.	**Z**	A	Rozpor bol odstránený, konkrétne body pripomienky sú riešené v rámci iných pripomienok. Pojmy a slovné spojenia boli diskutované s vecnými odbormi ministerstva a členmi pracovných skupín. Napĺňanie a realizácia pokroku je nastavená v návrhu uznesenia vlády aj s jasným odpočtovaním. Časť, ktorá sa venuje indikátorom bola pripravená so sekciou ministerstva životného prostredia, ktorá má v gescii napĺňanie cieľov OSN Agendy 2030 a monitorovanie indikátorov o oblasti životného prostredia. Indikátory tiež kontroloval aj Úrad podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu, ktorý má v gescii implementáciu a napĺňanie cieľom Agendy 2030. Zástupcovia ÚPPVII boli členmi pracovných skupín prípravy Envirostratégie 2030. Tam kde to bolo možné boli nastavené kvantitatívne alebo kvalitatívne hodnoty indikátorov alebo cieľov. Napríklad: miera recyklácie komunálneho odpadu - 60%do roku 2030, miera skládkovania komunálneho odpadu - menej ako 25% do roku 2035; Zelené verejné obstarávanie - min. 70% celkovej hodnoty všetkých verejných obstarávaní - do roku 2030; Jadrová zóna národných parkov - Územia bez zásahov človeka - 50% celkovej rozlohy národného parku do roku 2025, 75% celkovej rozlohy národného parku do roku 2030 a pod. Tam kde to nebolo možné stanoviť presné hodnoty z dôvodu

					prebiehajúcich národných a medzinárodných negociácií, prebiehajúcich alebo pripravovaných analýz a pod., boli nastavené predovšetkým trendové smerovania alebo minimálne hodnoty. Detaily implementácie sa budú riešiť dodatočne. Príkladom zákonov a čiastkových sektorových stratégií sú Nízkouhlíková stratégia do roku 2030 s výhľadom do roku 2050, Stratégia ochrany ovzdušia, Aktualizácia Adaptačnej stratégia, novelizácia Zákona o ochrane prírody a krajiny, Zákona o odpadoch a pod., ktoré už sú prijaté, prebieha ich príprava alebo pripomienkovanie alebo budú v nadväznosti na Envirostratégiu 2030 pripravené a prijaté. V nich budú jednotlivé opatrenia Envirostratégie 2030 spracované do konkrétnych krokov a mikroopatrení a budú tiež kvantifikované. To samozrejme nie je možné spracovať v jednom dokumente t.j. Envirostratégii.
99	**MKSR**	Odoslané bez pripomienok	-	-	-

100	**MOSR**	Odoslané bez pripomienok	-	-	-
101	**MPRVSR**	K textu na str. 35, časť 10.5 Predchádzať tvorbe biologicky rozložiteľného a potravinového odpadu prvý odstavec: „Slovensko do roku 2030 obmedzí produkciu potravinového odpadu. Reštaurácie a supermarkety budú povinné potraviny ďalej využiť, napr. darovať charite nezávadné potraviny. Ak už nie sú potraviny vhodné na konzumáciu, budú ich môcť kompostovať, či energeticky alebo inak zhodnotiť. Podobne ako v iných krajinách EÚ, bude umožnené predávať takéto potraviny v osobitných zariadeniach.“ Zdôvodnenie: Súhlasíme so znížením potravinového odpadu a navrhujeme v obchodných reťazcoch potraviny, napr. nespotrebovaný chlieb ponúkať na kŕmne účely za zníženú cenu.	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná. Text bol doplnený k časti o potravinách nevhodných na konzumáciu (priorita by mala byť ďalšia distribúcia na spotrebu ľuďom), ale s výnimkou pre prikrmovanie voľne žijúcich zvierat.
102	**MPRVSR**	K textu str. 16, v bode 3.2 , doplniť 3. odstavec: Budú vysadené nové drevinové vetrolamy a protideflačné pásy z domácich druhov, čo zníži vodnú a veternú eróziu a vysychanie pôdy. Povinné tlmiace zelené pásy s prirodzenou brehovou vegetáciou okolo vodných tokov, zabraňujúce splachom z polí a drenážnych sústav do vôd, pomôžu zvýšiť podiel vody zadržanej v krajine a zároveň znížiť znečistenie vôd poľnohospodárskou činnosťou a riziko vodnej erózie. "Vytvoriť systém vodných plôch napr. jazierok a rybníkov, umožniť vznik riečnych meandrov s cieľom zabrániť odtoku vody a v lesoch budovať lesné cesty tak, aby po nich voda neunikala". Zdôvodnenie: Navrhujeme doplniť text s ohľadom na preukázanie spoločenskej zodpovednosti a príležitosti na elimináciu stavu.	**Z**	A	Rozpor odstránený, MPRV SR netrvá na pripomienke

103	**MPRVSR**	1. V kapitole 3.3 na strane 17 v texte „Biele plochy tvorí poľnohospodárska pôda, ktorá neslúži pôvodnému účelu, na ktorej dlhšiu dobu absentovala poľnohospodárska činnosť, a zároveň spĺňa kritériá lesa. Právna úprava s takýmito územiami nepočíta.“ Navrhujeme vypustiť vetu „Právna úprava s takýmito územiami nepočíta.“ Odôvodnenie: Režim plôch, ktoré sú evidované v katastri ako poľnohospodárska pôda ale v skutočnosti sú porastené lesnými drevinami a „spĺňajú kritériá lesa“ t.j. sú spôsobilé na preradenie do lesných pozemkov upravuje zákon č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a to v §10 ods. 1 a ods. 2 písm. c) nasledovne : „Orgán ochrany poľnohospodárskej pôdy z vlastného podnetu alebo na žiadosť vlastníka alebo užívateľa rozhodne o zmene druhu pozemku, ak je pochybnosť o tom, či pozemok je alebo nie je poľnohospodárskou pôdou. Predmetom rozhodovania podľa ods. 1 sú pozemky, ktoré ... sú dlhodobo zalesnené a a sú vhodné na preradenie do lesných pozemkov...“. Vysporiadavanie takýchto „bielych plôch“ v praxi komplikujú okrem zložitých vlastníckych vzťahov a neochoty vlastníkov predovšetkým nedostatok finančných prostriedkov na vyhotovenie geometrických plánov. Závažný problém vyžadujúci systémové riešenia predstavujú plochy poľnohospodárskej pôdy porastené samonáletom drevín, ktoré nespĺňajú kritériá lesa.	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná.
104	**MPRVSR**	Časť materiálu „2.1. Zastaviť stratu biodiverzity“ (str. 11) V prvom odseku, prvej vete, žiadame slová: „Ľudské vplyvy, spôsobujúce stratu biodiverzity, sa znížia...“ nahradiť slovami: „Vytvoria sa podmienky pre minimalizovanie negatívnych vplyvov antropogénnej činnosti, vrátane dopadov klimatickej zmeny, spôsobujúcich znižovanie biologickej rozmanitosti rastlinných a živočíšnych druhov a stratu biotopov...“. Odôvodnenie: Predkladateľ konštatuje, že sa znížia ľudské vplyvy na biodiverzitu, čo je však veľmi deklaratórne konštatovanie, pričom nie je zrejmé, z akých zdrojov hovoriacich o „znížení ľudských vplyvov na biodiverzitu“ predkladateľ vychádza. Je zrejmé, že je potrebné vytvoriť podmienky - právne, ekonomické, inštitucionálne, organizačné, v dôsledku uplatňovania ktorých dôjde k znižovaniu negatívneho pôsobenia antropogénnej činnosti na biologickú rôznorodosť. Za veľmi	**Z**	A	Doplnený text: "Ľudské vplyvy, spôsobujúce stratu biodiverzity vrátane zmeny klímy, sa znížia vytvorením a uplatňovaním právnych, ekonomických, inštitucionálnych a organizačných podmienkok a zlepší sa vymožiteľnosť práva v oblasti ochrany prírody."

		dôležité považujeme zakomponovanie klimatickej zmeny, ako jedného z najnegatívnejšie pôsobiacich faktorov na stav biologickej rôznorodosti.			
105	**MPRVSR**	Časť materiálu „2.1. Zastaviť stratu biodiverzity“ (str. 11) V prvom odseku, v posledných dvoch vetách žiadame slová: „Dopracujú a schvália sa programy starostlivosti pre chránené územia, ktoré budú obsahovať merateľné ciele zlepšenia ich stavu a konkrétne opatrenia. Východiskom pre ich tvorbu a realizáciu budú platné medzinárodné a národné záväzky a štandardy, pričom budú prioritizované na základe odborných kritérií so zohľadnením princípov hodnoty za peniaze.“ nahradiť slovami: „Pre chránené územia, ktoré sú v súčasnej dobe vyhlásené a nemajú vypracované programy starostlivosti o chránené územia, sa zabezpečí ich vypracovanie a schválenie najneskôr do konca roku 2020 a vytvorí sa tým systém náležitej starostlivosti podľa dokumentov ochrany prírody s jednoznačne stanovenými merateľnými cieľmi, opatreniami, finančným zabezpečením a zodpovednosťou za realizáciu opatrení na zachovanie a zlepšenie ich stavu. Východiskom pre ich tvorbu a realizáciu bude predovšetkým ich stav, záväzky Slovenskej republiky v rámci medzinárodných zoskupení zameraných na ochranu prírody a životného prostredia. Budú priorizované na základe odborných kritérií so zohľadnením princípov hodnoty za peniaze.“ Odôvodnenie: Z hľadiska dosiahnutia zachovania a zlepšenia stavu ochrany predmetu ochrany je nevyhnutné, aby sa táto činnosť riešila na základe jednoznačne stanovených cieľov ochrany a opatrení, ktoré k ich dosiahnutiu budú viesť. V súčasnej dobe je na Slovensku vypracovaných a schválených programov starostlivosti o chránené územia len pre veľmi malý počet chránených území (takmer zanedbané percento), čo umožňuje uplatňovanie mnohokrát kontroverzných požiadaviek založených na pocitoch alebo dohadoch vybraných osôb, resp. skupín bez objektivizovania potreby realizácie nimi požadovaných opatrení. Ak	**Z**	A	Rozpor odstráinený. Boli doplnené vety: "Zonácia národných parkov sa zrealizuje do roku 2024 spolu s ich prehodnotením. Programy starostlivosti budú aktualizované a vypracovávané v nadväznosti na prehodnotenie chránených území a budú spracované najneskôr do roku 2024."

		environmentálna stratégia definuje zachovanie a zlepšenie stavu ochrany predmetu ochrany, tento cieľ nemožno dosiahnuť inak, ako urýchleným dopracovaním absentujúcich programov starostlivosti o chránené územia s definovaním merateľných cieľov, konkrétnych opatrení a vyčíslením finančnej náročnosti týchto opatrení, ako aj ich zdrojového krytia, pričom termín do konca roku 2020 považujeme z hľadiska dosiahnutia uvedeného zámeru za odpovedajúci.			
106	**MPRVSR**	Časť materiálu „2.1. Zastaviť stratu biodiverzity“ (str. 12) V druhom odseku žiadame slová: „Starostlivosť o tieto ekosystémy budú vykonávať organizácie ochrany prírody, alebo samotní vlastníci a užívatelia pozemkov formou zmluvnej starostlivosti“ nahradiť slovami: „Starostlivosť o tieto ekosystémy sa bude zabezpečovať v súlade s dokumentami ochrany prírody v úzkej súčinnosti štátnej organizácie ochrany prírody a vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov predovšetkým formou zmluvnej starostlivosti.“. Odôvodnenie: Realizácia opatrení starostlivosti o chránené územia je potrebné zabezpečovať jednoznačne definovanými opatreniami v zmysle programov starostlivosti o chránené územia. Zabezpečovanie realizácie opatrení subjektami bez akéhokoľvek právneho vzťahu k týmto pozemkom a teda vylúčenie vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov z ochrany formou zmluvnej ochrany založenej na vytvorení a uplatňovaní vhodných ekonomických nástrojov považujeme za najväčší nedostatok v zabezpečovaní adekvátnej ochrany. To zároveň súvisí aj s možnosťou	**Z**	A	Rozpor odstránený na rozporových konaniach. Celá veta znie: "Starostlivosť o tieto ekosystémy sa bude zabezpečovať v súlade s dokumentami ochrany prírody v úzkej súčinnosti štátnej organizácie ochrany prírody a vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov predovšetkým formou zmluvnej starostlivosti a to spôsobom neškodiacim biodiverzite podľa špecifických podmienok stanovených v príslušných dokumentoch."

		zachovania tradičných foriem obhospodarovania a stabilizácie rozvoja vidieka na Slovensku.			
107	**MPRVSR**	Časť materiálu „2.1. Zastaviť stratu biodiverzity“ (str. 12) V poslednom odseku žiadame slová: „Vykonávanie poľovnej činnosti bude v chránených územiach rešpektovať tak právne normy, ako aj potreby druhov a biotopov, ktoré sú predmetom ochrany, a bude špecifikované v jednotlivých dokumentoch starostlivosti o chránené územia. Pri určovaní lovu zveri budú aj vo voľnej krajine zohľadňované potreby ochrany prírody. Poľovnícke a rybárske využívanie ubúdajúcich, zraniteľných a sťahovavých druhov zveri a rýb bude ďalej regulované v súlade s medzinárodnými záväzkami SR.“ nahradiť slovami: „Vykonávanie činností súvisiacich s využívaním biotickej zložky životného prostredia bude v chránených územiach realizované v súlade s požiadavkami na ochranu a potrebami zachovania druhov a biotopov, ktoré sú predmetom ochrany. Požiadavky ochrany budú jednoznačne špecifikované v programoch starostlivosti o chránené územia. Antropogénne využívanie ubúdajúcich, zraniteľných a sťahovavých druhov chránených živočíchov bude zabezpečované v súlade s medzinárodnými záväzkami SR.“. Odôvodnenie: Vykonávanie práva poľovníctva rešpektuje všetky právne normy a to nielen v chránených územiach aj mimo nich, preto nie je potrebné to tu uvádzať. Pôvodné znenie textu navodzovalo dojem, ako by poľovníctvo bolo vykonávané v chránených územiach protiprávne. Realizuje sa prioritne podľa zákona č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a rešpektuje aj všetky obmedzenia vyplývajúce z iných právnych predpisov, vrátane tých na úseku ochrany prírody. Považujeme za potrebné zdôrazniť, že poľovníctvo je a aj naďalej by malo byť dôležitým nástrojom k realizácii opatrení na ochranu prírody a biodiverzity (napr. v	**Z**	A	Rozpor odstránený. Prvá veta bola zmenená na "Vykonávanie poľovnej a inej činnosti bude rešpektovať potreby chránených druhov a biotopov. Využívanie ubúdajúcich, zraniteľných a sťahovavých druhov chránených živočíchov bude zabezpečované v súlade s medzinárodnými záväzkami SR."

		oblasti odstraňovania inváznych druhov živočíchov, ktoré sú zverou, reguláciou stavov raticovej zveri prispieva k zníženiu poškodenia lesných porastov a to aj v chránených územiach atď.). V týchto intenciách je potrebné chápať súčasné poľovníctvo. Predkladateľ materiálu sa tendenčne zameriava na oblasť poľovníctva a čiastočne aj rybárstva, pričom práve tieto oblasti ľudskej činnosti môžu prispieť k realizácii potrebných opatrení ochrany prírody.			
108	**MPRVSR**	Časť materiálu „2.1. Zastaviť stratu biodiverzity“ (str. 12) V druhom odseku žiadame slová: „Starostlivosť o tieto ekosystémy budú vykonávať organizácie ochrany prírody, alebo samotní vlastníci a užívatelia pozemkov formou zmluvnej starostlivosti“ nahradiť slovami: „Starostlivosť o tieto ekosystémy sa bude zabezpečovať v súlade s dokumentami ochrany prírody v úzkej súčinnosti štátnej organizácie ochrany prírody a vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov predovšetkým formou zmluvnej starostlivosti.“. Odôvodnenie: Realizácia opatrení starostlivosti o chránené územia je potrebné zabezpečovať jednoznačne definovanými opatreniami v zmysle programov starostlivosti o chránené územia. Zabezpečovanie realizácie opatrení subjektami bez akéhokoľvek právneho vzťahu k týmto pozemkom a teda vylúčenie vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov z ochrany formou zmluvnej ochrany založenej na vytvorení a uplatňovaní vhodných ekonomických nástrojov považujeme za najväčší nedostatok v zabezpečovaní adekvátnej ochrany. To zároveň súvisí aj s možnosťou	**Z**	A	Rozpor odstránený. Aktualizovaná formulácia: "Starostlivosť o tieto ekosystémy sa bude zabezpečovať v súlade s dokumentami ochrany prírody v úzkej súčinnosti štátnej organizácie ochrany prírody a vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov predovšetkým formou zmluvnej starostlivosti a to spôsobom neškodiacim biodiverzite podľa špecifických podmienok stanovených v príslušných dokumentoch."

		zachovania tradičných foriem obhospodarovania a stabilizácie rozvoja vidieka na Slovensku.			
109	**MPRVSR**	časť materiálu „2.1. Zastaviť stratu biodiverzity“ (str. 12) V treťom odseku, prvej a druhej vete žiadame doplniť slová „vlastníkmi, správcami a užívateľmi“ vo väzbe na uskutočňovanie výskumu, aktualizácie červených zoznamov a návrhu opatrení na záchranu ohrozených druhov, ako aj vo väzbe na aktivity súvisiace s inváznymi druhmi. Odôvodnenie: Vykonávanie akýchkoľvek aktivít, vrátane aktivít uvedených v tejto časti materiálu, bez súčinnosti s osobami, ktoré majú právny vzťah k dotknutým pozemkom, nevytvára predpoklad pre dosiahnutie odpovedajúcej ochrany prírody na Slovensku.	**Z**	A	Za uvedenú vetu bolo pridané: "Výskum bude vykonávaný v súčinnosti s vlastníkmi, správcami a užívateľmi pozemkov."
110	**MPRVSR**	časť materiálu „2.1. Zastaviť stratu biodiverzity“ (str. 12) V treťom odseku, v predposlednej vete sa za slová: „...a odstraňovanie inváznych nepôvodných druhov“ dopĺňa čiarka a slová: „... ak je to potrebné a opodstatnené“. Odôvodnenie: Aj Európska únia nepredpokladá všade úplné odstraňovanie inváznych druhov, ale hodnotí ich opodstatnenosť a únosnosť vo vzťahu k ich dopadom, čo znamená v opodstatnených prípadoch len ich „elimináciu“ a nie „eradikáciu“.	**Z**	A	Do vety bolo doplnené "ak je to opodstatnené".

111	**MPRVSR**	Časť materiálu „2.2. Zreformovať štátne inštitúcie ochrany prírody“ (str. 12) V prvom odseku žiadame vypustiť slová: „Kompetencie štátnych organizácií v chránených územiach, najmä v národných parkoch, budú integrované pod gesciou MŽP SR.“ Odôvodnenie: Kompetencie štátnych organizácií sú jednoznačne definované osobitnými zákonmi, vrátane kompetencií ŠOP SR, resp. organizácií v pôsobnosti rezortu životného prostredia. Prechod akejkoľvek správy územia na ŠOP SR (resp. na organizáciu pod gesciou MŽP SR) uvádza jednostranne rezort životného prostredia SR bez akejkoľvek diskusie a komunikácie s dotknutými rezortami, pričom rezort pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, aj v rámci prípravy Stratégie Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 nesúhlasil s takýmto prístupom. Z požiadavky premietnutej do Stratégie Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 samotným rezortom životného prostredia SR, do popredia vystupuje skôr snaha zabezpečiť odôvodnenie opodstatnenosti niektorých subjektov (ŠOP SR) ako optimalizácia správy územia. Navrhovaným spôsobom prevodu správy na ŠOP SR v chránených územiach, bez dôsledného prehodnotenia a zvolenia optimálneho systému, by nedošlo k žiadnej pozitívnej zmene, pretože všetci správcovia bez rozdielu ich príslušnosti k jednotlivým rezortom musia zabezpečovať riadnu starostlivosť o pozemky v intenciách všeobecne záväzných právnych predpisov a to všetkých, bez rozdielu. (Viď. pripomienka č. 7 a odôvodnenie k nej). Súčasne zdôrazňujeme, že táto časť materiálu má názov „Zreformovať štátne inštitúcie ochrany prírody“ a nie „Zreformovať subjekty vykonávajúce správu pozemkov v chránených územiach“.	Z	A	Rozpor odstránený na rozporových konaniach. Nová formulácia znie: "Pre efektívne fungovanie a riadenie národných parkov ako aj iných chránených území je optimálna ich integrovaná správa."
112	**MPRVSR**	Časť materiálu „2.2. Zreformovať štátne inštitúcie ochrany prírody“ (str. 12) V poslednom odseku žiadame v prvej vete za slová: „...udržateľný systém financovania chránených území.“ vložiť slová: „...s alokáciou potrebných zdrojov na zabezpečenie plnení opatrení vyplývajúcich z programov starostlivosti o chránené územia a zdrojov potrebných na plnenie záväzkov Slovenskej republiky vo vzťahu k obmedzovaniu vlastníckych a užívateľských práv k pozemkom v chránených územiach.“ Odôvodnenie: V tejto časti materiálu sa predkladateľ sústreďuje na vytvorenie podmienok existencie ŠOP SR, jej finančného zabezpečenia, personálneho dobudovania, ako aj odôvodnenia opodstatnenosti tým, že požaduje prechod kompetencie správy pozemkov vo vlastníctve štátu na organizáciu v pôsobnosti rezortu životného prostredia. V celom kontexte	**Z**	A	Do textu bolo vložené "...udržateľný systém financovania organizácií ochrany prírody, primárne z inovatívnych zdrojov a štátneho rozpočtu".

		materiálu však absentuje nevyhnutnosť vytvorenia a zabezpečenia finančného rámca realizácie opatrení vyplývajúcich z dokumentácie ochrany prírody, čo považujeme za kľúčové. Vychádzajúc z reálnej praxe, rezort životného prostredia SR sa snaží ekonomické zabezpečenie riešiť zo zdrojov, na ktoré neexistuje právny nárok, čo je zo strednodobého a dlhodobého hľadiska neúnosné a nesystémové. Z uvedených dôvodov žiadame doplniť vyššie uvedený text.			
113	**MPRVSR**	Časť materiálu „2.2. Zreformovať štátne inštitúcie ochrany prírody“ (str. 12) V prvom odseku poslednú vetu navrhujeme vypustiť. Odôvodnenie: Inštitút stráží je prežitý, formálny a neefektívny. Takýto strategický materiál by mal zdôrazniť jednoznačnú potrebu vytvorenia profesionálnej prírodnej polície ako zložky Policajného zboru.	**Z**	A	Upravené znenie: "Zefektívni a prepojí sa stráž prírody, lesná, rybárska a poľovnícka stráž a iné a budú spolupracovať s Policajným zborom SR. Detaily prepojenia a kompetencie integrovanej stráže sa zvážia pri realizácii opatrenia."
114	**MPRVSR**	Časť materiálu „2.3. Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“ (str. 13) V druhom odseku navrhujeme vypustiť poslednú vetu. Odôvodnenie: Aj napriek tomu, že predkladateľ má v tejto časti materiálu na mysli bezzásahové územia bez potreby aktívnej starostlivosti, sme toho názoru, že logická koncentrácia napr. raticovej zveri do bezzásahových území si vyžiada prijatie potrebných primeraných opatrení s cieľom zabrániť poškodzovaniu lesných porastov – samotného predmetu ochrany. Rovnako okrem vzdelávacích a výskumných aktivít bude potrebné pamätať aj napr. na opatrenia súvisiace s chorobami zveri (veterinárne opatrenia), opatrenia so zabezpečením bezpečnosti a pod.	**Z**	A	Rozpor odstránený.

115	**MPRVSR**	Časť materiálu „2.3. Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“ (str. 13) V poslednom odseku žiadame vypustiť slová: „...ako aj kompetenčnou delimitáciou v prípade štátnych pozemkov. Zároveň budú v chránených územiach a v ich ochranných pásmach uprednostňované záujmy ochrany prírody pred ťažbou dreva, nerastných surovín, výkonom práva poľovníctva, výstavbou a inými záujmami.“. Odôvodnenie: Predkladateľ v tejto časti Stratégie Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 požaduje vyriešenie vlastníckych vzťahov k pozemkom v chránených územiach. Zároveň však do tejto kategórie zakomponoval aj „kompetenčnú delimitáciu v prípade štátnych pozemkov“, čo jednoznačne nemožno považovať za riešenie vlastníckych vzťahov, nakoľko vlastníctvo Slovenskej republiky zostáva zachované. Táto požiadavka poukazuje na nedostatočnú dôslednosť predkladateľa materiálu vo vzťahu k problematike vlastníctva a správy pozemkov vo vlastníctve štátu. Zároveň podotýkame, že ochrana prírody, podobne ako mnohé iné aktivity, sú zabezpečované z osobitných zákonov vo verejnom záujme. Z uvedeného dôvodu považujeme vypustiť poslednú vetu. Ochrana prírody nie je nikde a ničím definovaná ako verejný záujem nad ostatnými verejnými záujmami. Zásadne odmietame, aby bolo poľovníctvo zaradené medzi činnosti negatívne ovplyvňujúce prírodu a chránené územia. Je to predsudok, ktorého sa je potrebné zbaviť! Poľovníctvo je potrebné začať vnímať ako jeden z prostriedkov aktívnej ochrany prírody. Autori tu neuvádzajú, akým spôsobom podľa nich poľovníctvo ohrozuje záujmy ochrany prírody. Odporúčame, aby sa autori materiálu oboznámili s platnou Koncepciou rozvoja poľovníctva v SR, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 548/2017 z 29.11.2017 (ale aj s platným Národným lesníckym programom a jeho akčným plánom a ďalšími platnými strategickými dokumentami v oblasti lesného hospodárstva a spracovania dreva).	Z	A	Rozpor odstránený na rozporových konaniach. Nová formulácia odstavca znie: "Z dlhodobého hľadiska je nevyhnutné vyriešiť aj vlastnícke vzťahy v chránených územiach a postupne čo najviac z nich previesť do vlastníctva a správy štátu prostredníctvom zámen, výkupov a dlhodobých prenájmov, alebo zmluvnou starostlivosťou a ak to bude vhodné aj kompetenčnou delimitáciou v prípade štátnych pozemkov."

116	**MPRVSR**	Časť materiálu „2.3. Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“ (str. 13) V prvom odseku, v šiestej vete sa za slová: „Do roku 2030 bude s cieľom účinnej ochrany prírody celá sústava chránených území prehodnotená za účastí všetkých zainteresovaných subjektov a na základe najlepšej praxe, kritérií IUCN a lokálnych potrieb.“ dopĺňajú slová (veta): „V prípade národných parkov sa prehodnotenie zabezpečí najneskôr do roku 2025.“. Odôvodnenie: V inej časti materiálu predkladateľ deklaruje, že výmera územia bez zásahov človeka v národných parkoch do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Z uvedených dôvodov, ako aj z dôvodu, že národné parky na Slovensku a ich územie nebolo vylišované spôsobom umožňujúcim takéto paušálne uplatňovanie bezzásahovosti od „zeleného stola“ je nevyhnutné, aby k prehodnoteniu národných parkov podľa kritérií k prideľovaniu manažmentových kategórií chránených území podľa IUCN a uplatňovaniu manažmentových opatrení odpovedajúcich medzinárodným kritériám IUCN došlo najneskôr do roku 2025.	**Z**	A	Rozpor odstránený. Do textu bola doplnená veta o prehodnotení národných parkov najneskôr do roku 2024.
117	**MPRVSR**	Časť materiálu „2.3. Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“ (str. 13) V treťom odseku sa prvá veta: „Národné parky budú čo najviac zjednotené s kritériami IUCN pre manažmentovú kategóriu národný park.“ nahrádza vetou: „Národné parky a ich územné vymedzenie bude prehodnotené a upravené v súlade s kritériami IUCN pre manažmentovú kategóriu národný park.“ V treťom odseku sa v druhej vete na konci vety za čiarkou vypúšťajú sa slová: „v ktorom bude možné realizovať aktívnu ochranu“. Odôvodnenie: Uplatňovanie bezzásahovosti, vyplývajúce okrem iného aj z kritérií IUCN pre manažmentovú kategóriu národný park, je možné len na základe dôsledného prehodnotenia území súčasných národných parkov na Slovensku. Prehodnotenie na úrovni deklarovanej predkladateľom spôsobom „čo najviac“ považujeme za neprípustné. Aktívna ochrana v ochrannom pásme nie je „možná“, ale nevyhnutná.	**Z**	A	Prvá veta akceptovaná. Text druhej polovice bol preformulovaný na "Územie národných parkov okolo bezzásahových zón bude slúžiť ako ochranné pásmo."

118	**MPRVSR**	Časť materiálu „2.4. Ohodnotiť a udržateľne využívať ekosystémové služby“ (str. 13) K prvému odseku uvádzame nasledovné: Chýbajú jasne definované opatrenia smerujúce k lepšiemu zhodnocovaniu ekosystémových služieb a ich realizácii na trhu. Nemal by byť uvedený len zámer vytvorenia komplexného systému hodnotenia ekosystémových služieb, ale aj systém platieb za tieto poskytované služby (štát, trh). Odôvodnenie Podľa § 2 písm. f) zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov, mimoprodukčnými funkciami lesov sú ekologické funkcie, ktorými sú pôdoochranná, vodohospodárska a klimatická funkcia a spoločenské funkcie, ktorými sú najmä zdravotná, kultúrna, výchovná, rekreačná, prírodoochranná a vodoochranná funkcia. Výsledkom týchto funkcií by mali byť produkty a služby ako napríklad: kvalitná voda, úrodná pôda, kvalitný vzduch, príležitosť na rekreáciu, a pod. Úžitky, účinky a vplyvy mimoprodukčných funkcií lesov sú verejné statky, ktoré majú spravidla charakter združenej spotreby, nevylúčiteľnosti a nerivality v spotrebe. Preto je ťažko očakávať pre takéto statky a služby vznik a reálnu existenciu trhov. Úžitky, účinky a vplyvy mimoprodukčných funkcií lesov nech sú ocenené akoukoľvek metódou, nemôžu byť uplatnené a akceptované ako trhová veličina pokiaľ nie je ich úžitková hodnota konfrontovaná preferenciami spotrebiteľov v podmienkach trhu. Tovar ako produkt a služba nech predstavuje akúkoľvek časť mimoprodukčných funkcií lesov, by sa mali stať prostriedkom a zdrojom, ktorým sa lesnému hospodárstvu vráti aspoň časť celospoločenských úžitkov, ktoré nie sú zahrnuté v cene dreva. Celkové hodnoty efektov mimoprodukčných funkcií lesov podľa hospodárskych súborov lesných typov za rubnú dobu v eurách na jeden hektár lesného pozemku sú uvedené v prílohe č. 1 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov. V uvedenej prílohe sú zahrnuté hodnoty mimoprodukčných funkcií lesov s najväčším efektom. Sú to funkcie pôdoochranná, vodohospodárska, vodoochranná a rekreačná. Sú to funkcie, ktoré sú funkciami prevládajúcimi najmä v lesoch ochranných a osobitného určenia, ktoré sú často súčasťou chránených území. Nedostatočné ekonomické krytie spoločenskej objednávky na zabezpečovanie neobchodovaných účinkov, úžitkov a vplyvov mimoprodukčných funkcií lesov je aj jedným z najväčších aktuálnych problémov lesníctva v rámci celej Európskej únie. Zatiaľ čo spoločenská objednávka na produkciu dreva je ekonomicky stimulovaná trhom,	**Z**	A	Rozpor odstránený na rozporových konaniach. Do odseku bola doplnená veta: "Platby za ekosystémové služby vytvoria dostatočnú motiváciu na ich zachovávanie." Platby za ekosystémové služby v súčasnosti na Slovensku realizuje samotné MPRV SR prostredníctvom agro-environmentálnych schém. Už teraz teda predstavujú relatívne veľkú položku verejných financií. MŽP SR si v stratégii stanovuje ohodnotenie ekosystémových služieb.

		spoločenská objednávka na využívanie ostatných funkcií (netrhového charakteru) nie je ekonomicky dostatočne zabezpečená (stimulovaná).			

119	**MPRVSR**	Časť materiálu „3.3. Vytvoriť podmienky na doriešenie statusu bielych plôch“ (str. 17) V uvedenom odseku sa slová: „Do roku 2030 budú vytvorené podmienky pre doriešenie statusu tzv. bielych plôch, tak aby vlastník pozemku uviedol pozemok do stavu v súlade s katastrom. Biele plochy tvorí poľnohospodárska pôda, ktorá neslúži pôvodnému účelu, na ktorej dlhšiu dobu absentovala poľnohospodárska činnosť, a zároveň spĺňa kritériá lesa. Právna úprava s takýmito územiami nepočíta. Preto je potrebné odstrániť nezrovnalosti v kartografickom ohraničení takýchto pozemkov a v ich evidencii. Na bielych plochách sa v súčinnosti s vlastníkmi, užívateľmi alebo správcami pozemkov nastaví taký manažment a obhospodarovanie, ktoré sú pre danú plochu najvhodnejšie, a do budúcna sa vytvoria preventívne nástroje na zabránenie vzniku takýchto plôch.“ nahrádzajú slovami: „Do roku 2030 budú vytvorené podmienky pre doriešenie statusu tzv. bielych plôch tak, aby vlastník pozemku uviedol druh pozemok do stavu v súlade s druhom pozemku vedenom registri „C“ katastra nehnuteľností. Biele plochy tvorí poľnohospodárska pôda, ktorá neslúži pôvodnému účelu, na ktorej dlhšiu dobu absentovala poľnohospodárska činnosť, a sú zároveň porastené stromovitými, krovitými drevinami alebo ich zmesami. Je potrebné odstrániť nezrovnalosti v ich evidencii a spôsobe využívania.“ Odôvodnenie: Požadovanou úpravou sa odstraňujú so znenia tejto časti odporujúce si požiadavky. Upresňuje sa, že cieľom je vykonanie opatrení, v dôsledku ktorých sa zosúladí reálny stav druhu pozemkov s druhom pozemku, v akom sú jednotlivé parcely vedené v registri „C“ KN, pretože záväznosť druhu pozemku je podľa registra „C“ KN. Zároveň sa upresňuje charakteristika bielej plochy a vypúšťajú sa slová „spĺňa kritériá lesa“, pretože kritériá „lesa“ spĺňajú porasty stromovitých, krovitých drevín a ich zmesi na lesných pozemkoch (§ 2 zákona o lesoch) a biele plochy sa vôbec netýkajú pozemkov, vedených v registri „C“ KN v druhu pozemku lesný pozemok. Posledná veta sa vypúšťa, je kontraproduktívna k požiadavke predkladateľa v úvode tejto časti.	**Z**	A	Rozpor odstránený. Nová dohodnutá formulácia je: „Do roku 2030 budú vytvorené podmienky pre doriešenie statusu tzv. bielych plôch tak, aby sa zosúladil druh pozemku vedený v katastri nehnuteľností so skutočným stavom pozemku, alebo sa spôsob užívania pozemku zosúladil s druhom pozemku vedenom v katastri nehnuteľností. Biele plochy tvorí poľnohospodárska pôda, ktorá neslúži pôvodnému účelu, na ktorej dlhšiu dobu absentovala poľnohospodárska činnosť, a ktoré sú zároveň porastené stromovitými, krovitými drevinami alebo ich zmesami spĺňajúcimi kritériá lesa. Je potrebné odstrániť nezrovnalosti v ich evidencii a spôsobe využívania. Na bielych plochách sa v súčinnosti s vlastníkmi, užívateľmi alebo správcami pozemkov nastaví taký manažment a obhospodarovanie, ktoré sú pre danú plochu najvhodnejšie, a do budúcna sa vytvoria preventívne nástroje na zabránenie vzniku takýchto plôch.“

120	**MPRVSR**	Časť materiálu „4. Rovnováha všetkých funkcií lesa“ (str. 18) Názov tejto časti Stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 nezodpovedá jej obsahu. Odôvodnenie: Podľa § 40 ods. 1 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov, program starostlivosti o lesy je nástrojom štátu na zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch; nie je nástrojom na usporiadanie vlastníctva k pozemkom ani určenie obhospodarovateľov lesa. Znamená to, že dodržiavanie opatrení uvedených v programe starostlivosti o lesy (vrátane predpísanej plánovanej úmyselnej obnovnej a výchovnej ťažby) je predpokladom trvalo udržateľného obhospodarovania lesov. V Slovenskej republike je povinnosťou hospodáriť podľa programu starostlivosti o lesy, ktorý vyhotovuje odborne spôsobilá osoba. Podľa § 2 písm. i) zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov, trvalo udržateľným hospodárením v lesoch je hospodárenie v lesoch takým spôsobom a v takom rozsahu, aby sa zachovala ich biologická diverzita, odolnosť, produkčná a obnovná schopnosť, životnosť a schopnosť plniť (všetky) funkcie lesov. Podľa § 2 písm. e) zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov, funkciami lesov sú úžitky, účinky a vplyvy, ktoré poskytujú lesy ako zložka prírodného prostredia a objekt hospodárskeho využívania. Členia sa na mimoprodukčné funkcie a na produkčné funkcie, pričom mimoprodukčnými funkciami lesov sú ekologické funkcie, ktorými sú pôdoochranná, vodohospodárska a klimatická funkcia a spoločenské funkcie, ktorými sú najmä zdravotná, kultúrna, výchovná, rekreačná, prírodoochranná a vodoochranná funkcia a produkčnými funkciami lesov sú funkcie, ktorých výsledkom sú úžitky z lesov spravidla materiálovej povahy. Znamená to, že ak sa hospodári v lesov podľa programu starostlivosti o lesy je zabezpečená rovnováha všetkých funkcií lesa.	**Z**	A	Rozpor odstránený. Názov bol zmenený nasledovne: "Plnenie finkcií lesov" Prvý odsek bol zmenený nasledovne: "Lesy majú zásadný vplyv pri zadržiavaní vody v krajine, predchádzaní erózii, ochrane pôdy, udržiavaní čistoty vzduchu a ochrane biodiverzity. Okrem toho vytvárajú priestor pre cestovný ruch, rekreáciu a zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva. Funkciami lesov sú úžitky, účinky a vplyvy, ktoré poskytujú lesy, pričom produkčnými funkciami lesov sú funkcie, ktorých výsledkom sú úžitky z lesov spravidla materiálovej povahy. Mimoprodukčnými funkciami lesov sú pôdoochranná, vodohospodárska a klimatická funkcia a spoločenské funkcie, ktorými sú najmä zdravotná, kultúrna, výchovná, rekreačná, prírodoochranná a vodoochranná funkcia. Tieto funkcie lesa by nemali byť podradené produkčnej funkcii, ktorá je historicky spojená najmä s produkciou dreva, ale musia byť na rovnakej úrovni. V posledných rokoch sa zvyšuje povedomie aj o význame funkcií lesa, ktoré neprinášajú priamu finančnú hodnotu, majú však zásadný význam pre človeka a životné prostredie."

12 1	**MPRVSR**	Časť materiálu „4. Rovnováha všetkých funkcií lesa“ (str. 18) Slová v rámčeku: „Ťažba dreva sa bude uplatňovať udržateľným spôsobom. V oblastiach s najvyšším stupňom ochrany bude zakázaná a na územiach s aktívnym manažmentom sa bude uplatňovať prírode blízke obhospodarovanie. Celková hodnota ekosystémových služieb lesov nebude klesať. Zvýši sa verejná aj inštitucionálna kontrola ťažby dreva.“ sa nahrádzajú slovami: „Ťažba dreva sa bude uplatňovať udržateľným spôsobom. V oblastiach s uplatňovaním bezzásahového režimu bude zakázaná a na územiach s aktívnym manažmentom, kde existujú vhodné podmienky alebo kde je možné takéto podmienky vytvoriť, sa bude uplatňovať prírode blízke obhospodarovanie. Celková hodnota ekosystémových služieb lesov nebude klesať. Zvýši sa verejná aj inštitucionálna kontrola ťažby dreva.“. Odôvodnenie: V intenciách pripomienok k zjednodušeniu systému ochrany prostredníctvom uplatňovania medzinárodných manažmentových kritérií a ukončenia pasívneho spôsobu ochrany prírody podľa stupňov ochrany žiadame, aby sa ťažba dreva (teda akákoľvek vrátane náhodnej) vykonávala aj v bezzásahových územiach. Upozorňujeme na riziko možnosti výskytu inváznych druhov rastlín a v prípade vylúčenia zásahov neumožnením vykonania potrebných opatrení (teda aj ťažby) inváznych druhov drevín. Uplatňovanie prírode blízkeho spôsobu obhospodarovania lesa je podmienené existenciou vhodných podmienok, resp. možnosti takéto podmienky vytvoriť. Ak hovoríme o uplatňovaní výberkového hospodárstva, toto je prevažne viazané na ihličnaté alebo ihličnato – listnaté lesy stredných a vysokohorských polôh. Na základe prieskumu a celkového rozboru (Saniga, TU Zvolen) je možné uplatňovanie výberkovej štruktúry tejto formy na 15 – 18 % výmery lesov na Slovensku, čo si však vyžaduje prestavbu porastov s veľkým množstvom obmedzení. Zároveň vyžaduje zlepšenie sprístupnenia porastov, čo však rezort životného prostredia často hodnotí ako negatívny jav. Požiadavky si teda vzájomne zásadným spôsobom odporujú. Jednou z priorít a rámcových strategických cieľov Národného lesníckeho programu SR je podpora prírode blízkeho obhospodarovania lesov. Prírode blízke obhospodarovanie lesov je spoločným cieľom Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Ministerstva životného prostredia SR. Tento cieľ by mal byť naplnený vypracovaním koncepcie prírode blízkeho obhospodarovania lesov v podmienkach Slovenska	**Z**	A	Rozpor odstránený. Nová formulácia rámčeka ku kapitole 4.: "Ťažba dreva sa bude uplatňovať udržateľným spôsobom. V bezzásahových územiach bude zakázaná a na územiach s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie. Celková hodnota ekosystémových služieb lesov nebude klesať. Zvýši sa verejná aj inštitucionálna kontrola ťažby dreva."

		vrátane zhodnotenia ekonomických, ekologických a sociálnych dopadov. Mal by sa podporiť výskum ekológie, ekonomiky a optimalizácie manažmentu prírode blízkych lesov v podmienkach Slovenska. Treba však zdôrazniť, že Ministerstvo životného prostredia SR v návrhu Stratégie environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 uvádza, že v oblastiach s najvyšším stupňom ochrany (t. j. s 5. stupňom ochrany) bude ťažba dreva zakázaná a na územiach s aktívnym manažmentom sa bude uplatňovať prírode blízke obhospodarovanie. Pritom doteraz neexistuje terminologicky ustálená a jednotne ustanovená definícia prírode blízkeho obhospodarovanie lesov, nie sú vypracované pracovné postupy hospodárskej úpravy prírode blízkych lesov a neexistuje koncepcia prírode blízkeho obhospodarovania lesov v podmienkach Slovenska vrátane zhodnotenia ekonomických, ekologických a sociálnych dopadov. Táto koncepcia musí byť vypracovaná v úzkej spolupráci medzi Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Ministerstvom životného prostredia SR.			

122	**MPRVSR**	Časť materiálu „4. Rovnováha všetkých funkcií lesa“ (str. 18) V prvom odseku, v druhej vete pod tabuľkou žiadame slová: „Podľa oficiálnych štatistík sa na Slovensku ťaží menej dreva, než ho dorastá. Intenzita ťažby, teda podiel skutočnej ťažby a prírastku dreva, je však dlhodobo vyššia než v ostatných krajinách OECD a za posledných 10 rokov sa jej trend zhoršil. Do veľkej miery za to môže náhodná ťažba v dôsledku kalamít (najmä vplyvom vetra a lykožrúta smrekového), ale aj nelegálny výrub dreva.“ nahradiť slovami: „Podiel ťažby dreva na Slovensku v roku 2017 bol na úrovni 78,1 % celkového bežného prírastku. Zásoba listnatého dreva má stúpajúci charakter v porovnaní so zásobou ihličnatého dreva, ktorá sa od roku 2010, v dôsledku poškodzovania ihličnatých porastov škodlivými činiteľmi v lesoch, znižuje. V súčasnej dobe možno hovoriť historicky najvyššiu zásobu dreva v lesoch na Slovensku za posledné storočie, pričom možno konštatovať, že súčasná zásoba dreva sa nachádza v kulminácii a v dôsledku postupnej zmeny vekovej štruktúry lesov sa predpokladá jej postupný pokles. Za posledné roky, v dôsledku pôsobenia biotických (vietor, sucho), abiotických (hmyz, huby) a antropogénnych (nelegálna ťažba) sa zvyšuje podiel náhodnej ťažby na celkovom objeme ťažby dreva predpísanom programom starostlivosti o lesy.“. Odôvodnenie: Predmetnú časť je potrebné upraviť a doplniť charakteristiku vývoja lesa vychádzajúcu z oficiálnych zdrojov o lesoch (súhrnné informácie o stave lesov). Dosiahne sa tým odstránenie nepresného charakterizovania stavu lesov na Slovensku. Porovnávanie výšky ťažby dreva s ostatnými krajinami OECD považujeme za účelové a zavádzajúce. Ak by predkladateľ chcel urobiť dôslednú analýzu a porovnanie ukazovateľov lesného hospodárstva v krajinách OECD, je potrebné vyhodnotiť všetky súvzťažné údaje ovplyvňujúce stanovenie výšky ťažby dreva v lesoch. Predkladateľ osobitne uvádza „nelegálny výrub dreva“, nerešpektujúc právnu úpravu lesného hospodárstva. Na jednej strane uplatňuje termín „nelegálny výrub dreva“, ktorý v právnej úprave SR nemožno vzťahovať na lesné pozemky, ale na dreviny rastúce mimo lesných pozemkov, čo sa nepremieta a ani nemôže premietnuť do celkového objemu dreva vyťaženého na lesných pozemkoch.	**Z**	A	Rozpor odstránený. Z tabuľky a textu bola odstránené údaje z Global Forest Watch a z odstavca pod tabuľkou boli odstránené prvé tri vety.

1 2 3	**MPRVSR**	Časť materiálu „4. Rovnováha všetkých funkcií lesa“ (str. 18) V tabuľke žiadame uviesť zdroje údajov, z ktorých predkladatelia vychádzali. Žiadame vypustiť údaje „Hrubá strata porastu vyššieho ako 5 metrov“ a v texte pod tabuľkou žiadame slová: „Kým celková výmera lesov v katastri i evidované zásoby dreva sa za posledných vyše pätnásť rokov zvýšili, v tom istom období Slovensko podľa satelitných záberov stratilo značnú časť lesného porastu vyššieho ako 5 metrov“ nahradiť slovami: „Výmera lesných pozemkov na Slovensku má dlhodobo stúpajúci charakter a v roku 2017 dosiahla 2,019 mil. ha. Porastová plocha, teda výmera lesných porastov má taktiež rastúci charakter a v roku 2017 dosiahla 1, 946 ha.“ Odôvodnenie: Predkladateľ uvádzaním údajov rôznej vypovedajúcej schopnosti a úrovne a ich vzťahovaním k problematike lesov na Slovensku zámerne skresľuje oficiálne štatistické údaje o lesoch na Slovensku. V zmysle definície lesa podľa OSN sa lesom rozumie pozemok o veľkosti nad 0,5 ha so stromami vyššími ako 5 m alebo schopnými dosiahnuť túto úroveň, zároveň zahŕňa plochy po ťažbe v dôsledku manažmentu lesov alebo v dôsledku pôsobenia škodlivých činiteľov, lesné cesty a pod.. Z uvedeného dôvodu zakomponovanie údajov „satelitných snímok“ nemožno vzťahovať k problematike lesov na Slovensku.	**Z**	A	Rozpor odstránený Z tabuľky boli vypustené údaje "Hrubá strata porastu vyššieho ako 5 metrov" a z odstavca pod tabuľkou boli odstránené prvé tri vety.
1 2 4	**MPRVSR**	Časť materiálu „4.1.Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva“ (str. 19) V druhom odseku na konci žiadame vypustiť slová: „a iných rastlín“ Odôvodnenie: Na lesných pozemkoch je možné vysádzať len dreviny v súlade s právnou úpravou v oblasti lesného reprodukčného materiálu. Lesníci nevysádzajú „iné rastliny“.	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná.

125	**MPRVSR**	Časť materiálu „4.1.Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva“ (str. 19) V prvom odseku žiadame slová: „Programy starostlivosti o lesy budú povinne obsahovať podmienky na ochranu druhov živočíchov, rastlín, húb a ich biotopov, a to pre každý jednotlivý porast, kde je to relevantné vzhľadom na zákon o ochrane prírody a krajiny. V procese schvaľovania programu starostlivosti o les bude záväzné vyjadrenie orgánu ochrany prírody a bude plne reflektované v základnej tabuľkovej časti Programu starostlivosti o les. Spracovanie drevnej hmoty, spadnutej v dôsledku kalamít, bude podliehať povoľovaciemu procesu na úseku lesného hospodárstva i ochrany prírody a táto skutočnosť bude zohľadňovaná vo vzťahu k plánovaným ťažbám v rámci programu starostlivosti o les.“ nahradiť slovami: „Do programov starostlivosti o lesy budú premietnuté požiadavky a pripomienky orgánu ochrany prírody na ochranu druhov živočíchov, rastlín, húb a ich biotopov, a to pre každú jednotku priestorového rozdelenia lesa. Požiadavky a pripomienky orgán ochrany prírody predkladá záväzným stanoviskom, v súlade s cieľmi a opatreniami programov starostlivosti o chránené územia, pri vypracovaní správy o doterajšom hospodárení v lesoch. Návrh programu starostlivosti o lesy schvaľuje orgán štátnej správy lesného hospodárstva po záväznom vyjadrení orgánu štátnej správy ochrany prírody, ktorým tento kontroluje splnenie pripomienok a požiadaviek uplatnených v rámci prerokovania správy o doterajšom hospodárení v lesoch. Spracovanie poškodenej drevnej hmoty v dôsledku pôsobenia škodlivých činiteľov v lesoch bude v stanovených limitoch podliehať povinnosti nahlasovania a prípadne konania na úseku lesného hospodárstva v spolupráci s orgánom ochrany prírody a krajiny. Objem náhodnej ťažby bude započítavaný do celkového objemu ťažby predpísaného pre lesný celok, resp. vlastnícky celok programom starostlivosti o lesy.“. Odôvodnenie: Ide o upresnenie textu a jeho precizovanie.	**Z**	A	Rozpor odstránený. Text bol zmenený nasledovne: „Programy starostlivosti o lesy budú povinne obsahovať podmienky na ochranu druhov živočíchov, rastlín, húb a ich biotopov vzťahujúce sa k starostlivosti o lesné porasty, a to pre každý jednotlivý porast. Spracovanie poškodenej drevnej hmoty v dôsledku pôsobenia škodlivých činiteľov v lesoch bude v stanovených limitoch podliehať povinnosti nahlasovania a bude môcť byť zastavené alebo obmedzené."

126	**MPRVSR**	Časť materiálu „4.1.Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva“ (str. 19) V treťom odseku žiadame vypustiť slová: „Pri výbere spôsobu hospodárenia, ťažby a pod. by mali byť zohľadňované nielen náklady spojené s ich priamou realizáciou, ale aj náklady spojené so znížením hodnoty ekosystémových služieb. Po ťažbe sa bude vyžadovať uvedenie oficiálnych turistických a cyklistických trás do použiteľnej podoby.“ Odôvodnenie: Pri hospodárení v lesoch sa uplatňujú spôsoby trvalo udržateľného lesného hospodárstva, vedúce k zabezpečeniu vyváženého plnenia produkčných, spoločenských a ekologických funkcií lesov, resp. ekosystémových služieb, v celom rozsahu lesného prostredia. Uplatnenie hospodárskych spôsobov a uplatnenie osobitného režimu hospodárenia, je umožnené aj v súčasnosti. Cyklistické, resp. turistické trasy môžu byť zriaďované len v súvislosti so súhlasom vlastníka, správcu alebo obhospodarovateľa lesa. Ukladať mu povinnosti obmedzujúce vlastnícke práva možno len v rozsahu zákona a za odpovedajúcu náhradu. Nesúhlasíme s paušálnym zavedením takejto povinnosti lesných pozemkoch, to zároveň nevylučuje, že vlastník, správca alebo obhospodarovateľ lesa nebude takúto činnosť vykonávať po dohode s tým, kto má záujem takéto líniové zariadenie využívať.	**Z**	A	Prvá veta bola odstránená. Druhá veta bola upravená nasledovne: "Oficiálne turistické a cyklistické trasy budú udržiavané v použiteľnej podobe." a presunutá do 2. kapitoly.
127	**MPRVSR**	Časť materiálu „4.1.Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva“ (str. 19) V treťom odseku žiadame vypustiť slová: „Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o tom rozhodnú sami.“. Odôvodnenie: V prípade, že sa vlastník, správca alebo obhospodarovateľ rozhodne o nevykonaní ťažby dreva, túto možnosť už má aj v súčasnej dobe. Táto formulácia je neodôvodnená a vyvolávajúca dojem, že vlastník, správca a obhospodarovateľ lesa musia rúbať stromy podľa predpisu programu starostlivosti o lesy. Pri zohľadnení všetkých súvislostí rešpektujúcich stav a vývoj lesných porastov však právo nevykonania ťažby majú už dnes.	**Z**	A	Text preformulovaný nasledovne: „Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o tom rozhodnú sami a ak to neohrozí okolité lesné porasty, majetok alebo zdravie.“

128	**MPRVSR**	Časť materiálu „4.2. Dodržiavať zákaz ťažby dreva v najvyššom stupni ochrany a v blízkosti riek“ (str. 19) Žiadame preformulovať znenie celého textu nasledovne: „ Na lesných pozemkoch, na ktorých sa bude uplatňovať bezzásahový režim, sa nebudú môcť vykonávať žiadne opatrenia, vrátane opatrení aktívneho manažmentu. Tieto územia budú ponechané na samovývoj a nebude môcť byť uplatnená žiadna výnimka okrem prípadov ohrozujúcich ľudské zdravie a majetok, prípadne prekážok vo vodnom toku. Úhrada nákladov na vykonanie týchto opatrení bude zabezpečená zo zdrojov toho, kto uplatňuje bezzásahový režim podľa osobitného zákona alebo rozhodnutia vydaného na jeho základe. V prípade lesných ekosystémov sa ponechajú tieto na samovývoj s využitím prírodných procesov ich obnovy. Ťažba dreva v chránených územiach, v ktorých sa bude uplatňovať aktívny manažment, s výnimkou lesov hospodárskych, sa bude realizovať v súlade s požiadavkami ochrany druhov a biotopov definovanými v programoch starostlivosti o chránené územia. Na územiach s aktívnym manažmentom sa bude preferovať uplatňovanie prírode blízkych spôsobov hospodárenia, zohľadňujúc pritom podmienky na ich uplatňovanie, a bude sa podporovať prestavba týchto porastov s cieľom vytvorenia vhodných podmienok pre uplatňovanie prírode blízkych spôsobov hospodárenia.“ Odôvodnenie: Detto ako odôvodnenie k pripomienke č. 4. Zároveň podotýkame, že problematika brehových porastov, ktoré sa nenachádzajú na lesných pozemkoch, nie je integrálnou súčasťou tejto časti stratégie a z uvedeného dôvodu žiadame jej riešenie v odpovedajúcej kapitole.	**Z**	A	Rozpor odstránený. Text bol preformulovaný nasledovne: "V bezzásahových územiach bude absolútny zákaz ťažby a spracovania (aj kalamitného) dreva, okrem prípadov ohrozujúcich ľudské zdravie a majetok, vyčistenia prístupových komunikácií a chodníkov, prípadných ohrozujúcich prekážok na vodných tokoch. Nebude možné uplatniť žiadnu inú výnimku v súvislosti s ťažbou dreva. Úhrada nákladov na vykonanie týchto opatrení bude zabezpečená zo zdrojov toho, kto uplatňuje bezzásahový režim. Les bude ponechaný na samovývoj a bude sa podporovať prirodzená obnova ekosystémov. Bude zavedená účinná ochrana existujúcich porastov v brehovom pásme vodných tokov a zároveň bude zakázaný neprimeraný výrub drevín. ktorý môže ohroziť vodozádržnú schopnosť krajiny. Ťažba dreva v chránených územiach, v ktorých sa bude uplatňovať aktívny manažment, s výnimkou lesov hospodárskych, sa bude realizovať v súlade s požiadavkami ochrany druhov a biotopov definovanými v dokumentácii ochrany prírody. Na územiach s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie."

129	**MPRVSR**	Časť materiálu „4.3. Zabezpečiť efektívnu kontrolu ťažby dreva“ (str. 21) Žiadame preformulovať nadpis na: „Zabezpečenie efektívnej kontroly využívania prírodných zdrojov“ Žiadame v prvom odseku znenie textu v plnom rozsahu preformulovať nasledovne: „Prehodnotí sa systém stráží uplatňovaných podľa osobitných predpisov (lesná stráž, stráž ochrany prírody, rybárska stráž...) s cieľom vytvorenia funkčného modelu integrovanej stráže zameranej na dodržiavanie ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov. Bude sa dôsledne uplatňovať kompetencia Slovenskej lesnícko-drevárskej inšpekcie s cieľom sledovania pôvodu dreva, legálnosti ťažby dreva a dodržiavanie povinností v súvislosti s uvádzaním dreva a výrobkov z neho na trh. Inšpekcia ochrany prírody a krajiny bude dôsledne zabezpečovať kontrolu plnenia všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti starostlivosti o životné prostredie.“. Odôvodnenie: Predkladateľ sa zameriava na presun kompetencií do pôsobnosti rezortu životného prostredia, pričom nerešpektuje kompetencie jednotlivých orgánov štátnej správy a požadované zmeny vopred s nimi neprerokovala. Rezort pôdohospodárstva jednoznačne nesúhlasí s prechodom kompetencií v oblasti dozoru v lesoch, resp. v oblasti Slovenskej lesnícko-drevárskej inšpekcie pod rezort životného prostredia. Vychádzajúc z dlhodobého riešenia problematiky zjednotenia jednotlivých stráží sa javí jeho uplatňovanie v rámci jednej „integrovanej“ stráže ako návrh, ktorý môže viesť k zefektívneniu a zlepšeniu činnosti stráže. Požiadavky na transparentnosť kopírujú v súčasnej dobe uplatňované nástroje a opakovať ich v tomto materiáli považujeme za zbytočné.	**Z**	A	Rozpor odstránený. Nadpis opatrenia zostal nezmenený. Text bol preformulovaný nasledovne: "Zriadi sa integrovaná stráž, ktorá bude v jednotlivých lokalitách kontrolovať realizáciu ťažby, ako aj plnenie ďalších povinností a zvýšia sa kapacity, právomoci a vymáhanie práv. Detaily prepojenia a kompetencie integrovanej stráže sa nastavia pri realizácii opatrenia. Integrovaná stráž bude mať v spolupráci s Policajným zborom SR právomoc ukladať na mieste pokuty pri zistení porušenia, podávať návrhy na orgány činné v trestnom konaní a spolupracovať s nimi, kontrolovať legálnosť ťaženého a prepravovaného dreva. Zlepší sa vystopovateľnosť pôvodu dreva a legálnosti ťažby, napríklad nákladné autá prevážajúce drevo môžu byť vybavené GPS s na internete dostupnými údajmi, alebo manipulačné sklady s drevom budú mať kamerový systém. Vytvorí sa mobilná aplikácia pre verejnosť na kontrolu ťažby a prevozu dreva. Bude sa sledovať pôvod dreva a výrazne sa zvýšia pokuty za nelegálnu ťažbu s možnosťou zákazu ťažby pri opakovanom preukázaní nelegálnej ťažby. Bude zabezpečené dodržiavanie nariadenia EÚ, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva (EUTR)."

130	**MPRVSR**	Časť materiálu „6.5. Predchádzať a zmierňovať dopady zmeny klímy pomocou ochrany ekosystémov a ich služieb“ (str. 25) Navrhujeme pôvodný text: „Význam riešení založených na ekosystémoch v oblasti zmeny klímy vyzdvihuje OSN, EÚ a viaceré medzinárodné dohovory, vrátane Parížskej dohody. Riešenia založené na prírode (ochrana, manažment a obnova ekosystémov) sú ekonomicky najvýhodnejšie pre ukladanie uhlíka a hospodárenie s vodou, čo sú najdôležitejšie faktory pri predchádzaní zmien klímy. Zároveň prispejú k obnove krajiny, prietokov v tokoch, k prepájaniu fragmentovaných ekosystémov, vstrebávaniu emisií uhlíka a predstavujú príležitosť pre zlepšenie životnej úrovne a zdravia obyvateľov. Zapojené budú kľúčové sektory, najmä poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, podnikateľský sektor, ale aj zdravotníctvo a územný rozvoj. Bude potrebné zosúladiť rôzne stratégie a odstrániť nezrovnalosti.“ nahradiť textom: „Dôležitosť ochrany ekosystémov a ich služieb pre oblasť zmeny klímy zdôrazňujú mnohé medzinárodné dokumenty prijaté na pôde Organizácie spojených národov, ako napríklad Parížska dohoda alebo rozvojové ciele AGENDY 2030, Strategický plán Organizácie spojených národov pre lesy 2017-2030 ako aj dokumenty Európskej únie. V dokumentoch sa kladie dôraz na udržateľné hospodárenie, ktoré zmierňuje dopady zmeny klímy udržaním a podporou úložísk uhlíka a ktoré pomáha adaptácii na klimatické zmeny. Udržateľné hospodárenie prispieva aj k ochrane a obnove ekosystémov, obnove krajiny, prietokov v tokoch, k prepájaniu fragmentovaných ekosystémov a predstavuje príležitosť pre zlepšenie životnej úrovne a zdravia obyvateľov. Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, podnikateľský sektor ako aj zdravotníctvo a územný rozvoj ostávajú kľúčovými sektormi. Bude potrebné zosúladiť rôzne stratégie a odstrániť nezrovnalosti.“ Odôvodnenie: Tvrdenie, že “riešenia založené na prírode (ochrana, manažment a obnova ekosystémov) sú ekonomicky najvýhodnejšie pre ukladanie uhlíka a hospodárenie s vodou, čo sú najdôležitejšie faktory zmien klímy” je nesprávne a vychádza z domnienky. Práce, ktoré túto domnienku v oblasti lesného hospodárstva nepotvrdzujú: Nabuurs, G., Delacote, P., Ellison, D., Hanewinkel, M., Hetemäki, L., Lindner, M., Ollikainen, M. 2017: By 2050 the Mitigation Effects of EU Forests Could Nearly Double through Climate Smart Forestry. Forests 2017, 8, 484; doi:10.3390/f8120484. Aktívny manažment lesných porastov a využívanie produktov z	**Z**	A	Text preformulovaný nasledovne: "Dôležitosť ochrany ekosystémov a ich služieb pre oblasť zmeny klímy zdôrazňujú mnohé medzinárodné dokumenty OSN a EÚ, vrátane Parížskej dohody. Udržateľné riešenia prospievajú nielen pri ukladaní uhlíka a zadržiavaní vody, ale aj pri ochrane a obnove ekosystémov, obnove krajiny, prietokoch vodných tokov, pri prepájaní fragmentovaných ekosystémov a predstavujú príležitosť pre zlepšenie životnej úrovne a zdravia obyvateľov. Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, podnikateľský sektor ako aj zdravotníctvo a územný rozvoj ostávajú kľúčovými sektormi. Bude potrebné zosúladiť rôzne stratégie, ktoré sa týkajú zmeny klímy a ochrany ekosystémov, a odstrániť nezrovnalosti."

		vyťaženého dreva s dlhým polčasom rozpadu využíva les nielen ako úložisko uhlíka (ktoré však má svoje limity), ale vytvára aj ďalšie úložisko s významnou kapacitou (Zeng, N., King, A.W., Zaitchik, B. et al. Carbon sequestration via wood harvest and storage: An assessment of its harvest potential. Climatic Change (2013) 118: 245. https://doi.org/10.1007/s10584-012-0624-0). Udržateľný manažment má sociálny prínos, obzvlášť tvorbou pracovných príležitostí v najviac zraniteľných vidieckych oblastiach Slovenska. Produkty z vyťaženého dreva tiež nahrádzajú napr. fosílne palivá ako aj plasty, stavebniny a iné materiály z neobnoviteľných zdrojov, opäť s ekologickým (menej emisií) i ekonomickým prínosom.			

131	**MPRVSR**	Časť materiálu „Ako to dosiahneme?“ (str. 6) Predkladateľ materiálu v prvom odseku deklaruje, že „Pre všetky ciele, opatrenia, kontrolu, monitoring a dáta štát zabezpečí dostatočné finančné zdroje, či už z verejných zdrojov, tak aj spoluúčasťou súkromného sektora.“. V doložke vplyvov však predkladateľ materiálu hodnotí dopady charakteristikou „žiadne“, s čím zásadne nesúhlasíme. Preto žiadame doplniť doložku vplyvov a požadovanú samostatnú časť (pozri pripomienku č. 2) o dopady vyplývajúce z požiadavky predkladateľa na plnenie cieľov, opatrení, kontrolu, monitoring a dáta na verejné zdroje a súkromný sektor. Odôvodnenie: Je zrejmé, že deklarované aktivity budú mať negatívny vplyv na podnikateľské prostredie a verejné zdroje. Predkladateľ materiálu, bagatelizovaním dopadov a ich nevyčíslením, prenáša zodpovednosť na rozpočtové kapitoly iných rezortov, resp. na podnikateľské subjekty bez ich špecifikovania, resp. definovania, o aké zdroje majú byť jednotlivé rozpočtové kapitoly navýšené práve z dôvodu realizácie Stratégie Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030. V prípade, že nedôjde k špecifikácii dopadov je odôvodnené požadovať krytie všetkých nákladov zo zdrojov rezortu životného prostredia SR. Zároveň opätovne upozorňujeme, že stratégia bez dopadov je irelevantná, neriešiteľná a nepovažujeme za potrebné materiál takého charakteru prerokovávať a schvaľovať na úrovni vlády SR.	**Z**	A	Rozpor odstránený Environmentálna stratégia bola vypracovaná v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybranných vplyvov. Text na str. 6 bol doplnený nasledovne: "Na zabezpečenie všetkých cieľov a opatrení Envirostratégie 2030 budú zabezpečené dostatočné štátne, verejné aj súkromné finančné zdroje. V prípade zvýšených nákladov zabezpečí štát dostatočné zdroje pre ústredné orgány štátnej správy a ich odborné organizácie, ako aj obce a podnikateľský sektor." Envirostratégia 2030 je strešná stratégia určujúca základné smerovanie a environmentálne ciele. Tento strategický dokument prešiel posudzovaním vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa bodu 2.7. Analýza vplyvov na životné prostredie sa podľa jednotnej metodiky nevykonáva pri materiáloch, ktoré prešli posudzovaním podľa zmieneného zákona. Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie a proces podľa Jednotnej metodiky zohľadňujú rozdielne prístupy pri posudzovaní. Avšak máme za to, že Envirostratégia 2030 predstavuje rámec a konkrétne dopady budú kvantifikované až pri implementácii jednotlivých opatrení.

132	**MPRVSR**	Časť materiálu „Ako to dosiahneme?“ (str. 6) V treťom odseku žiadame slová: „Nanovo sa legislatívne upravia kompetencie vo vzťahu k správe chránených území. Vyriešia sa kompetencie v prierezových oblastiach, ako sú lesy alebo environmentálna výchova.“ nahradiť slovami: „Prehodnotí sa systém správy pozemkov vo vlastníctve štátu v chránených územiach s cieľom zabezpečenia integrovanej správy územia.“. Odôvodnenie: Cieľom správy pozemkov vo vlastníctve štátu je, bez rozdielu, či ide o správu lesných pozemkov alebo iných pozemkov vo vlastníctve štátu, vytvoriť integrovaný model spravovania územia bez presadzovania skupinových záujmov. Predkladateľ sa v tejto časti zameriava predovšetkým na lesné pozemky, pričom nezohľadňuje celý rad špecifík súvisiacich s vlastníctvom k pozemkom a jeho zložitosťou, značnou rozdrobenosťou vlastníckych práv, ani ďalších súvislostí. Z požiadavky premietnutej do Stratégie Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 samotným rezortom životného prostredia SR, do popredia vystupuje skôr snaha zabezpečiť odôvodnenie opodstatnenosti niektorých subjektov (Štátna ochrana prírody SR – ŠOP SR), ako optimalizácia správy územia. Navrhovaným spôsobom prevodu správy na ŠOP SR v chránených územiach, bez dôsledného prehodnotenia a zvolenia optimálneho systému, by nedošlo k žiadnej pozitívnej zmene, pretože všetci správcovia bez rozdielu ich príslušnosti k jednotlivým rezortom musia zabezpečovať riadnu starostlivosť o pozemky v intenciách všeobecne záväzných právnych predpisov a to všetkých, bez rozdielu.	**Z**	A	Pripomienkovaný text bol na str. 6 vypustený.
133	**MPRVSR**	Časť materiálu „Ako to dosiahneme?“ (str. 6) Žiadame v druhom odseku slová: „Kontrolu plnenia týchto cieľov a opatrení bude zabezpečovať Ministerstvo životného prostredia SR a ostatné zodpovedné rezorty a ich odborné a kontrolné inštitúcie v nadväznosti na Správu o stave životného prostredia v SR.“ nahradiť slovami: „Kontrolu plnenia týchto cieľov a opatrení bude zabezpečovať Ministerstvo životného prostredia SR v spolupráci s ostatnými rezortami, odbornými a kontrolnými inštitúciami. „ Odôvodnenie: Plnenie opatrení a cieľov Stratégie Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 musí byť gestorované a koordinované rezortom životného prostredia SR. V nadväznosti na stanovené opatrenia, resp. ich definovanie/nedefinovanie ku konkrétnym termínom, ako aj vychádzajúc z charakteru Správy o stave životného	**Z**	A	Veta bola upravená nasledovne: "Kontrolu plnenia týchto cieľov a opatrení bude zabezpečovať Ministerstvo životného prostredia SR v spolupráci s ostatnými zodpovednými rezortmi a ich odbornými a kontrolnými inštitúciami."

		prostredia, vyhodnocovanie Stratégie Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 musí byť zabezpečované osobitne.			
134	**MPRVSR**	Časť materiálu „Inštitucionálny rámec“ (str. 46) V tretej odrážke na konci prvej vety žiadame doplniť slová: „a Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky a organizácie v jeho pôsobnosti“. Nasledujúcu vetu žiadame primerane upraviť. Odôvodnenie: Súčasťou neformálnej environmentálnej výchovy je aj lesná pedagogika a aktivity vykonávané v jej rámci. Táto je kompetenčne v pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky a zabezpečovaná odbornými organizáciami v jej riadiacej pôsobnosti a aj priamo obhospodarovateľmi lesa.	**Z**	A	Veta bola upravená nasledovne: "Za environmentálnu výchovu je vecne zodpovedné Ministerstvo školstva vedy výskumu a športu SR v spolupráci s ostatnými relevantnými orgánmi štátnej správy, vrátane Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a organizácií v jeho pôsobnosti."
135	**MPRVSR**	Časť materiálu „Najväčšie výzvy životného prostredia SR“ (str. 7) Žiadame v druhom odseku, prvej vete za slová: “...kvalitu ovzdušia...“ doplniť čiarku a slová: „biodiverzitu, dopad klimatickej zmeny“ Odôvodnenie: Ako sme už uviedli, v celom materiáli absentuje špecifikovanie základných východísk a to predovšetkým vyhodnotenie plnenia Stratégie, zásad a priorít štátnej environmentálnej politiky Slovenskej republiky, schválenej uznesením vlády SR č. 619/1993 a uznesením Národnej rady Slovenskej republiky č. 339/1993, ako aj Environmentálnych akčných plánov I. a II.. Ak predkladateľ definoval „najväčšie súčasné problémy“, z grafickej prílohy znázorňujúcej oblasti najväčšieho zaostávania od priemeru OECD resp. EÚ, žiadame o dôsledné rešpektovanie tohto vyhodnotenia do stanovenia najväčších problémov. V súvislosti s ochranou lesných ekosystémov upozorňujeme na skutočnosť, že okrem primárneho pôsobenia škodlivých činiteľov v lesoch (vietor, sucho) jedným z najvýznamnejších faktorov spôsobujúcim škody na lesných porastoch a obmedzujúcim vykonávanie dôslednej ochrany lesných ekosystémov sú obmedzenia vyplývajúce zo súvisiacich	Z	A	Rozpor odstránený na rozporovom konaní. Veta bola upravená nasledovne: "Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadového hospodárstva, kvalitu ovzdušia a ochranu biotopov a druhov hlavne v lesných, lúčnych a mokraďových ekosystémoch." Do textu bolo pridané bližšie vysvetlenie výberu tejto výzvy: "Nedostatočne zabezpečená ochrana vzácnych biotopov a druhov v rámci lesných ekosystémov (ako napr. hlucháň hôrny), nastavenie rovnováhy medzi ich ochranou a ekonomickým rozvojom, právne zabezpečenie vzácnych lokalít

		predpisov (napr. zákon o ochrane prírody) a rozhodnutí vydaných na ich základe.			(ako napr. bukové pralesy) a nedostatočná aproximácia smerníc EÚ do právneho systému SR vo vzťahu k ochrane prírody a starostlivosti o lesy boli kritizované inštitúciami ako Európska komisia, či UNESCO."

136	**MPRVSR**	Časť materiálu „Účinná ochrana prírody a krajiny“ (str. 11) Žiadame v texte v rámčeku slová: „Vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Ohodnotenie ekosystémových služieb zefektívni ochranu prírody a pomôže zastaviť ich degradáciu.“ nahradiť slovami: „Dobudovaním sústavy chránených území, dôsledným presadzovaním ochrany prírody v súlade s programami starostlivosti o chránené územia, dopracovaním a schválením programov starostlivosti pre už vyhlásené územia najneskôr do roku 2020, prehodnotením národnej siete chránených území, vyhlásených podľa kritérií právnej úpravy ochrany prírody na Slovensku, podľa kritérií k prideľovaniu manažmentových kategórií chránených území podľa IUCN a uplatňovaním manažmentových opatrení odpovedajúcich medzinárodným kritériám IUCN pre jednotlivé chránené územia a prehodnotením paušálneho uplatňovania ochrany prírody a krajiny podľa stupňov ochrany a podľa obmedzení definovaných pre jednotlivé stupne ochrany nezohľadňujúc pritom špecifiká jednotlivých chránených území, sa zabezpečí primeraná úroveň ochrany prírody a cielená starostlivosť v súlade s medzinárodnými kritériami. Po prehodnotení území národných parkov v súlade s medzinárodnými kritériami IUCN k prideľovaniu manažmentovej kategórie národný park budú vytvorené podmienky zabezpečujúce, že jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého prehodnoteného národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Ohodnotením ekosystémových služieb sa vytvoria podmienky pre ich komplexné a udržateľné zabezpečovanie, čím sa minimalizuje nebezpečenstvo degradácie ekosystémov ako takých.“ Odôvodnenie: Pri rešpektovaní dobudovania sústavy chránených území je nevyhnutné, aby sa ich ochrana nezabezpečovala spôsobom uplatňovania ad hoc opatrení bez existencie programov starostlivosti o chránené územia. Je skutočnosťou, že v súčasnej miere sa zabezpečuje	**Z**	A	Rozpor odstránený na rozporovom konaní. Text v rámčeku bol zmenený nasledovne: "Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Prehodnotením a vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha po prehodnotení do roku 2024 dosiahne do roku 2025 50 % celkovej rozlohy každého národného parku manažmentovej kategórie II. chránených území podľa IUCN a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Ohodnotením a platbami za ekosystémové služby sa vytvoria podmienky pre ich komplexné a udržateľné zabezpečovanie. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny."

		uplatňovanie požiadaviek ochrany prírody v súlade s programami starostlivosti len o malý percentuálny podiel už vyhlásených chránených území, čo je z hľadiska ochrany prírody neudržateľný stav. Zabezpečiť percentuálny podiel uplatňovania bezzásahového režimu v národných parkoch je bez ich prehodnotenia a zosúladenia s medzinárodnými kritériami neriešiteľné a neuplatniteľné v súčasných podmienkach reflektujúcich spôsob a kritériá ich vyhlásenia podľa národných kritérií v zmysle zákona o ochrane prírody. Zjednodušenie ochrany prírody a jej zefektívnenie rešpektujúce požiadavky prísnej a adresnej ochrany vyžaduje prehodnotenie uplatňovania pasívnej ochrany prírody podľa stupňov ochrany. Ekosystémové služby je potrebné chápať ako služby, ktoré poskytujú ekosystémy ako také, Ekosystémové služby nie sú produktom ochrany prírody, ale naopak, ochranu prírody možno chápať ako jednu z mnohých ekosystémových služieb.			

137	**MPRVSR**	Časť materiálu „Životné prostredie na Slovensku v roku 2030“ (str. 6) Žiadame slová: „Zjednoduší sa systém chránených území a stupňov ochrany, ktorý zabezpečí zosúladenie kritérií IUCN, kde v národných parkoch budú jadrovú zónu tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Mimo oblastí s najvyšším stupňom ochrany sa bude drevo ťažiť udržateľným spôsobom.“ nahradiť slovami: „Zjednoduší sa systém chránených území ich prehodnotením podľa medzinárodných kritérií k prideľovaniu manažmentových kategórií chránených území podľa IUCN, zároveň sa prehodnotí právna úprava ochrany prírody a krajiny a prehodnotí sa uplatňovanie ochrany stupňami ochrany.“. Odôvodnenie: Z textu materiálu nepriamo vyplýva, že „zjednodušený systém“ „zabezpečí zosúladenie kritérií IUCN“, s čím nesúhlasíme. Zmenou textu ide o jeho precizovanie s tým, že sa jednoznačne deklaruje prehodnotenie súčasných chránených území s kritériami k prideľovaniu manažmentových kategórií chránených území podľa IUCN“, z čoho sa dá predpokladať požiadavka ich prehodnotenia a nového vyhlásenia a uplatňovania odpovedajúcich manažmentových prístupov k nim podľa IUCN. Naviazať bezzásahový režim ako „všeliek“ na riešenie ochrany prírody (a to bez rozdielu stupňa ochrany) je v rozpore s manažmentovým prístupom IUCN k jednotlivým kategóriám chránených území. Z uvedeného dôvodu aj uplatňovanie prístupu stupňov ochrany je potrebné prehodnotiť, tento sa javí, ako z hľadiska stavu chránených území, tak aj vo väzbe na manažmentový prístup podľa IUCN, ako v súčasnej dobe prekonaný. Okrem iného uvádzame, že z hľadiska vytvárania podmienok pre plnenie všetkých ekosystémových služieb lesných ekosystémov je potrebné uplatňovať trvalo udržateľného obhospodarovanie a ťažbu dreva na všetkých lesných pozemkoch pri dodržaní podmienok obhospodarovania vyplývajúcich zo súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodnutí vydaných na ich základe. Vo vzťahu k rozlohe jadrových zón chránených území bez zásahu človeka treba povedať, že tá by sa nemala určovať percentom, ale mala by vychádzať z toho, či vyhlásené územie zodpovedá kritériám IUCN a akú časť možno a je s ohľadom na predmet ochrany účelné ponechať bez zásahu.	**Z**	A	Rozpor odstránený. Text v 5 odstavci v časti "Životné prosttredie na Slovensku v roku 2030" bol preformulovaný nasledovne: "Zlepší sa ochrana biodiverzity a zamedzí sa zhoršovaniu stavu druhov a biotopov. Do roku 2024 sa prehodnotí a zjednoduší systém chránených území a stupňov ochrany. Pri prehodnotení chránených území a ich ochranných pásiem sa zohľadnia medzinárodné kritériá k prideľovaniu manažmentových kategórií chránených území podľa IUCN a rešpektujúc vlastnícke práva s uplatnením kompenzácií. V prehodnotených národných parkoch zaradených do manažmentovej kategórie II chránených území podľa IUCN, budú jadrovú zónu tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50% celkovej rozlohy národného parku a 75% tejto rozlohy do roku 2030V bezzásahových územiach bude ťažba zakázaná a na územiach s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie. Celková hodnota ekosystémových služieb lesov nebude klesať. Zvýši sa verejná aj inštitucionálna kontrola ťažby dreva. Viditeľná bude ochrana a obnova krajinných prvkov na poľnohospodárskej pôde a ekologická poľnohospodárska výroba bude zaberať aspoň 13,5 % celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy."

138	**MPRVSR**	Doložka vybraných vplyvov : Str.2, 4. Dotknuté subjekty: zmeniť funkciu „Ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky“ na „Podpredsedníčka vlády a ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky“.	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná. Text v Doložke vybraných vplyvov bol upravený.
139	**MPRVSR**	Dôležitá je osveta pri triedení odpadu, skvalitnenie environmentálnej výchovy na všetkých stupňoch škôl.	**O**	A	Téme odpadu a environmentálnej výchove sa venujeme vo viacerých kapitolách.
140	**MPRVSR**	k materiálu všeobecne Materiál je zbytočne rozsiahly, niektoré myšlienky sa niekoľkokrát opakujú.	**O**	A	Berieme na vedomie.
141	**MPRVSR**	K textu na str. 31, časť 9.5 Zvýšiť podiel nízkoemisnej dopravy Z hľadiska cyklodopravy zabezpečiť väčšiu propagáciu a vybudovanie cyklistických trás a systém verejného zdieľania bicyklov ako je to v zahraničí	**O**	A	Berieme na vedomie. Detaily budú nastavené v implementácii opatrenia.
142	**MPRVSR**	K textu str. 13, časť 2.3 – Pri plánovaní a vytyčovaní území bez zásahov človeka (50 % -do roku 2025 a 75 % do roku 2030 z celkovej rozlohy NP) by bolo potrebné postupovať namiesto ´´paušálneho zvyšovania kvót´ skôr selektívne so špecifickým prístupom ku konkrétnym územiam. Zdôvodnenie: Nie všetkým biotopom absencia využívania prospieva, pričom môže dochádzať až ku regresii a narušeniu biotopov.	**O**	A	Doplnené "V národných parkoch, kde si predmet ochrany bude vyžadovať starostlivosť človeka, môže mať bezzásahové územie aj menej ako 50 % rozlohy národného parku."

143	**MPRVSR**	K textu str. 14, časť 2.5 - ´´Podiel zelene v mestách", vážený počtom obyvateľov, sa zvýši na 40 %´´ - opäť ako pri bez zásahových zónach by bolo potrebné pristupovať selektívne. V niektorých častiach našich miest nanovo prehodnotiť lokalizáciu mestskej zelene, čo si okrem zvyšovania jej podielu a výberu vhodnej skladby rastlinných druhov vyžiada aj jej reguláciu (spôsobenú nekompetentnou výsadbou) a primerané udržiavanie. Zdôvodnenie: jedná sa o širšiu problematiku, či už zachovania architektonického charakteru, vplyvu na zdravie obyvateľstva, občianskych potrieb, kvality bývania a vplyvu na životné prostredie	**O**	A	Rozpor odstránený a odstavec upravený nasledovne: "Mestská zeleň bude mať dostatočný rozsah na zabezpečenie regulácie miestnej mikroklímy, zadržiavanie zrážkovej vody a znižovanie rýchlosti vetra v mestskom prostredí. Už pri plánovaní a vypracovaní projektov výstavby v mestách by sa mal minimalizovať úbytok zelene a drevín. Druhy rastlín na mestských plochách budú vyberané s cieľom minimálneho negatívneho dopadu na ľudské zdravie a s ohľadom na nízky potenciál šírenia nepôvodných druhov na ďalšie stanovištia. Výsadba drevín v mestskom prostredí bude primárne využívať pôvodné druhy. Podiel zelene v mestách, vážený počtom obyvateľov, by sa mal v celoslovenskom priemere zvyšovať aspoň na 40 % a všetci obyvatelia krajských miest by mali mať prístup k zeleni do 10 minút. Pri starostlivosti o mestskú zeleň a zelenú infraštruktúru sa bude zohľadňovať nielen finančné a estetické hľadisko, ale aj pozitívny zdravotný efekt, maximalizácia vplyvov na reguláciu miestnej mikroklímy, efektivita zachytávania dažďovej vody, udržateľnosť ďalšej starostlivosti, požiadavky ochrany prírody a hmyzích opeľovačov a rekreačné potreby občanov."
144	**MPRVSR**	K textu str. 16, v bode 3.2 , doplniť 3. odsek nasledovne: .....a riziko vodnej erózie. "Vytvoriť systém vodných plôch napr. jazierok a rybníkov, umožniť vznik riečnych meandrov s cieľom zabrániť odtoku vody a v lesoch budovať lesné cesty tak, aby po nich voda neunikala.".	**O**	A	Duplicitná pripomienka, rozpor odstránený v zásadnej pripomienke.

145	**MPRVSR**	K textu str. 25, Podkapitola 6.5 Predchádzať a zmierňovať dopady zmeny klímy pomocou ochrany ekosystémov a ich služieb Zdôvodnenie: Konkretizovať, ktoré stratégie je potrebné zosúladiť	**O**	A	Do poslednej vety bolo doplnené: "...ktoré sa týkajú zmeny klímy a ochrany ekosystémov..."
146	**MPRVSR**	K textu str. 43, časť 14.1, doplniť 4. odstavec: S cieľom zredukovať množstvo nekompletných, či neoznámených údajov bude posilnená kontrola evidencie odberateľov vôd a skutočne odoberaných množstiev povrchových a podzemných vôd a "miest s nedostupnosťou vody pre obyvateľov v dostatočnom objeme po celý rok". V oblasti monitoringu sucha bude posilnená medzinárodná spolupráca. Slovensko podporí výskum, vývoj a modelovanie na stanovenie priorít na zásobovanie vodou pri dlhotrvajúcom suchu a" identifikáciu rizikových lokalít s rýchlym odtokom vody z krajiny". Zdôvodnenie: Navrhujeme doplniť text s ohľadom na preukázanie spoločenskej zodpovednosti a prehlbovania už tohto existujúceho stavu	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná.
147	**MPRVSR**	K textu str. 44, časť 14.1 doplniť 1. odstavec: Rozvoj zberu dát a monitorovania biotopov a druhov národného a európskeho významu a využívanie výsledkov výskumov bioty a ekosystémov bude podkladom pre zodpovedné a kvalifikované rozhodovanie orgánov štátnej správy ochrany prírody "pre obnovu ekosystémových funkcií krajiny a vytváranie pracovných miest na údržbu krajiny" Zdôvodnenie: Navrhujeme doplniť text s ohľadom na preukázanie spoločenskej zodpovednosti a príležitosti na elimináciu existujúceho stavu.	**O**	ČA	Prvá časť bola do textu doplnená vo formáte "s cieľom obnovy ekosystémových funkcií krajiny". Pracovné miesta sú pozitívnou externalitou tohto procesu, nie cieľom, preto nevidíme dôvod uvádzať ich v tomto kontexte.
148	**MPRVSR**	K textu str. 5, doplniť 4. odsek na konci doplniť vetu .....možno najmiernejšie. "Vytvoriť spoločenskú diskusiu obyvateľov obcí, s cieľom zapojiť ich do problematiky, tak aby uvažovali o dopadoch nielen na ich obec, ale aj za hranicami svojej obce, teda aby sa pozerali na územie ako celok"..	**O**	ČA	Podstata vety je riešená vo viacerých častiach Envirostratégie 2030, aj v konkrétnych opatreniach. Do úvodnej vízie však nebola pridaná, keďže nevidíme dôvod tu explicitne uvádzať obce.

149	**MPRVSR**	Na str. 13 žiadame posledný odstavec preformulovať nasledovne: „V rámci poľnohospodárstva sa budú uplatňovať postupy šetrné k životnému prostrediu s využitím agro-environmentálnych nástrojov. Do roku 2030 sa vyhodnotí vplyv poľnohospodárstva na udržiavanie biodiverzity na obhospodarovaných územiach, hlavne v rámci sústavy Natura 2000. V týchto územiach sa budú primárne podporovať tie spôsoby, ktoré najviac zvyšujú kvalitu ekosystémových služieb. Podpora biodiverzity môže prispievať k ekologickej rovnováhe, napr. dravé vtáky môžu z hľadiska eliminácie hlodavcov a drobných škodcov na poliach. vhodným spôsobom dopĺňať prípadnú chemickú ochranu. Zdôvodnenie: Pripomienka ja v súlade s koncepciou tematickej stratégie a požiadavkami smernice 2009/128/ES o trvalo udržateľnom používaní pesticídov.	**Z**	A	Rozpor odstránený na rozporovom konaní. Spomenutý odstavec bol preformulovaný nasledovne: "V rámci poľnohospodárstva sa budú uplatňovať postupy šetrné k životnému prostrediu s využitím agro-environmentálnych nástrojov. Do roku 2030 sa vyhodnotí vplyv poľnohospodárstva na udržiavanie biodiverzity na obhospodarovaných územiach, hlavne v rámci sústavy chránených území. V týchto územiach sa budú primárne podporovať tie spôsoby, ktoré najviac zvyšujú kvalitu ekosystémových služieb. Podpora biodiverzity môže prispievať k ekologickej rovnováhe, napríklad dravé vtáky môžu byť z hľadiska eliminácie hlodavcov a drobných škodcov na poliach vhodnou alternatívou chemickej ochrany. Preskúma sa stav a možnosti zlepšenia ochrany prírody v spolupráci s aktivitami v rámci poľnohospodárstva, lesníctva, rybárstva, cestovného ruchu ako aj ďalších sektorov."
150	**MPRVSR**	Na str. 35 v poslednom odstavci žiadame doplniť v tretej vete a na konci odstavca text v úvodzovkách: Podporí sa predchádzanie vzniku biologicky rozložiteľných odpadov s dôrazom na biologicky rozložiteľný komunálny odpad. Domácnosti si budú môcť pohodlne kompostovať odpad, ktorý vyprodukujú. Vybuduje sa dostatočná sieť zberu a zhodnotenia vytriedeného biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu. Osobitná pozornosť bude venovaná zberu a spracovaniu zeleného odpadu (napr. zo záhrad, parkov, či lúk). Zároveň sa zvýšia možnosti odbytu bioodpadov tým, že o verejnú podporu budú môcť žiadať len tie bioplynové stanice, ktoré budú odoberať vytriedený biologicky rozložiteľný odpad na výrobu bioplynu, "pričom vedľajší produkt bioplynových staníc bude zodpovedať kritériám pre použitie ako sekundárneho zdroja živín v poľnohospodárstve." Zdôvodnenie:	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná.

		Spracovanie vytriedeného biologicky rozložiteľného odpadu by malo viesť k tvorbe hnojiva, ktoré môže byť použité na poľnohospodársku pôdu, a ktoré musí byť v súlade s Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 577/2005 ktorou sa ustanovujú typy hnojív, zloženie, balenie a označovanie hnojív, analytické metódy skúšania hnojív, rizikové prvky, ich limitné hodnoty pre jednotlivé skupiny hnojív, prípustné odchýlky a limitné hodnoty pre hospodárske hnojivá.			
151	**MPRVSR**	Na str. 47 žiadame zmeniť definíciu efektívneho využitia dusíka nasledovne: „Efektívne využitie dusíka – Podiel dusíka, ktorý dokáže rastlina prijať, na celkovom dodanom dusíku do pôdy“. V súlade s definíciou odporúčame preveriť aj hodnoty uvedené v tabuľke na str. 15. Zdôvodnenie: Efektívne využitie dusíka na strane 47 definujete ako „Podiel dusíka, ktorý dokáže pôda prijať na celkovom dodanom dusíku do pôdy“. Táto definícia je nesprávna. Efektivita pri hnojivách je vlastne to množstvo živiny, ktoré je využité pre rastlinu a to zvlášť pri dusíku, keď vieme, že dusík je živina, ktorou sa hnojí rastlina nie pôda (ako u ostatných živín), lebo dusík je veľmi mobilný v pôde a buď nám uniká do ovzdušia alebo sa vyplavuje do vôd. Len minimálne množstvo dusíka je schopné sa zabudovať do organických zlúčenín, ktoré sú relatívne ťažko mikrobiologicky a chemicky rozložiteľné a teda pre rastliny vlastne neprístupné. Preto takto definovať efektívne využitý dusík je nesprávne.	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná.
152	**MPRVSR**	Pôda a jej ochrana – dôsledne dodržiavať platné zákony a vyvodzovať dôsledky z ich nedodržania.	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná.
153	**MPRVSR**	Str. 11 – Bod. 2 a 2.1 Rieši ochranu prírodných zdrojov len v chránených územiach. Pritom súčasný stav biodiverzity intenzívne obhospodarovanej agrárnej krajiny je v hlbokej depresii. Ekologizačné opatrenia (Greening), multifunkčné okraje polí nepriniesli požadovaný efekt. Z krajiny sa vytrácajú pôvodné druhy živočíchov, ktoré boli aj hospodársky významné – zajac poľný a jarabica poľná. Tieto druhy je potrebné riešiť priamo v podmienkach intenzívnej výroby, hľadať spôsoby zmiernenia vplyvu na ich populačný dynamiku v tomto prostredí. NPPC –	**O**	A	Berieme na vedomie. Spomínané bude riešené v implementácii Envirostratégie 2030.

		Výskumný ústav živočíšnej výroby Nitra ponúka spoluprácu pri výskume zachovania biodiverzity v agrárnej krajine.			
154	**MPRVSR**	Str. 15 – v druhom odstavci pod tabuľkou je vhodné o náraste zastúpenia kyslých pôd hovoriť až po zhutnení pôdy, ktoré patrí k fyzikálnych vlastnostiam a nemiešať fyzikálnu a chemickú degradáciu pôdy.	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná.
155	**MPRVSR**	str. 15 Do roku 2030 sa zvýši miera recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, na 60 % a do roku 2035 sa zníži sa miera jeho skládkovania na menej ako 25 % - veľmi ambiciózny návrh, dosť ťažko splniteľný. Sú na Slovensku dostatočné kapacity a podmienky na recykláciu odpadu?	**O**	A	Sme si vedomí ambicióznosti, no cieľ je stále ešte relatívne voľný oproti plánom EÚ. A kapacity by mali stačiť, resp. trh vytvorí tlak na ďalšie, ak budú potrebné.
156	**MPRVSR**	str. 15 tabuľka bez označenia, žiadame údaje v tabuľke rozdeliť podľa zdroja a zosúladiť merné jednotky. Odôvodnenie: Nie je vhodné do jednej tabuľky vkladať údaje z niekoľkých zdrojov. Na strane 15 v tabuľke je spotreba dusíka dodaného v priemyselných hnojivách v kg.ha-1 poľnohospodárskej pôdy reálna (MPRV SR). Spotreba priemyselných dusíkatých hnojív v tonách na km2 (zdroj Eurostat) pravdepodobne nie je spotreba priemyselných dusíkatých hnojív, ale tiež spotreba dusíka dodaného v priemyselných hnojivách, čiže množstvo čistých živín. Napr. rok 2015 spotreba dusíka dodaného v priemyselných hnojivách je 70,1 kg.ha-1 poľnohospodárskej pôdy, pri prepočte na tony na km2 (pri 49 % zastúpení poľnohospodárskej pôdy na Slovensku) je 3,4 t.km-2 a keďže spotreba priemyselných dusíkatých hnojív v tabuľke je 6 t.km-2 tak aplikované hnojivo by muselo mať priemerne viac než 55 % dusíka, čo nie je reálne	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná.
157	**MPRVSR**	Str. 15, ods 3 -žiadame vypustiť alebo preformulovať tvrdenie „rastúci trend“. Odôvodnenie: Na základe revízie zraniteľných území vykonanej v roku 2016 bolo z pôvodného celkového počtu 1561 zraniteľných oblastí vstupujúcich do prehodnotenia v roku 2016 vyradených dovedna 264. Hlavným dôvodom pre ich vyradenie boli veľmi nízke koncentrácie dusičnanov (menej ako 25 mg/l) v monitorovacích objektoch podzemných vôd Konkrétne to znamená, že počet zraniteľných oblastí sa na Slovensku znížil z 1561 na 1 344 a plocha poľnohospodárskej pôdy v	**Z**	A	Text preformulovaný na: „Slovensko označilo približne tretinu územia ako pásmo ohrozené dusičnanmi. Vzhľadom na významné zdroje podzemných vôd je územie západného Slovenska relatívne viac zraniteľné, no v ostatnom období došlo z hľadiska obsahu

		zraniteľných oblastiach klesla o 698 km2, z pôvodných 13 684,65 km2 na 12 986,62 km2,			dusičnanov k stabilizácii kvality podzemných vôd.“
158	**MPRVSR**	Str. 15, ods.3 , žiadame vypustiť alebo preformulovať tvrdenie "Spotreba priemyselných hnojív rastie výrazne rýchlejšie než v ostatných krajinách V4 a EÚ" Odôvodnenie: Z vyjadrenia, že „Spotreba priemyselných hnojív rastie výrazne rýchlejšie než v ostatných krajinách V4 a EÚ“ sa zdá, že na Slovensku je veľmi vysoká spotreba priemyselných hnojív, čo je zavádzajúce tvrdenie. Faktom je, že priemerná spotreba priemyselných hnojív na Slovensku je nižšia než vo väčšine štátov EÚ. U nás je v súčasnosti spotreba priemyselných hnojív okolo 40 % spotreby roku 1990. Teda rast spotreby priemyselných hnojív medziročne môže byť vyšší než v štátoch EÚ, ale musíme zohľadniť fakt, že pri raste spotreby priemyselných hnojív vychádzame z nižšej východiskovej úrovne	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná. Text bol upravený nasledovne: "Priemerná spotreba priemyselných hnojív na Slovensku je nižšia než vo väčšine štátov EÚ a dosahuje približne 40 % spotreby v roku 1990. Trend spotreby dusíka dodaného v priemyselných hnojivách je v posledných rokoch rastúci".
159	**MPRVSR**	Str. 16 bod 3.1. Navrhujeme zaradiť aj monitoring indikátorových druhov. Doterajšie výsledky ukazujú, že najmä zajac poľný je vhodným ukazovateľom kontaminácie životného prostredia cudzorodými látkami (ťažké kovy, rezíduá agrochemikálií, aflatoxíny a pod.). Úloha diverzifikácie plodín je v tomto prípade preceňovaná. Zvýšenú ochranu opeľovačov je potrebné presnejšie špecifikovať.	**O**	ČA	Pripomienka bola čiastočne akceptovaná. Diverzifikáciu plodín považujeme za dôležitý krok. Monitoring indikátorových druhov však môže byť vhodným opatrením, radi ho doplníme, ak MPRV zadefinuje konkrétne znenie. Opeľovače sú čoraz častejší problém v súvislosti s využívaním chemických prostriedkov v poľnohospodárstve a stanovením obmeny a diverzifikácie plodín pestovaných v určitom území. Podstatou je znižovanie množstva chemických látok na ochranu poľnohospodárskych plodín, minimálne v chránených územiach.
160	**MPRVSR**	str. 16 ods.3 žiadame zmeniť znenie v predposlednej vete nasledovne: "Odkanalizovanie obci spresní kvantifikáciu vplyvu poľnohospodárstva na zvýšené hodnoty koncentrácie dusičnanov vo vodách.". Odôvodnenie:	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná.

		Sleduje sa kvalita vôd a koncentrácia dusičnanov vo vodách pochádzajúcich z poľnohospodárskych zdrojov a nie dusík v pôde.			
161	**MPRVSR**	str. 16 úvodná veta Vetu „Ekologická poľnohospodárska výroba bude v roku 2030 zaberať minimálne 13,5 % pôdy, tak ako v Českej republike.“ žiadame preformulovať nasledovne: „predpokladáme, že ekologická poľnohospodárska výroba by v roku 2030 mohla dosiahnuť 13,5 výmery % poľnohospodárskej pôdy Slovenskej republiky.“	**O**	N	Ide o náš cieľ pre túto kapitolu, nie o náš predpoklad.
162	**MPRVSR**	Str. 16, Bod 3.2. Využiť tiež zakladanie krátkodobých ekologických plôch – biopásov tvorených zmesou nedrevinových rastlín.	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná.
163	**MPRVSR**	Str. 7 Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať odpadový manažment, kvalitu ovzdušia a ochranu lesných ekosystémov a agroekosystémov.	**O**	ČA	Táto časťbola preformulovaná a bol pridaný ďalší kontext. Z dát, ktoré máme k dispozícii nevyplýva, že agrosystémy sú najväčšou výzvou ŽP SR.
164	**MPRVSR**	V tabuľke na str. 15. žiadame v druhom riadku „Spotreba priemyselných hnojív (dusíkaté) - (ton na km2)“ uviesť údaje tak, ako sme to uvádzali už pri predbežnom pripomienkovaní Envirostratégie. Porovnanie spotreby priemyselných dusíkatých hnojív v tonách na kilometer štvorcový je číslo, ktoré nemá absolútne žiadnu výpovednú hodnotu. Zdôvodnenie: Tento údaj je absolútne nevhodný pre porovnávanie vzhľadom na to, že obsah dusíka v jednotlivých hnojivách používaných v EÚ je veľmi rôzny a dávky hnojiva sa aplikujú v závislosti od jeho obsahu. Preto porovnávanie hmotnosti aplikovaných dusíkatých hnojív nemá výpovednú hodnotu. Napr. my na Slovensku budeme používať hnojivo s obsahom 10 % dusíka a pre dostatočne potrebnú dávku 200kg dusíka/ha budeme potrebovať 2000 kg dusíkatého hnojiva s obsahom 10 % dusíka na jeden hektár. Ale v inej krajine používajú dusíkaté hnojivo s obsahom 20 % dusíka. Pri tej istej potrebe dusíka oni spotrebujú o polovicu menej dusíkatých hnojív (je tam iný obsah dusíka). Význam má len porovnávať množstvo dusíka dodaného dusíkatými hnojivami. Tak ako je to uvedené v poslednom riadku tabuľky a zdrojom je ÚKSÚP resp. MPRV SR	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná.

165	**MPRVSR**	V druhom odseku sa uvádza, že predložená stratégia „navrhuje rámcové opatrenia“. V súvislosti s tým žiadame premietnuť dopady „rámcových opatrení“ v rámci samostatnej časti materiálu „Ekonomické dopady stratégie a ich finančná náročnosť a vplyv na jednotlivé zdroje ich finančného zabezpečenia na dobu jej uplatňovania“. Zároveň žiadame do doložky vplyvov doplniť dopady na tri rozpočtové roky. Odôvodnenie: Materiál navrhuje viaceré opatrenia s vážnym dopadom na verejné zdroje, na podnikateľské subjekty bez toho, aby ich dopady boli „rámcovo“ premietnuté do doložky vplyvov. Nesúhlasíme s konštatovaním, že dopady budú zrejmé pri ich realizácii, podobne ani s tým, že v mnohých prípadoch sa prenáša zodpovednosť za vytvorenie odpovedajúcich finančných zdrojov z kapitol iných rezortov, ako rezortu životného prostredia bez toho, aby tieto požiadavky boli predmetom navýšenie rozpočtových kapitol jednotlivých rezortov. Z uvedeného dôvodu žiadame doplniť doložku vplyvov o tieto dopady. V opačnom prípade je realizácia akokoľvek dobre nastaveného smerovania environmentálnej politiky nerealizovateľná alebo je ju možné chápať len ako materiál indikatívneho charakteru. Ak materiál nemá žiadne vplyvy a dopady, nepovažujeme za opodstatnené prerokovávať a schvaľovať ho na úrovni vlády SR.	**Z**	A	Rozpor bol odstránený. Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 predstavuje rámcový strategický dokument. Jedným z cieľov predkladateľov bolo jasné stanovenie cieľov a záväzkov pri jednotlivých témach, ktoré pomôžu určiť stav implementácie tejto stratégie. Ciele sú stanovené na základe rôznych smerníc na úrovni EÚ a ich transpozície do Slovenskej legislatívy, alebo vychádzajú z iných medzinárodných dohovorov a iných strategických materiálov. Ako príklad uvádzame cieľ do roku 2030 dosiahnuť 100 % pripojenie aglomerácií s viac ako 2 000 ekvivalentnými obyvateľmi a aglomerácie s nižším počtom ekvivalentných obyvateľov 50 % podiel odvádzaných a čistených vôd. Alebo zákon č.137/2010 Z. z. o ovzduší, ktorý definuje národné záväzky pre látky znečisťujúce ovzdušie. K tomuto zákonu bola vypracovaná Doložka vplyvov a príslušné analýzy vplyvov podľa Jednotnej metodiky. Environmentálna stratégia tak teda uviedla v jednom dokumente zväčša ciele, ktoré sú nastavené pre politiky životného prostredia v iných materiáloch. Pre úspešné naplnenie Stratégie bude nutné implementovať opatrenia do praxe pomocou zmien v legislatíve a iných strategických a koncepčných materiálov. Máme za to, že práve zmeny v legislatívnych a nelegislatívnych

					materiáloch by mali kvantifikovať dopady na vybrané segmenty z Doložky vplyvov v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov. Do budúcna očakávame, že pripravované čiastkové stratégie, akčné plány a legislatívne zmeny na rezorte životného prostredia budú postupovať podľa Jednotnej metodiky. Tento strategický dokument prešiel posudzovaním vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa bodu 2.7. Analýza vplyvov na životné prostredie sa podľa jednotnej metodiky nevykonáva pri materiáloch, ktoré prešli posudzovaním podľa zmieneného zákona. Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie a proces podľa Jednotnej metodiky zohľadňujú rozdielne prístupy pri posudzovaní. Avšak máme za to, že Envirostratégia 2030 predstavuje rámec, a konkrétne dopady budú kvantifikované až pri jednotlivých implementáciách. Zároveň chceme upozorniť, že na základe pozorovania z praxe stratégie a ďalšie koncepčné materiáli, ktoré boli schválené v nedávnej minulosti, neobsahovali vypracované Doložky vplyvov a príslušné analýzy, napriek skutočnosti, že v nich boli uvedené konkrétne opatrenia spolu s termínom ukončenia.

166	**MPRVSR**	V súvislosti s vodou a jej ochranou legislatívne zadefinovať povinnosť vlastníkov, správcov alebo užívateľov akéhokoľvek pozemku vykonávať opatrenia na zadržanie vody z povrchového odtoku v krajine pre jej následné využívanie. Zabezpečiť aj kontrolu dodržiavania takýchto opatrení a pri nedodržaní sankcionovať.	**O**	N	Stratégia nezadáva žiadne legislatívne povinnosti. Tie sa nadefinujú až v samotnom vypracovaní zákonov
167	**MPRVSR**	V texte - namiesto chemických hnojív použiť termín priemyselných hnojív.	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná.
168	**MPRVSR**	V treťom odseku, žiadame za slová „udržateľné obehové hospodárstvo“ vložiť slová „založené na dôslednej ochrane zložiek životného prostredia, racionálnom využívaní obnoviteľných zdrojov,...“. Odôvodnenie: Ak predkladateľ definuje, že základnou víziou Stratégie Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 je dosiahnuť lepšiu kvalitu životného prostredia a udržateľné obehové hospodárstvo využívajúce čo najmenej neobnoviteľných prírodných zdrojov, je nevyhnutné definovať postoj k obnoviteľným zdrojom. Podobne ako v rámci Stratégie, zásad a priorít štátnej environmentálnej politiky Slovenskej republiky, schválenej uznesením vlády SR č. 619/ 1993 a uznesením Národnej rady SR č. 339/1993 bol definovaný vzťah k prírodným zdrojom (obnoviteľným aj neobnoviteľným) umožňujúci dosiahnutie definovaných cieľov, je aj v navrhovanom materiáli potrebné definovať vzťah k obnoviteľným prírodným zdrojom, ktorý vytvorí predpoklady pre dosiahnutie cieľov Stratégie Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030. Pri rešpektovaní postoja k neobnoviteľným zdrojom a nebezpečným látkam je zrejmé, že tento stav je možné dosiahnuť ochranou a racionálnym využívaním prírodných zdrojov, predovšetkým obnoviteľných.	**Z**	A	Rozpor odstránený. Pripomienka bola čiastočne akceptovaná. Za uvedené slová bol doplnený text "...založené na dôslednej ochrane zložiek životného prostredia..." Vzťah k obnoviteľných zdrojom je definovaný v kapitole 11. Ekonomická a zároveň ekologická energia.

169	**MPRVSR**	Všeobecne k materiálu:Na 56. rokovaní 26.4.2017 vláda SR schválila materiál „Návrh Metodiky a inštitucionálneho rámca tvorby verejných stratégií“. Vláda SR prijala uznesenie č. 197/2017, ktorým uložila členom vlády SR úlohu B.1. riadiť sa Metodikou a inštitucionálnym rámcom tvorby verejných stratégií od 1. júla 2017. V Metodike sa uvádza, citujeme: „Presadenie moderného a efektívneho riadenia štátu si v rámci exekutívy SR vyžaduje implementáciu komplexného systému strategickej práce. Medzi jeho základné prvky na úrovni ústredných orgánov štátnej správy SR patria metodický a systémový rámec pre prípravu, tvorbu a implementáciu strategických dokumentov. Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu vypracoval a predložil na rokovanie vlády SR „Návrh metodiky a inštitucionálneho rámca tvorby verejných stratégií“ na základe úlohy B.2. uznesenia vlády SR č. 111/2017 zo dňa 1. marca 2017 k návrhu „Cestovnej mapy k Národnému infraštruktúrnemu plánu Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030“. Cieľom návrhu metodiky je zabezpečiť vhodný aplikovateľný systém práce, ktorý bude usmerňovať a zjednocovať celý proces postupov prípravy, tvorby a implementácie strategických dokumentov vlády SR. Zároveň má odstrániť doteraz vyskytujúce sa chyby a nedostatky v tejto oblasti a zvýšiť kvalitu, transparentnosť a objektivitu informácií, ktoré súvisia s postupmi prípravy, tvorby a implementácie strategických dokumentov. Metodika vypracovania strategických dokumentov je určená pre prípravu, tvorbu a implementáciu rezortných stratégií a súčasne je inšpiratívnym vzorom pre vypracovanie strategických dokumentov na regionálnej, ako aj miestnej úrovni. Návrh metodiky má prispieť k zvýšeniu kvality vypracovávaných dokumentov a ich vzájomnému vecnému a obsahovému prepojeniu, čo je základným systémovým predpokladom pre uplatnenie strategického riadenia a plánovania na všetkých úrovniach rozhodovania orgánov verejnej správy SR. Materiál teda v kvalitatívnej a systémovej rovine má významne ovplyvniť strategickú a koncepčnú činnosť ústredných orgánov štátnej správy SR, a to v horizontálnej, ako aj vertikálnej úrovni strategického riadenia a plánovania.“. Z vyššie uvedeného vyplýva, že stratégie v pôsobnosti jednotlivých rezortov by mali byť komplementárne a mali by mať synergický efekt aj v oblasti životného prostredia. Nie je prípustné, aby jedna stratégia negovala inú už platnú stratégiu. Podľa prílohy č. 3 schválenej metodiky „Hlavné princípy vypracovania strategických	**Z**	A	Rozpor bol odstránený. Návrh Metodiky a inštitucionálneho rámca tvorby verejných stratégií, ktorým vláda prijala uznesenie č. 197/2017 sa nevzťahuje na Envirostratégiu 2030, keďže jej príprava začala pred schválením Metodiky. Bod B. uznesenia ukladá členom vlády, vedúcemu Úradu vlády SR, predsedom ostatných ústredných orgánov štátnej správy B.1 riadiť sa Metodikou a inštitucionálnym rámcom tvorby verejných stratégií od 1. júla 2017. Oficiálna príprava Envirostratégie 2030 začala v decembri 2016. Pred prijatím Metodiky už prebehol verejný prieskum, vytvorenie postupu a časového rámca, boli vytvorené pracovné skupiny, prebehli ich prvé stetnutia prac.sk., boli zaslané vstupy a napísaný "nultý draft" Envirostratégie 2030. http://www.minzp.sk/tlacovy-servis/tlacove-spravy/tlacove-spravy-2017/tlacove-spravy-februar-2017/mzp-do-pripravy-novej-environmentalnej-strategie-ma-moznost-zapojit-siroka-verejnost.html Aj napriek tomu, že Envirostratégia 2030 nespadá pod povinnú prípravu podľa metodiky, MŽP SR postupovalo čo najviac v súlade s jej princípmi a pravidlami a v mnohom išlo aj nad jej rámec, napr. v oblasti participácie, verejných konzultácií a informovania alebo riešenia pripomienok. Envirostratégia 2030 zahŕňa konkrétne a adresné opatrenia, jasne určovať

		dokumentov“, stratégie majú byť pripravované transparentne a objektívne. Do prípravy stratégie musí byť zahrnutý široký okruh zainteresovaných strán (resp. každý dotknutý subjekt, ktorého sa stratégia a jej dopady budú dotýkať). Strategické dokumenty musia byť pripravené v podobe a kvalite, ktorá umožní urobiť vláde SR (resp. orgánu schvaľovaciemu stratégiu) informované, kvalifikované a zodpovedné rozhodnutia. Stratégie by mali byť zamerané (zacielené) na riešenie konkrétneho významného problému (prípadne súboru súvisiacich problémov). Jednotlivé stratégie nemôžu byť pripravované izolovane, strategické práce musia byť koordinované ako horizontálne (naprieč rezortmi), tak vertikálne, t. j. s ohľadom na strategické dokumenty na vyššej aj nižšej úrovni verejnej správy SR, vrátane väzby na strategický rámec Európskej únie – aj z hľadiska ich časovej nadväznosti a vecnej konzistencie. Pri tvorbe stratégií musia byť dodržiavané základné postupy a mandátne požiadavky na kvalitu strategických dokumentov stanovené v metodických dokumentoch, je aplikovaný projektový prístup k tvorbe stratégií. Vznikajúce stratégie musia jasne definovať spôsob financovania ich implementácie. Stratégie sa musia tvoriť na základe identifikovaných a reálnych potrieb tých, ktorých problémy sú (vo výhľade) riešené. Prístup k tvorbe stratégií musí byť založený najmä na dôkazoch a musí byť hodnotený predpokladaný a reálny prínos a vplyv stratégií (minimálne ekonomický, sociálny, environmentálny a bezpečnostný prínos a dosah). Stratégie musia zahŕňať konkrétne a adresné opatrenia, jasne určovať zodpovednosť za dosiahnutie vytýčených cieľov, definovať implementačné štruktúry a procesy realizácie danej stratégie, stanovovať metriky (a indikátory) pre meranie úspešnosti a postupu ich implementácie. Každá stratégia musí mať svojho nositeľa (gestora, vlastníka), ktorý bude mať celkovú zodpovednosť za stratégiu, tzn. za jej implementáciu, za splnenie cieľov stratégie a realizáciu očakávaných prínosov. V rámci tvorby stratégie musia byť zodpovedané nasledujúce základné otázky: 1. Prečo je daná stratégia vytváraná? 2. Čo daná stratégia rieši (aký problém) a v akom hodnotovom kontexte (tzn. na základe akých kritérií)? 3. Ako bude daný problém riešený (a či vôbec bude riešený)? 4. Aký je cieľový stav, ktorý by mal byť realizáciou stratégie dosiahnutý? 5. Kedy sa bude problém riešiť a kedy bude vyriešený? 6. Kto bude problém riešiť? 7. Ako dlho daná stratégia platí? 8. Koľko bude dané riešenie stáť (tzn. aké zdroje			zodpovednosť za dosiahnutie vytýčených cieľov, definuje implementáciu a procesy realizácie stratégie, stanovuje indikátory pre meranie úspešnosti a postupu ich implementácie. Envirostratégia 2030 má svojho gestora a vlastníka, ktorým je MŽP SR, ktoré má celkovú zodpovednosť za stratégiu, tzn. aj jej implementáciu, a plnenie cieľov stratégie a realizáciu očakávaných prínosov. Na otázky z pripomienky č. 1 až 7 dáva Envirostratégia 2030 jasné odpovede. Otázka č 8. z pripomienky je zodpovedaná vo vyhodnotení ďalšej pripomienky predloženej MPRV SR. Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030“ spĺňa princípy a charakteristiky dôkladne pripravenej stratégie. Do procesu prípravy bolo zapopjené aj Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, ktoré bolo súčasťou viacerých pracovných skupín. MŽP SR požiadalo listom ministra MPRV SR o nomináciu do 7 pracovných skupín. MPRV SR túto možnosť využilo nomináciou zaslanou listom ministerky pôdohospodárstva. Zástupcovia MPRV SR boli plnohodnotne rešpektovanými členmi pracovných skupín. Väčšina návrhov ministerstva bola do stratégie zapracovaná a pripomienky konzultované nadštandartným spôsobom. Pripomíname tiež, že MPRV SR nevyužilo možnosť zapojiť sa do pripomienkovania Správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu s

		finančné, materiálne, ľudské, organizačné bude nutné na dané riešenie vynaložiť) a kto poskytne potrebné zdroje? Uvedená metodika sa vzťahuje na proces prípravy strategických dokumentov verejnej správy, ktorý bol začatý po dni nadobudnutia jej účinnosti. Verejné stratégie, ktorých príprava sa začala pred dňom účinnosti metodiky sa môžu touto metodikou riadiť, ak sa tak gestor príslušnej stratégie rozhodne. Sme toho názoru, že aj napriek uvedenému prechodnému ustanoveniu, uvedené princípy a charakteristiky by mala spĺňať aj „Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030“. Dôkazom toho, že návrh „Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030“ nespĺňa princípy a charakteristiky dôkladne pripravenej stratégie je množstvo zásadných pripomienok, ktoré predkladá Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, organizácie v jeho zriaďovateľskej a zakladateľskej pôsobnosti a neštátny sektor lesného hospodárstva.			celoštátnym dosahom v rámci SEA procesu - strategické environmentálne hodnotenie. Do časti Inštitucionálneho rámca bola doplnená informácia, kto bude mať uplatnenie jednotlivých cieľov v kompetencii aj s uvedením spolupráce.

170	**MPRVSR**	Žiadame v samostatnej časti materiálu dopracovať vyhodnotenie Stratégie, zásad a priorít štátnej environmentálnej politiky SR, schválenej uznesením vlády SR č. 619/1993 a uznesením Národnej rady SR č. 339/1993. Zároveň žiadame v tejto časti uviesť aj plnenie opatrení akčných plánov vypracovaných a schválených vládou SR (Environmentálny akčný plán I.; Environmentálny akčný plán II.) Odôvodnenie: Návrh, ktorý predložilo Ministerstvo životného prostredia SR na medzirezortné pripomienkové konanie je strategickým materiálom, ktorý by mal zohľadňovať vnútorné a vonkajšie podmienky environmentálnej situácie na Slovensku. V rámci toho je nevyhnutné, obzvlášť ak predkladateľ materiálu v samotnom materiáli upozorňuje na požiadavku uplatňovania princípu „hodnoty za peniaze“, vychádzať pri stanovení strategického smerovania environmentálnej politiky v SR do roku 2030 zo zhodnotenia plnenia dlhodobých, strednodobých a krátkodobých cieľov Stratégie, zásad a priorít štátnej environmentálnej politiky Slovenskej republiky, schválenej uznesením vlády SR č. 619/1993 a uznesením Národnej rady Slovenskej republiky č. 339/1993. Plnenie jednotlivých opatrení, podobne ako plnenie záväzkov SR v rámci medzinárodných organizácií zameraných na starostlivosť o životné prostredie, vyžadovalo čerpanie nemalých finančných prostriedkov z verejného a súkromných zdrojov, čo je potrebné špecifikovať v úvodných východiskách predkladaného materiálu s vyhodnotením splnenia stanovených cieľov. Je to základný predpoklad pre definovanie nového strategického smerovania SR v oblasti environmentálnej politiky.	**Z**	A	Rozpor bol odstránený. V uznesení vlády, ktorým bola ministrovi životného prostredia uložená povinnosť vypracovať a predložiť novú Envirostratégiu 2030 nebola uložená úloha na vyhodnotenie stratégie z roku 1993 ani plnenie environmentálnych akčných programov. V časovom horizonte stanovenom na splnenie bodu B.83 z uznesenia vlády SR č. 227 z 15. mája 2013 to ani nie je možné. Pri príprave Envirostrarégie 2030 sme vyhodnocovali aktuálnosť cieľov a opatrení Stratégie, zásad a priorít štátnej environmentálnej politiky SR, schválenej uznesením vlády SR č. 619/1993. V samotnom texte informáciu takisto aj spomíname.

171	**MPSVR SR**	Pripomienka: Navrhujeme zváženie doplnenia konkrétnych opatrení, ktoré budú záväzné pre subjekty, na ktoré sa jednotlivé ciele Stratégie environmentálnej politiky SR do roku 2030 vzťahujú a ktoré budú viesť k dosiahnutiu cieľov, ktoré si táto Stratégia vo svojich jednotlivých kapitolách stanovuje. Odôvodnenie: Úplná absencia konkrétnych záväzných úloh, resp. opatrení, vrátane časových rámcov pre ich splnenie, môže viesť k nedosiahnutiu Stratégiou deklarovaných cieľov, čím by nebol naplnený potenciál tohto materiálu, ktorý zasahuje široké spektrum oblastí zásadných pre zlepšovanie stavu a ochrany životného prostredia na Slovensku a ktorého potenciálny pozitívny vplyv na životné prostredie je preto značný.	**O**	ČA	Envirostratégia 2030 je strešná stratégia určujúca základné smerovanie a environmentálne ciele, nie výpočet konkrétnych opatrení. Samotná implementácia a rozpracovanie opatrení bude zabezpečené následne pri prijímaní zákonov, vyhlášok, dotačných programov a podobne. V návrhu Uznesenia vlády sa jasne stanovuje úloha pre ministra životného prostredia: „B. 1. predložiť na rokovanie vlády vyhodnotenie implementácie a aktualizáciu Envirostratégie 2030“ do 31.12.2025 a takisto úloha C. 1. pre všetky relevantné ústredné orgány štátnej správy: „ C. 1. zabezpečiť plnenie a implementáciu cieľov a opatrení stratégie, zabezpečiť súlad nových strategických dokumentov s Envirostratégiou 2030, ročne do 31. júna“, spolupráci s ďalšími subjektami. To znamená, že vláda SR bude každoročne požadovať plnenie cieľov a opatrení Envirostratégie 2030 a uvedenie stratégií a zákonov aj ostatných rezortov do súladu so stratégiou, teda odpočtovanie Envirostratégie 2030. Implementácia sa teda bude riešiť dodatočne. Príkladom zákonov a čiastkových sektorových stratégií sú Nízkouhlíková stratégia do roku 2030 s výhľadom do roku 2050, Stratégia ochrany ovzdušia, Aktualizácia Adaptačnej stratégia, novelizácia Zákona o ochrane prírody a krajiny, Zákona o odpadoch a pod., ktoré už sú prijaté, prebieha ich príprava alebo pripomienkovanie alebo budú v

					nadväznosti na Envirostratégiu 2030 pripravené a prijaté. V nich budú jednotlivé opatrenia Envirostratégie 2030 spracované do konkrétnych krokov a mikroopatrení a budú tiež kvantifikované. To samozrejme nie je možné spracovať v jednom dokumente t.j. Envirostratégii.

172	**MPRVSR**	Pripomienka: Odporúčame odstrániť diskrepanciu medzi vyhodnotením vybraných vplyvov v doložke vybraných vplyvov a obsahom predloženého materiálu. Odôvodnenie: V doložke vybraných vplyvov predkladateľ neidentifikoval vplyv obsahu materiálu na životné prostredie, čo odôvodňuje faktom, že materiál len nastavuje rámec pre realizáciu legislatívnych a iných zmien v tomto sektore, pričom podľa predkladateľa momentálne nie sú známe konkrétne opatrenia, resp. rozsah potrebných zmien a preto nemožno kvantifikovať ani detailne kvalitatívne popísať vplyvy navrhovaného materiálu. Faktom však je, že materiál vo svojich viacerých kapitolách, v predkladacej správe aj v doložke vybraných vplyvov (Sekcii 3. Ciele a výsledný stav) formuluje svoje konkrétne a explicitne kvantifikované ciele (ide napr. o nasledovné ciele: V ochrane ovzdušia Slovensko dosiahne stanovené ciele a zníži emisie skleníkových plynov v sektoroch obchodovania s emisiami o 43 % a mimo týchto sektorov o 20 % oproti roku 2005; Slovensko dosiahne dobrý stav vôd a do roku 2030 budú mať obce nad 2 000 obyvateľov 100 % a obce s nižším počtom obyvateľov 50 % podiel odvádzaných a čistených vôd; Materiálové zhodnotenie komunálneho odpadu dosiahne 60 % a do roku 2035 sa ho bude skládkovať menej ako 25 % a i.). Na základe uvedeného možno konštatovať, že vplyv cieľov materiálu na životné prostredie je možné identifikovať a vo viacerých oblastiach tiež kvantifikovať a to aj napriek tomu, že predmetná Stratégia neobsahuje konkrétne a záväzné návrhy opatrení, ktoré majú viesť k cieľom, ktoré si stanovuje. Rovnako možno identifikovať aj ďalšie vybrané vplyvy Stratégiou definovaných cieľov, nakoľko možno predpokladať, že okrem vplyvu na životné prostredie môžu tieto ciele, resp. konkrétne opatrenia vedúce k ich naplneniu, disponovať sociálnym vplyvom, vplyvom na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie, príp. inými vplyvmi, ktoré definuje Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov. V tejto súvislosti si tiež dovoľujeme upozorniť predkladateľa na bod 9.2. Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov, podľa ktorého sa na záverečné posúdenie vybraných vplyvov po medzirezortnom pripomienkovom konaní predkladajú Stálej pracovnej komisii Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky na posudzovanie vybraných vplyvov pri Ministerstve hospodárstva Slovenskej republiky materiály, ktoré majú identifikovaný niektorý z vybraných vplyvov, a ktorých vybrané vplyvy sa významne zmenili podľa výsledkov	**O**	N	Tento strategický dokument prešiel posudzovaním vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa bodu 2.7. Analýza vplyvov na životné prostredie sa podľa jednotnej metodiky nevykonáva pri materiáloch, ktoré prešli posudzovaním podľa zmieneného zákona. Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie a proces podľa Jednotnej metodiky zohľadňujú rozdielne prístupy pri posudzovaní. Podľa zákona Environmentálna stratégia musela prejsť posudzovaním na životné prostredie. Avšak máme za to, že Environmentálna stratégia predstavuje rámec, a konkrétne dopady budú kvantifikované až pri jednotlivých implementáciách. Zároveň chceme upozorniť, že na základe pozorovania z praxe stratégie ďalšie koncepčné materiáli, ktoré boli schválené v nedávnej minulosti, neobsahovali vypracované Doložky vplyvov a príslušné analýzy, napriek skutočnosti, že v nich boli uvedené konkrétne opatrenia spolu s termínom ukončenia.

		medzirezortného pripomienkového konania alebo podľa výsledkov medzirezortného pripomienkového konania bola zmenená aspoň jedna z analýz vplyvov.			
173	**MŠVVaŠSR**	k vlastnému materiálu Nesúhlasíme s navrhovaným textom v časti 13 Environmentálna výchova a vzdelávanie v každom veku (str. 40). Žiadame text prepracovať tak, aby reflektoval na skutočný stav zabezpečovania environmentálnej výchovy v materských školách, základných a stredných školách.	**Z**	A	Text bol prepracovaný nasledovne "Formálna environmentálna výchova sa na Slovensku sústreďuje v zariadeniach školského typu a je koordinovaná MŠVVaŠ. Je súčasťou cieľov, výkonových i obsahových štandardov inovovaného štátneho vzdelávacieho programu, v ktorom je definovaná ako prierezová téma. Môže sa realizovať ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov; prostredníctvom samostatných projektov, seminárov, vyučovacích blokov a v neposlednom rade môže tvoriť samostatný vyučovací predmet z rámca voliteľných hodín."

174	**MŠVVaŠSR**	K vlastnému materiálu V časti 13.1 Skvalitniť environmentálnu výchovu vo formálnom vzdelávaní nesúhlasíme s navrhovaným textom vypracovať Štátny program environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety, ktorý by mal zaviesť formálne environmentálne vzdelávanie na základné a stredné školy. V súlade s navrhovaným odporúčame v úvodnej časti 13 vypustenie textu „Vypracuje sa Štátny program environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety, ktorý zlepší a skvalitní formálne environmentálne vzdelávanie materských, základných a stredných škôl“.	**Z**	A	Veta bola vypustená a nahradená "Environmentálnej výchove, vzdelávaniu a osvete a vzdelávaniu pre udržateľný rozvoj bude venovaná osobitná pozornosť v akčných plánoch na implementáciu Národného programu rozvoja výchovy vzdelávania." a bola doplnená veta "Medzirezortná pracovná skupina pre koordináciu akčných plánov Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania bude kontrolovať plnenie cieľov a priorít, nastavovať efektívne formy a metódy a dohliadne na zapracovanie cieľov Agendy 2030 do environmentálneho vzdelávania a vzdelávanie pre udržateľný rozvoj."

175	**MŠVVaŠSR**	Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 nie je vytvorená v súlade s Návrhom Metodiky a inštitucionálneho rámca tvorby verejných stratégií, ktorý schválila Vláda SR (č. uznesenia 197/2017). Predovšetkým absentuje kľúčová zložka stratégie, ktorou je jej implementácia. Chýba plán realizácie aktivít (hierarchická štruktúra prác a s ňou súvisiace informácie týkajúce sa realizácie jednotlivých aktivít), časový harmonogram (harmonogram implementácie stratégie, obsahujúci najmä dobu realizácie jednotlivých opatrení, zodpovedné osoby, nadväznosti aktivít, krokov, činností), rozpočet a zdroje financovania (rozpočet implementácie stratégie obsahujúci jednotlivé náklady, požadované zdroje a tiež zdroje financovania), systém monitorovania a hodnotenia realizácie stratégie (systém priebežného sledovania a vyhodnocovania postupu realizácie stratégie z hľadiska dosahovania jej cieľov, hodnotiaci plán implementácie stratégie.) a systém riadenia rizík a predpoklady realizácie stratégie. Z tohto dôvodu nie je jasné, kto, akými krokmi, s akými nákladmi a časovým harmonogramom bude stratégiu implementovať. Nie je jasné, či na stratégiu budú nadväzovať akčné, príp. implementačné plány, ktoré budú tieto informácie obsahovať. Navrhujeme Stratégiu zosúladiť s Návrhom Metodiky a inštitucionálneho rámca tvorby verejných stratégií, predovšetkým doplniť časť týkajúcu sa implementácie stratégie	**Z**	ČA	Návrh Metodiky a inštitucionálneho rámca tvorby verejných stratégií, ktorým vláda prijala uznesenie č. 197/2017 sa nevzťahuje na Envirostratégiu 2030, keďže jej príprava začala pred schválením Metodiky. Bod B. uznesenia ukladá členom vlády, vedúcemu Úradu vlády SR, predsedom ostatných ústredných orgánov štátnej správy B.1 riadiť sa Metodikou a inštitucionálnym rámcom tvorby verejných stratégií od 1. júla 2017. Oficiálna príprava Envirostratégie 2030 začala v decembri 2016. Pred prijatím Metodiky už prebehol verejný prieskum, vytvorenie postupu a časového rámca, boli vytvorené pracovné skupiny, prebehli ich prvé stetnutia prac.sk., boli zaslané vstupy a napísaný "nultý draft" Envirostratégie 2030. http://www.minzp.sk/tlacovy-servis/tlacove-spravy/tlacove-spravy-2017/tlacove-spravy-februar-2017/mzp-do-pripravy-novej-environmentalnej-strategie-ma-moznost-zapojit-siroka-verejnost.html Aj napriek tomu, že Envirostratégia 2030 nespadá pod povinnú prípravu podľa metodiky, MŽP SR postupovalo čo najviac v súlade s jej princípmi a pravidlami a v mnohom išlo aj nad jej rámec, napr. v oblasti participácie, verejných konzultácií a informovania alebo riešenia pripomienok. Envirostratégia 2030 zahŕňa konkrétne a adresné opatrenia, jasne určovať zodpovednosť za dosiahnutie vytýčených cieľov, definuje implementáciu a procesy

					realizácie stratégie, stanovuje indikátory pre meranie úspešnosti a postupu ich implementácie. Envirostratégia 2030 má svojho gestora a vlastníka, ktorým je MŽP SR, ktoré má celkovú zodpovednosť za stratégiu, tzn. aj jej implementáciu, a plnenie cieľov stratégie a realizáciu očakávaných prínosov. Envirostratégia 2030 je strešná stratégia určujúca základné smerovanie a environmentálne ciele, nie výpočet konkrétnych opatrení. Samotná implementácia a rozpracovanie opatrení bude zabezpečené následne pri prijímaní zákonov, vyhlášok, dotačných programov a podobne. V návrhu Uznesenia vlády sa jasne stanovuje úloha pre ministra životného prostredia: „B. 1. predložiť na rokovanie vlády vyhodnotenie implementácie a aktualizáciu Envirostratégie 2030“ do 31.12.2025 a takisto úloha C. 1. pre všetky relevantné ústredné orgány štátnej správy: „ C. 1. zabezpečiť plnenie a implementáciu cieľov a opatrení stratégie, zabezpečiť súlad nových strategických dokumentov s Envirostratégiou 2030, ročne do 31. júna“, spolupráci s ďalšími subjektami. To znamená, že vláda SR bude každoročne požadovať plnenie cieľov a opatrení Envirostratégie 2030 a uvedenie stratégií a zákonov aj ostatných rezortov do súladu so stratégiou, teda odpočtovanie Envirostratégie 2030. Implementácia sa teda bude riešiť dodatočne. Príkladom zákonov a čiastkových sektorových stratégií sú

					Nízkouhlíková stratégia do roku 2030 s výhľadom do roku 2050, Stratégia ochrany ovzdušia, Aktualizácia Adaptačnej stratégia, novelizácia Zákona o ochrane prírody a krajiny, Zákona o odpadoch a pod., ktoré už sú prijaté, prebieha ich príprava alebo pripomienkovanie alebo budú v nadväznosti na Envirostratégiu 2030 pripravené a prijaté. V nich budú jednotlivé opatrenia Envirostratégie 2030 spracované do konkrétnych krokov a mikroopatrení a budú tiež kvantifikované. To samozrejme nie je možné spracovať v jednom dokumente t.j. Envirostratégii. Do časti Inštitucionálneho rámca bola doplnená informácia kto bude mať uplatnenie jednotlivých cieľov v kompetencii aj s uvedením spolupráce.
176	**MŠVVaŠSR**	V časti Najväčšie výzvy životného prostredia SR sa uvádza potreba stanovenia priorít v oblasti návrhu nových politík a výdavkov. Zo Stratégie však nie je jasná väzba medzi uvedenými prioritami a	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná. Úvodná časť s viziou životného prostredia v roku 2030 bola rozšírená o jasné prepojenie na priority.

		navrhovanými opatreniami. Navrhujeme jasne a transparentne prepojiť priority s návrhom opatrení a prípadne aj s výdavkami.			
177	**MŠVVaŠSR**	V Stratégii sa uvádzajú viaceré indikátory, ich posledné hodnoty sú však z roku 2015. Nie je jasné, prečo sa neuvádzajú aktuálnejšie hodnoty. Kľúčovým problémom je však skutočnosť, že sa neuvádzajú cieľové hodnoty pre rok 2030, na základe ktorých by bolo možné vyhodnotiť úspešnosť implementácie jednotlivých opatrení. Navrhujeme v prípade možnosti doplniť cieľové hodnoty indikátorov pre rok 2030, príp. aj skoršie obdobie.	**O**	ČA	Indikátory boli aktualizované o dostupné čísla k septembru 2018. Nie každý indikátor má stanovenú cieľovú hodnotu a pri niektorých indikátoroch sa cieľová hodnota aktuálne stanovuje v rámci európskych a národných pravidiel a cieľov. Jednotlivé opatrenia majú čo možno najpresnejšie stanovené cieľové hodnoty. Tam kde to nebolo možné stanoviť, je navrhnutý trend alebo minimálna hodnota.
178	**MVSR**	Odoslané bez pripomienok	-	-	-
179	**MZSR**	Pripomienka sa týka vety na 8.str v znení: „Celková spotreba vody z dlhodobého hľadiska mierne klesá, čo však z hľadiska očakávaného nedostatku vody môže byť pozitívny trend.“, ktorú žiadame nahradiť novým znením: „Celková spotreba vody z dlhodobého hľadiska mierne klesá, čo môže mať pozitívny trend z environmentálneho hľadiska, avšak zároveň môže predstavovať negatívny dopad pre zdravie obyvateľov a dodržiavanie základných hygienických zásad. Pitná voda je kľúčovým faktorom životného prostredia, ktorý ovplyvňuje zdravotný stav obyvateľstva.“ Pripomienku vzniesol Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná.
180	**MZVaEZSR**	Bez pripomienok.	**O**	A	Berieme na vedomie.

181	**NATURPACK**	K bodu 10.1. Pri rozšírení zálohovania na jednorazové nápojové obaly by bolo žiadúce pre ostatné zbierané druhy plastov zvýšiť mieru energetického zhodnocovania (R1), a preto žiadame túto možnosť do Envirostratégie 2030 doplniť. ODOVODNENIE: Pri zavedení zálohovania na jednorazové nápojové obaly bude potrebné zmeniť správanie spotrebiteľov, bude potrebné ich preúčať na niečo nové v porovnaní s tým na čo boli roky učení, vytvorí to na spotrebiteľa nové nároky na dodatočné triedenie (inak sa správať k jednorazovým nápojovým obalom a inak k ostatným druhov plastových obalov), čo môže viesť k demotivácii a poklesu triedenia plastov ako celku. V prípade zavedenia zálohovania, a teda vybratiu jedinej komodity s pozitívnou hodnotou z triedeného zberu plastov, sa tento systém predraží, nakoľko v ňom ostanú len tie problémové druhy plastov, kde je recyklácia komplikovaná až nemožná. Preto by bolo potrebné pre tieto ostatné druhy plastov podporiť najbližší možný spôsob nakladania v hierarchii OH, a teda zvýšiť mieru energetického zhodnocovania na tieto ostatné druhy plastov (zo súčasných legislatívne akceptovateľných 3 % na plnenie cieľov a záväzných limitov OH v oblasti odpadov z obalov.), a teda upraviť pomer medzi limitom pre recykláciu a limitom pre energetické zhodnotenie pri plastoch. Novoprijatá smernica EPaR 94/62/ES stanovuje cieľ recyklácie pre plasty do roku 2025 na 50 % a 2030 na 55 %. Z textu Envirostratégie je zrejmé, že si Slovenská republika uplatní výnimku na dosiahnutie 5 rokov, čiže do roku 2030 by sa Slovenská republika mala dostať na úroveň recyklácie plastov na 50 %. Už od roku 2012 má SR stanovený cieľ recyklácie pri plastoch na 45%, ktorý je veľmi problematické dosiahnuť (nekvalitný vstupný materiál hlavne z triedeného zberu komunálnych odpadov – znečistené a nevhodné na recykláciu) v porovnaní so súčasným cieľom EU 22,5 %. EU dovoľuje SR dosiahnuť úroveň 50 % až za viac ako 10 rokov, preto by bolo potrebné prispôsobiť legislatívu súčasnej situácii na trhu a pomer medzi recykláciou a energetickým zhodnotením plastov upraviť a postupne navyšovať na dosiahnutie cieľa EU. V súvislosti s nastupujúcim obehovým hospodárstvom je značný predpoklad, že sa bude klásť významný akcent na ekodizajn a používanie materiálov vhodných na jednoduchšiu recykláciu. Udeje sa to ale postupne, preto by bolo vhodné, aby sa systémovo postupovalo aj pri nastavovaní zhodnocovania plastov	**Z**	N	Rozpor pretrváva - Environmentálna stratégia nehovorí, že sa zavedie zálohovanie jednorazových nápojových obalov, ale iba hodnotí, že sa zváži. Vzhľadom na to nepovažujeme za potrebné uvádzať nasledovné hypotetické opatrenia, ak by sa k tomuto kroku pristúpilo. To by sa riešilo v rámci nadväzných dokumentov, resp. opatrení.

		(pomer recyklácie a energetického zhodnocovania) v súvislosti s reálnou situáciou a vývojom na trhu.			
182	**NBS**	bez pripomienok	**O**	A	Berieme na vedomie.
183	**NBÚSR**	Odoslané bez pripomienok	-	-	-

184	**NLC**	Doložka vybraných vplyvov, bod 9. Vplyvy navrhovaného materiálu, riadok: Sociálne vplyvy: "žiadne" zmeniť na "negatívne". Odôvodnenie: Predložený materiál "Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030" bude mať negatívne sociálne vplyvy. Zvýšenie výmery bezzásahových území na 75% výmery národných parkov do roku 2030 bude mať dopady v sociálnej oblasti, najmä kvôli strate pracovných na vidieku a menej rozvinutých regiónoch Slovenska. Sociálne vplyvy budú nasledovné: 1. strata 7 170 pracovných miest najmä na vidieku. V lesnom hospodárstve pôsobí v súčasnosti 20 tis. pracovníkov, čo predstavuje 2,38 pracovníka na 1 000 m3 ťažby dreva. V drevospracujúcom priemysle pôsobí zhruba 50 tis. pracovníkov, čo predstavuje 7,38 pracovníka na 1 000 m3 spracovaného surového dreva. Zníženie ponuky pracovných miest spôsobí vyľudňovanie mnohých oblastí a ďalšie problémy pre samosprávy. 2. zníženie dostupností palivového dreva pre domácností. Mnoho domácností dnes používa palivové drevo ako jediný zdroj energie na vykurovanie. Vyhlásením rozsiahlych bezzásahových území, ktoré budú najmä na vidieku, bude problém pre mnoho domácnosti kúpiť palivové drevo, resp. jeho dovoz zo vzdialených oblastí bude finančné náročný a budú musieť prejsť na iný zdroj energie (napr. uhlie).	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 predstavuje rámcový strategický dokument. Jedným z cieľov predkladateľov bolo jasné stanovenie cieľov a záväzkov pri jednotlivých témach, ktoré pomôžu určiť stav implementácie tejto stratégie. Ciele sú stanovené na základe rôznych smerníc na úrovni EÚ a ich transpozície do Slovenskej legislatívy, alebo vychádzajú z iných medzinárodných dohovorov a iných strategických materiálov. Ako príklad uvádzame cieľ do roku 2030 dosiahnuť 100 % pripojenie aglomerácií s viac ako 2 000 ekvivalentnými obyvateľmi a aglomerácie s nižším počtom ekvivalentných obyvateľov 50 % podiel odvádzaných a čistených vôd. Alebo zákon č.137/2010 Z. z. o ovzduší, ktorý definuje národné záväzky pre látky znečisťujúce ovzdušie. K tomuto zákonu bola vypracovaná Doložka vplyvov a príslušné analýzy vplyvov podľa Jednotnej metodiky. Environmentálna stratégia tak teda uviedla v jednom dokumente zväčša ciele, ktoré sú nastavené pre politiky životného prostredia v iných materiáloch. Pre úspešné naplnenie Stratégie bude nutné implementovať opatrenia do praxe pomocou zmien v legislatíve a iných strategických a koncepčných materiálov. Máme za to, že práve zmeny v legislatívnych a nelegislatívnych materiáloch by mali kvantifikovať dopady na vybrané segmenty z Doložky vplyvov

					v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov. Do budúcna očakávame, že pripravované čiastkové stratégie, akčné plány a legislatívne zmeny na rezorte životného prostredia budú postupovať podľa Jednotnej metodiky. Tento strategický dokument prešiel posudzovaním vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa bodu 2.7. Analýza vplyvov na životné prostredie sa podľa jednotnej metodiky nevykonáva pri materiáloch, ktoré prešli posudzovaním podľa zmieneného zákona. Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie a proces podľa Jednotnej metodiky zohľadňujú rozdielne prístupy pri posudzovaní. Avšak máme za to, že Envirostratégia 2030 predstavuje rámec, a konkrétne dopady budú kvantifikované až pri jednotlivých implementáciách. Zároveň chceme upozorniť, že na základe pozorovania z praxe stratégie a ďalšie koncepčné materiáli, ktoré boli schválené v nedávnej minulosti, neobsahovali vypracované Doložky vplyvov a príslušné analýzy, napriek skutočnosti, že v nich boli uvedené konkrétne opatrenia spolu s termínom ukončenia.

185	**NLC**	Doložka vybraných vplyvov, bod 9. Vplyvy navrhovaného materiálu, riadok: Vplyvy na podnikateľské prostredie: "žiadne" zmeniť na "negatívne". Odôvodnenie: Predložený materiál "Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030" bude mať negatívne dopady na podnikateľské prostredie. Zvýšenie výmery bezzásahových území na 75% výmery národných parkov do roku 2030 bude mať negatívny dopad na lesné hospodárstvo a drevospracujúci priemysel kvôli zníženiu produkcie surového dreva, ktoré predstavuje hlavný zdroj výnosov v lesnom hospodárstve a základnú surovinu pre drevospracujúci priemysel. Uvedený materiál bude mať negatívne dopady na malé a stredné podniky lesného hospodárstva a drevospracujúceho priemyslu. Dopady možno kvantifikovať v tejto výške: 1. zníženie výnosov subjektov lesného hospodárstva vo výške 90 mil. €. Zvýšenie bezzásahových území zo súčasných 60 tis. ha lesných pozemkov na 228 tis. ha bude znamenať zníženie výšky ťažby vo výške 810 tis. m3. Výnosy LH dosahujú v priemere 111,62 €/m3, čo predstavuje zníženie výnosov o 90 mil. €. V tomto prípade dôjde k zrušeniu lesných podnikov v bezzásahových územiach a hromadnému prepúšťaniu zamestnancov a strate pracovných miest najmä na vidieku. 2. zníženie výnosov subjektov drevospracujúceho priemyslu vo výške 325 mil. €. Tržby a výnosy drevospracujúceho priemyslu sú v priemere 444 €/m3 spracovaného surového dreva, čo by znamenalo pri scenári rozšírenia 5. stupňa ochrany na 75% výmery národných parkov, dopad na drevospracujúci priemysel vo výške 325 mil. € ako zníženie výnosov a tržieb drevospracujúceho priemyslu. Zvýšením výmery bezzásahových území by došlo k zníženiu ťažby surového dreva a jeho ponuky na domácom trhu a následne zvýšenia ceny surového dreva na domácom trhu, čo by bolo pre mnohé podniky drevospracujúceho priemyslu likvidačné. Malé drevospracujúce prevádzky v bezzásahových územiach a ich okolí by pravdepodobne úplne zanikli kvôli problému so surovinou. 3. Náklady na vybudovanie kamerových systémov na každom manipulačnom sklade s drevom. 4. Náklady na vybavenie všetkých nákladných aut prevážajúcich drevo GPS a náklady na zaznamenávanie údajov o prevážanom dreve.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 predstavuje rámcový strategický dokument. Jedným z cieľov predkladateľov bolo jasné stanovenie cieľov a záväzkov pri jednotlivých témach, ktoré pomôžu určiť stav implementácie tejto stratégie. Ciele sú stanovené na základe rôznych smerníc na úrovni EÚ a ich transpozície do Slovenskej legislatívy, alebo vychádzajú z iných medzinárodných dohovorov a iných strategických materiálov. Ako príklad uvádzame cieľ do roku 2030 dosiahnuť 100 % pripojenie aglomerácií s viac ako 2 000 ekvivalentnými obyvateľmi a aglomerácie s nižším počtom ekvivalentných obyvateľov 50 % podiel odvádzaných a čistených vôd. Alebo zákon č.137/2010 Z. z. o ovzduší, ktorý definuje národné záväzky pre látky znečisťujúce ovzdušie. K tomuto zákonu bola vypracovaná Doložka vplyvov a príslušné analýzy vplyvov podľa Jednotnej metodiky. Environmentálna stratégia tak teda uviedla v jednom dokumente zväčša ciele, ktoré sú nastavené pre politiky životného prostredia v iných materiáloch. Pre úspešné naplnenie Stratégie bude nutné implementovať opatrenia do praxe pomocou zmien v legislatíve a iných strategických a koncepčných materiálov. Máme za to, že práve zmeny v legislatívnych a nelegislatívnych materiáloch by mali kvantifikovať dopady na vybrané segmenty z Doložky vplyvov

					v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov. Do budúcna očakávame, že pripravované čiastkové stratégie, akčné plány a legislatívne zmeny na rezorte životného prostredia budú postupovať podľa Jednotnej metodiky. Tento strategický dokument prešiel posudzovaním vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa bodu 2.7. Analýza vplyvov na životné prostredie sa podľa jednotnej metodiky nevykonáva pri materiáloch, ktoré prešli posudzovaním podľa zmieneného zákona. Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie a proces podľa Jednotnej metodiky zohľadňujú rozdielne prístupy pri posudzovaní. Avšak máme za to, že Envirostratégia 2030 predstavuje rámec, a konkrétne dopady budú kvantifikované až pri jednotlivých implementáciách. Zároveň chceme upozorniť, že na základe pozorovania z praxe stratégie a ďalšie koncepčné materiáli, ktoré boli schválené v nedávnej minulosti, neobsahovali vypracované Doložky vplyvov a príslušné analýzy, napriek skutočnosti, že v nich boli uvedené konkrétne opatrenia spolu s termínom ukončenia.

186	**NLC**	Doložka vybraných vplyvov, bod 9. Vplyvy navrhovaného materiálu, riadok: Vplyvy na rozpočet verejnej správy: "žiadne" zmeniť na "negatívne". Odôvodnenie: Predložený materiál "Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030" bude mať negatívne dopady na rozpočet verejnej správy. Zvýšenie výmery bezzásahových území na 75% výmery národných parkov do roku 2030 bude mať tieto dopady na rozpočet verejnej správy kvôli zníženiu produkcie lesného hospodárstva (zníženie ťažby surového dreva o -810 tis. m3) a drevospracujúceho priemyslu (pokles spotreby domáceho surového dreva): 1. Výpadok daní (dane z pridanej hodnoty, dane z príjmu FO a PO, dane z nehnuteľností, ostatných daní) vo výške 36,3 mil. € ročne – dopady na štátny rozpočet a rozpočet samosprávy. Odvedené dane v lesnom hospodárstve predstavujú zhruba 7,14 € na 1 m3 ťažby surového dreva a v drevospracujúcom priemysle 41,84 € 1 m3 spracovaného surového dreva. 2. Výpadok sociálnych a zdravotných odvodov vo výške 28,8 mil. € ročne. Sociálne a zdravotné odvody v lesnom hospodárstve predstavujú zhruba 7,28 € na 1 m3 ťažby surového dreva a v drevospracujúcom priemysle 31,34 € 1 m3 spracovaného surového dreva. 3. Náklady na náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania lesov neštátnym vlastníkom lesov vo výške 15 mil. € ročne. V roku 2016 vyplatilo MŽP SR náhrady vo výške 4,59 mil. €, resp. v roku 2017 vo výške 3,21 mil. €, čo predstavuje 344,56 €/ha. Zvýšenie bezzásahových území zo súčasných 60 tis. ha lesných pozemkov na 228 tis. ha bude znamenať značne vyššie nároky na štátny rozpočet vo forme náhrad za obmedzenie bežného obhospodarovania lesov. 4. Náklady na ochranné a obranné opatrenia v ochranných pásmach bezzásahových území. Náklady na ochranné a obranné opatrenia v ochranných pásmach boli vo v roku 2017 výške 474 tis. €, čo predstavuje 32,69 €/m3 asanačnej ťažby. Rozšírenie bezzásahových území bude znamenať značne vyššie nároky na štátny rozpočet vo forme nákladov na ochranné a obranné opatrenia v ochranných pásmach bezzásahových území.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 predstavuje rámcový strategický dokument. Jedným z cieľov predkladateľov bolo jasné stanovenie cieľov a záväzkov pri jednotlivých témach, ktoré pomôžu určiť stav implementácie tejto stratégie. Ciele sú stanovené na základe rôznych smerníc na úrovni EÚ a ich transpozície do Slovenskej legislatívy, alebo vychádzajú z iných medzinárodných dohovorov a iných strategických materiálov. Ako príklad uvádzame cieľ do roku 2030 dosiahnuť 100 % pripojenie aglomerácií s viac ako 2 000 ekvivalentnými obyvateľmi a aglomerácie s nižším počtom ekvivalentných obyvateľov 50 % podiel odvádzaných a čistených vôd. Alebo zákon č.137/2010 Z. z. o ovzduší, ktorý definuje národné záväzky pre látky znečisťujúce ovzdušie. K tomuto zákonu bola vypracovaná Doložka vplyvov a príslušné analýzy vplyvov podľa Jednotnej metodiky. Environmentálna stratégia tak teda uviedla v jednom dokumente zväčša ciele, ktoré sú nastavené pre politiky životného prostredia v iných materiáloch. Pre úspešné naplnenie Stratégie bude nutné implementovať opatrenia do praxe pomocou zmien v legislatíve a iných strategických a koncepčných materiálov. Máme za to, že práve zmeny v legislatívnych a nelegislatívnych materiáloch by mali kvantifikovať dopady na vybrané segmenty z Doložky vplyvov

					v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov. Do budúcna očakávame, že pripravované čiastkové stratégie, akčné plány a legislatívne zmeny na rezorte životného prostredia budú postupovať podľa Jednotnej metodiky. Tento strategický dokument prešiel posudzovaním vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa bodu 2.7. Analýza vplyvov na životné prostredie sa podľa jednotnej metodiky nevykonáva pri materiáloch, ktoré prešli posudzovaním podľa zmieneného zákona. Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie a proces podľa Jednotnej metodiky zohľadňujú rozdielne prístupy pri posudzovaní. Avšak máme za to, že Envirostratégia 2030 predstavuje rámec, a konkrétne dopady budú kvantifikované až pri jednotlivých implementáciách. Zároveň chceme upozorniť, že na základe pozorovania z praxe stratégie a ďalšie koncepčné materiáli, ktoré boli schválené v nedávnej minulosti, neobsahovali vypracované Doložky vplyvov a príslušné analýzy, napriek skutočnosti, že v nich boli uvedené konkrétne opatrenia spolu s termínom ukončenia.

187	**NLC**	Príloha č.1 Prehľad hlavných strategických dokumentov a zákonov v pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky. Doplniť strategické dokumenty a všeobecne záväzné predpisy z oblasti lesníctva, najmä: Národný lesnícky program a Národný program využitia potenciálu dreva SR. Odôvodnenie: Prehľad je neúplný a nereflektuje strategické dokumenty a všeobecne záväzné predpisy z oblastí, ktoré chce MŽP SR v stratégii ovplyvňovať.	**Z**	A	Strategické dokumenty boli doplnené.
188	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, druhý odsek kapitoly „Životné prostredie na Slovensku v roku 2030“ na str. 6, veta: "Mimo oblastí s najvyšším stupňom ochrany sa bude drevo ťažiť udržateľným spôsobom." Slovné spojenie "drevo ťažiť udržateľným spôsobom" bližšie vysvetliť, čo sa má udržať, aká má nastať zmena oproti súčasnému spôsobu ťažby dreva.	**O**	A	
189	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „1 Dostatok čistej vody pre všetkých“, str. 8, prvý odsek, zvýraznený text v rámčeku, veta: "Cena vody zohľadní princíp úhrady nákladov za vodohospodárske služby vrátane nákladov na ochranu životného prostredia a nákladov na zdroje, v súlade s princípom „znečisťovateľ platí“." doplniť text stratégie. Stratégia vôbec nerieši najväčší problém s pitnou vodou a to používanie vlastných studní obyvateľstvom. Kto komu a ako bude platiť za znečistenie pitnej vody, keď sú tu zahrnuté vodohospodárske služby?	**O**	ČA	Pripomienka zmenená na obyčajnú na rozporovom ko;naní. Ako je napísané v citovanej vete, ES bude uplatňovať princíp znečisťovateľ platí. ES to ďalej rozvíja nasledovne: "Cenový model vody bude zahŕňať náklady na ochranu životného prostredia, ako aj náklady na zdroje v súlade s princípom „znečisťovateľ platí“. Doteraz boli náklady na ochranu životného prostredia zohľadnené len čiastočne, rast cien bol spôsobovaný najmä nákladmi na výrobu a dodávky pitnej vody verejnými vodovodmi a za odvedenie a čistenie odpadovej vody. "
190	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „1.3 Odstrániť nepriaznivé vplyvy na vodné toky“, str. 10, druhý odsek, vetu: "Preto bude potrebné zhodnotiť, kde je prevádzka a údržba kanálov potrebná, a kde je zase environmentálne škodlivá." spresniť. Odôvodnenie: Melioračná sústava nie sú kanály, ale vybudovaný systém regulácie vody. Ak zo systému vylúčime určité prvky, tak ho bude treba celý prepracovať.	**O**	ČA	Text ES nič také nevylučuje, ak to bude nutné, bude to súčasťou implementácie a následných aktivít.

191	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „1.4 Nastaviť udržateľné ceny vody “, str. 10, prvý odsek, vetu: "Cenový model vody bude zahŕňať náklady na ochranu životného prostredia, ako aj náklady na zdroje v súlade s princípom „znečisťovateľ platí“." spresniť. Odôvodnenie: Kto bude považovaný za znečisťovateľa? Chýba celý systém nastavenia ochrany. Ideme od konca, keď ešte nie je nastavený začiatok.	**O**	ČA	Pojem "znečisťovateľ platí" je v súlade so Smernicou 2004/35/ES o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd.
192	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „13 Environmentálna výchova a vzdelávanie v každom veku“, str. 40, zvýraznený text v rámčeku: "Ministerstvo životného prostredia SR bude v spolupráci s Ministerstvom školstva vedy výskumu a športu SR, mimovládnymi a ostatnými relevantnými organizáciami pripravovať podklady, vzdelávacie materiály a aktivity v oblasti environmentálneho vzdelávania. Vypracuje sa Štátny program environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety, ktorý zlepší a skvalitní formálne environmentálne vzdelávanie materských, základných a stredných škôl. Bude sa podporovať udržateľná spotreba a zlepší sa environmentálne povedomie." nahradiť textom: "Ministerstvo životného prostredia SR bude v spolupráci s Ministerstvom školstva vedy výskumu a športu SR, odbornými inštitúciami iných rezortov, mimovládnymi a ostatnými relevantnými organizáciami pripravovať podklady, vzdelávacie materiály a aktivity v oblasti environmentálneho vzdelávania. Vypracuje sa Štátny program environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety, ktorý zlepší a skvalitní formálne environmentálne vzdelávanie materských, základných a stredných škôl. Bude sa podporovať udržateľná spotreba a zlepší sa environmentálne povedomie." Odôvodnenie: Environmentálne vzdelávanie je prierezová oblasť ktorou sa zaoberajú organizácie viacerých rezortov resp. samosprávy. Navrhované znenie je zamerané len na MŽP SR a MŠVVŠ SR.	**Z**	ČA	Veta bola upravená nasledovne: "V spolupráci s ústrednými orgánmi štátnej správy a ich odbornými organizáciami, akademickou obcou, mimovládnymi organizáciami a samosprávami sa zefektívni systém formálnej a neformálnej environmentálnej výchovy, ako aj vzdelávania a osvety pre udržateľný rozvoj."

193	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „13.2 Viesť k zodpovednej výrobe, spotrebe a ochrane prírody neformálnym vzdelávaním “, str. 41, za druhý odsek vložiť nový text: "V spolupráci s rezortom pôdohospodárstva sa zlepší podpora realizácie aktivít lesnej pedagogiky lesníckymi inštitúciami na školách a pre širokú verejnosť. Lesnú pedagogiku, ako zážitkové učenie o lese, využívajúce interaktívne metódy a didaktické hry a približujúce prírodné zákonitostí v lese a lesníctve, v súčasnosti zabezpečuje po celom Slovensku viac ako 330 certifikovaných lesných pedagógov – pracovníkov lesníckych inštitúcií. Vďaka vzdelávacím aktivitám lesnej pedagogiky sa verejnosť dozvie o princípoch trvalo udržateľného obhospodarovania lesov a získa informácie o výhodách používania výrobkov z dreva, drevnej biomasy a produktov z obnoviteľných zdrojov v porovnaní napríklad s produktmi z plastov." Odôvodnenie: Význam lesnej pedagogiky (LP) ako súčasti environmentálneho vzdelávania podčiarkuje aj prehlásenie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, ktoré odporúča školám zapájať sa do aktivít LP. V súčasnej dobe environmentálne vzdelávanie formou LP predstavuje funkčný nástroj, ktorý zabezpečuje činnosť pre rôzne cieľové skupiny a tým napĺňa ciele priblížiť vzdelávanie rôznym vekovým skupinám na celom území Slovenska. Užšia spolupráca medzi MŽP SR a MPRV SR v tejto oblasti by prispela k efektívnemu využitiu finančných prostriedkov a hlavne by zabezpečila ciele environmentálneho vzdelávania.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Podobné detailné sektorové texty patria do rezortných vzdelávacích stratégií a nie do základnej nadstavbovej Envirostratégie 2030.
194	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „13.3 Zlepšiť environmentálne povedomie prostredníctvom kultúrneho a prírodného dedičstva a cestovného ruchu“, str. 42, na koniec vložiť nový text: "V spolupráci s rezortom pôdohospodárstva sa zvýši podpora budovania a využívania lesníckych múzejných priestorov, skanzenov, významných lesníckych miest, lesníckych náučných chodníkov, lesných škôl, environmentálnych učební, lesných informačných kancelárií s cieľom zvyšovania povedomia o historických hodnotách slovenského lesníctva a princípoch trvalo udržateľného obhospodarovania lesov." Odôvodnenie: Lesnícke organizácie vybudovali (budujú) na celom území Slovenska zariadenia pre rozvoj turistického ruchu. Podpora budovania týchto zariadení prispeje k zlepšeniu environmentálneho povedomia a rovnako zlepší	**Z**	A	Upravená veta: "Zvýši sa podpora, udržiavanie a využívanie výstavných a múzejných priestorov, skanzenov, objektov kultúrneho a prírodného dedičstva, stredísk environmentálnej výchovy, škôl ochrany prírody a krajiny, lesných škôl s cieľom zvyšovania povedomia o prírodných a kultúrnych hodnotách územia." Posledná veta: "Podporí sa odborné poradenstvo pri zriaďovaní náučných chodníkov s tematikou ochrany prírody, lesníctva,

		podmienky pre rozvoj lokálneho turizmu čo bude mať priaznivý dopad na rozvoj vidieka.			geológie, ale aj globálnej environmentálnej výchovy."
195	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2 Účinná ochrana prírody a krajiny“, str. 11, druhý odsek, veta: "Chránené územia sa teda nedajú jednoducho kategorizovať podľa manažmentových kategórií IUCN, napríklad ani jeden slovenský národný park ako celok nespĺňa podmienku prevahy území nenarušených ľudskou činnosťou." Uvedené konštatovanie v súvislosti s rozširovaním bezzásahových území a rýchlosti zmien spoločenstiev, ktoré určite nenastanú v horizonte 6 rokov (ciele pre rok 2025) brať do úvahy a v súlade s uvedeným konštatovaním materiál prepracovať! Odôvodnenie: Konštatuje sa, že národné parky nespĺňajú kritéria IUCN a aj napriek tomu ideme vytvárať nejakú inú metodiku zaradenia? Pre čo?, alebo skôr pre koho? Úplne v protiklade z rozširovaním zonácie. Máme národné parky, ktoré nespĺňajú podmienky a ideme v nich rozširovať bezzásahovú zónu miesto toho, aby sme ich manažmentovými opatreniami aspoň priblížili k podmienkam pre národné parky.	**Z**	ČA	Do textu bola pridaná veta „Zonácia národných parkov sa zrealizuje do roku 2024 spolu s ich prehodnotením.“
196	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2 Účinná ochrana prírody a krajiny“, str. 11, zvýraznený text v rámčeku, vo vete: "Vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR." slovo "dobudovaním" nahradiť "prehodnotením". Odôvodnenie: Sústava biotopov sa na Slovensku buduje už 20 rokov a stále ju nemáme.	**Z**	A	Veta v rámčeku bola upravená nasledovne: "Prehodnotením a vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR."

197	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.1 Zastaviť stratu biodiverzity“, str. 11 a str. 12 - kapitolu prepracovať. Odôvodnenie: Kapitola sa príliš jednostranne zameriava na chránené územia, pričom priame opatrenia na ochranu druhov a biotopov pred vplyvom napr. klimatickej zmeny, ktorá bude možno najväčším ohrozením biodiverzity, je tu úplne opomenutá.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Kapitola bola čiastočne prepracovaná na základe ostatných vecných pripomienok. Zmene klímy sa venuje kapitola 6 Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov. V rámci nej je uvedené aj uprednostňovanie zelených riešení, ktoré by pomohli aj chrániť druhy a biotopy pred zmenou klímy. Pripomienkujúci subjekt považoval pripomienku za neakceptovanú aj po vysvetlení na rozporovom konaní.
198	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.1 Zastaviť stratu biodiverzity“, str. 11, druhý odsek, vetu: "Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov na Slovensku, najmä výrazne ovplyvnených ľudskou činnosťou." spresniť. Odôvodnenie: Čo sa tým myslí? Ak sa jedná o lesné ekosystémy tak je to nerealizovateľné. Za 10 rokov predsa neobnovíme ekosystém v lese. Tak isto aj ak sa jedná o erodované územia. Môžeme s tým len začať, určite nebudú do roku 2030 obnovené. Čo sa týka lúk a pasienkov tie sú priamo naviazané na živočíšnu výrobu prípadne poľovníctvo. Či budú vykonávať starostlivosť o tieto systémy organizácie ochrany prírody?	**Z**	A	Veta bola preformulovaná nasledovne: "Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov na Slovensku ako napríklad nad hornou hranicou lesa, ale najmä slanísk, mokradí, rašelinísk a lužných lesov, výrazne ovplyvnených ľudskou činnosťou." Cieľ 2 európskej stratégie biodiverzity do roku 2020 uvádza cieľ obnovy 15 % degradovaných ekosystémov. Rovnaký záväzok na seba prostredníctvom tejto stratégie prevzalo aj Slovensko. Do roku 2020 však tento cieľ zrejme nedosiahneme a preto považujeme za nevyhnutné jeho naplnenie v stratégii naďalej požadovať. Obnova týchto ekosystémov bude prebiehať na základe národného prioritizovaného rámca na obnovu.

199	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.1 Zastaviť stratu biodiverzity“, str. 11, druhý odsek, vetu: "Implementuje sa program obnovy mokradí a ich ekosystémových služieb na základe participácie všetkých dotknutých strán." spresniť. Odôvodnenie: Žiadame zverejniť program obnovy mokradí, keďže sa má implementovať, je k dispozícií, no nie je uvedený v bibliografii.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Program starostlivosti o mokrade ako aj Akčný plán pre mokrade je dostupný na stránke MŽP SR. Veta hovorí o napĺňaní týchto dokumentov prostredníctvom obnovy mokradí v súvislosti s napĺňaním záväzkov SR v rámci Ramsarského dohovoru.
200	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.1 Zastaviť stratu biodiverzity“, str. 11, prvý odsek, časť vety: "Ľudské vplyvy, spôsobujúce stratu biodiverzity, sa znížia" vypustiť. Odôvodnenie: Ľudské vplyvy, od ktorých závisí prežitie ľudstva, obyvateľstva, prípadne kvalita jeho života, sa nemôžu znížiť. Bude teda nutné sa s nimi vysporiadať iným spôsobom. Navyše takéto formulovanie cieľov nie ako úloh (je potrebné znížiť/ treba pracovať na ich mitigácii, ...), ale ako sľub budúceho stavu (sa znížia) je v slovenčine nevhodné.	**Z**	A	Veta bola upravená nasledovne: "Vytvoria sa podmienky pre minimalizovanie negatívnych vplyvov antropogénnej činnosti, vrátane dopadov klimatickej zmeny, spôsobujúcich znižovanie biologickej rozmanitosti rastlinných a živočíšnych druhov a stratu biotopov a zlepší sa vymožiteľnosť práva v oblasti ochrany prírody."
201	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.1 Zastaviť stratu biodiverzity“, str. 12, posledný odsek, vetu: "Pri určovaní lovu zveri budú aj vo voľnej krajine zohľadňované potreby ochrany prírody." spresniť. Odôvodnenie: Nie je zrejmé, či je plánovaná legislatívna zmena, ani o aký postup sa jedná.	**Z**	A	Pripomienkovaná veta bola z textu vypustená.
202	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“, str. 12 zmeniť nadpis kapitoly na "Prehodnotiť sústavu chránených území a zjednodušiť systém ochrany“. Odôvodnenie: Dodržiavanie „bezzásahovosti“ (nie je právny termín) je súčasný právny stav, je teda nezmyselné si ho dávať ako cieľ. Problém je skôr opačný – chýba flexibilita systému. Každopádne, v čase ťažko predvídateľnej klimatickej zmeny je dogmatické trvanie na bezzásahovosti skôr kontraproduktívne a mohlo by na mnohých lokalitách viesť k strate biodiverzity.	**Z**	ČA	Cieľom envirostratégie môže byť aj zachovanie súčasného stavu. V tomto konkrétnom bode hovorí Envirostratégia o potrebe dodržiavania bezzásahovosti v najvyššom stupni ochrany, čo však nemusí znamenať, že v súčasnosti to tak nie je.

203	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“, str. 13, druhý odsek, veta: "Najviac zachované prirodzené biotopy bez potreby aktívnej starostlivosti budú zahrnuté v tzv. bezzásahových územiach." doplniť text o tom, že najprv budú vypracované metodiky, vrátane merateľných kritérií na zaraďovanie biotopov do bezzásahových a manažovaných území.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Vypracovanie metodiky a jej obsah by malo byť súčasťou implementácie Envirostratégie, nie samotného strategického dokumentu.
204	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“, str. 13, prvý odsek, vetu: "Dosiahne sa optimalizácia systému chránených území." doplniť o „z hľadiska ich prírodoochrannej a ekonomickej efektivity, ako aj z hľadiska sociálnych požiadaviek miestnych komunít“, celá doplnená veta znie: „Dosiahne sa optimalizácia systému chránených území z hľadiska ich prírodoochrannej a ekonomickej efektivity, ako aj z hľadiska sociálnych požiadaviek miestnych komunít“ Odôvodnenie: Veta je príliš nejednoznačná – nie je jasné, o akú optimalizáciu má ísť.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Vzhľadom na to, že celý proces prehodnocovania chránených území bude prebiehať prostredníctvom odbornej diskusie zainteresovaných subjektov, považujeme za vhodné, aby hľadiská, ktoré budú brané do úvahy boli stanovené až v rámci nej.
205	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“, str. 13, prvý odsek, vo vete: "Do roku 2030 bude s cieľom účinnej ochrany prírody celá sústava chránených území prehodnotená za účastí všetkých zainteresovaných subjektov a na základe najlepšej praxe, kritérií IUCN a lokálnych potrieb." a tretí odsek, vo vete: "Národné parky budú čo najviac zjednotené s kritériami IUCN pre manažmentovú kategóriu národný park." vypustiť obe zmienky o IUCN. Odôvodnenie: Kritériá IUCN (v Stratégii chýba referencia) sú kritériami medzinárodnej mimovládnej organizácie, slúžiace na zaraďovanie chránených území do medzinárodných kategórií za účelom ich vzájomného porovnávania. Samotná IUCN vystríha pred ich zneužívaním na stanovovanie manažmentu alebo ako argument na vynucovanie si zosúladenia manažmentu nejakého chráneného územia s jeho názvom. Naopak, IUCN odporúča stanoviť manažment CHÚ podľa jeho potrieb a podľa výsledkov negociácie s dotknutými subjektmi, a až potom posúdiť, či takýto manažment zodpovedá niektorej kategórii! Nie je závadou ak nezodpovedá, len potom územie nesmie byť v danej kategórii	**Z**	N	

		reportované. IUCN vo svojich dokumentoch priamo uvádza, že názov národný park smie byť používaný pre územia všetkých kategórií IUCN. Navyše, parky IUCN kategórie II sú vhodné skôr pre krajiny s rozsiahlou divočinou.			
206	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“, str. 13, prvý odsek, vo vete: "Do roku 2030 bude s cieľom účinnej ochrany prírody celá sústava chránených území prehodnotená za účastí všetkých zainteresovaných subjektov a na základe najlepšej praxe, kritérií IUCN a lokálnych potrieb." slovné spojenie " na základe najlepšej praxe" vypustiť alebo nahradiť relevantnejším textom. Odôvodnenie: Prehodnocovať čokoľvek na základe najlepšej praxe je nemožné, nanajvýš sa dá povedať, že budú využité skúsenosti z praxe (nie len tie dobré). Najlepšou praxou sa štandardne rozumejú príklady pre rôzne návody a usmernenia, nie odporučenia a už vôbec nie podklady pre nejakú analýzu.	**O**	N	Slovné spojenie "na základe najlepšej praxe" v danom kontexte znamená, že sa využijú najlepšie skúsenosti z praxe (tie zlé síce môžu byť brané do úvahy ako odstrašujúci príklad, no nepovažujeme za vhodné aby boli implementované).
207	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“, str. 13, štvrtý odsek, vetu: "Zároveň budú v chránených územiach a v ich ochranných pásmach uprednostňované záujmy ochrany prírody pred ťažbou dreva, nerastných surovín, výkonom práva poľovníctva, výstavbou a inými záujmami." vypustiť alebo sformulovať jednoznačnejšie, najmä pokiaľ ide o definíciu slova „uprednostňované“ a čo sa považuje za „ťažbu dreva“. Odôvodnenie: Paušálne vylúčenie uvedených činností zo všetkých kategórií CHÚ (dokonca ochranných pásiem!) nie je dokonca ani odporúčaním IUCN, kde najmä kategória VI je s využívaním prírodných	**Z**	A	

		zdrojov počíta už v jej názve. U ochranných pásiem ide o požiadavku úplne nezmyselnú – práve „ťažba“ a „poľovníctvo“ môžu byť nevyhnutnou súčasťou ochrany okolia CHÚ pred nepriaznivými vplyvmi zvnútra územia a naopak. Jednou z úloh ochranného pásma je napr. zabrániť prenikaniu zveri z CHÚ na farmy a do ľudských sídiel. Sanitárne ťažby v ochranných pásmach sú zas jediným spôsobom ako zabrániť šíreniu podkôrneho hmyzu v oboch smeroch. Navyše veta je zbytočná, v podstate to v súčasnosti vyplýva zo zákona o ochrane prírody a krajiny.			
208	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“, str. 13, tretí odsek, vetu: "Jadrovú zónu budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030." vypustiť alebo nahradiť vetou o podpore procesu zonácie národných parkov. Odôvodnenie: Národné parky boli vyhlásené v treťom stupni ochrany (vyšší stupeň ochrany len v maloplošných chránených územiach v rámci nich). Snaha o sprísnenie ochrany znamená retroaktivitu! Paušálne stanovenie podielu bezzásahovej zóny je nezmyselné. Zonácia musí vždy zodpovedať stavu územia a jeho využívaniu. Pokiaľ raz v nejakom území existuje napr. len 20 percent území vhodných pre bezzásahový manažment, tak vyhlásením väčšej časti by došlo k ohrozeniu biodiverzity. Nezmyselný je aj návrh výrazne navýšiť bezzásahovú zónu od roku 2025 do roku 2030 o 25 percentuálnych bodov. Počas krátkych 5 rokov nie je možné očakávať ani výraznú zmenu vo vyjednávacej pozícii orgánov ochrany prírody, ani významnejšie zvýšenie prirodzenosti napr. lesných biotopov (pokiaľ dôvodom má byť ich prebudova do stavu umožňujúceho bezzásahovosť). Hranicu 75% autori zrejme mylne odvodili z dokumentov IUCN, ktoré však len odporúčajú, aby na 75% výmery CHÚ bol jednotný manažment (nie bezzásahový) – pokiaľ tomu tak nie je, tak sa stane jediné: územie nie je možné ako celok kategorizovať podľa kategórií IUCN a odporúča sa ho rozdeliť na územia jednotlivých kategórií. Ešte nedávno MŽP SR dlhodobo plánovalo prehodnotiť sústavu chránených území a počas rokov vynaložilo na to nemalé finančné prostriedky. Plniť kritériá IUCN	**Z**	ČA	

		vo všetkých NP na Slovensku je nezmysel bez územného prehodnotenia hraníc vlastného územia týchto NP. Ponechať na samovývoj zmenené spoločenstvá (smrekové monokultúry) nepovedie k zlepšeniu (prirodzenosti) v budúcnosti. Ekosystém sa predsa obnovuje a postupne stabilizuje len z druhov ktoré sú tam na mieste k dispozícii. Ak druhy, ktoré by tam podľa typológie lesov mali byť dnes, chýbajú (druhy s ťažkými nelietavými semenami ako Bk, Jd) nebude stačiť 1 cyklus obnovy aby sme dosiahli stav ktorý je prírode bližší ako dnešná monokultúra. V kultúrnej krajine si predsa nemôžeme dovoliť čakať 1000 rokov, kým sa druhy domigrujú tam kde by sme ich radi mali a vytvoria spoločenstvo aké je danému stanovišťu primerané. Je predsa v silách lesníkov za prispenia štátu obnoviť pôvodné (alebo aspoň sa k nemu približovať) zloženie lesov, lebo je to aj v ich záujme (bezpečnosť produkcie, ekologická stabilita, biodiverzita atď.). Preto kategoricky treba odmietnuť dosahovanie vyššie spomenutých percent bez prehodnotenia hraníc súčasných NP. Do bezzásahových zón, treba zaraďovať len lesy prirodzené, aj tu je však nebezpečenstvo v podobe zmeny klímy a dôsledkov na kultúrnu krajinu v prípade nepriaznivého vývoja. Nie sú zmapované lesné biotopy, nie je zmapovaná prirodzenosť lesov, chýbajú údaje, ktoré by umožnili kompetentne rozhodnúť, kde je možné kritériá IUCN uplatniť a kde naopak treba podorovať nápravný manažment. Tlak vytvárajú za nič nezodpovedajúce NGO, ktoré uplatňujú vzory z neobývaných území Ameriky v kultúrnej krajine Európy. Tento prístup nie je správny. Väčšina „jadrovej zóny národného parku“ je antropogéneho pôvodu a nie sú to prírodné lesy.			
209	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“, str. 13, tretí odsek, vo vete: "Národné parky budú čo najviac zjednotené s kritériami IUCN pre manažmentovú kategóriu národný park." vypustiť slovo „manažmentovú“. Slovenská legislatíva nepozná „manažmentové kategórie“ ale len kategórie chránených území.	**O**	N	Envirostratégia na viacerých miestach používa pojmy, ktoré priamo zo slovenskej legislatívy nevyplývajú, no napomáhajú lepšiemu porozumeniu textu čitateľom. Požadované odstránenie by viedlo skôr k horšej, ako k lepšej, zrozumiteľnosti.

210	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.4 Ohodnotiť a udržateľne využívať ekosystémové služby “, str. 13, kapitolu prepracovať. Odôvodnenie: Kapitola je príliš stručná, jednostranná a nezodpovedá nadpisu. Úplne v nej chýba zmienka o tom, že podstatnou súčasťou ekosystémových služieb (ES) sú tzv. poskytujúce (provisioning) služby a že práve tieto sú ohodnotené trhovými cenami, zatiaľčo ohodnotenie väčšiny ostatných ES je problematické a často len špekulatívne, nezaložené na trhu a dopyte.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Do kapitoly bola pridaná nová veta, ktorá sa venuje konkrétnejšiemu ohodnoteniu netrhových ekosystémových služieb: "Platby za ekosystémové služby vytvoria dostatočnú motiváciu na ich zachovávanie." Pripomienkujúci subjekt takéto vyhodnotenie nepovažoval za postačujúce.
211	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.4 Ohodnotiť a udržateľne využívať ekosystémové služby “, str. 13, prvý odsek, vetu: "Súčasná odborná literatúra ohodnocovania ekosystémových služieb je na Slovensku len v začiatkoch." vypustiť. Odôvodnenie: Veta je nezmyselná (literatúra nemôže byť v začiatkoch) a zbytočná. Veta, ktorá má na ňu nadväzovať, hovorí o niečom inom ako o literatúre.	**O**	ČA	Veta preformulovaná nasledovne: "Výskum a ohodnocovanie ekosystémových služieb je celkovo len v začiatkoch."
212	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.4 Ohodnotiť a udržateľne využívať ekosystémové služby “, str. 13. Hovorí sa o ekosystémových službách, o hodnote za peniaze a pod. Toto je úplne zle pre chránené územia. Ak máme chránené územie, tak jeho hodnota musí byť vyššia ako v iných územiach. To znamená, že hodnota územia s 5. stupňom ochrany musí byť vyššia ako v 4. a tak ďalej. Je to podobný princíp ako pri odvodoch z pozemkov, kde u ochranných lesov máme vyššie odvody ako u hospodárskych.	**O**	A	Kapitola 2.4 nehovorí len o chránených územiach, a preto pripomienku berieme na vedomie.
213	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.5 Vytvoriť a uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny“, str. 14, druhý odsek, veta: "Územné plánovanie zabezpečí vyvážený vzťah medzi potrebami, hospodárskou činnosťou a životným prostredím." Za slovom "potrebami" pravdepodobne chýba ďalšie slovo, veta v tomto znení nedáva zmysel. Medzi akými potrebami?	**O**	A	Veta upravená na: "Územné plánovanie zabezpečí vyvážený vzťah medzi potrebami obyvateľov, hospodárskou činnosťou a životným prostredím."

214	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „2.5 Vytvoriť a uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny“, str. 14, prvý odsek, veta: "V koncepte budú na základe odporúčaní expertov z Infra Eco Network Europe zahrnuté aj tzv. bezcestné územia v krajine, ktoré sú nevyhnutné pre zachovanie druhov a biotopov vyžadujúcich rozsiahlejšie nenarušené plochy." Vetu vypustiť. Odôvodnenie: IENE je iba „sieťou expertov“ a teda nejde o nijakú relevantnú organizáciu (IENE dokonca ani systematicky nepokrýva Európu, či iný región, členstvo v nej pomerne náhodilé) za Slovensko je členom ŠOP SR, takže nie vhodné sa na ňu odvolávať v oficiálnom dokumente ako na autoritu. Vytváranie „bezcestných území“ nebolo doteraz na Slovensku medzirezortne prerokované. Iniciatíva je nejasná – aké veľké majú byť tie územia? Pokiaľ malé, tak také na Slovensku už máme, pokiaľ rozsiahlejšie, šlo by o mimoriadne ambiciózny projekt. Upozorňujeme, že cesty sú veľmi významné pre prírode blízke obhospodarovanie lesov, ktoré táto stratégia údajne podporuje. Nenahraditeľné sú aj z hľadiska požiarnej bezpečnosti. Takéto územia sa majú vytvárať v menej členitých oblastiach, kde sú zhoršené možnosti migrácie zveri. Cesty sú hojne využívané aj Štátnou ochranou prírody pre plnenie jej úloh. Tvrdenie, že bezcestné územia sú nevyhnutné pre zachovanie akéhokoľvek biotopu alebo druhu považujeme za nepodložené a vymyslené.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. IENE síce predstavuje len sieť expertov, no toto odporúčanie je v súlade so záväzkami v Európskom dohovore o krajine, preto považujeme za dôležité ho v texte ponechať. Zároveň nepovažujeme za opodstatnené konštatovanie, že vytváranie bezcestných území nebolo medzirezortne prerokované. Aj toto pripomienkové konanie predstavuje možnosť na takúto diskusiu.

215	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „3.3 Vytvoriť podmienky na doriešenie statusu bielych plôch“, str. 17. Kapitolu je nutné prepracovať (po naštudovaní si problematiky) alebo vypustiť. Odôvodnenie: Kapitola je terminologicky a faktograficky nepresná. U bielych plôch nie je potrebné riešiť „status“, je potrebné ich preklasifikovať na lesné pozemky (z textu aspoň nevyzerá, že by stratégia navrhovala niečo iné). Upozorňujeme však, že ide o legislatívne nie celkom jednoduchý ani lacný proces, a nútiť vlastníka do vysporiadania by mohlo byť protiústavné (plánujete riešenie zmenou ústavy?). Nesprávny termín je aj „odstrániť nezrovnalosti v kartografickom ohraničení“ – skutočnosť je taká, že do lesných pozemkov je možné prekategorizovať buď celú parcelu, pokiaľ je táto celá lesom, alebo jej časť a v tom prípade je nevyhnutný geometrický plán vyhotovený oprávnenou osobou. Po prekategorizovaní bielej plochy do lesných pozemkov bude manažment daný programom starostlivosti o lesy a zákonom o lesoch, nenadobudnú nijaký osobitný „status“. Preventívne nástroje na zabránenie vzniku bielych plôch existujú, nie sú však pre vlastníkov pôdy dostatočne finančne zaujímavé.	**Z**	ČA	Nová formulácia odstavca: „Do roku 2030 budú vytvorené podmienky pre doriešenie statusu tzv. bielych plôch tak, aby sa zosúladil druh pozemku vedený v katastri nehnuteľností so skutočným stavom pozemku, alebo sa spôsob užívania pozemku zosúladil s druhom pozemku vedenom v katastri nehnuteľností. Biele plochy tvorí poľnohospodárska pôda, ktorá neslúži pôvodnému účelu, na ktorej dlhšiu dobu absentovala poľnohospodárska činnosť, a ktoré sú zároveň porastené stromovitými, krovitými drevinami alebo ich zmesami spĺňajúcimi kritériá lesa. Je potrebné odstrániť nezrovnalosti v ich evidencii a spôsobe využívania. Na bielych plochách sa v súčinnosti s vlastníkmi, užívateľmi alebo správcami pozemkov nastaví taký manažment a obhospodarovanie, ktoré sú pre danú plochu najvhodnejšie, a do budúcna sa vytvoria preventívne nástroje na zabránenie vzniku takýchto plôch.“

216	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, str. 18, nadpis navrhujeme upraviť na „Podpora polyfunkčného využívania lesov“ a v texte navrhujeme vymazať časti o „rovnakej úrovni ekosystémových funkcií“. Odôvodnenie: Koncept rovnováhy všetkých funkcií lesov je myšlienkovo vadný a nerealizovateľný. Využívanie lesa a funkcií je viazané na spoločenské, ekonomické a sociálne potreby spoločnosti. Reálne využívanie funkcií lesov rieši koncepcia funkčne integrovaného lesného hospodárstva a realizovaná je prostredníctvom diferencovaného obhospodarovania lesov podľa integrovaných funkcií. Uvedené prístupy je potrebné rozpracovať v kontexte nových poznatkov a potrieb.	**Z**	A	Názov bol zmenený na "Plnenie funkcií lesov". Prvý odsek po druhej vete bol prepísaný nasledovne: "Lesy majú zásadný vplyv na vodný režim v krajine, predchádzaní erózii, ochrane pôdy, udržiavaní čistoty vzduchu a ochrane biodiverzity. Okrem toho vytvárajú priestor pre cestovný ruch, rekreáciu a zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva. Funkciami lesov sú úžitky, účinky a vplyvy, ktoré poskytujú lesy, pričom produkčnými funkciami lesov sú funkcie, ktorých výsledkom sú úžitky z lesov spravidla materiálovej povahy. Mimoprodukčnými funkciami lesov sú pôdoochranná, vodohospodárska a klimatická funkcia a spoločenské funkcie, ktorými sú najmä zdravotná, kultúrna, výchovná, rekreačná, prírodoochranná a vodoochranná funkcia. Tieto funkcie lesa by nemali byť podradené produkčnej funkcii, ktorá je historicky spojená najmä s produkciou dreva. Ich rovnováha bude dosiahnutá tak, aby lesy vyvážene poskytovali spoločnosti všetky tieto funkcie. V posledných rokoch sa zvyšuje povedomie aj o význame funkcií lesa, ktoré neprinášajú priamu finančnú hodnotu, majú však zásadný význam pre človeka a životné prostredie."

217	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, str. 18, posledný odsek, veta: "Viac ako tretina stromov na Slovensku je vo vysokom stupni defoliácie, kedy je aspoň štvrtina ich listov poškodená." Navrhujeme uvádzať podiel stromov v stupni poškodenia 3-4 t.j. silne poškodených a odumretých a nie 2-4 ako je uvádzané. Alternatívne: parameter „defoliácia stromov“ navrhujeme nahradiť parametrom „podiel náhodných ťažieb“, ktorý podstatne lepšie vystihuje aktuálne problémy poškodzovania lesov. Odôvodnenie: Podľa metodiky ICP Forests stupeň poškodenia 2 predstavujú stromy stredne defoliované so stratou asimilačných orgánov 26-60 %. Stupeň poškodenia 3 predstavujú stromy silne defoliované so stratou asimilačných orgánov 61-99 %. Samotné označenie najbežnejšieho stredného stupňa defoliácie za „vysoký stupeň defoliácie“ je zavádzajúce. Z podrobnejšieho rozboru zastúpenia stromov v 10 % defoliačných triedach každoročne publikovaných v správach o výsledkoch monitoringu zdravotného stavu lesov Slovenska navyše vyplýva, že väčšina stromov zaradených v strednom stupni poškodenia 2-4 má defoliáciu 30 až 40 % t.j. sú na spodnej hranici intervalu. Takáto úroveň defoliácie je podľa publikovaných vedeckých prác fyziologicky nelimitujúca, a môžu ju mať aj úplne zdravé stromy.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Údaje o defoliácii sú prevzaté od SAŽP, ktorá to presne takto vykazuje (2-4) a za tento indikátor vykazuje aj porovnanie so zahraničím. SAŽP konštatuje: "Základným prvkom hodnotenia zdravotného stavu drevín je vizuálne hodnotenie stavu korún stromov, konkrétne straty asimilačných orgánov (odlistenie - defoliácia). Rozhodujúci je podiel stromov v stupňoch 2 – 4, teda s defoliáciou väčšou ako 25 % (stromy s nižšou defoliáciou sa považujú za zdravé)."
218	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, str. 18, posledný odsek, z vety: "Medzi hlavné činitele nepriaznivého zdravotného stavu slovenských lesov patria zmena klímy a s ňou spojené výkyvy počasia (najmä vietor), podkôrny hmyz a vplyv človeka, činnosťou ktorého sú na mnohých miestach vekovo a druhovo málo diverzifikované, a tým pádom väčšinou zraniteľné, lesy." vypustiť časť: "a vplyv človeka, činnosťou ktorého sú na mnohých miestach vekovo a druhovo málo diverzifikované, a tým pádom väčšinou zraniteľné, lesy.“ Odôvodnenie: Silne poškodené sú nielen umelo založené hospodárske lesy (najmä smrečiny), ale aj pralesy a prírodné lesy v rezerváciách, ako aj ochranné lesy, kde sa v minulosti takmer nehospodárilo. To poukazuje aj na iné, subjektívne dôvody nepriaznivého zdravotného stavu lesov, vrátane nekompetentných rozhodnutí orgánov ochrany prírody. Pomerne veľký rozsah takýchto lesov je práve v národných parkoch. Ak by sa teda mal hodnotiť vplyv človeka, bolo by nevyhnutné uviesť aj skutočnosť, že	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Je nespochybniteľné, že človek má tiež podiel na nepriaznivom stave slovenských lesov a to či už prenesene cez zmenu klímy, alebo cez vysádzanie nevhodných druhov drevín, často monokultúr, ktoré sú labilnejšie a menej odolné voči vetru alebo podkôrnemu hmyzu. Možno sa sporiť o to, čo má na tento stav väčší vplyv, no vplyv človeka vylúčiť nemožno.

		z rôznych dôvodov (najmä z dôvodu ochrany prírody) sa často nezabezpečilo včasné a dôsledné vykonanie ochranných opatrení v lesoch, a aj preto sme v súčasnosti svedkami vôbec najväčšieho premnoženia podkôrneho hmyzu (najmä lykožrúta smrekového) v lesoch Slovenska v známej histórii.			
219	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, str. 18, predposledný odsek, veta: "Do veľkej miery za to môže náhodná ťažba v dôsledku kalamít (najmä vplyvom vetra a lykožrúta smrekového), ale aj nelegálny výrub dreva." Vetu vypustiť a nahradiť textom, ktorý je uvedený aj v zásadnej pripomienke k predchádzajúcej vete, navrhovaný text: "Intenzita ťažby dreva sa od roku 2005 zvýšila najmä z dôvodu zvyšovania ťažbových možností lesov v dôsledku zvyšujúceho sa podielu porastov vyššieho (rubného) veku, ako aj z dôvodu veľkého rozsahu náhodných ťažieb spôsobených škodlivými činiteľmi.“. Odôvodnenie: Posledná časť vety je nepravdivá a zavádzajúca, pretože nikto nepreukázal „nelegálny výrub dreva“ ako príčinu zvyšovania ťažby dreva na Slovensku. Odkaz uvedený v texte sa vôbec netýka „nelegálneho výrubu dreva“, ale nasledovného: „Európska komisia vyzýva Slovensko, aby zintenzívnilo úsilie na dosiahnutie súladu s právnymi predpismi EÚ na boj proti obchodovaniu s nezákonne vyťaženým drevom. V nariadení EÚ o dreve [EUTR, nariadenie (EÚ) č. 995/2010] sa zakazuje uvádzanie nelegálne vyťaženého dreva na európsky trh a stanovujú sa povinnosti hospodárskych subjektov, ktoré po prvýkrát uvádzajú drevo a výrobky z dreva na vnútorný trh EÚ, ako aj povinnosti obchodníkov. Slovensko malo toto nariadenie v plnej miere implementovať do vnútroštátnych právnych predpisov do 3. marca 2013.	**Z**	N	Je nespochybniteľné, že na Slovensku sa deje aj nelegálny výrub, o čom sa možno sporiť je intenzita tohto problému. Preto sme navrhli kompromisnú formuláciu: "Do veľkej miery za to môže náhodná ťažba v dôsledku kalamít ako dôsledok pôsobenia rôznych faktorov (vietor, sucho, hmyz alebo huby), ale aj v menšej miere nelegálna ťažba." Pripomienkujúci subjekt s navrhovanou formuláciou nesúhlasil.

220	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, str. 18, predposledný odsek, veta: "Intenzita ťažby, teda podiel skutočnej ťažby a prírastku dreva, je však dlhodobo vyššia než v ostatných krajinách OECD a za posledných 10 rokov sa jej trend zhoršil." Poslednú časť vety, t. j.: "a za posledných 10 rokov sa trend intenzity ťažby zhoršil.“ preformulovať na: „Intenzita ťažby dreva sa od roku 2005 zvýšila najmä z dôvodu zvyšovania ťažbových možností lesov v dôsledku zvyšujúceho sa podielu porastov vyššieho (rubného) veku, ako aj z dôvodu veľkého rozsahu náhodných ťažieb spôsobených škodlivými činiteľmi.“ Odôvodnenie: Nesúhlasíme s konštatovaním, že trend „intenzity ťažby“ sa na Slovensku za posledných 10 rokov zhoršil. Žiadame doplniť do textu informáciu o objektívnych dôvodoch zvýšenia intenzity ťažby.	**Z**	ČA	Nová formulácia odstavca: „Na Slovensku sa ťaží menej dreva, než ho dorastá. Intenzita ťažby, teda podiel skutočnej ťažby a prírastku dreva, je dlhodobo vyššia než v ostatných krajinách OECD a za posledných 10 rokov je jej trend rastúci. Do veľkej miery za to môže náhodná ťažba v dôsledku kalamít ako dôsledok pôsobenia rôznych faktorov (vietor, sucho, hmyz alebo huby), a v menšej miere aj nelegálny výrub dreva. Zásoba listnatého dreva má stúpajúci charakter v porovnaní so zásobou ihličnatého dreva, ktorá sa od roku 2010, v dôsledku poškodzovania ihličnatých porastov škodlivými činiteľmi v lesoch, znižuje. V súčasnej dobe možno hovoriť o historicky najvyššej zásobe dreva v lesoch na Slovensku za posledné storočie, pričom možno konštatovať, že súčasná zásoba dreva sa nachádza v kulminácii a v dôsledku postupnej zmeny vekovej štruktúry lesov sa predpokladá jej postupný pokles.“
221	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, str. 18, predposledný odsek, veta: "Intenzita ťažby, teda podiel skutočnej ťažby a prírastku dreva, je však dlhodobo vyššia než v ostatných krajinách OECD a za posledných 10 rokov sa jej trend zhoršil." Vypustiť alebo zásadne preformulovať prvú časť vety, t. j.: „Intenzita ťažby, teda podiel skutočnej ťažby a prírastku dreva, je však dlhodobo vyššia než v ostatných krajinách OECD ...“Odôvodnenie: Priemernú „intenzitu ťažby“ dreva v krajinách OECD nemožno považovať za porovnateľnú so Slovenskom. OECD zahrňuje krajiny s rôznymi podmienkami a charakterom lesného hospodárstva, ako sú napríklad aj Austrália, Čile, Kórejská republika, Island, Izrael, Mexiko, Spojené kráľovstvo,	**Z**	ČA	

		Belgicko, Dánsko, Kanada. Ak sa má porovnanie uskutočniť, potom žiadame, aby sa vykonalo voči krajinám s podobnými prírodnými a produkčnými podmienkami, a úrovňou lesného hospodárstva ako má Slovensko.			
222	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, str. 18, predposledný odsek, vety: "Kým celková výmera lesov v katastri i evidované zásoby dreva sa za posledných vyše pätnásť rokov zvýšili, v tom istom období Slovensko podľa satelitných záberov stratilo značnú časť lesného porastu vyššieho ako 5 metrov. Podľa oficiálnych štatistík sa na Slovensku ťaží menej dreva, než ho dorastá." je potrebné preformulovať, pretože nesprávne porovnáva nesúrodé informácie a nesprávne ich interpretuje. Výmera lesa, v zmysle medzinárodnej definície lesa, sa zvyšuje nie iba v katastri, ale aj podľa nezávislého monitoringu akým je Národná inventarizácia a monitoring lesov. To, že sa zvyšuje zásoba dreva, celková aj priemerná, znamená, že ide o skutočný nárast výmery lesa, jeho priemerného veku, priemernej výšky a hrúbky stromov. Tento skutočný a medzinárodne zdôvodnený nárast nemá zmysel porovnávať s pochybným zdrojom píšucim o „strate porastov vyšších ako 5 metrov“. Slovensko nestratilo značnú časť lesného porastu vyššieho ako 5m. Uvedené časti lesných porastov sa nachádzajú v štádiu obnovy lesa a nedosiahli ešte priemernú výšku 5m. Tento fakt potvrdzuje aj začiatok vety o náraste výmery a zásoby. Ak by Slovensko stratilo značnú časť lesného porastu vyššieho ako 5m tak by nemohlo dôjsť k nárastu výmery lesov. Nárast výmery mladých porastov z dôvodu veľkého rozsahu náhodných ťažieb sa dá dokumentovať z rovnakých „oficiálnych“ zdrojov, treba však súčasne uviesť, že napriek nemu sa výmera lesa a objem biomasy v ňom stále zvyšujú, čo je dôkazom trvalo udržateľných ťažieb. Nie je dôvod teda naznačovať, že to, že sa ťaží menej ako je prírastok, vyplýva „len“ z oficiálnych štatistík.	**Z**	A	

223	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, str. 18, prvý odsek, veta: "Ostatné ekosystémové služby lesa by preto nemali byť podradené produkčnej funkcii, ktorá je historicky spojená najmä s produkciou dreva, ale musia byť na rovnakej úrovni." Vetu vypustiť. Odôvodnenie: Cieľ je nereálny a nerešpektuje trhovú ekonomiku, v prípade realizácie by kládol mimoriadne nároky na štátny rozpočet. Produkčná funkcia je dlhodobo najvýznamnejšia z jednoduchého dôvodu – kvôli trhovej cene dreva a kvôli nízkej cene resp. nemožnosti odoprenia ostaných služieb. Pokiaľ majú byť ostané služby rovnocenné s produkciou dreva, musel by sa nájsť mechanizmus, ktorým by sa ich užívatelia donútili platiť trhové ceny (čo však nie je možné u služieb, ktorých poskytovanie nie je možné užívateľovi odoprieť). Teoreticky je síce možné navrhnúť platby za ich využívanie zo štátneho rozpočtu (vytvorením nejakých fiktívnych cien), je však zrejmé, že takéto finančné krytie zatiaľ neexistuje a neexituje ani akceptovaná metodika oceňovania takýchto funkcií (ani medzinárodne). Ambícia je teda veľmi predčasná a stratégia sa môže venovať len prípravným krokom smerujúcim k tomuto cieľu. Navyše, využívanie dreva ako suroviny predstavuje prínos pre životné prostredie. Drevo je biodegradovateľné alebo ľahko spáliteľné, pri jeho „výrobe“ dochádza len k minimálnej environmentálnej záťaži, naopak táto „výroba má množstvo pozitívnych externalít. Náhrada dreva plastmi, kovmi a ďalšími materiálmi by znamenala značnú záťaž pre životné prostredie. Je nutné vnímať problematiku komplexne a nezameriavať sa takmer výlučne len na ochranu prírody.	**Z**	ČA	Pripomienka bola vyriešená v inej pripomienke subjektu. Odsek sa upravil nasledovne: "Lesy majú zásadný vplyv na vodný režim v krajine, predchádzaní erózii, ochrane pôdy, udržiavaní čistoty vzduchu a ochrane biodiverzity. Okrem toho vytvárajú priestor pre cestovný ruch, rekreáciu a zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva. Funkciami lesov sú úžitky, účinky a vplyvy, ktoré poskytujú lesy, pričom produkčnými funkciami lesov sú funkcie, ktorých výsledkom sú úžitky z lesov spravidla materiálovej povahy. Mimoprodukčnými funkciami lesov sú pôdoochranná, vodohospodárska a klimatická funkcia a spoločenské funkcie, ktorými sú najmä zdravotná, kultúrna, výchovná, rekreačná, prírodoochranná a vodoochranná funkcia. Tieto funkcie lesa by nemali byť podradené produkčnej funkcii, ktorá je historicky spojená najmä s produkciou dreva. Ich rovnováha bude dosiahnutá tak, aby lesy vyvážene poskytovali spoločnosti všetky tieto funkcie. V posledných rokoch sa zvyšuje povedomie aj o význame funkcií lesa, ktoré neprinášajú priamu finančnú hodnotu, majú však zásadný význam pre človeka a životné prostredie."
224	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, str. 18, zvýraznený text v rámčeku, veta: "V oblastiach s najvyšším stupňom ochrany bude zakázaná a na územiach s aktívnym manažmentom sa bude uplatňovať prírode blízke obhospodarovanie." 1. Prvú časť vety vypustiť. Odôvodnenie: Ťažba v piatom stupni ochrany už je zakázaná (budúci čas je teda nezmyselný). 2. Zadefinovať „územia s	**Z**	ČA	Upravená formulácia: "V bezzásahových územiach bude zakázaná a na územiach s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie."

		aktívnym manažmentom“. Odôvodnenie: Územia s aktívnym manažmentom nie sú zadefinované, nie je jasné, či sa hovorí o všetkých lesoch mimo piateho stupňa ochrany alebo len o lesoch v chráneným územiach.			
225	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, str. 18, zvýraznený text v rámčeku, vetu: "Ťažba dreva sa bude uplatňovať udržateľným spôsobom." vypustiť. Odôvodnenie: Ťažba dreva na Slovensku už je trvalo udržateľná, čo potvrdzujú každoročne vydávané „Zelené správy“ ako aj medzinárodné reporty State of Europes Forests aj FAO Forest Resources Assessment. Ani jeden z týchto detailných dokumentov nikdy na Slovenku neidentifikoval nijaký významnejší problém.	**Z**	A	Nová formulácia vety: "Ťažba dreva sa bude naďalej uplatňovať udržateľným spôsobom."
226	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, v tabuľke na str. 18, druhý riadok: "Výmera lesov“ v poznámke pod tabuľkou uviesť, že ide o výmeru lesných pozemkov z celkovej výmery Slovenska. Alternatíva: uviesť celkovú lesnatosť Slovenska aj s lesom na nelesných pozemkoch podľa výsledkov NIML SR. Odôvodnenie: Uvádzaný udaj sa vzťahuje na výmeru lesných pozemkov z celkovej výmery Slovenska. V skutočnosti je výmera lesov vyššia o les na nelesných pozemkoch. Údaje z Národnej inventarizácie a monitoringu lesov (NIML SR), realizovanej v rokoch 2015-2016, zachytili aj výmeru lesa na nelesných pozemkoch (zarastajúca a pustnúca poľnohospodárska pôda). Ide o ďalších 288 tisíc ha lesa. Lesnatosť Slovenska tak dosiahla 45.1 % a je najvyššia za celé obdobie systematického sledovania tohto ukazovateľa!	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná.

227	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, v tabuľke na str. 18, prvý riadok: "Hrubá strata porastu vyššieho ako 5 metrov“ neuvádzať parameter „porast vyšší ako 5 metrov“. Odôvodnenie: parameter nie je založený na relevantných zdrojoch a chýbajú k nemu vysvetľujúce poznámky. Zo satelitných snímok nie je možné merať výšku stromov, v skutočnosti sa vyhodnocuje iba farba pixelu, pričom toto vyhodnotenie závisí skôr od hustoty olistenia stromov, než od akýchkoľvek iných charakteristík. Použitá metóda vyhodnocovania, veľmi citlivá na nastavenia kanálov pri vyhodnocovaní, čo sa v medzinárodne akceptovaných využitiach satelitných snímok (napr. CORINE Land Cover) eliminuje validáciou výsledkov oproti oficiálnym druhom vyžitia pozemkov. Pokiaľ by vyhodnocovateľ mal záujem interpretáciu manipulovať, validácii sa vyhne alebo ju vykoná oproti dátam, ktoré mu vyhovujú. Metóda vie rozlíšiť len plošnú ťažbu alebo iné úbytky lesa, napr. odstraňovanie náletu z poľnohospodárskych pôd alebo odumieranie stojaceho lesa aj v prípade jeho ponechania bez spracovania a nevie dostatočne vyhodnotiť rast následného lesa až po štádium, keď sa tento stane zapojeným porastom. Pri zbežnej kontrole je ľahké zistiť, že ako „lesy nižšie ako 5 metrov sa vykazujú aj plochy, ktoré už túto výšku výrazne presiahli alebo napr. odumreté porasty v Tatrách. Metodika nezohľadňuje medzinárodnú definíciu lesa. Vrstva lesa, s ktorou zdroj pracuje, sa nezhoduje z vrstvou lesa použitou pre ďalšie riadky tabuľky (tieto čerpajú zo Zelených správ a teda oficiálnych lesných pozemkov). Výmera mladých porastov (napr. ako výmera prvého vekového stupňa) je súčasťou Zelených správ, ktoré nijako nezatajujú jej nárast v posledných rokoch. Alternatíva: doplniť tento parameter o výmeru obnovy lesa podľa lesnej hospodárskej evidencie, každoročne publikovanú v Zelenej správe. Odôvodnenie: Ukazovateľ výšky porastu nad 5 m je nezmyselný, nemerateľný a priebežne sa meniaci. Nezachytáva mladé lesné porasty s výškou do 5 m, ktorých podiel u nás naďalej bude stúpať nie len v dôsledku kalamít, ale aj úmyselnej obnovy plošne nadmerne zastúpených dospelých a rubne zrelých porastov v kategórii hospodárskych lesov. Údaj vychádza z informácie z globálneho monitoringu lesov uvedené na stránke Global Forest Watch (GFW), a je odvodený z klasifikácie satelitných snímok Landsat. https://www.globalforestwatch.org/dashboards/country/SVK Odborníci z	**Z**	A	

		Národného lesníckeho centra už dlhšie upozorňujú, že metodológia výpočtu úbytku lesov ale hlavne interpretácia výsledkov je chybná. Korektné údaje o lesoch sú každoročne zverejnené v Zelenej správe o lesnom hospodárstve (Zdroj: http://www.mpsr.sk/index.php?navID=123&id=12392), vrátane výmery lesných pozemkov a porastovej pôdy. Z nich vyplýva, že plocha lesov neklesá, ale naopak, dlhodobo rastie. Od roku 1950 vzrástla výmera lesných pozemkov z 1,77 milióna hektárov až na súčasných 2,01 milióna hektárov.			
228	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4 Rovnováha všetkých funkcií lesa“, v tabuľke na str. 18, tretí riadok: "Defoliácia stromov" navrhujeme uvádzať podiel stromov v stupni poškodenia 3-4 t.j. silne poškodených a odumretých a nie 2-4 ako je uvádzané. Alternatívne: parameter „defoliácia stromov“ navrhujeme nahradiť parametrom „podiel náhodných ťažieb“, ktorý podstatne lepšie vystihuje aktuálne problémy poškodzovania lesov. Odôvodnenie: Termín nie je vhodne zvolený, keďže ide o podiel stromov v stupni poškodenia 2 až 4 podľa metodiky ICP Forests t. j. stromy stredne defoliované so stratou asimilačných orgánov 26-60 %, silne defoliované (61-99 %) a stromy odumreté (100 %). Na Slovensku sa v rámci monitoringu pri hodnotení defoliácie ako etalón využíva referenčný strom s 0 % defoliáciou bez ohľadu na lokálne	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Údaje o defoliácii sú prevzaté od SAŽP, ktorí to presne takto vykazujú (2-4) a za tento indikátor vykazujú aj porovnanie so zahraničím. SAŽP konštatuje: "Základným prvkom hodnotenia zdravotného stavu drevín je vizuálne hodnotenie stavu korún stromov, konkrétne straty asimilačných orgánov (odlistenie - defoliácia). Rozhodujúci je podiel stromov v stupňoch 2 – 4, teda s defoliáciou väčšou ako 25 % (stromy s

		podmienky. Vo viacerých krajinách v zahraničí sa ako etalón t.j. strom s 0 % defoliácia určuje lokálne najlepší strom. Uvedený rozdiel v metodike pri určení etalónu (absolútny vs. lokálny referenčný strom s 0 % defoliáciou) spôsobuje 5 až 10 % rozdiely medzi krajinami pri hodnotení defoliácie stromov. Záver: Dôvodom vyššieho zastúpenia stromov v defoliačnom stupni 2 až 4 na Slovensku sú najmä vyššie uvedené metodické rozdiely v hodnotení defoliácie.			nižšou defoliáciou sa považujú za zdravé)."
229	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva “, str. 19, celý tretí odsek vypustiť: "Pri výbere spôsobu hospodárenia, ťažby a pod. by mali byť zohľadňované nielen náklady spojené s ich priamou realizáciou, ale aj náklady spojené so znížením hodnoty ekosystémových služieb. Po ťažbe sa bude vyžadovať uvedenie oficiálnych turistických a cyklistických trás do použiteľnej podoby. Na lesných cestách budú uplatnené prvky na zmiernenie povrchového odtoku, vrátane odrážok a bude vykonávaná ich pravidelná údržba. Nepotrebné a nevyužívané lesné cesty budú uvedené do stavu zabraňujúcom pôdnej erózii. Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o tom sami rozhodnú ." Odôvodnenie: Úplne zbytočné. Uvedené povinnosti vyplývajú zo zákona o lesoch. Vlastník nemusí rúbať ani 1 m3 aj keď ho má v PSL. Je to na báze odporúčania a nie povinnosti.	**O**	ČA	Text bol zmenený na „Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o tom rozhodnú sami a ak to neohrozí okolité lesné porasty, majetok alebo zdravie.“
230	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva “, str. 19, druhý odsek, veta: "Lesníci budú motivovaní na prechod k prírode blízkemu hospodáreniu." Doplniť text o tom, akými nástrojmi budú lesníci motivovaní. Odôvodnenie: Bez uvedenia konkrétnych politických nástrojov s ktorými stratégia uvažuje je táto veta ťažko zrozumiteľná.	**O**	N	Konkrétne opatrenia budú súčasťou implementácie.

231	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva “, str. 19, druhý odsek, veta: "S cieľom dosiahnuť udržateľnú ťažbu dreva bude presadzované šetrnejšie hospodárenie v lesoch, obmedzí sa vysádzanie neprirodzených drevinových monokultúr a holorubný a veľkoplošný spôsob ťažby, podporí sa zvýšenie diverzity a uprednostní sa pestovanie a výsadba pôvodných druhov drevín a iných rastlín. " Vetu vypustiť. Odôvodnenie: Šetrnejšie hospodárenie v lesoch nie je priamym faktorom ovplyvňujúcim udržateľnú ťažbu dreva. Navyše ide o veľmi vágny doteraz nezadefinovaný pojem. Udržateľnú ťažbu dreva je možné úspešne zabezpečiť prostredníctvom akéhokoľvek hospodárskeho spôsobu, napríklad aj holorubného. Na zabezpečenie udržateľnej ťažby dreva má najväčší vplyv pravidelné získavanie dobrých informácií o stave lesov a korektné uplatňovanie štandardných postupov ťažbovej úpravy lesov pre daný hospodársky spôsob. Samozrejmou podmienkou je udržanie dobrého zdravotného stavu lesov, včasné a dôsledné vykonávanie ochranných opatrení, a znižovanie rozsahu náhodných ťažieb. Uvedený text žiadame vypustiť aj ako nadbytočný, nakoľko obmedzenie holorubov a veľkoplošných foriem hospodárskeho spôsobu, ako aj pestovanie a výsadba pôvodných druhov drevín sú plne ustanovené v príslušných právnych predpisoch, najmä v zákone o lesoch, o lesnom reprodukčnom materiáli a ich vykonávacích predpisoch. Na Slovensku sa neprirodzené monokultúry už veľa desaťročí nevysádzajú.	**Z**	A	Veta preformulovaná nasledovne: "S cieľom minimalizácie negatívneho vplyvu ťažby dreva na ekosystémy bude presadzované šetrnejšie hospodárenie v lesoch, naďalej bude obmedzené vysádzanie neprirodzených drevinových monokultúr a holorubný a veľkoplošný spôsob ťažby, podporí sa zvýšenie diverzity a uprednostní sa pestovanie a výsadba pôvodných druhov drevín."
232	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva “, str. 19, k celému druhému odseku: "Lesníci budú motivovaní na prechod k prírode blízkemu hospodáreniu. S cieľom dosiahnuť udržateľnú ťažbu dreva bude presadzované šetrnejšie hospodárenie v lesoch, obmedzí sa vysádzanie neprirodzených drevinových monokultúr a holorubný a veľkoplošný spôsob ťažby, podporí sa zvýšenie diverzity a uprednostní sa pestovanie a výsadba pôvodných druhov drevín a iných rastlín." - Tieto navrhované opatrenia sa reálne plánujú už skoro 10 rokov (minimálne odporúčame zosúladiť text so skutočnosťou), pričom drevinové zloženie sa plánuje na základe prirodzenosti už niekoľko desaťročí. Spôsoby obnovy (holoruby a veľkoplošná obnova) boli obmedzené zákonom už v roku 2005.	**O**	A	Berieme na vedomie a dodávame do vety slovo: "naďalej".

233	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva “, str. 19, k celému prvému odseku: "Programy starostlivosti o lesy budú povinne obsahovať podmienky na ochranu druhov živočíchov, rastlín, húb a ich biotopov, a to pre každý jednotlivý porast, kde je to relevantné vzhľadom na zákon o ochrane prírody a krajiny. V procese schvaľovania programu starostlivosti o les bude záväzné vyjadrenie orgánu ochrany prírody a bude plne reflektované v základnej tabuľkovej časti Programu starostlivosti o les. Spracovanie drevnej hmoty, spadnutej v dôsledku kalamít, bude podliehať povoľovaciemu procesu na úseku lesného hospodárstva i ochrany prírody a táto skutočnosť bude zohľadňovaná vo vzťahu k plánovaným ťažbám v rámci programu starostlivosti o les." - práve Program starostlivosti o lesy (PSL) je nástroj na zachovanie prirodzeného prostredia a to jednak reguláciou ťažieb ako aj plánovaním vhodného drevinového zloženia na danom biotope. Čo sa týka kalamity, tá sa pri výpočte výhľadu ťažieb nezapočítava. Jedná sa pravdepodobne o nesprávne chápanie PSL a jeho poslania.	**O**	A	Text zmenený nasledovne: „Programy starostlivosti o lesy budú povinne obsahovať podmienky na ochranu druhov živočíchov, rastlín, húb a ich biotopov vzťahujúce sa k starostlivosti o lesné porasty, a to pre každý jednotlivý porast, kde je to relevantné vzhľadom na zákon o ochrane prírody a krajiny. Spracovanie drevnej hmoty v dôsledku pôsobenia škodlivých činiteľov v lesoch bude v stanovených limitoch podliehať povinnosti nahlasovania a bude môcť byť zastavené alebo obmedzené."
234	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva “, str. 19, prvý odsek, veta: "Programy starostlivosti o lesy budú povinne obsahovať podmienky na ochranu druhov živočíchov, rastlín, húb a ich biotopov, a to pre každý jednotlivý porast, kde je to relevantné vzhľadom na zákon o ochrane prírody a krajiny." Za zásadné považujeme doplniť text: „Ciele ochrany budú dosahované spoluprácou ochrany prírody s vlastníkmi lesa na báze dobrovoľnosti a zmluvnej spolupráce.“ Odôvodnenie: V stratégii chýba akákoľvek zmienka o ujme za obmedzenie bežného hospodárenia v lesoch, aj keď táto je zakotvená v platnej legislatíve (napr. §61 zákona o ochrane prírody). Metodologické a procesné dopracovanie inštitútu náhrad a zmluvnej ochrany je pritom základom úspechu pri dlhodobom a nekonfliktnom dosahovaní cieľov ochrany prírody v lesoch.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. V stratégii sa píše: "Vlastníci, resp. obhospodarovatelia lesov budú naďalej motivovaní na prechod k prírode blízkemu hospodáreniu." Konkrétne opatrenia budú rozpracované v nadväzných akčných plánoch.

235	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva “, str. 19, prvý odsek, vetu: "Programy starostlivosti o lesy budú povinne obsahovať podmienky na ochranu druhov živočíchov, rastlín, húb a ich biotopov, a to pre každý jednotlivý porast, kde je to relevantné vzhľadom na zákon o ochrane prírody a krajiny." vypustiť. Odôvodnenie: Ide o unáhlenú, s nikým neprerokovanú iniciatívu. Plánovanie v lesoch, jeho organizovanie a financovanie je v kompetencii MPRV SR a je upravené platnou legislatívou.Správy chránených území spravidla nedisponujú potrebnými údajmi o výskyte druhov v jednotlivých porastoch a nedisponujú ani kapacitami na prerokovanie svojich návrhov s vyhotoviteľmi plánu, s lesnými hospodármi a s vlastníkmi lesa. V zásade je možné zapracovať do PSL ľubovoľný pokyn alebo informáciu, akákoľvek zmena štruktúry je však finančne náročná, pokiaľ požiadavka prekračuje rámec zákona, je nevyhnutné ju prerokovať. Unáhlené splnenie tejto požiadavky by pravdepodobne úplne znefunkčnilo aj ŠOP SR, aj štátnu správu, aj kancelárie súkromných vyhotoviteľov PSL.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Text zmenený nasledovne: „Programy starostlivosti o lesy budú povinne obsahovať podmienky na ochranu druhov živočíchov, rastlín, húb a ich biotopov vzťahujúce sa k starostlivosti o lesné porasty, a to pre každý jednotlivý porast, kde je to relevantné vzhľadom na zákon o ochrane prírody a krajiny. Spracovanie drevnej hmoty v dôsledku pôsobenia škodlivých činiteľov v lesoch bude v stanovených limitoch podliehať povinnosti nahlasovania a bude môcť byť zastavené alebo obmedzené." Nemyslíme si, že to znefunkční ŠOP SR. Práve naopak. Z pohľadu ochrany prírody je dôležité najmä, aby boli požiadavky organizácie ochrany prírody v PSL uvedené a aby tam boli uvedené v plnom znení ako záväzné kritérium/ukazovateľ/povinnosť/limit pre každú JPRL. Tie tam totiž môžu byť uvedené iba čiastočne alebo niekde vo všeobecných častiach alebo ako nejaká nezáväzná informácia (nie všetko, čo je v PSL, je pre obhospodarovateľa záväzné).

236	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva “, str. 19, prvý odsek, vetu: "V procese schvaľovania programu starostlivosti o les bude záväzné vyjadrenie orgánu ochrany prírody a bude plne reflektované v základnej tabuľkovej časti Programu starostlivosti o les." vypustiť. Odôvodnenie: Veta je nezmyselná a terminologicky nesprávna. Nijaké vyjadrenie nijakého orgánu nemôže byť a priori „plne reflektované“, závisí to predsa aj od toho, či je správne, či nejde nad rámec zákona, či sa týka regulácie činností, ktoré sú regulované touto dokumentáciou a či došlo k dohode. Názov „základná tabuľková časť“ je nesprávny, autori majú asi na mysli opis porastov a plán hospodárskych opatrení. Nie je správne takto paušálne napísať, že rozhodnutie OPaK má byť premietnuté do tejto časti plánu, závisí to o povahy a obsahu rozhodnutia a nie každé je sem možné alebo vhodné vpísať (už len s ohľadom na limitovaný priestor).	**Z**	A	Veta bola odstránená.
237	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva “, str. 19, tretí odsek, veta: "Pri výbere spôsobu hospodárenia, ťažby a pod. by mali byť zohľadňované nielen náklady spojené s ich priamou realizáciou, ale aj náklady spojené so znížením hodnoty ekosystémových služieb." Vetu navrhujeme preformulovať nasledovne: "Pri výbere spôsobu hospodárenia, ťažby a pod. by mali byť zohľadňované nielen náklady a výnosy spojené s využitím produkcie dreva, ale aj náklady a výnosy spojené s poskytovaním ekosystémových služieb.“ Odôvodnenie: Veta je ťažko zrozumiteľná, a ekonomicky nelogická, nakoľko hovorí iba o nákladoch a nehovorí o výnosoch. V prípade že sa bude za ekosystémové služby reálne platiť, možno s tržbami za ich poskytovanie kalkulovať pri výbere spôsobu hospodárenia. Ujmu, nájom, alebo inak zmluvne dojednanú platbu za obmedzenie bežného hospodárenia za účelom plnenia cieľov ochrany prírody takisto možno považovať platbu za ekosystémovú službu: „ochrana biodiverzity“.	**O**	ČA	Veta bola odstránená.

238	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.2 Dodržiavať zákaz ťažby dreva v najvyššom stupni ochrany a v blízkosti riek“, str. 19, časť vety: "V územiach s najvyšším stupňom ochrany bude absolútny zákaz ťažby a spracovania (aj kalamitného) dreva, okrem prípadov ohrozujúcich ľudské zdravie a majetok,". Za uvedený text žiadame doplniť nasledovnú vetu: „Zodpovednosť za škody na okolitom majetku spôsobené v dôsledku zákazu ťažby ponesú orgány ochrany prírody“. Odôvodnenie: Zodpovednosť za ohrozenie susediaceho majetku (a to nie len lesných porastov) je bežnou súčasťou legislatívy vyspelých európskych krajín, a v stratégii by mala byť jasne deklarovaná.	**Z**	A	Text bol preformulovaný nasledovne: "V bezzásahových územiach bude absolútny zákaz ťažby a spracovania (aj kalamitného) dreva, okrem prípadov ohrozujúcich ľudské zdravie a majetok, vyčistenia prístupových komunikácií a chodníkov, prípadných ohrozujúcich prekážok na vodných tokoch. Nebude možné uplatniť žiadnu inú výnimku v súvislosti s ťažbou dreva. Úhrada nákladov na vykonanie týchto opatrení bude zabezpečená zo zdrojov toho, kto uplatňuje bezzásahový režim. Les bude ponechaný na samovývoj a bude sa podporovať prirodzená obnova ekosystémov. Bude zavedená účinná ochrana existujúcich porastov v brehovom pásme vodných tokov a zároveň bude zakázaný neprimeraný výrub drevín. ktorý môže ohroziť vodozádržnú schopnosť krajiny. Ťažba dreva v chránených územiach, v ktorých sa bude uplatňovať aktívny manažment, s výnimkou lesov hospodárskych, sa bude realizovať v súlade s požiadavkami ochrany druhov a biotopov definovanými v dokumentácii ochrany prírody. Na územiach s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie."

239	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.2 Dodržiavať zákaz ťažby dreva v najvyššom stupni ochrany a v blízkosti riek“, str. 19, veta: "Les bude ponechaný na samovývoj a bude sa podporovať prirodzená obnova ekosystémov." Upresniť, o aký les sa jedná, vypustiť zbytočnú zmienku o prirodzenej obnove, prípadne vypustiť celú zbytočnú vetu. Odôvodnenie: Väčšina lesov Slovenska predstavuje lesy dostupné pre dodávky dreva. Bez bližšej špecifikácie, že sa jedná o lesy v piatom stupni ochrany je teda veta v rozpore s platnou legislatívou. Treba však dodať, že ide o zbytočnú informáciu (v piatom stupni ochrany sú ekosystémy vždy ponechané na samovývoj) a zbytočná je teda aj zmienka o prirodzenej obnove lesa (iná obnova tam nie je možná a prirodzenú obnovu je v nich zakázané podporovať).	**Z**	N	Rozpor pretrváva aj napriek preformulovaniu textu nasledovne: "V bezzásahových územiach bude absolútny zákaz ťažby a spracovania (aj kalamitného) dreva, okrem prípadov ohrozujúcich ľudské zdravie a majetok, vyčistenia prístupových komunikácií a chodníkov, prípadných ohrozujúcich prekážok na vodných tokoch. Nebude možné uplatniť žiadnu inú výnimku v súvislosti s ťažbou dreva. Úhrada nákladov na vykonanie týchto opatrení bude zabezpečená zo zdrojov toho, kto uplatňuje bezzásahový režim. Les bude ponechaný na samovývoj a bude sa podporovať prirodzená obnova ekosystémov. Bude zavedená účinná ochrana existujúcich porastov v brehovom pásme vodných tokov a zároveň bude zakázaný neprimeraný výrub drevín. ktorý môže ohroziť vodozádržnú schopnosť krajiny. Ťažba dreva v chránených územiach, v ktorých sa bude uplatňovať aktívny manažment, s výnimkou lesov hospodárskych, sa bude realizovať v súlade s požiadavkami ochrany druhov a biotopov definovanými v dokumentácii ochrany prírody. Na územiach s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie.." Vetu nepovažujeme za zbytočnú. Špecifikuje pojem bezzásahovosť, čo predíde nesprávnym interpretáciám.

240	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.2 Dodržiavať zákaz ťažby dreva v najvyššom stupni ochrany a v blízkosti riek“, str. 19, veta: "Nebude možné uplatniť žiadnu inú výnimku." Vypustiť celú vetu. Odôvodnenie: Požiadavka úplnej nemožnosti výnimiek je dogmatická a právne nerealizovateľná. Nie je možné vylúčiť situáciu, keď udelenie výnimky bude, napr. z dôvodu strategického záujmu, nevyhnutné, alebo bude nevyhnutné pre zachovanie biodiverzity (pôvodného predmetu ochrany).	**Z**	A	Odstavec bol preformulovaný nasledovne: "V bezzásahových územiach bude absolútny zákaz ťažby a spracovania (aj kalamitného) dreva, okrem prípadov ohrozujúcich ľudské zdravie a majetok, vyčistenia prístupových komunikácií a chodníkov, prípadných ohrozujúcich prekážok na vodných tokoch. Nebude možné uplatniť žiadnu inú výnimku v súvislosti s ťažbou dreva. Úhrada nákladov na vykonanie týchto opatrení bude zabezpečená zo zdrojov toho, kto uplatňuje bezzásahový režim. Les bude ponechaný na samovývoj a bude sa podporovať prirodzená obnova ekosystémov. Bude zavedená účinná ochrana existujúcich porastov v brehovom pásme vodných tokov a zároveň bude zakázaný neprimeraný výrub drevín. ktorý môže ohroziť vodozádržnú schopnosť krajiny. Ťažba dreva v chránených územiach, v ktorých sa bude uplatňovať aktívny manažment, s výnimkou lesov hospodárskych, sa bude realizovať v súlade s požiadavkami ochrany druhov a biotopov definovanými v dokumentácii ochrany prírody. Na územiach s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie."

241	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.2 Dodržiavať zákaz ťažby dreva v najvyššom stupni ochrany a v blízkosti riek“, str. 19. Vypustiť z nadpisu text „a v blízkosti riek“. V tomto kontexte upraviť aj obsah celej kapitoly. Odôvodnenie: Formulácia „v blízkosti riek“ je nejasná (čo je to v blízkosti, čo sú rieky a čo menšie toky). Navyše, brehové porasty riek sú často úplne nepôvodné (napr. topoľ čierny, klony euroamerických topoľov, dokonca inváz ne dreviny) a neexistuje dôvod, aby neboli ťažené. Ťažba (správnejšie povedané obhospodarovanie) v brehových porastoch musí v prvom rade predchádzať vzniku prekážok na tokoch, nie ich odstraňovať až keď vzniknú.	**Z**	ČA	Názov opatrenia bol preformulovaný nasledovne: "4.2 Dodržiavať zákaz ťažby dreva v najvyššom stupni ochrany a obmedziť ťažbu v blízkosti riek" Text odstavca nasledovne: "V bezzásahových územiach bude absolútny zákaz ťažby a spracovania (aj kalamitného) dreva, okrem prípadov ohrozujúcich ľudské zdravie a majetok, vyčistenia prístupových komunikácií a chodníkov, prípadných ohrozujúcich prekážok na vodných tokoch. Nebude možné uplatniť žiadnu inú výnimku v súvislosti s ťažbou dreva. Úhrada nákladov na vykonanie týchto opatrení bude zabezpečená zo zdrojov toho, kto uplatňuje bezzásahový režim. Les bude ponechaný na samovývoj a bude sa podporovať prirodzená obnova ekosystémov. Bude zavedená účinná ochrana existujúcich porastov v brehovom pásme vodných tokov a zároveň bude zakázaný neprimeraný výrub drevín. ktorý môže ohroziť vodozádržnú schopnosť krajiny. Ťažba dreva v chránených územiach, v ktorých sa bude uplatňovať aktívny manažment, s výnimkou lesov hospodárskych, sa bude realizovať v súlade s požiadavkami ochrany druhov a biotopov definovanými v dokumentácii ochrany prírody. Na územiach s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie." Podľa nášho názoru je v novej verzii dostatočne špecifikované, akých porastov

					sa tento zákaz týka, pričom sa nazdávame, že ochrana týchto porastov je kľúčová v protipovodňovej ochrane a zároveň nijako nutné nespochybňujeme odstránenie porastov, ktoré sú prekážkou toku.

242	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.3 Zabezpečiť efektívnu kontrolu ťažby dreva“, str. 19, celý prvý odsek - vypustiť: "Zvýšia sa kapacity, právomoci a vymáhanie práv integrovanej stráže, ktorá bude v jednotlivých lokalitách kontrolovať realizáciu ťažby, rekultiváciu plôch po ťažbe, rekultiváciu vybudovaných lesných ciest, ako aj plnenie ďalších povinností obhospodarovateľov lesov. Stráž ochrany prírody bude mať právomoc ukladať na mieste pokuty pri zistení porušenia, podávať návrhy na orgány činné v trestnom konaní a spolupracovať s nimi, kontrolovať legálnosť vývozu ťaženého dreva ako v lese, tak aj na cestách pre motorové vozidlá. Nákladné autá prevážajúce drevo budú povinne vybavené GPS a na internete budú dostupné ich EČV a údaje o dreve, ktoré majú prevážať. Manipulačné sklady s drevom budú mať kamerový systém. Vytvorí sa mobilná aplikácia pre verejnosť na kontrolu ťažby a prevozu dreva. Bude sa sledovať pôvod dreva a výrazne sa zvýšia pokuty za nelegálnu ťažbu s možnosťou zákazu ťažby pri opakovanom preukázaní nelegálnej ťažby. Bude zabezpečené dodržiavanie nariadenia EÚ, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva (EUTR)." Odôvodnenie: Zasahovanie do kompetencií orgánov štátnej správy na úseku lesného hospodárstva ako aj Slovenskej lesnícko-drevárskej inšpekcie. Požadované kompetencie sú na úrovni policajného zboru. Ako chcete zaviesť kamerový systém na manipulačnom sklade? Ako bude slúžiť mobilná aplikácia verejnosti?	**Z**	A	Odstavec bol preformulovaný nasledovne: "Zriadi sa integrovaná stráž, ktorá bude v jednotlivých lokalitách kontrolovať realizáciu ťažby, ako aj plnenie ďalších povinností a zvýšia sa kapacity, právomoci a vymáhanie práv. Detaily prepojenia a kompetencie integrovanej stráže sa nastavia pri realizácii opatrenia. Integrovaná stráž bude mať v spolupráci s Policajným zborom SR právomoc ukladať na mieste pokuty pri zistení porušenia, podávať návrhy na orgány činné v trestnom konaní a spolupracovať s nimi, kontrolovať legálnosť ťaženého a prepravovaného dreva. Zlepší sa vystopovateľnosť pôvodu dreva a legálnosti ťažby, napríklad nákladné autá prevážajúce drevo môžu byť vybavené GPS s na internete dostupnými údajmi, alebo manipulačné sklady s drevom budú mať kamerový systém. Vytvorí sa mobilná aplikácia pre verejnosť na kontrolu ťažby a prevozu dreva. Bude sa sledovať pôvod dreva a výrazne sa zvýšia pokuty za nelegálnu ťažbu s možnosťou zákazu ťažby pri opakovanom preukázaní nelegálnej ťažby. Bude zabezpečené dodržiavanie nariadenia EÚ, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva (EUTR)."
243	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „4.3 Zabezpečiť efektívnu kontrolu ťažby dreva“, str. 19, druhý odsek, veta: "Zvýši sa transparentnosť a verejná kontrola v oblasti lesného hospodárstva, čo bude viesť k vyššej efektivite narábania s verejnými zdrojmi a predchádzaniu nelegálnej ťažby." Vypustiť text: "a predchádzaniu nelegálnej ťažby“.	**Z**	A	Rozpor odstránený.

244	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „6.5 Predchádzať a zmierňovať dopady zmeny klímy pomocou ochrany ekosystémov a ich služieb “, str. 25. Celú kapitolu treba dopracovať. Odôvodnenie: Kapitola vôbec nezmieňuje význam výrobkov dreva pre predĺženie doby uloženia uhlíka, význam energie z dreva ako náhrady fosílnych palív, nízke emisie CO2 pri výrobe výrobkov z dreva (oproti výrobe z iných materiálov) a pod. Kapitola je príliš nekonkrétna a neprepojená s kapitolami o lesoch alebo o prehodnocovaní sústav chránených území.	**Z**	N	Príliš konkrétne formulácie. Význam rôznych výrobkov, postupov a technológií pre ukladanie uhlíka patrí do sektorových klimatických stratégií a nie Envirostratégie.
245	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „7.3 Predchádzať škodám riešením príčin povodní“, str. 27, prvý odsek, vetu: "Vývoj posledných desaťročí, spolu so zhutňovaním poľnohospodárskej pôdy, jej nevhodným obhospodarovaním a nevhodnými zásahmi v lesoch, spôsobil, že voda počas zrážok veľmi rýchlo odteká z krajiny." vypustiť. Odôvodnenie: Tvrdenie nie je v texte podložené a nezodpovedá realite. Navyše termín „odteká z krajiny“ je neodborný – kam odteká?	**Z**	N	Nevhodné obhospodarovanie pôdy a lesov je často príčinou rýchleho odtoku vody. Neexistuje dôvod uvedenú vetu vypustiť.
246	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „8.1 Zásahy v krajine plánovať s ohľadom na ochranu pred nedostatkom vody“, str. 28, prvý odsek, vetu: " Lepšie plánovanie bude aplikované aj na poľnohospodárskej pôde alebo v lesnom poraste." doplniť o aké plánovanie sa jedná, na akej hierarchickej úrovni, kto bude plánovať, ako sa to bude uplatňovať v praxi.	**Z**	A	Rozpor odstránený.
247	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „8.1 Zásahy v krajine plánovať s ohľadom na ochranu pred nedostatkom vody“, str. 28, prvý odsek, vetu: "V lesnej krajine sa bude využívať prirodzený potenciál lesa na zadržiavanie vody a dôsledne sa bude dbať na kontrolu a vynucovanie opatrení eliminujúcich odtok vody z lesov." vypustiť. Odôvodnenie: Veta je neodborná a do kapitoly „Zásahy v krajine plánovať s ohľadom na ochranu pred nedostatkom vody“ sa nehodiaca. „Prirodzený potenciál lesa na zadržiavanie vody“ môže zadržať len tú vodu, ktorá vo forme zrážok spadne. Zadržaná voda však neostane uskladnená na ďalšie použitie. Časť z nej (rádovo desiatky percent z ročného úhrnu zrážok), sa odparí skôr ako dopadne na povrch pôdy. Z vody infiltrovanej do pôdy je	**Z**	N	Neodôvodnená pripomienka, les má potenciál zadržať vodu spadnutú v podobe zrážok. Neakceptuje sa

		ďalšia časť (opäť desiatky percent) spotrebovaná rastlinami a odparená späť do atmosféry. Len zvyšok sa dostáva do zásob podzemnej vody a preniká do vodných tokov (ak je cieľom naplniť rezorvoáre vody a priehrady, tak zabezpečenie prietokov môže byť rozhodujúca požiadavka). Text poukazuje asi na spomalenie povrchového odtoku vody, treba však povedať, že tento je v lesoch pomerne zanedbateľný a väčšina vody odtekajúca vodnými tokmi sa do nich dostáva podpovrchovým odtokom. V prípade sucha sa do potokov nebude mať čo dostávať, k čomu aj dochádza. Preto je v lesoch potrebné adaptovať ich na sucho zmenami drevinového zloženia, v prípade najhorších scenárov aj znížením hustoty porastov, využitím agrolesníckych systémov (pastva v lese napr. môže znížiť spotrebu vody vegetáciou).			
248	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „8.3 Zadržať vodu v krajine“, str. 29. Navrhujeme nadpis zrušiť a ciele z kapitoly rozdeliť do ostatných kapitol. Odôvodnenie: nadpis nie je správny, obsah kapitoly sa lesov opakuje. Cieľom je správne hospodáriť s vodou, nie ju „zadržiavať“, čo sa ani dosť dobre nedá. Tzv. zadržanie vody totiž znamená, že vo vodných tokoch bude vody menej, zadržaná časť sa prevažne vyparí alebo pretranspiruje. Cieľom musí byť umožniť obnovovanie zásob podzemnej vody (nie v každom pohorí je na toto veľký potenciál), regulácia prietokov vo vodných tokoch a primerané využitie vody v pôde na čo najhodnotnejšiu produkciu (tu si však drevo konkuruje s poľnohospodárstvom a zásobovaním obyvateľstva vodou, s energetikou a pod. Samozrejme, aj s biodiverzitou, ale v prípade najhorších scenárov táto neostane na prvom mieste. Budovanie „rybníkov, jazierok a malých vodných nádrží“ môže znamenať aj plytvanie vodou.	**Z**	ČA	Správne hospodárenie s vodou znamená aj udržiavanie vody v krajine, tak aby hneď neodtiekla z územia SR. Pridá sa veta "Vhodnými opatreniami sa umožní obnova zásob podzemnej vody. " Upraví sa veta "Na tokoch sa budú, tam kde to bude vhodné, využívať aj environmentálne priaznivejšie technické opatrenia ako napríklad výstavba rybníkov, jazierok a malých vodných nádrží."

249	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „Inštitucionálny rámec “, str. 46, prvý bod: "§ V oblasti pôdohospodárstva a lesného hospodárstva pretrváva nejasnosť medzi ochranou biotopov chránených území, ktoré má v kompetencii Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) a hospodárskym využitím lesov, ktoré má v kompetencii Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (MPRV SR). V chránených územiach by mala byť prioritou ochrana biodiverzity a podpora ekoturizmu. Paralelné fungovanie správ národných parkov a štátnych lesov v tých istých územiach bráni rozumnému a efektívnemu manažmentu chránených oblastí." Bod prepracovať. Odôvodnenie: požaduje retroaktivitu. Chránené územia na Slovensku boli vyhlasované za určitého stavu legislatívy, často aj s prísľubom, že dopady na lesné hospodárstvo nebudú veľké. Vďaka tomuto má Slovensko nadpriemerne veľa lesov v chránených územiach a jednotlivé národné parky a CHKO, ako aj CHVÚ, sú v porovnaní s inými stredoeurópskymi krajinami značne veľké. Pokiaľ by požiadavky na reštrikciu hospodárenia boli v čase vyhlasovania veľkoplošných CHÚ také, aké sa objavujú dnes, boli by vyhlasované územia určite menšie. Túto infláciu CHÚ si spôsobila ochrana prírody sama. Teraz si treba uvedomovať, že retroaktívne sprísnenie ochrany nie je možné bez opätovného prehodnotenia každého vyhláseného územia.	**Z**	N	Nesúhlasíme s tvrdením, že opatrenie požaduje retroaktivitu. Tvrdenie nie je ničím podložené.
250	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „Inštitucionálny rámec “, str. 46, tretí bod, vetu: "Do procesu budú zapojené aj environmentálne mimovládne organizácie, predovšetkým na regionálnej a lokálnej úrovni." nahradiť vetou: "Do procesu budú zapojené aj odborné inštitúcie iných rezortov, ostatné relevantné organizácie a environmentálne mimovládne organizácie, predovšetkým na regionálnej a lokálnej úrovni." Odôvodnenie: Environmentálne vzdelávanie je prierezová oblasť, ktorou sa zaoberajú organizácie viacerých rezortov resp. samosprávy.	**Z**	A	Veta bola upravená nasledovne: "Do procesu budú zapojené aj odborné inštitúcie iných rezortov, environmentálne mimovládne organizácie a ostatné relevantné organizácie predovšetkým na regionálnej a lokálnej úrovni."

251	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „Najväčšie výzvy životného prostredia SR“, str. 7, druhý odsek, veta: "Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadov, kvalitu ovzdušia a ochranu lesných ekosystémov." Doplniť odôvodnenie, prečo medzi najväčšie problémy bola zaradená aj ochrana lesných ekosystémov. Odôvodnenie: V prípade odpadov a kvality ovzdušia sa takéto odôvodnenie uvádza. Žiadame uviesť dôvody, kvôli ktorým sa ochrana (podľa nášho návrhu ak, tak ohrozenie) lesných ekosystémov zaraďuje medzi tri najväčšie problémy životného prostredia Slovenska. Graf na tej istej strane na rozdiel od odpadov a kvality ovzdušia nič podobné nenaznačuje, naopak indikuje že v oblasti „Lesy“ sme nad priemerom krajín EU resp. OECD.	**Z**	N	Text vo vyhodnotení MPK upravený nasledovne: "Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadového hospodárstva, kvalitu ovzdušia a ochranu biotopov a druhov hlavne v lesných, lúčnych a mokraďových ekosystémoch." Graf bol odstránený. Návrh zmeny textu v druhom odseku nebol akceptovaný na základe vysvetlenia, ktoré bolo pridané do textu. Bližšie vysvetlenie výberu tejto výzvy: "Nedostatočne zabezpečená ochrana vzácnych biotopov a druhov v rámci lesných ekosystémov (ako napr. hlucháň hôrny), nastavenie rovnováhy medzi ich ochranou a ekonomickým rozvojom, právne zabezpečenie vzácnych lokalít (ako napr. bukové pralesy) a nedostatočná aproximácia smerníc EÚ do právneho systému SR vo vzťahu k ochrane prírody a starostlivosti o lesy boli kritizované inštitúciami ako Európska komisia, či UNESCO."

252	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „Najväčšie výzvy životného prostredia SR“, str. 7, druhý odsek, veta: "Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadov, kvalitu ovzdušia a ochranu lesných ekosystémov." Vo vete slovné spojenie „ochranu lesných ekosystémov“ nahradiť slovným spojením „ohrozenie lesných ekosystémov škodlivými činiteľmi“; alternatívne: Vetu navrhujeme upraviť nasledovne: „Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať odpadový manažment, kvalitu ovzdušia a udržateľné hospodárenie na pôde.“ Odôvodnenie: Formulácia „ochrana lesných ekosystémov" je v uvedenom kontexte nejednoznačná a zavádzajúca. Mohla by vzbudzovať dojem, že ide o nedostatočnú výmeru lesa v chránených územiach alebo napr. o nedostatočnú ochranu pred nejakou nelegálnou činnosťou. Ak spracovatelia dokumentu považujú za jeden z najväčších súčasných problémov životného prostredia ochranu lesných ekosystémov, dovoľujeme si pripomenúť, že k najväčším súčasným problémom životného prostredia na Slovensku nepochybne patrí aj veľký podiel aktuálne uplatňovaného veľkoplošného monokultúrneho systému pestovania niekoľkých plodín na poľnohospodárskej pôde. Podľa významných odborníkov je takýto systém hospodárenia na pôde dlhodobo neudržateľný a preto odporúčame „ochranu lesných ekosystémov“ nahradiť širšie koncipovaným termínom zahŕňajúcim celé pôdohospodárstvo (vrátane lesníctva).	**Z**	N	Text vo vyhodnotení MPK upravený nasledovne: "Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadového hospodárstva, kvalitu ovzdušia a ochranu biotopov a druhov hlavne v lesných, lúčnych a mokraďových ekosystémoch." Graf bol odstránený. Návrh zmeny textu v druhom odseku nebol akceptovaný na základe vysvetlenia, ktoré bolo pridané do textu. Bližšie vysvetlenie výberu tejto výzvy: "Nedostatočne zabezpečená ochrana vzácnych biotopov a druhov v rámci lesných ekosystémov (ako napr. hlucháň hôrny), nastavenie rovnováhy medzi ich ochranou a ekonomickým rozvojom, právne zabezpečenie vzácnych lokalít (ako napr. bukové pralesy) a nedostatočná aproximácia smerníc EÚ do právneho systému SR vo vzťahu k ochrane prírody a starostlivosti o lesy boli kritizované inštitúciami ako Európska komisia, či UNESCO."
253	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „Najväčšie výzvy životného prostredia SR“, str. 7, graf. Graf vypustiť alebo zásadne prepracovať text. Odôvodnenie: Graf je bez ďalších vysvetlení nepodložený, subjektívny, nevysvetlený a nezrozumiteľný (napr. kladná odchýlka znamená zaostávanie alebo predbiehanie?). Pokiaľ má graf v kapitole ostať, bolo by potrebné vysvetliť čoho sa ono „zaostávanie“ týka, akou metodikou bolo hodnotené a mal by byť nejako okomentovaný.	**O**	A	Graf bol odstránený.

254	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov“, str. 8, 1 odsek. Odsek, prepracovať tak, aby sa týkal Slovenska. Odôvodnenie: Odsek, nezmyselne sa začínajúci formuláciou „Zdroje na Zemi sú obmedzené, ...“ je príliš neadresný na to, aby bol vhodný pre národnú stratégiu.	**O**	N	Nerozumieme, prečo daná veta, ktorá rámcuje nevyhnutnosť udržateľného využívania a efektívnej ochrany prírodných zdrojov, je považovaná za neadresnú a nevhodnú pre národnú stratégiu. Je nespochybniteľné, že zdroje na Zemi sú obmedzené. Slovensko je malou otvorenou ekonomikou a nespotrebúva len statky pochádzajúce z jeho územia.
255	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitola „Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov“, str. 8, prvý odsek, slovné spojenie: "vysoká kvalita vody, lesov, pôdy, " Slovné spojenie vypustiť, alebo nahradiť adresnejším. Odôvodnenie: Nie je jasné, čo sa myslí pod „vysokou kvalitou lesov" alebo "vysokou kvalitou pôdy", u vody je to jasnejšie.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Jedná sa o jednoodsekový úvod pre nasledujúcich päť kapitol, dané ciele sú v nich širšie rozvedené a špecifikované. Pre stručný úvod do problematiky považujeme citovaný text za dostatočný.
256	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, kapitoly: "Zelené hospodárstvo"; "10 Smerom k obehovému hospodárstvu"; "10.1 Podporovať obehovú ekonomiku" str. 32 a str. 33. Prepracovať. Odôvodnenie: V kapitolách absentujú zmienky o význame využívania dreva a výrobkov z neho pre obehovú (resp. zelenú) ekonomiku. Drevo patrí medzi najzelenšie materiály, predstavuje napr. ekologickejšiu náhradu plastov, kovov a pod., jeho výroba je energeticky nenáročná, s malo uhlíkovou stopou, s možnosťou kaskádového využitia výrobkov, konečný odpad je biodegradovateľný alebo energeticky využiteľný.	**Z**	N	Rozpor pretrváva. Nespochybňujeme viaceré pozitívne vlastnosti dreva ako materiálu, aj keď je diskutabilné, aký by malo dopad na životné prostredie jeho vyššie využívanie a teda vyššia ťažba. Každopádne jadro zaostávania Slovenska v obehovej ekonomike leží inde, a preto sa kapitola zameriava na iné oblasti a po vzore zahraničia uplatňuje iné opatrenia.
257	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, posledný odsek kapitoly „Životné prostredie na Slovensku v roku 2030“ na str. 6, vety: "Environmentálne vzdelávanie bude vykonávať štát v spolupráci s odbornými inštitúciami, podnikateľským sektorom, zamestnávateľmi, samosprávou a mimovládnymi organizáciami. Zavedie sa monitoring a vyhodnocovanie vzdelávacích aktivít. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať Štátny program environmentálnej výchovy." preformulovať, text zosúladiť so skutočnosťou. Odôvodnenie: Evironmentálna výchova sa v súčasnosti už	**O**	A	Text bol upravený nasledovne: "V spolupráci s ústrednými orgánmi štátnej správy a ich odbornými organizáciami, akademickou obcou, mimovládnymi organizáciami a samosprávami sa zefektívni systém formálnej a neformálnej environmentálnej výchovy, ako aj vzdelávania a osvety pre udržateľný rozvoj. Bude im venovaná osobitná pozornosť v akčných plánoch na

		vykonáva, je na materských školách a je súčasťou viacerých predmetov na základných a stredných školách a nevykonávajú ju len pedagógovia.			implementáciu Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania. Zavedie sa monitoring a vyhodnocovanie vzdelávacích aktivít."
258	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, str. 6, posledný odsek kapitoly „Životné prostredie na Slovensku v roku 2030“, veta: „Zlepší sa rozsah aj kvalita zbieraných údajov, a to najmä v oblasti vôd, ovzdušia a odpadov, zlepší sa poskytovanie informácií a údajov o lesoch.“ vypustiť časť vety „zlepší sa poskytovanie informácií a údajov o lesoch“. Odôvodnenie: Formulácia je nejasná (oproti čomu sa zlepší, nie je jasné, čo si autori predstavujú pod zlepšením) a svojim obsahom nezodpovedá nadpisu kapitoly. Kapitola je o životnom prostredí, nie o informačnom systéme. Údaje sú v súčasnosti poskytované verejnosti v súhrnných správach, cez LGIS.	**O**	ČA	Veta nadväzuje na kapitolu 4.3, kde sa okrem iného píše: "Štátu už teraz dostupné údaje, ktorých zber a aktualizácia sú financované verejnými zdrojmi, budú voľne dostupné verejnosti."
259	**NLC**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, str. 6, tretí odsek kapitoly „Ako to dosiahneme?“, vetu: "Vyriešia sa kompetencie v prierezových oblastiach, ako sú lesy alebo environmentálna výchova." zmeniť na „Zanalyzujú a v prípade potreby sa prehodnotia kompetencie v prierezových oblastiach, ako sú lesy alebo environmentálna výchova.“ Odôvodnenie: Kompetencie v oblasti lesov sú na Slovensku vyriešené, napr. zákonom o lesoch. Zákon o ochrane prírody rieši obmedzenia z titulu ochrany prírody ako nadrezortný.	**Z**	A	Veta bola z textu vypustená.
260	**PMÚSR**	Odoslané bez pripomienok	-	-	-

261	**RÚZSR**	23. Zásadná pripomienka k časti 12.1 „Zvážiť environmentálnu daňovú reformu“ str. 39. Do Kapitoly 12 Ekonomické nástroje pre lepšie životné prostredie, podkapitoly 12.1. Zvážiť environmentálnu daňovú reformu doplniť text : „Pre zabezpečenie plnenia záväzkov SR v oblasti znižovania emisií a produkcie CO 2 vytvoriť podmienky pre to, aby sa znížilo riziko úniku uhlíka z oblasti ETS do nekontrolovaných oblastí v rámci vnútroštátneho priestoru, vrátane prenosu produkcie emisií z kontrolovaných zdrojov do oblasti produkcie emisií zdrojmi bez limitov a bez kontroly (zavedenie uhlíkovej dane mimo sektorov ETS alebo naopak daňové zvýhodnenie sektorov, ktoré sú v schéme ETS)“. Odôvodnenie: Zariadenia nad 20 MW zabezpečujú výrobu a dodávku tepla najmä pre domácnosti, v menšej miere pre občiansku vybavenosť. Tieto zariadenia spaľujú prevažne zemný plyn, nakoľko výkon 20 – 400MW nie v podmienkach Slovenska možné nahradiť úplne bezemisným spôsobom. Nákup aj minimálneho množstva emisných kvót a realizácia opatrení na splnenie prísnejších emisných limitov ako majú malé zdroje, spôsobuje zvýšenie ceny tepla, čo má za následok tlak na odpájanie a realizáciu individuálneho vykurovania. Takéto novovzniknuté zdroje nebudú môcť spaľovať biomasu (umiestnenie v centrách miest, resp. sídlisk) a využitie slnečnej energie je vzhľadom na polohu Slovenska možné maximálne na prípravu TUV počas 5 - 6 mesiacov. Novovzniknuté zdroje budú na báze plynu s malým percentuálnym podielom OZE. Tieto zdroje budú v rozmedzí výkonov od cca.10 kW (v prípade rozpadu systému na bytové vykurovanie) do cca.1MW (v prípade rozpadu systému na lokálne kotolne) a nebudú spadať do ETS. Na pokrytie potreby rovnakého množstva tepla bude potrebné približne rovnaké množstvo plynu, ktoré vyprodukuje väčšie množstvo emisií. Takéto malé zdroje buď nemajú emisné limity, alebo ich majú nižšie ako veľké zdroje, ktoré majú nainštalované koncové technológie ako DeNOx a DeSOx a súčasne takéto malé zdroje nepodliehajú tak prísnym kontrolám vyprodukovaných emisií ako veľké zdroje. Súčasne budú negované snahy o bezemisné zóny, kde síce v zónach bez CZT bude zákaz vstupu niektorým druhom automobilov, ale súčasne tam vznikne niekoľko 100 – viek komínov. Pozn. 1 kotol na zemný plyn vyprodukuje ročne približne toľko emisií, ako osobný automobil počas cca. 10 000 km.	**Z**	A	Požadovaná veta bola doplnená v opatrení 12.1 v pozmenenom tvare: "Vytvoria sa podmienky na zamedzenie riziku úniku uhlíka z oblastí ETS do oblastí bez emisných limitov a kontroly."

262	**RÚZSR**	1. Pripomienka k názvu kapitoly „Zmena klímy a ochrana ovzdušia“. Navrhujeme nahradiť názov kapitoly „Zmena klímy a ochrana ovzdušia“ názvom „Zmena klímy“. Odôvodnenie: Uvedená kapitola sa venuje iba problematike predchádzania zmeny klímy a zmierňovaniu jej dopadov. Kvalite ovzdušia je venovaná samostatná kapitola.	**O**	N	Súčasťou tejto kapitoly sú podkapitoly, ktoré sa venujú zmene klímy a ovzdušiu.

263	**RÚZSR**	10. Zásadná pripomienka k časti 9.3. Podporovať efektívnejšie spaľovacie zariadenia, str. 31 V kapitole 9 Čisté ovzdušie, názov časti 9.3. „Podporovať efektívnejšie spaľovacie zariadenia“ nahradiť názvom „Podporovať efektívnejšie spaľovacie zariadenia a systémy vykurovania“ A na konci odseku doplniť vetu : „V prípade existencie a technickej a ekonomickej dostupnosti účinného systému diaľkového vykurovania, bude prednostne využívaná existujúca teplárenská infraštruktúra“ Odôvodnenie: Stratégia EÚ pre vykurovanie a chladenie zdôrazňuje význam diaľkových energetických sietí „ponúkajúcich alternatívu voči viac znečisťujúcim systémom individuálneho vykurovania ako mimoriadne účinného a nákladovo efektívneho prostriedku na zabezpečenie udržateľného vykurovania a chladenia, začlenenie obnoviteľných zdrojov energie a skladovanie prebytkov elektrickej energie v čase nízkej spotreby elektriny a tým zabezpečenie pružnosti rozvodovej sústavy. Stratégia zdôrazňuje potrebu začlenenia väčšieho podielu obnoviteľných zdrojov energie a vyzýva na modernizáciu a rozšírenie existujúcich systémov diaľkového vykurovania na posun k vysoko účinným a obnoviteľným alternatívam; nabáda členské štáty, aby zaviedli fiškálne a finančné mechanizmy pre miestne verejné orgány s cieľom podporiť využívanie diaľkového vykurovania a chladenia a odstrániť regulačné bariéry“. Účinné diaľkové vykurovanie a chladenie v zmysle Smernice o energetickej efektívnosti využíva obnoviteľné zdroje energie, vysoko účinnú kombinovanú výrobu elektrickej energie a tepla, prípadne odpadové teplo z priemyselných procesov, ktoré inak uniká v podobe emisií do ovzdušia. V súlade s článkom 14 tejto smernice má každý členský štát povinnosť komplexne posúdiť potenciál účinného diaľkového vykurovania a chladenia. Slovensko má vybudovanú bohatú sieť centralizovaných systémov zásobovania teplom (35%, tj 1,8 mil. obyvateľov je zásobovaných teplom z CZT), v rámci ktorých boli zdroje na výrobu zosúladené s prísnymi podmienkami na limity znečisťujúcich látok. Investície sú v rámci týchto systémov zamerané a budú aj naďalej smerovať do zvyšovania ich účinnosti formou zavádzania vysoko účinných technológií na kombinovanú výrobu elektriny a tepla (kogeneráciu, trigeneráciu - Kogenerácia je kombinovaná výroba elektriny a tepla, trigenerácia je súčasná výroba elektriny, tepla a chladu) a využívania odpadového tepla z priemyselných procesov. Pri podpore kombinovanej výroby elektriny a tepla treba vychádzať z faktu, že u	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná. Názov opatrenia sa zmení na: "Podporovať efektívnejšie spaľovacie zariadenia a systémy vykurovania". A do textu opatrenia bude doplnená pozmenená formulácia: „V prípade existencie a technickej a ekonomickej dostupnosti účinného systému diaľkového vykurovania, by mala byť prednostne využívaná existujúca teplárenská infraštruktúra“

		moderných kogeneračných zdrojov sa účinnosť pohybuje vďaka dodávke tepla často aj nad hranicou 90%. Je efektívnejšie implementovať OZE alebo kombinovanú výrobu na systémy CZT, ktoré zásobujú viaceré budovy súčasne, ako na jednotlivé budovy zvlášť. Jedine systémy CZT dokážu využiť odpadové teplo z priemyselných procesov alebo komerčnej sféry. Charakter OZE (nepredikovateľnosť výroby, potreba záložných zdrojov, nerovnováha medzi výrobou a potrebou energie, ...) si vyžaduje flexibilnú infraštruktúru, ktorú systémy CZT ponúkajú, pretože dokážu efektívne prepájať výrobu a spotrebu, umožňujú skladovať energiu (v podobe tepla) v čase jej prebytku, využívať rôzne formy energie, ktoré v meste vznikajú, tiež využívať „odpadové“ teplo, ktoré inak uniká v podobe emisií do ovzdušia. Modernizované systémy diaľkového vykurovania môžu postupne dosiahnuť úroveň tzv. CZT 4. Generácie v súlade s konceptom inteligentnej energie a inteligentných miest (Smart cities). Vyspelé európske krajiny (Fínsko, Dánsko, Francúzsko, ...) vytvorili fondy na podporu modernizácie systémov CZT, vrátane budovania nových sústav a zaviedli finančno- daňové nástroje na ich podporu (znížená DPH na teplo vyrobené v CZT a pod). Pri podpore prechodu na účinné systémy diaľkového vykurovania a využívaní moderných technológií a OZE a zabezpečovaní ich obsluhy a prevádzky, bude tiež podporovaná zamestnanosť s vysoko kvalifikovanými technickými pozíciami – ide o pracovné miesta, ktoré nepodliehajú riziku delokalizácie.			

264	**RÚZSR**	11. Zásadná pripomienka k časti 9.4. Postupne utlmiť výrobu elektriny z uhlia, str. 31 V kapitole 9 Čisté ovzdušie, názov časti 9.4. „Postupne utlmiť výrobu elektriny z uhlia“ nahradiť názvom „Postupne utlmiť výrobu elektriny z domáceho uhlia“ Odôvodnenie: Na Slovensku sú prevádzkované energetické a priemyselné zdroje využívajúce uhlie, ktoré zároveň zabezpečujú významnú dodávku tepla pre verejnosť alebo priemyselnú výrobu. Tieto zdroje podliehajú: - plneniu a sprísňovaniu emisných limitov pre veľké zdroje znečistenia (> 50 MWth) prostredníctvom Smernice 2010/75/EU o priemyselných emisiách (Industrial Emission Directive) a BREF dokumentov pre jednotlivé odvetvia so závermi o BAT (Best Available Technologies). V apríly 2017 Európsky Parlament schválil aktuálny návrh Záverov o BAT (BAT conclusions), ktoré prinášajú ďalšie sprísnenie emisných limitov pre zariadenia spaľujúce pevné palivá (tuhé fosílne palivá, biomasu). Na základe nich budú tieto povinné realizovať významné investície do zosúladenia s plnením emisných limitov - uhlíkovej dani účasťou v európskom systéme obchodovania s emisiami EU ETS, - plneniu emisných limitov pre stredné zdroje znečistenia prostredníctvom Smernice pre stredne veľké zdroje znečistenia (zdroje < 50 MW), pričom nové zariadenia budú musieť plniť emisné limity od účinnosti normy, zariadenia s výkonom 5 -50 MW od 1/1/2025 a zdroje 1-5 MW od 1/1/2030. Tieto zdroje investovali do ekologizácie a zvyšovania účinnosti významné finančné prostriedky a v zmysle sprísňujúcej sa európskej legislatíve budú investovať dodatočné zdroje do ekologizácie zariadení. Sú monitorované a podliehajú kontrole emisií.	**Z**	Neprihliada sa	Pripomienka stiahnutá prekladateľom.
265	**RÚZSR**	12. Zásadná pripomienka k časti 9.4. Postupne utlmiť výrobu elektriny z uhlia, str. 31 Navrhujeme doplniť v texte: Postupné utlmovanie výroby elektriny z uhlia bude spolufinancované z verejných zdrojov (zdroje EŠIF, výnosy z aukcií emisných kvót, nové podporné mechanizmy) Odôvodnenie: Utlmovanie výroby elektriny z uhlia bude finančne náročné a zasiahne okrem štátnych podnikov aj súkromné. Z uvedeného dôvodu je potrebné nájsť spôsob podpory prechodu z uhlia na iný druh paliva z verejných zdrojov.	**Z**	A	Text upravený nasledovne: "Pre postupné utlmovanie výroby elektriny a tepla z uhlia budú v maximálnej možnej miere využívané mechanizmy vyplývajúce z revidovanej Smernice o obchodovaní s emisnými kvótami a iné mechanizmy."

266	**RÚZSR**	13. Zásadná pripomienka k časti 10.1 Podporovať obehovú ekonomiku, str. 33 Navrhujeme doplniť tretiu vetu nasledovne: „Dôraz sa bude klásť na predchádzanie vzniku odpadov, vytvorenie legislatívnych podmienok prioritného využívania rezíduí a zhodnotených odpadov z priemyslu so zameraním na následné znižovanie využitia prírodných materiálov, ekologický dizajn výrobkov a doteraz chýbajúce technológie na spracovanie niektorých druhov odpadu.“ Odôvodnenie: Vytvorenie vhodných legislatívnych podmienok (vrátane ekonomických), ktoré budú podporovať prednostné využívanie kvalitatívne vyhovujúcich priemyselných rezíduí v iných oblastiach ľudskej činnosti bude mať pozitívny dopad na množstvo inak skládkovaných priemyselných odpadov. Zároveň využitím týchto priemyselných rezíduí, ktoré predstavujú kvalitatívne porovnateľný produkt prírodným surovinovým zdrojom dôjde k znižovaniu ich spotreby.	**Z**	ČA	Veta bola doplnená nasledovne: "Dôraz sa bude klásť na predchádzanie vzniku odpadov, vytvorenie podmienok prioritného využívania rezíduí a zhodnotených odpadov z priemyslu na znižovanie využitia prírodných materiálov, ekologický dizajn výrobkov a doteraz chýbajúce technológie na spracovanie niektorých druhov odpadu."
267	**RÚZSR**	14. Zásadná pripomienka k časti 11. Ekonomická a zároveň ekologická energia, str.36. Na str. 36 žiadame za text „Zároveň sa zvýši transparentnosť a informovanosť verejnosti o energetike a energetických projektoch.“ Doplniť text: „ Do roku 2030 sa dosiahne min. 14% podiel OZE v doprave spolu so zavedením výrazného mandátu pre pokročilé biopalivá. Do r. 2020 sa zavedie daňové zvýhodnenie biopalív v doprave“ Odôvodnenie: u Uvedené ciele boli odsúhlasené v politickej dohode v trialógu v procese prijímania smernice o OZE (RED II). Daňové zvýhodnenie biopalív v doprave, ktoré nie sú podporované mandátom, je žiadanou formou podpory pre ich využívanie a znižovanie emisií skleníkových plynov.	**Z**	A	Nastavenie podieľov OZE nie je úlohou Envirostratégie 2030 ale energetickej politiky a je kompetenciou MH SR. Do textu bolo doplnené: "Podiel obnoviteľných zdrojov energie na výrobe, spotrebe energií a v doprave, úspor energií a pokles emisií skleníkových plynov bude v súlade s európskym a národným energeticko klimatickým plánom SR do roku 2030." Nastavenie daňového zvýhodnenie biopalív nie je úlohou ani cieľom Envirostratégie 2030. Environmentálna daňovaná reforma je súčasťou iného opatrenia. Do textu opatrenia bolo do prvej vety doplnené: "vrátane celkovej daňovo-odvodovej reformy." Pokiaľ nám RÚZ pošle infomáciu o schválení OZE cieľov pre dopravu, tak bude text doplnený.

268	**RÚZSR**	15. Zásadná pripomienka k časti 11. Ekonomická a zároveň ekologická energia, str.36. V časti 11 Ekonomická a zároveň ekologická energia doplniť za vetu „Slovensko je stále takmer úplne závislé na dovoze energetických surovín zo zahraničia a využívanie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) je pod priemerom EÚ“ ďalšiu vetu, ktorá znie: „V roku 2016 dokonca došlo k poklesu podielu obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej energetickej spotrebe z 12,9% na 12% (v oblasti vykurovania bol pokles z 10,8 na 9,9%) a môže byť ohrozené plnenie cieľov v SR v oblasti OZE pre rok 2020.“ A do tabuľky doplniť aj údaje za rok 2016, keďže sú oficiálne a zverejnené na stránke EUROSTAT-u Zdroj : Eurostat https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Renewable_energy_statistics/sk	**Z**	ČA	Do tabuľky aktualizujeme rok 2016. Špecifický vývoj medzi jednotlivými rokmi uvádzať nebudeme, keďže to nie je úlohou Envirostratégie 2030, ale Energetickej politiky a dokumentov hodnotiacich vývoj v oblasti energií.
269	**RÚZSR**	16. Zásadná pripomienka k časti 11. Ekonomická a zároveň ekologická energia, str.36 V časti 11 Ekonomická a zároveň ekologická energia nahradiť vetu „Biomasové elektrárne potrebujú veľké množstvá biomasy, ktoré môže viesť k zvyšovaniu tlaku na chránené územia, ekosystémy v nechránenej krajine a dreviny rastúce mimo lesa.“ nasledujúcou vetou „Na zabezpečenie udržateľného využívania biomasy na energetické účely, je kvalita biomasy využívaná v teplárňach na výrobu elektrickej energie a tepla regulovaná. Táto regulácia ide v súčasnosti nad rámec požiadaviek EÚ“ Odôvodnenie: Kvalitu biomasy používanej v zariadeniach výrobcu elektriny spaľujúcich alebo spoluspaľujúcich biomasu kombinovanou výrobou v súčasnosti ustanovuje Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 490/2009. V zmysle platnej legislatívy, ak je biomasa vyrobená z dreva, musí okrem kvality týkajúcej sa relatívnej vlhkosti a výhrevnosti spĺňať aj podmienku zaradenia dreva do kvalitatívnej triedy D, teda do najnižšej kvalitatívnej triedy podľa európskych technických noriem. Okrem toho, v prípade využívania prostriedkov z európskych štrukturálnych fondov v SR (Operačný program Kvalita ŽP a Program rozvoja vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020) je podpora projektov, v ktorých sa bude využívať biomasa, podmienená preukázaním splnenia kritérií udržateľnosti jej využívania v súlade s odporúčaniami správy Komisie Rady a EP o požiadavkách trvalej udržateľnosti na používanie zdrojov tuhej a plynnej biomasy pri výrobe elektriny, tepla a chladu. V kontexte prijímania tzv. Zimného energetického balíka predloženého Európskou Komisiou v novembri	**Z**	A	Veta zmenená nasledovne: „Neefektívne spaľovanie biomasy môže viesť k zvyšovaniu tlaku na chránené územia, ekosystémy v nechránenej krajine a dreviny rastúce mimo lesa.“

		2016, ukončili európske inštitúcie rokovania týkajúce sa návrhu novely Smernice EP a R o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (ďalej „Smernica“). Okrem iného, rámec EÚ pre trvalú udržateľnosti bioenergie obsahuje minimálne kritériá s cieľom poukázať na udržateľnú výrobu a účinné využívanie biomasy, pokiaľ ide o dopravu, vykurovanie a elektrinu. Upozorňujeme na skutočnosť, že podľa júnovej dohody, môžu členské štáty naďalej podporovať výrobu elektrickej energie v zariadeniach výlučne na výrobu elektrickej energie, teda nielen zariadeniach na kombinovanú výrobu elektrickej energie a tepla. Aj v tomto smere je slovenská legislatíva prísnejšia a ide nad rámec požiadaviek EÚ. Upozorňujeme tiež na to, že takýto stav môže vytvoriť ešte väčší tlak na vývoz biomasy do zahraničia, kde bude energeticky zhodnocovaná a podporovaná.			
270	**RÚZSR**	17. Zásadná pripomienka k časti 11.2 Rozvíjať obnoviteľné zdroje energie šetrné k prírode, str.37 Navrhujeme nahradiť vetu „V oblasti výroby energie bude preferovaná výroba energie z obnoviteľných zdrojov energie, ktorá svojou povahou nezaťažuje životné prostredie a oproti tradičným zdrojom energie prispieva k dlhodobo udržateľnému rozvoju SR a k zlepšeniu životného prostredia“ nahradiť vetou „V oblasti výroby energie bude podporovaná výroba energie z obnoviteľných zdrojov energie, ktorá svojou povahou nezaťažuje životné prostredie, preukáže nákladovú efektívnosť a oproti tradičným zdrojom energie prispieva k dlhodobo udržateľnému rozvoju SR a k zlepšeniu životného prostredia“ Odôvodnenie: Pri presadzovaní obnoviteľných zdrojov energie je tiež potrebné zohľadniť ich nákladovú efektívnosť a zohľadniť dopad na ceny energií a v konečnom dôsledku dopad na náklady spotrebiteľov	**Z**	A	Na nákladovú efektívnosť opatrení upozorňujeme vo viacerých častiach materiálu a v úvode tiež upozorňujeme na dodržiavanie princípov hodnoty za peniaze. Nákladová efektívnosť by mala byť súčasťou samotných kritérií.. Na rozporovom konaní s MH SR bolo dohodnutá nasledovná zmena vety: "Podpora z verejných zdrojov a ďalšia legislatívna podpora OZE bude akceptovateľná iba u zdrojov, ktoré preukázateľne nebudú zhoršovať kvalitu životného prostredia"

271	**RÚZSR**	18. Zásadná pripomienka k časti 11.2 Odstrániť environmentálne škodlivé dotácie a regulácie, str.37 Navrhujeme doplniť odsek nasledovne : „Verejná podpora environmentálne škodlivých činností bude postupne zrušená. Škody na majetku, zdraví a životnom prostredí by mal plne hradiť pôvodca znečistenia. Bude sa vyhodnocovať vplyv energetiky na životné prostredie. Spaľovanie domáceho uhlia je napríklad dlhodobo vážnou environmentálnou a zdravotnou záťažou.“ Odôvodnenie: Na Slovensku sú prevádzkované energetické a priemyselné zdroje využívajúce uhlie, ktoré zároveň zabezpečujú významnú dodávku tepla pre verejnosť alebo priemyselnú výrobu. Tieto zdroje podliehajú: - plneniu a sprísňovaniu emisných limitov pre veľké zdroje znečistenia (> 50 MWth) prostredníctvom Smernice 2010/75/EU o priemyselných emisiách (Industrial Emission Directive) a BREF dokumentov pre jednotlivé odvetvia so závermi o BAT (Best Available Technologies). V apríly 2017 Európsky Parlament schválil aktuálny návrh Záverov o BAT (BAT conclusions), ktoré prinášajú ďalšie sprísnenie emisných limitov pre zariadenia spaľujúce pevné palivá (tuhé fosílne palivá, biomasu). Na základe nich budú tieto povinné realizovať významné investície do zosúladenia s plnením emisných limitov - uhlíkovej dani účasťou v európskom systéme obchodovania s emisiami EU ETS, - plneniu emisných limitov pre stredné zdroje znečistenia prostredníctvom Smernice pre stredne veľké zdroje znečistenia (zdroje < 50 MW), pričom nové zariadenia budú musieť plniť emisné limity od účinnosti normy, zariadenia s výkonom 5 -50 MW od 1/1/2025 a zdroje 1-5 MW od 1/1/2030. Tieto zdroje investovali do ekologizácie a zvyšovania účinnosti významné finančné prostriedky a v zmysle sprísňujúcej sa európskej legislatíve budú investovať dodatočné zdroje do ekologizácie zariadení. Sú monitorované a podliehajú kontrole emisií.	**Z**	Nepri hliada sa	Pripomienka stiahnutá predkladateľom.

272	**RÚZSR**	19. Zásadná pripomienka k časti 11. Ekonomická a zároveň ekologická energia, str. 36 a nasl., navrhujeme doplniť časť nové nasledujúce opatrenie a súčasne upraviť číslovanie nasledovného opatrenia „11.4. Rozvíjať a modernizovať existujúcu teplárenskú infraštruktúru Pri zvyšovaní podielu obnoviteľných zdrojov energie, využívaní nízkoemisných zdrojov energie a vysoko účinných technológií výroby energií budú vytvorené podmienky a podpora na využívanie a ďalšiu modernizáciu existujúcej vybudovanej energetickej infraštruktúry v podobe systémov diaľkového vykurovania, tak aby bol plne využitý potenciál účinného diaľkového vykurovania a chladenia na Slovensku. Paralelne k tomu je potrebné vytvoriť podmienky (finančné, legislatívne aj administratívne) pre využívanie decentralizovaných OZE najmä v oblastiach, kde nie je vybudovaná plynárenská a teplárenská infraštruktúra, modernizáciou súčasných domácich kúrenísk nepodliehajúcich kontrole emisií a spaľujúcich rôznorodý odpad, ktoré sú do veľkej miery zodpovedné za znečistenie ovzdušia vidieckych oblastí“. Odôvodnenie: Stratégia EÚ pre vykurovanie a chladenie zdôrazňuje význam diaľkových energetických sietí „ponúkajúcich alternatívu voči viac znečisťujúcim systémom individuálneho vykurovania ako mimoriadne účinného a nákladovo efektívneho prostriedku na zabezpečenie udržateľného vykurovania a chladenia, začlenenie obnoviteľných zdrojov energie a skladovanie prebytkov elektrickej energie v čase nízkej spotreby elektriny a tým zabezpečenie pružnosti rozvodovej sústavy. Stratégia zdôrazňuje potrebu začlenenia väčšieho podielu obnoviteľných zdrojov energie a vyzýva na modernizáciu a rozšírenie existujúcich systémov diaľkového vykurovania na posun k vysoko účinným a obnoviteľným alternatívam; nabáda členské štáty, aby zaviedli fiškálne a finančné mechanizmy pre miestne verejné orgány s cieľom podporiť využívanie diaľkového vykurovania a chladenia a odstrániť regulačné bariéry“. Účinné diaľkové vykurovanie a chladenie v zmysle Smernice o energetickej efektívnosti využíva obnoviteľné zdroje energie, vysoko účinnú kombinovanú výrobu elektrickej energie a tepla, prípadne odpadové teplo z priemyselných procesov, ktoré inak uniká v podobe emisií do ovzdušia. V súlade s článkom 14 tejto smernice má každý členský štát povinnosť komplexne posúdiť potenciál účinného diaľkového vykurovania a chladenia. Slovensko má vybudovanú bohatú sieť centralizovaných systémov zásobovania teplom (35%, tj 1,8 mil.	**Z**	A	Rozpor bol odstránený. V texte bolo zmenené nasledovné: Názov opatrenia sa zmení na: "Podporovať efektívnejšie spaľovacie zariadenia a systémy vykurovania". A do textu opatrenia bola doplnená pozmenená formulácia: „V prípade existencie a technickej a ekonomickej dostupnosti účinného systému diaľkového vykurovania, by mala byť prednostne využívaná existujúca teplárenská infraštruktúra“

		obyvateľov je zásobovaných teplom z CZT), v rámci ktorých boli zdroje na výrobu zosúladené s prísnymi podmienkami na limity znečisťujúcich látok. Investície sú v rámci týchto systémov zamerané a budú aj naďalej smerovať do zvyšovania ich účinnosti formou zavádzania vysoko účinných technológií na kombinovanú výrobu elektriny a tepla (kogeneráciu, trigeneráciu ((Kogenerácia je kombinovaná výroba elektriny a tepla, trigenerácia je súčasná výroba elektriny, tepla a chladu) a využívania odpadového tepla z priemyselných procesov. Pri podpore kombinovanej výroby elektriny a tepla treba vychádzať z faktu, že u moderných kogeneračných zdrojov sa účinnosť pohybuje vďaka dodávke tepla často aj nad hranicou 90%. Je efektívnejšie implementovať OZE alebo kombinovanú výrobu na systémy CZT, ktoré zásobujú viaceré budovy súčasne, ako na jednotlivé budovy zvlášť. Jedine systémy CZT dokážu využiť odpadové teplo z priemyselných procesov alebo komerčnej sféry. Charakter OZE (nepredikovateľnosť výroby, potreba záložných zdrojov, nerovnováha medzi výrobou a potrebou energie, ...) si vyžaduje flexibilnú infraštruktúru, ktorú systémy CZT ponúkajú, pretože dokážu efektívne prepájať výrobu a spotrebu, umožňujú skladovať energiu (v podobe tepla) v čase jej prebytku, využívať rôzne formy energie, ktoré v meste vznikajú, tiež využívať „odpadové“ teplo, ktoré inak uniká v podobe emisií do ovzdušia. Modernizované systémy diaľkového vykurovania môžu postupne dosiahnuť úroveň tzv. CZT 4. Generácie v súlade s konceptom inteligentnej energie a inteligentných miest (Smart cities). Vyspelé európske krajiny (Fínsko, Dánsko, Francúzsko, ...) vytvorili fondy na podporu modernizácie systémov CZT, vrátane budovania nových sústav a zaviedli finančno- daňové nástroje na ich podporu (znížená DPH na teplo vyrobené v CZT a pod). Pri podpore prechodu na účinné systémy diaľkového vykurovania a využívaní moderných technológií a OZE a zabezpečovaní ich obsluhy a prevádzky, bude tiež podporovaná zamestnanosť s vysoko kvalifikovanými technickými pozíciami – ide o pracovné miesta, ktoré nepodliehajú riziku delokalizácie.			

273	**RÚZSR**	2. Pripomienka k časti Vízia zdravého životného prostredia a udržateľného hospodárstva str. 5. Na str. 5 v texte : „Do roku 2030 sa zvýši miera recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, na 60 % a do roku 2035 sa zníži sa miera jeho skládkovania na menej ako 25 %. „ navrhujeme doplniť porovnávací základ.	**O**	N	Z pripomienky nie je jasné, čo myslí pripomienkujúci pod porovnávacím základom. Podľa nášho názoru je daný cieľ uvedený korektne a v súlade s formuláciou takýchto cieľov v iných dokumentov.
274	**RÚZSR**	20. Zásadná pripomienka k časti 12.1. Zvážiť environmentálnu daňovú reformu str. 39 V časti „12.1 Zvážiť environmentálnu daňovú reformu“ na str. 39 vypracovanej stratégie žiadame v druhej vete pred slovo „výnimiek“ vložiť slovo „niektorých“. Odôvodnenie: Ukončenie poskytovania oslobodenia od spotrebnej dane napr. pre zemný plyn spotrebovaný vo vysoko účinnej kogenerácii na výrobu tepla a elektriny by spôsobilo zvýšenie cien tepla zo systémov centralizovaného zásobovania teplom pre domácnosti, keďže výrobcovia tepla by si zvýšené náklady spojené s vysokoúčinnou kombinovanou výrobou zo zemného plynu preniesli do cien tepla pre domácnosti. Zvýšenie cien tepla spôsobí ďalšie znevýhodnenie systémov CZT a následne snahy o odpájanie sa zákazníkov od systémov CZT a prechod na individuálne zásobovanie teplom. Individuálne vykurovanie, malé zdroje tepla, je veľmi ťažké regulovať z hľadiska ochrany ovzdušia. Vo všeobecnosti je preto potrebné zachovať existujúce daňové zvýhodnenia pre zemný plyn, pretože už v súčasnosti nie je ekonomicky konkurenčný voči vykurovaniu tuhými palivami, najmä drevu. Zvýšenie cien zemného plynu zavedením spotrebnej dane najmä pre jeho dodávku domácnostiam by spôsobilo masívny prechod k lacnejším formám vykurovania, teda k tuhým palivám a tým pádom aj k ďalšiemu zhoršeniu kvality ovzdušia.	**Z**	A	Do opatrenia 12.1 bolo doplnené slovo "neodôvodnených" na základe konzultácie s predkladateľom pripomienky.
275	**RÚZSR**	21. Zásadná pripomienka k časti 12.1 Zvážiť environmentálnu daňovú reformu str. 39 V časti „12.1 Zvážiť environmentálnu daňovú reformu“ na str. 39 vypracovanej stratégie žiadame, aby za vetu „Zdanenie uhlíka v sektoroch dopravy, budov, poľnohospodárstva a odpadov by, spolu so schémou obchodovania s emisnými kvótami, predstavovalo nákladovo efektívny nástroj na znižovanie emisií skleníkových plynov.“ bola doplnená veta: „Prípadná uhlíková daň v akomkoľvek sektore bude vo významnej miere zohľadňovať produkciu tuhých znečisťujúcich látok“. Odôvodnenie: Daňové zvýhodnenie dreva a produktov z neho v prípade sektorov domácnosti a energetiky spôsobí zhoršenie kvality ovzdušia, ktoré má priamy vplyv na zdravotný stav obyvateľstva. Prípadná	**Z**	A	Do opatrenia 12.1 bola doplnená veta " Zároveň sa zabezpečí mechanizmus , ktorý bude zohľadňovať produkciu látok znečisťujúcich ovzdušie." na základe súhlasu predkladateľa pripomienky.

		uhlíková daň by ešte viac zvýšila rozdiel medzi cenou palivového dreva a zemného plynu, čo by malo za dôsledok ďalšie zvýšenie počtu domácnosti kúriacich tuhým palivom, najmä drevom a ďalšie zhoršovanie lokálnej kvality ovzdušia. Environmentálna daňová reforma by preto mala zvoliť komplexnejší prístup, ktorý zohľadní okrem produkcie skleníkových plynov aj produkciu tuhých znečisťujúcich látok.			
276	**RÚZSR**	22. Zásadná pripomienka k časti 12.1 „Zvážiť environmentálnu daňovú reformu“ str. 39. Navrhujeme nahradiť štvrtú vetu nasledovným textom: „V sektoroch dopravy a vykurovania, vrátane malých lokálnych kúrenísk, by v prípade environmentálnej daňovej reformy, mala byť zohľadnená aj produkcia základných znečisťujúcich látok, najmä prachových častíc z jednotlivých palív, vrátane biomasy.“ Odôvodnenie: V prípade, ak bude zavedená environmentálna daňová reforma, malo by jej nastavenie zohľadňovať celkový dopad jednotlivých zdrojov znečisťovania na životné prostredie Slovenskej republiky. Navrhujeme teda, aby bolo s Stratégii zohľadnené, že environmentálna daňová reforma by mala zohľadňovať aj vplyv vykurovania (najmä vplyv tuhých palív, vrátane biomasy, v lokálnych kúreniskách) na produkciu základných znečisťujúcich látok, najmä prachových častíc, ako jedného z hlavných zdrojov znečisťovania ovzdušia.	**Z**	A	Do opatrenia 12.1 bola doplnená veta " Zároveň sa zabezpečí mechanizmus , ktorý bude zohľadňovať produkciu látok znečisťujúcich ovzdušie." na základe súhlasu predkladateľa pripomienky.
277	**RÚZSR**	24. Zásadná pripomienka k časti 12.1 „Zvážiť environmentálnu daňovú reformu“ str. 39. Navrhujeme do druhej vety spresniť o akú oblasť alebo skupinu odpadov (druhy odpadov) sa jedná. Odôvodnenie: Z navrhovaného znenia nie je explicitne jasné ako zavedenie dane z uhlíka môže napomôcť znižovaniu emisií skleníkových plynov. Napr. zachytené tuhé emisie z čistenia plynov, stavebné odpady, trosky,	**Z**	A	Text opatrenia bol doplnený o "spaľovanie odpadov".
278	**RÚZSR**	25. Pripomienka k časti „Inštitucionálny rámec“ (str. 46). Navrhujeme ako opatrenie na zlepšenie inštitucionálnej spolupráce doplniť za bod „S Ministerstvom hospodárstva SR, Ministerstvom vnútra SR a Úradom pre verejné obstarávanie bude vytvorená účinná spolupráca pri efektívnom a povinnom uplatňovaní zeleného verejného obstarávania, ktorá umožní čo najlepší elektronický monitoring a vyhodnocovanie pokroku“ nový bod so znením „S Ministerstvom financií SR bude vytvorená účinná	**O**	A	Pripomienka bola akceptovaná.

		spolupráca pri systéme nastavovania a vymáhania princípu „znečisťovateľ platí“ v oblastiach daňovej legislatívy (poplatky, spotrebné dane, environmentálne dane, a pod.).“			
279	**RÚZSR**	3. Pripomienka k časti Najväčšie výzvy životného prostredia SR str. 7. Na str. 7. v grafe V ktorých oblastiach najviac zaostávame (štandardná odchýlka od priemeru EÚ, resp. OECD = 0) navrhujeme doplniť oblasti ochrana ovzdušia a zmena klímy samostatne. Výpočet zložiek životného prostredia je bez nich neúplný.	**O**	A	Táto kapitola bola prepracovaná a graf bol vypustený. Táto časť nadväzuje na predošlú štúdiu IEP "Tri výzvy životného prostredia SR". Klíma je tu zahrnutá pod časť "Vybrané vplyvy hospodárstva na životné prostredie".
280	**RÚZSR**	4. Zásadná pripomienka k časti 3. Udržateľné hospodárenie s pôdou tabuľky na str. 15 a na str.47. Žiadame riadok o spotrebe priemyselných dusíkatých hnojív z tabuľky vypustiť. Odôvodnenie: Na str. 15 v tabuľke spotreby hnojív uvádzané čísla logicky nesedia (spotreba dusíka vs. spotreba hnojív s obsahom dusíka – napr. za roky 2011-2015, nemôže byť predsa viac dusíka do pôdy ako samotného hnojiva obsahujúceho dusík. Z hľadiska ochrany životného prostredia podstatná nie je až tak spotreba dusíkatých hnojív, ale efektívnosť využívania dusíka z nich, pretože to, čo je škodlivé pre životné prostredie nie je samotná spotreba dusíkatých hnojív, ale bilančný nadbytok dusíka, ktorý je indikátorom neproduktívnych strát tejto živiny do vôd resp. ovzdušia. Z uvedených dôvodov žiadame riadok o spotrebe priemyselných dusíkatých hnojív z tabuľky vypustiť. Údaje o bilančnom nadbytku dusíka v pôde vieme doložiť. Uvedenú pripomienku je potrebné zohľadniť aj na strane 47 dokumentu.	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná
281	**RÚZSR**	5. Zásadná pripomienka k časti 3. Udržateľné hospodárenie s pôdou str.15. V odseku pod tabuľkou žiadame vypustiť vetu „Výsledok je, že z poľnohospodárskej pôdy na Slovensku stále uniká priveľa dusíka“. Odôvodnenie: SR je jednou z krajín EU s najnižším prebytkom dusíka v pôde.	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná.

282	**RÚZSR**	6. Zásadná pripomienka k časti 4. Rovnováha všetkých funkcií lesa, str. 18 V kapitole 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa žiadame preformulovať celú kapitolu a najmä nasledujúci odstavec, ktorý je založený na nepravdivých informáciách a údajoch a uvádzať v tak strategickom dokumente, akým Envirostratégia má ambíciu byť pravdivé údaje a informácie založené na relevantných zdrojoch (napr. Správa o lesnom hospodárstve za rok 2017 – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a Národné lesnícke centrum). Text v odstavci „Kým celková výmera lesov v katastri i evidované zásoby dreva sa za posledných vyše pätnásť rokov zvýšili, v tom istom období Slovensko podľa satelitných záberov stratilo značnú časť lesného porastu vyššieho ako 5 metrov. Podľa oficiálnych štatistík sa na Slovensku ťaží menej dreva, než ho dorastá. Intenzita ťažby, teda podiel skutočnej ťažby a prírastku dreva, je však dlhodobo vyššia než v ostatných krajinách OECD a za posledných 10 rokov sa jej trend zhoršil. Do veľkej miery za to môže náhodná ťažba v dôsledku kalamít (najmä vplyvom vetra a lykožrúta smrekového), ale aj nelegálny výrub dreva.“ Je založený na nepravdivých a zavádzajúcich informáciách. Odôvodnenie : V štúdii Inštitútu environmentálnej politiky nazvanej „Tri výzvy životného prostredia na Slovensku“ je uvádené, že medzi rokmi 2001 a 2014 Slovensko stratilo skoro 6 % lesného porastu. Odvoláva sa pritom na údaje uvedené na stránke Global Forest Watch: http://www.globalforestwatch.org/ Na tejto stránke sú podklady pre klasifikáciu lesa (Forest tree cover) pochádzajúce zo satelitných snímok Landsat. Pri klasifikácii snímok sa uvádza výmera lesa podľa zápoja porastu Napr. v r. 2000 bola výmera lesa na Slovensku so zápojom > 75 % 2016715 ha ale výmera lesa so zápojom > 10 % bola až 2490397 ha. Podstatou klasifikácie straty lesa je identifikácia vyťažených plôch. Tieto plochy sa identifikujú každý rok v období od 2001 až 2014.: Celkovo za celé obdobie 2001-2014 ide teda o výmeru 141 789 ha. Z pomeru 141789 ha / 2396819 ha = 5.92 % zrejme autori štúdie usúdili, že na Slovensku nám za uvedené obdobie ubudlo skoro 6 % lesov. Algoritmus klasifikácie satelitných snímok celkom dobre identifikuje väčšie rúbane a kalamitné plochy, či už po vetre alebo podkôrnikovej kalamite. Menšie obnovné prvky realizované najmä v rámci plánovanej ťažby nedokáže podchytiť vzhľadom na priestorovú rozlišovaciu schopnosť Landsatu, ktorá je 30 x 30 m. Z toho dôvodu je plocha identifikovaných rúbanísk každý rok podhodnotená. Reálne údaje o obnovovaných plochách poskytuje Zelená	**Z**	ČA	

		správa o Lesnom hospodárstve za rok 2015 - údaje o obnove lesa (str. 26) Podľa dlhodobých údajov Zelenej správy sa les každoročne obnovuje na plochách v rozpätí od 13 000 do 19 000 ha. Absurdnosť výpočtu straty lesa spočíva v tom, že sa vôbec nezohľadňuje obnova lesa. Každý rok sa pripočítavajú nové a nové rúbane a neodpočítavajú sa zalesnené a zabezpečené plochy. Navyše, niektoré porasty rýchlorastúcich drevín, ktoré sa uvádzajú ako strata lesa, sú nielen obnovené, ale sa v nich už realizovali prebierkové zásahy a odoberala hmota! V prípade výpočtov, ktoré predložil verejnosti Inštitút nejde len o to, že obsahuje nesprávny výsledok. Závažnejšie je, že predkladá naivný postup riešenia. Ak by sme totiž pokračovali v aplikácii tohto výpočtu počas ďalšieho obdobia a dokázali by sme satelitom naozaj zachytiť všetky rúbane, tak pri 100-ročnej rubnej dobe a vyrovnanej ťažbe dôjdeme k nasledovným výsledkom: Po 30 rokoch ubudne 30 % lesa Po 50 rokoch ubudne 50 % lesa Po 100 rokoch ubudne 100 % lesa. Takýto výpočet je scestný a výsledky sú irelevantné (zdroj : Odbor lesníctva SAVP) Ďalej, Slovensko drží nelichotivé prvenstvo v EÚ v množstve mŕtveho dreva. Máme najviac mŕtveho dreva v lesoch na 1 ha – 42 m3 , celkovo viac ako 90 miliónov m3. Len pre ilustráciu, na Slovensku sa ročne vyťaží 9 až 10 miliónov m3. V lesoch stojí 19 miliónov m3mŕtvych stojacich stromov, každý 25. strom v lese je odumretý. Pritom to nie sú stromy len v piatom stupni ochrany. Sú aj v hospodárskych lesoch v treťom stupni ochrany, kde sa má hospodáriť podľa zákona o lesoch s prihliadnutím na zákon o ochrane prírody. To sú následky nefungujúcej ochrany prírody.(zdroj Slovenská lesnícka komora).			

283	**RÚZSR**	7. Zásadná pripomienka k časti 6.1 Pokračovať v obchodovaní s emisnými kvótami, str. 24 Navrhujeme doplniť v texte: Slovensko bude v maximálnej miere využívať podporné finančné mechanizmy ustanovené v revidovanej smernici o obchodovaní s emisiami na dosahovanie cieľov v oblasti klimatických zmien. Odôvodnenie: Okrem použitia výnosov z aukcií emisných kvót novela smernice prináša aj nové možnosti financovania prechodu na menej uhlíkovo náročnú ekonomiku.	**Z**	A	Zmena textu akceptovaná v zmysle pripomienky.
284	**RÚZSR**	8. Zásadná pripomienka k časti 6.2. Zavádzať udržateľné riešenia v doprave, str. 24 V časti „6.2 Zavádzať udržateľné riešenia v doprave“, v tretej vete navrhujeme doplniť za slová „dopadu na klímu“ slová „a kvalitu ovzdušia, pri zohľadnení nákladovej efektívnosti alebo princípu hodnoty za peniaze“. S touto pripomienkou súvisí aj všeobecná výhrada k materiálu ako celku, ktorému chýba prepojenie jednotlivých častí, kvôli vzájomnej interakcii opatrení, napr. v oblasti klímy a ochrany ovzdušia. Odôvodnenie: Doprava je významným zdrojom znečisťovania ovzdušia, najmä produkciou tuhých znečisťujúcich látok a oxidov dusíka. Analýza predchádzajúca procesu obstarávania by preto mala zohľadňovať okrem dopadov na klímu aj dopady na kvalitu ovzdušia a súčasne by mala brať do úvahy nákladovú efektívnosť jednotlivých druhov dopravných prostriedkov.	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná.
285	**RÚZSR**	9. Zásadná pripomienka k časti 9.1 Zvážiť zavedenie systému obchodovania s emisnými kvótami pre ovzdušie znečisťujúce látky str.31. Na str. 31 žiadame za text „Tento systém by bol zavedený u látok, pri ktorých má Slovensko problém dosahovať stanovené ciele“ doplniť slová: „ „za podmienky, že bude zavedený v celej EU.“ Odôvodnenie: Tento systém bol v SR zavedený a bol len administratívnym bremenom, nie motivačným faktorom, ak nebol vytvorený dostatočný trh. Tento systém bol z hľadiska znižovania emisií SO2 nefunkčný.	**Z**	A	V opatrení 9.1 vo vete " Tento systém by " bolo doplnené: "tak nahradil súčasný poplatkový systém". Rozpor bol odstránený.

286	**SLsK**	• Kap. 2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany (str. 13): „Zároveň budú v chránených územiach a v ich ochranných pásmach uprednostňované záujmy ochrany prírody pred ťažbou dreva, nerastných surovín, výkonom práva poľovníctva, výstavbou a inými záujmami.“ Žiadame zmeniť text. „Zároveň budú v chránených územiach a v ich ochranných pásmach uprednostňované záujmy ochrany prírody pred preukázateľne neprimeranou ťažbou dreva, nerastných surovín, neúnosným výkonom práva poľovníctva, nedôvodnou výstavbou a inými záujmami.“ Zdôvodnenie: Ochrana prírody nemôže paušálne uprednostňovať svoje záujmy pred opodstatnenými a legitímnymi požiadavkami a potrebami ostatných rezortov (napr. pred záujmami obrany štátu, odstraňovanie následkov prírodných katastrof) • Kap. 2.3. Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany (str. 13): „Národné parky budú čo najviac zjednotené s kritériami IUCN pre manažmentovú kategóriu národný park. Jadrovú zónu budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030“. Žiadame upraviť text na nasledujúci: „Prehodnotené národné parky budú čo najviac zjednotené s kritériami IUCN pre manažmentovú kategóriu národný park. Zdôvodnenie: viď zdôvodnenie ku kapitole životné prostredie na Slovensku v roku 2030 str.6ods.2	**Z**	A	Text bol vypustený,
287	**SLsK**	• Kap. 2.1 Zastaviť stratu biodiverzity (str. 13): „Výskum v chránených oblastiach sa bude realizovať v spolupráci s odbornými inštitúciami, podnikateľským sektorom, zamestnávateľmi, samosprávou a tretím sektorom.“ Ochrana prírody dlhodobo ignoruje (podceňuje) postavenie vlastníkov a správcov pozemkov pri zabezpečovaní záujmov ochrany prírody aj pri výskume, čo je zarážajúce, lebo užívatelia pozemkov majú najväčší vplyv a najväčší potenciál priamo skúmať a zabezpečiť zachovanie predmetu ochrany prírody. Skutočnosť, že spolupráca medzi ochranou prírody a užívateľmi pozemkov nefunguje sa odráža aj na neochote vlastníkov pozemkov prijímať neodkonzultované direktívne príkazy zo strany ochrany prírody. Pokiaľ si zástupcovia ochrany prírody neuvedomia, že užívateľ pozemkov musí byť partner, nie nepriateľ (so všetkým čo k tomu patrí) v presadzovaní záujmov ochrany prírody, tak nemožno očakávať výraznejší posun v riešení problematiky, čo je v neprospech oboch skupín. Žiadame doplniť o : „Ten kto vykoná výskum	**Z**	N	Za uvedenú vetu bolo pridané: "Výskum bude vykonávaný v súčinnosti s vlastníkmi, správcami a užívateľmi pozemkov."

		je povinný pred jeho začatím uzavrieť s vlastníkom, správcom alebo nájomcom dohodu o podmienkach jeho vykonania a ponúknuť mu spoluprácu.“			

288	**SLsK**	• Kap. 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa (str. 18): „Kým celková výmera lesov v katastri i evidované zásoby dreva sa za posledných vyše pätnásť rokov zvýšili, v tom istom období Slovensko stratilo značnú časť lesného porastu vyššieho ako 5 metrov.“ Žiadame text vypustiť. Zdôvodnenie: Subjektívna zavádzajúca neoficiálna účelová interpretácia stavu. Medzinárodná definícia lesa podľa FAO znie: Pozemok so zápojom stromov nad 10% (resp. so zodpovedajúcim zakmenením) a výmerou väčšou ako 0,5 ha. Stromy by mali schopné v dospelosti dosiahnuť na danom stanovišti minimálnu výšku 5 m. Môže byť tvorený uzatvoreným lesom, v ktorom stromy rozličnej výšky a ich podrast pokrývajú značnú časť pôdneho povrchu alebo otvorenou lesnou formáciou so súvislým vegetačným krytom, v ktorom koruny stromov pokrývajú viac než 10 %. Patria sem aj mladé prirodzené porasty a všetky výsadby založené pre účely lesníctva, ktoré ešte nedosiahli zápoj 10 % alebo výšku 5 m spolu s dočasne nezakmenenými plochami, u ktorých sa očakáva ich opätovná premena na les. Satelitné snímky nerozlišujú lesný porast obhospodarovaný podľa programu starostlivosti o les a drevinový porast na bielych plochách (viď kapitolu 3.3). K odstraňovaniu porastov dochádza pri odstraňovaní drevín okolo ciest, železníc, vodných tokov, pri výstavbe diaľnic, ale aj pri čistení poľnohospodárskej pôdy od náletových drevín. O chybovosti tohto tvrdenia svedčí, že v minulosti sa do produkčných blokov LPIS dostali zalesnené obnovné prvky v lese, ktoré boli zhotovené na základe leteckých snímok. Hodnotenie výmery lesov na základe satelitných záberov, ktoré nie sú schopné zachytiť porast lesa do 5 m podobne ako je uvedené v odôvodnení pripomienky k bodu 2 je tiež v rozpore s definíciou lesa podľa zákona o lesoch (§ 2 písm. a) je zavádzajúce, pričom opomína základnú skutočnosť, že k prírodným procesom nutne patrí aj štádium reprodukcie, obnovy a dospievania. Rovnako je aj v rozpore s platnou vyhláškou, ktorou sa vykonáva zákon č. 162/1995 Z .z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov. • Kap. 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa (str. 18): „. Do veľkej miery za to môže náhodná ťažba v dôsledku kalamít (najmä vplyvom vetra a lykožrúta smrekového), ale aj nelegálny výrub dreva.“ Žiadame text vypustiť. Zdôvodnenie: Predkladatelia Envirostratégie 2030 nepredložili (nedisponujú nimi) na podporu uvedeného tvrdenia relevantné dôkazy.	**Z**	A	

		Pritom uvedený web link odkazujúci na "nelegálny výrub dreva" sa týka neimplementovania nariadenia EÚ o dreve č. 995/2010, ktoré už v súčasnosti bolo plne implementované Slovenskou republikou prijatím zákona č. 113/2018 Z. z. a nie údajov o nelegálnej ťažbe na Slovensku! Okrem toho čo sa týka lesov, veta je v rozpore so zákonom č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon o lesoch"). Ťažba v lesoch je vykonávaná na základe plánov hospodárskych opatrení, ktoré sú plánované na základe ťažbových možností trvalo udržateľným hospodárením v lesoch, ktorým sa rozumie hospodárenie v lesoch takým spôsobom a v takom rozsahu, aby sa zachovala ich biologická diverzita, odolnosť, produkčná a obnovná schopnosť, životnosť a schopnosť plniť funkcie lesov (§ 2 písm. i)) a v prípade potreby tiež diferencovaným hospodárením v lesoch cieľavedomý systém hospodárenia v lesoch, pri ktorom sa zohľadňujú rozmanité prírodné, porastové, hospodárske, ekonomické a spoločenské podmienky a požiadavky uplatnené pri vyhotovení a realizácii programu starostlivosti o lesy (§ 2 písm. j)). Na druhej strane tak tomu nie je na pozemkoch mimo lesa, čomu by sa mali autori tiež venovať. K časti 4, posledný odsek, str. 18: Poslednú vetu žiadame doplniť o zdroj alebo vypustiť. Zdôvodnenie: Uvedený údaj: " Na Slovensku sa zachovalo 10,5 tisíc hektárov pralesov a ich zvyškov" nemá relevantný odkaz na príslušný zdroj. Kap.4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva, odst. 2 , str. 19: S cieľom dosiahnuť udržateľnú ťažbu dreva bude presadzované šetrnejšie hospodárenie v lesoch, obmedzí sa vysádzanie neprirodzených drevinových monokultúr a holorubný a veľkoplošný spôsob ťažby, podporí sa zvýšenie diverzity a uprednostní sa pestovanie a výsadba pôvodných druhov drevín a iných rastlín“ Žiadame vypustiť text: obmedzí sa vysádzanie neprirodzených drevinových monokultúr a holorubný a veľkoplošný spôsob ťažby. Zdôvodnenie: daný text nekorešponduje so skutočnosťou ani s lesnou hospodárskou evidenciou vedenou podľa vyhlášky č. 297/2011 Z.z. o LHE. • 4.2. Dodržiavať zákaz ťažby dreva v najvyššom stupni ochrany (str. 19): „V územiach s najvyšším stupňom ochrany bude absolútny zákaz ťažby a spracovania (aj kalamitného) dreva, okrem prípadov ohrozujúcich ľudské zdravie a majetok, vyčistenia prístupových komunikácií a chodníkov, prípadných ohrozujúcich prekážok na vodných tokoch. Nebude možné uplatniť žiadnu inú výnimku. Les bude ponechaný na samovývoj a bude sa			

		podporovať prirodzená obnova ekosystémov.“ Žiadame doplniť text nasledovne: „V prípade ak užívateľovi pozemku nebude umožnené vykonať opatrenia ohrozujúce ľudské zdravie a majetok v požadovanom rozsahu, nebude zodpovedný za dôsledky ktoré nedostatočne vykonaným opatrením nastanú, zodpovednosť preberá štát, resp. orgán ktorý neumožnil vykonať preventívne a ochranné opatrenia (resp. ŠOP SR). • Kap. 4.3, str. 19: Zabezpečiť efektívnu kontrolu ťažby dreva: „Nákladné autá prevážajúce drevo budú povinne vybavené GPS a na internete budú dostupné ich EČV a údaje o dreve, ktoré majú prevážať. Manipulačné sklady s drevom budú mať kamerový systém.“ Žiadame text vypustiť: Zdôvodnenie: Článok 20 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky: „Iné zásahy do vlastníckeho práva možno dovoliť iba vtedy, ak ide o majetok nadobudnutý nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov a ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti pre bezpečnosť štátu, ochranu verejného poriadku, mravnosti alebo práv a slobôd iných.“ Autá prevážajúce drevo ani manipulačné sklady nespĺňajú ani jednu z týchto podmienok a preto ide o neprimeraný zásah do vlastníctva. Nielen nad rámec Ústavy SR, ale i ďalších legislatívnych predpisov a predstavujú zvýšené náklady na prevádzku, ktoré návrh vôbec neberie do úvahy. Náklady spojené so zavedením systému by boli pre vlastníkov a užívateľov v kombinácií s ostatnými povinnosťami likvidačné. Autori neberú do úvahy zákon č. 113/2018 Z. z. o uvádzaní dreva a výrobkov z dreva na vnútorný trh, a to, že kontrolu uvádzania dreva na trh vykonáva Slovenská lesnícko-drevárska inšpekcia ako na lesných, tak na pozemkoch mimo lesa. Ďalej v texte chýba kontrola dreva vyťaženého mimo lesa, akým spôsobom by bol financovaný navrhnutý spôsob vybavenia nákladných aut prevážajúcich drevo systémom GPS a vytvorenie mobilnej aplikácie na kontrolu ťažby a kontroly prepravy.			

289	**SLsK**	• Kap. 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva: „ Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o to sami rozhodnú“. Žiadame vypustiť uvedený text: Zdôvodnenie: rozpor so zákonom č. 326/2005 o lesoch Z. z. v znení neskorších predpisov. Štát potrebuje mať nástroj (v prípade potreby) aby zabezpečil vykonanie niektorých opatrení, nevykonaním ktorých by hrozili škody väčšieho rozsahu ako je samotný zásah. Nebránime sa definovaniu podrobnejších pravidiel, ale uvedený text zavádza v systéme anarchiu. • 15 Kap. 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva: „Po ťažbe sa bude vyžadovať uvedenie oficiálnych turistických a cyklistických trás do použiteľnej podoby.“ STN 73 6108 Lesná dopravná sieť: lesná dopravná sieť: dopravné zariadenia všetkého druhu slúžiace na sprístupnenie a prepojenie lesných komplexov so sieťou pozemných komunikácií na dopravu dreva a iných produktov z lesa, na prepravu osôb a materiálu v súvislosti s hospodárením v lese, prípadne na iné ciele. Z uvedeného vyplýva, že lesná dopravná sieť vybudovaná užívateľmi pozemkov slúži primárne pre lesné hospodárstvo. Až sekundárne môže byť turistickou alebo cyklistickou trasou. Nie je zrejmé čo je použiteľná podoba. Je v záujme obhospodarovateľa lesa dať lesnú cestu po ťažbe do pôvodného stavu bez ohľadu na to či ňou vedie cyklotrasa, alebo turistická trasa. Netreba zabúdať, že lesná cesta je majetkom a bola postavená za nemalé finančné prostriedky. V záujme každého užívateľa lesa ja aby lesné cesty boli v náležitom stave. Ak má verejnosť záujem o nadštandard je potrebné vlastníkovi na to finančne prispieť. Nehovoriac o tom že v prípade neštátnych vlastníkov sa pohybuje bezplatne po jeho súkromnom majetku. Žiadame vypustiť. • Kap. 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva: „Spracovanie drevnej hmoty, spadnutej v dôsledku kalamít, bude podliehať povoľovaciemu procesu na úseku lesného hospodárstva i ochrany prírody a táto skutočnosť bude zohľadňovaná vo vzťahu k plánovaným ťažbám v rámci programu starostlivosti o les.“ Žiadame text vypustiť: ...“i ochrany prírody a táto skutočnosť bude zohľadňovaná vo vzťahu k plánovaným ťažbám v rámci programu starostlivosti o les.“ Zdôvodnenie: Závažným problémom lesných ekosystémov na Slovensku je dnes hromadné hynutie smrečín. Jedným z prvotných dôvodov tohto problému je zmena slovenskej legislatívy v oblasti ochrany prírody a krajiny v roku 2002. Nová legislatíva dala veľký priestor pre orgány štátnej správy životného prostredia k ich subjektívnemu výkladu čo malo za dôsledok	**Z**	ČA	Text bol upravený nasledovne:„Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o tom rozhodnú sami a ak to neohrozí okolité lesné porasty, majetok alebo zdravie.“ Veta sa upravila a presunula do inej kapitoly "Oficiálne turistické a cyklistické trasy budú udržiavané v použiteľnej podobe." a doplnená veta: "Štát zváži spôsob a možnosti financovania a udržiavania oficiálnych turistických a cyklistických trás ako dôležitú súčasť ekosystémových služieb. " Text sa upravil: "Spracovanie drevnej hmoty v dôsledku pôsobenia škodlivých činiteľov v lesoch bude v stanovených limitoch podliehať povinnosti nahlasovania a bude môcť byť zastavené alebo obmedzené.." "V procese schvaľovania..." - daná veta bola z textu odstránená. Ďalšia veta upravená nasledovne: "Nepotrebné a nevyužívané lesné cesty budú prehodnotené z hľadiska ich dopadu na pôdnu eróziu a v prípade potreby budú rozrušené."

		znemožňovanie včasného spracovania kalamity čím sa dalo predísť dnešným fatálnym škodám. Orgány štátnej správy životného prostredia pod tlakom ŠOP SR a mimovládnych organizácií nedovolili obhospodarovateľom lesa s odvolaním sa na Naturu 2000 vykonať dôslednú asanáciu smrekovej kalamity a následné ochranné a obranné opatrenia proti podkôrnemu hmyzu. Z tohto titulu ako aj z titulu globálneho otepľovania vznikla podkôrniková kalamita kritických rozmerov, ktorá následne prerástla do hromadného hynutia smrečín na Slovensku. Preto sa nám javí ako kontraproduktívne dávať v tomto smere ešte väčšie kompetencie orgánom štátnej správy životného prostredia, spomaľovať proces sanácie napadnutého podkôrnikového dreva udeľovaním ďalších súhlasov alebo výnimiek. Následkom by bolo iba výrazné urýchlenie hynutia smrečín. • Kap. 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva (str. 19): „V procese schvaľovania programu starostlivosti o les bude záväzné vyjadrenie orgánu ochrany prírody a bude plne reflektované v základnej tabuľkovej časti Programu starostlivosti o les.“ Žiadame upraviť „V procese schvaľovania programu starostlivosti o les bude záväzné vyjadrenie orgánu ochrany prírody, ktoré vyhotovil /verifikoval subjekt ktorý je držiteľom spôsobilosti na vyhotovenie PSL reflektované v základnej tabuľkovej časti Programu starostlivosti o les a ktoré bolo prerokované a odsúhlasené s vlastníkom a obhospodarovateľom lesa. V prípade, že orgán ochrany prírody požaduje obmedziť obhospodarovanie lesa nad rámec bežného obhospodarovania, je povinný na svoje náklady nechať vypracovať program starostlivosti o lesy, ktorý zohľadní jeho požiadavky a vyčísli v ňom rozdiel medzi bežným obhospodarovaním a obhospodarovaním vyplývajúcim z obmedzení z dôvodu ochrany prírody, pričom tento PSL vyhotoví subjekt ktorý je držiteľom osvedčenia odbornej spôsobilosti na vyhotovenie PSL." Zdôvodnenie: § 42 zákona č. 326/2005 o lesoch určuje, kto môže byť vyhotovovateľom programu starostlivosti o les. Ochrana prírody má ambíciu zasahovať do PSL napriek tomu že nedisponuje pracovníkmi spôsobilými vyhotovať PSL, teda nevie preukázať že chápe poslanie a zámer opatrenia uvedenom v PSL. Ich požiadavky neraz (z titulu nevedomosti a absencie komplexného pohľadu) znemožňujú realizáciu nevyhnutných opatrení a zároveň obmedzujú vlastníka a obhospodarovateľa lesa nad rámec bežného hospodárenia, čo je možné len za úhradu (zaručuje mu to Ústava SR). Pokiaľ si orgány ochrany			

		prírody zabezpečia takéhoto vyhotovovateľa v súlade so zákonom, môže byť ich vyjadrenie vzaté do úvahy a zároveň je potrebné preukázať aj to, ako bude financované obmedzenie nad rámec bežného hospodárenia v lese. • Kap. 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva: „Nepotrebné a nevyužívané lesné cesty budú rozrušené a navrátené do pôvodného stavu, na zabránenie pôdnej erózie.“ Žiadame text vypustiť. Zdôvodnenie: To, že lesná cesta nie je momentálne využívaná neznamená, že v budúcnosti nebude potrebná (napr. v súvislosti s vývojom porastu). Navyše jedná sa o legitímny investičný majetok. • Kap. Zabezpečiť efektívnu kontrolu ťažby dreva: „Budú mať povinnosť na internete zverejňovať objednávky, faktúry, zmluvy, účtovné závierky, daňové priznania a pod., aby mohla verejnosť kontrolovať hospodárenie s jej majetkom.“ Žiadame vypustiť a celú kapitolu prepracovať. Zdôvodnenie: Predkladatelia Envirostratégie 2030 znovu potvrdzujú, že navrhovaný materiál je vypracovaný povrchne, bez účasti všetkých zainteresovaných a bez naštudovania podkladov. Uvedená povinnosť sa totiž už dávno realizuje. Naopak chýba verejná kontrola finančných tokov v rezorte ochrany prírody. Tieto sú neprehľadné, čo potvrdzuje aj mimovládny sektor. Neberie sa vôbec do úvahy platný zákon NR SR č. 113/2018 Z.z. • Kap. Inštitucionálny rámec: „Na zlepšenie stavu životného prostredia je tiež potrebné zlepšiť inštitucionálnu spoluprácu: V oblasti lesného hospodárstva pretrváva nejasnosť medzi ochranou biotopov chránených území, ktoré má v kompetencii Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) a hospodárskym využitím lesov, ktoré má v kompetencii Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (MPRV SR). V chránených územiach by mala byť prioritou ochrana biodiverzity a podpora ekoturizmu. Paralelné fungovanie správ národných parkov a štátnych lesov v tých istých územiach bráni rozumnému a efektívnemu manažmentu chránených oblastí. Žiadame prepracovať. Zdôvodnenie: Paralelné fungovanie správ národných parkov a štátnych lesov vôbec nebráni rozumnému a efektívnemu manažmentu chránených oblastí. Predkladatelia Envirostratégie 2030 zabúdajú na to, že národné parky netvoria len štátne lesy. Ale ak trvajú na svojom tvrdení, nech oslovia Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, možno bude ochotné prevziať správu národných parkov.			

290	**SLsK**	ALTERNATÍVNE: • Kap. 10.4. Zvýšiť prevenciu zakladania čiernych skládok a vymáhanie princípu „Znečisťovateľ platí“. :“Ak obec alebo súkromný vlastník pozemku ani po výzve orgánu štátnej správy neodstráni nelegálnu skládku odpadu, odstránia ju kompetentné štátne organizácie na náklady vlastníka pozemku, prípadne obce, v ktorej katastri sa skládka nachádza“. Žiadame upraviť text nasledovne: „Ak obec alebo súkromný vlastník pozemku ani po výzve orgánu štátnej správy neodstráni nelegálnu skládku odpadu, odstránia ju kompetentné štátne organizácie na náklady pôvodcu odpadu, prípadne obce, v ktorej katastri sa skládka nachádza“. Zdôvodnenie: v zmysle zásady „Znečisťovateľ platí“ je neprípustné vymáhať finančné plnenie od vlastníka pozemku na ktorom je odpad (ak nie je jeho pôvodcom) a trestať ho za skutočnosť že jeho pozemok je „verejnosti prístupný“ (aj pôvodcovi odpadu).	**Z**	A	Veta preformulovaná na: "V legislatíve sa rozšíri zodpovednosť vlastníkov nehnuteľností za nezákonne umiestnený odpad." sa preformuluje "V legislatíve sa rozšíri zodpovednosť vlastníkov nehnuteľností za nezákonne umiestnený odpad, ak vlastník pozemku nezabezpečí súčinnosť s obcou pri zabezpečovaní prevencie vzniku nelegálnych skládok odpadu na svojich pozemkoch (napr. povolením inštalovania fotopascí apod.)."
291	**SLsK**	K doložke vybraných vplyvov: 3. Ciele a výsledný stav: “Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030“. Žiadame vypustiť text: "do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030" a upraviť text nasledovne: “Jadrovú zónu prehodnotených národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha bude v súlade so smernicou pre manažmentové kategórie, ktoré vydala IUCN Svetová komisia pre chránené územia, EUROPARAC s podporou Svetového ochranarského monitorovacieho centra (Druhé, upravené vydanie , 2000)" Zdôvodnenie: Plánovaný zámer v súčasnosti vyhlásených NP je vzhľadom na zámer umelého navyšovania nepôvodných území s nízkou priaznivosťou stavu biotopov nerealizovateľný, odborne neodôvodniteľný a ekonomicky neúnosný. Okrem toho zatiaľ nie je vypracovaná ani odborná analýza nákladovosti, ktorá by vypovedala o efektívnosti navrhovaného rozsahu obmedzenia (75%) z hľadiska ekonomických a sociálnych dopadov na štát, verejnosť a osobitne vlastníkov lesov.	**Z**	A	Text v doložke vybraných vplyvov zostáva rovnaký, no na príslušnom mieste v samotnom dokumente bolo pridané dovysvetlenie v znení: "Zlepší sa ochrana biodiverzity a zamedzí sa zhoršovaniu stavu druhov a biotopov. Do roku 2024 sa prehodnotí a zjednoduší systém chránených území a stupňov ochrany. Pri prehodnotení chránených území a ich ochranných pásiem sa zohľadnia medzinárodné kritériá k prideľovaniu manažmentových kategórií chránených území podľa IUCN a rešpektujúc vlastnícke práva s uplatnením kompenzácií. V prehodnotených národných parkoch zaradených do manažmentovej kategórie II chránených území podľa IUCN, budú jadrovú zónu tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50% celkovej rozlohy národného parku a 75% tejto rozlohy do roku 2030V bezzásahových územiach bude ťažba

					zakázaná a na územiach s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie."

292	**SLsK**	Str. 40 - 13 Environmentálna výchova a vzdelávanie v každom veku Pôvodný text: Ministerstvo životného prostredia SR bude v spolupráci s Ministerstvom školstva vedy výskumu a športu SR, , mimovládnymi a ostatnými relevantnými organizáciami pripravovať podklady, vzdelávacie materiály a aktivity v oblasti environmentálneho vzdelávania. Vypracuje sa Štátny program environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety, ktorý zlepší a skvalitní formálne environmentálne vzdelávanie materských, základných a stredných škôl. Bude sa podporovať udržateľná spotreba a zlepší sa environmentálne povedomie. Návrh na nový text: Ministerstvo životného prostredia SR bude v spolupráci s Ministerstvom školstva vedy výskumu a športu SR, Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, odbornými inštitúciami iných rezortov, mimovládnymi a ostatnými relevantnými organizáciami (napr. organizácie vlastníkov neštátnych lesov a i.) pripravovať podklady, vzdelávacie materiály a aktivity v oblasti environmentálneho vzdelávania. Vypracuje sa Štátny program environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety, ktorý zlepší a skvalitní formálne environmentálne vzdelávanie materských, základných a stredných škôl. Bude sa podporovať udržateľná spotreba a zlepší sa environmentálne povedomie. Zdôvodnenie: Environmentálne vzdelávanie je prierezová oblasť ktorou sa zaoberajú organizácie viacerých rezortov resp. samosprávy. Navrhované znenie je zamerané len na Ministerstvo životného prostredia a MŠVVaŠ. Str. 41 – 13.2 – doplnenie za druhým odstavcom Návrh na doplnenie: V spolupráci s rezortom pôdohospodárstva sa zlepší podpora realizácie aktivít lesnej pedagogiky lesníckymi inštitúciami na školách a pre širokú verejnosť. Lesnú pedagogiku, ako zážitkové učenie o lese, využívajúce interaktívne metódy a didaktické hry a približujúce prírodné zákonitostí v lese a lesníctve, v súčasnosti zabezpečuje po celom Slovensku viac ako 330 certifikovaných lesných pedagógov – pracovníkov lesníckych inštitúcií. Vďaka vzdelávacím aktivitám lesnej pedagogiky sa verejnosť dozvie o princípoch trvalo udržateľného obhospodarovania lesov a získa informácie o výhodách používania výrobkov z dreva, drevnej biomasy a produktov z obnoviteľných zdrojov v porovnaní napríklad s produktmi z plastov. Zdôvodnenie: Význam lesnej pedagogiky (LP) ako súčasti environmentálneho vzdelávania podčiarkuje aj prehlásenie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu ktoré odporúča školám zapájať sa do	**Z**	A	Text v boxe bol zmenený nasledovne: "V spolupráci s ústrednými orgánmi štátnej správy a ich odbornými organizáciami, akademickou obcou, mimovládnymi organizáciami a samosprávami sa zefektívni systém formálnej a neformálnej environmentálnej výchovy ako aj vzdelávania a osvety pre udržateľný rozvoj. Bude im venovaná osobitná pozornosť v akčných plánoch na implementáciu Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania. Každý, kto sa vzdeláva získa vedomosti a zručnosti potrebné pre presadzovanie princípov udržateľného rozvoja."

		aktivít LP. V súčasnej dobe environmentálne vzdelávanie formou LP predstavuje funkčný nástroj, ktorý zabezpečuje činnosť pre rôzne cieľové skupiny a tým napĺňa ciele priblížiť vzdelávanie rôznym vekovým skupinám na celom území Slovenska . Užšia spolupráca medzi MŽP a MPRV v tejto oblasti by prispela k efektívnemu využitiu finančných prostriedkov a hlavne by zabezpečila ciele environmentálneho vzdelávania. Str. 42 – 13.3 – doplnenie na konci Návrh na doplnenie: V spolupráci s rezortom pôdohospodárstva sa zvýši podpora budovania a využívania lesníckych múzejných priestorov, skanzenov, významných lesníckych miest, lesníckych náučných chodníkov, lesných škôl, environmentálnych učební, lesných informačných kancelárií s cieľom zvyšovania povedomia o historických hodnotách slovenského lesníctva a princípoch trvalo udržateľného obhospodarovania lesov. Zdôvodnenie: Lesnícke organizácie vybudovali (budujú) na celom území Slovenska zariadenia pre rozvoj turistického ruchu. Podpora budovania týchto zariadení prispeje k zlepšeniu environmentálneho povedomia a rovnako zlepší podmienky pre rozvoj lokálneho turizmu čo bude mať priaznivý dopad na rozvoj			

293	**SLsK**	Vo všeobecnosti k materiálu uvádzame, že "stratégia" je v priamom rozpore s materiálmi schválenými vládou SR pre oblasť lesného hospodárstva a spracovania dreva na roky 2014 až 2020. Zdôvodnenie: Materiál nezohľadňuje národné programy a ich akčné plány v oblasti lesného hospodárstva a spracovania dreva. Z toho vyplýva aj požiadavka na zohľadnenie a zapracovanie všetkých doteraz schválených a platných dokumentov v oblasti lesného hospodárstva a spracovania dreva, ktorými sú Akčný plán národného lesníckeho programu Slovenskej republiky na obdobie rokov 2015-2020, ktorý bol schválený uznesením Vlády SR č. 697 zo 16.12.2015 na roky 2015 - 2020 a Akčný plán národného programu využitia potenciálu dreva Slovenskej republiky, ktorý bol schválený uznesením Vlády SR č. 225 zo 14.05.2014 na roky 2014 - 2020. • Kap. Životné prostredie na Slovensku v roku 2030 Str. 6 ods. 2.:„Zjednoduší sa systém chránených území a stupňov ochrany, ktorý zabezpečí zosúladenie kritérií IUCN, kde v národných parkoch budú jadrovú zónu tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030“. Žiadame upraviť text na nasledujúci: „Prehodnotí sa súčasná sústava chránených území a vytvorí sa reprezentatívna, ekologicky, ekonomicky a sociálne vyvážená národná sústava chránených území zabezpečujúcu ochranu druhov a biotopov, plniaca verejnoprospešné funkcie a rešpektujúca vlastnícke práva“. Zdôvodnenie: Podľa koncepcie ochrany prírody schválenej uznesením Vlády SR UV č. 471/2006, strategického cieľa č.3 oblasti 3.1: Všeobecná ochrana prírody a krajiny a územná ochrana, Strategického cieľa 3.1.1: „Životné prostredie prehodnotí súčasnú sústavu chránených území a vytvorí reprezentatívnu národnú sústavu chránených území zabezpečujúcu ochranu biotopov národného významu a biotopov druhov národného významu, významných krajinných prvkov a území medzinárodného významu pri rešpektovaní ďalšieho nevýšenia plochy národnej sústavy chránených území.“ V predloženej Envirostratégii 2030 nevidíme ambíciu vyhotoviteľov pri tak dôležitom dokumente ako je Envirostratégia postupovať na základe odborných analýz. Je nezodpovedné stavať ciele ochrany prírody na ideologicky preddefinovaných základoch, bez dôkladnej ekologickej analýzy dopadu umelého rozšírenia bezzásahových území na lokality nízkej priaznivosti a pôvodnosti (nespôsobilé samovývoja), bez dopadu na sociálnu sféru ale	**Z**	ČA	Vo všeobecnosti: Envirostratégia predstavuje o strategický materiál, ktorý navrhuje systémové zmeny. Nie je to legislatívny materiál ale samozrejme navrhuje zmeny, ktoré je potrebné pretaviť do zmeny legislatívy. Súlad s uvedenými strategickými dokumentami by malo zabezpečiť aj toto pripomienkové konanie - predpokladáme, že pripomienkujúci subjekt uviedol všetky body, v ktorých predkladaná Stratégia nie je v súlade s inými strategickými dokumentami vo svojich ďalších pripomienkach. Ku kap. Životné prostredie na Slovensku v roku 2030 Str. 6 ods. 2: Uvádzaná smernica IUCN bude aplikovaná až po prehodnotení a pretvorení sústavy chránených území. Súčasné národné parky tieto kritériá nespĺňajú, no Envirostratégia si stanovuje cieľ, podľa ktorého budú v roku 2030 tieto kritériá spĺňať. Prehodnotenie sústavy chránených území prebehne aj na základe dôsledných analýz a participatívneho procesu, nepovažujeme teda za vhodné hovoriť o nedostatku analytického prístupu, či nezapájaní vlastníkov. Dopad na sociálnu sféru a dopad na štátny rozpočet sa podľa Jednotnej metodiky pre posudzovanie vplyvov v prípade strategických dokumentov nevypracúva. Ku kap. Ako to dosiahneme? (str. 6): veta "Vyriešia sa kompetencie v prierezových oblastiach, ako sú lesy alebo

		hlavne bez analýzy dopadu na štátny rozpočet, ako aj dopadu na vlastníkov pozemkov. Bez patričného argumentačného zdôvodnenie v čom prírodné ekosystémy a osobitne chránené územia bez zásahu človeka lepšie plnia funkciu napr. zmiernenia klimatických zmien, ako účelové manažované opatrenia, ide len o ideologické vyhlásenie. Práve naopak - mnohé prírodné lesné biotopy rozvrátené kalamitou ponechané na samovývoj sú dnes „továrne na emisiu skleníkových plynov“ z nahromadeného rozkladajúceho sa dreva, čo je vedecky podložené a dokázané. Podľa Smernice pre manažmentové kategórie, ktoré vydala IUCN Svetová komisia pre chránené územia, EUROPARAC s podporou Svetového ochranarského monitorovacieho centra (Druhé, upravené vydanie , 2000) zaviedli sa navzájom odlišujúce kategórie chránených území, pričom jednoznačne uvádza ´, že podkladom klasifikácie je prioritný manažmentový cieľ, ktorý sa musí pre Európu má upresniť takto: Pri priraďovaní akéhokoľvek chráneného územia ku kategórii sa musí preskúmať zákonodarstvo príslušného štátu a s ním súvisiace plány, napríklad manažmentové plány a vlastnícke vzťahy, aby sa zistilo, či obsahujú manažmentové ciele ako aj predpoklady na ich uskutočnenie. Predkladaná Envirostratégia absolútne neberie do úvahy, že hospodárenie na lesných pozemkoch prebieha podľa platných programov starostlivosti o lesy, ktoré zohľadňujú prírode blízke hospodárenie a absentuje aj právo vlastníka rozhodovať o svojom majetku, ktoré mu zaručuje Ústava SR. Smernica presne definuje výberové kritéria k bezzásahovým územiam, pričom určuje, že kopmpetencie - vlastníctvo a správa leží v rukách štátu, čo však nespĺňa ani jeden národný park (týka sa to aj územia tzv. divočiny). Rozsah 50 % rozlohy národných parkov ako bezzásahová zóna ide maximálne nad rámec Smernice IUCN. • Kap. Ako to dosiahneme? (str. 6): „Uplatňovanie cieľov a opatrení Envirostratégie 2030 sa bude rešpektovať v stratégiách a legislatívnych návrhoch všetkých rezortov. Nanovo sa legislatívne upravia kompetencie vo vzťahu k správe chránených území. Vyriešia sa kompetencie v prierezových oblastiach, ako sú lesy alebo environmentálna výchova. Aktívna spolupráca medzi rezortami, odbornými inštitúciami, podnikateľským sektorom, zamestnávateľmi, regiónmi, vlastníkmi a správcami pozemkov a mimovládnymi organizáciami zabezpečí efektívnu komunikáciu a riešenie problémov životného prostredia. Všetky tieto sektory budú rovnocennými partnermi pri uplatňovaní			environmentálna výchova." bola z textu odstránená. Ku kap. Najväčšie výzvy životného prostredia str. 7: kapitola bola preformulovaná a dôkladnejšie popisuje, prečo boli lesné ekosystémy zvolené za jednu z najväčších výziev. Ku kap. Účinná ochrana prírody a krajiny str. 11: Text v rámčeku bol zmenený nasledovne: "Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Prehodnotením a vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha po prehodnotení do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Ohodnotením ekosystémových služieb sa vytvoria podmienky pre ich komplexné a udržateľné zabezpečovanie, čím sa minimalizuje nebezpečenstvo ich degradácie. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny."

		cieľov a opatrení Envirostratégie 2030 a čiastkových sektorových stratégií. Žiadame vypustiť text: „Nanovo sa legislatívne upravia kompetencie vo vzťahu k správe chránených území. Vyriešia sa kompetencie v prierezových oblastiach, ako sú lesy alebo environmentálna výchova.“ Zdôvodnenie: z textu nie je zrejmé aké kompetencie by sa mali meniť, ani čo je zámerom predkladateľa. Ďalej žiadame zmeniť pôvodný text: „Aktívna spolupráca medzi rezortami, odbornými inštitúciami, podnikateľským sektorom, zamestnávateľmi, regiónmi, vlastníkmi a správcami pozemkov a mimovládnymi organizáciami zabezpečí efektívnu komunikáciu a riešenie problémov životného prostredia“, Nové znenie: „Prehĺbiť spoluprácu rezortov pri vytváraní/zosúladení legislatívnych noriem a metodických postupov/usmernení, zosúladiť právne predpisy na úseku ochrany prírody, školstva, poľovníctva, lesníctva, rybárstva a poľnohospodárstva tak, aby nedochádzalo k prekrytiu alebo rozporu právneho režimu. Pritom je potrebné hľadať také spôsoby odstránenia nesúladu, ktoré jednostranne nezabránia napĺňanie poslania iných rezortov.“ Zdôvodnenie: Netreba bagatelizovať poslanie a povinnosti a zámery ostatných rezortov v prospech jedného rezortu (navyše bez vykonania akejkoľvek dopadovej štúdie, alebo analýzy). • Kap. Najväčšie výzvy životného prostredia str. 7: „Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadov, kvalitu ovzdušia a ochranu lesných ekosystémov.“ Žiadame upraviť text na nasledujúci: „Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadov, kvalitu ovzdušia. Zdôvodnenie: Pôvodne uvedený text je v rozpore s údajom v grafe na str. 7 kde naopak Lesy a Voda tvoria pozitívnu odchýlku od priemeru EU resp. OECD. • Účinná ochrana prírody a krajiny str. 11.: „Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého			

		národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Ohodnotenie ekosystémových služieb zefektívni ochranu prírody a pomôže zastaviť ich degradáciu. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny“. Žiadame upraviť text na nasledujúci: „Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Prehodnotí sa súčasná sústava chránených území a vytvorí sa reprezentatívna, ekologicky, ekonomicky a sociálne vyvážená národná sústava chránených území zabezpečujúcu ochranu druhov a biotopov, plniaca verejnoprospešné funkcie a rešpektujúca vlastnícke práva. Ohodnotenie ekosystémových služieb zefektívni ochranu prírody a pomôže zastaviť ich degradáciu. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny“. Zdôvodnenie: viď zdôvodnenie ku kapitole Životné prostredie na Slovensku v roku 2030 str.6 ods2			

294	**SLsK**	ZÁVER K PRIPOMIENKAM SLOVENSKEJ LESNÍCKEJ KOMRY Slovenská lesnícka komora (SLsK) za najväčší nedostatok celého dokumentu pokladá jednostranný (čisto tzv. environmentálny) pohľad na problematiku, bez zohľadnenia širšieho rámca spoločensko-ekonomickej situácie, v ktorej sa bude uplatňovať. Zdôrazňuje sa potreba „expandovania“ čo do postavenia ochrany prírody. Preto žiadame Envirostratégiu 2030 zamerať na nasledovné: - adresne identifikovať východiská, popísať dnešný stav ochrany prírody (OP) na Slovensku, identifikovať potenciál a načrtnúť optimálny – cieľový stav, - vyhodnotiť Envirostratégiu z r. 1993, - zohľadniť Akčný plán národného lesníckeho programu Slovenskej republiky na obdobie rokov 2015-2020, - zohľadniť Akčný plán národného programu využitia potenciálu dreva Slovenskej republiky, - vypracovať swot analýzu slabých a silných stránok dnešného systému OP, - hierarchizovať potreby OP a tomu podriadiť celý jej systém - vymeniť rozsiahlu kvantitu za primeranú a udržateľnú kvalitu, - zjednodušiť systém OP a priblížiť ho občanom tohto štátu, - vyriešiť kompetenčné vzťahy tak, aby nedošlo k narušeniu rovnováhy environmentálneho, ekonomického a sociálneho piliera trvalej udržateľnosti, - ujasniť (navrhnúť) financovanie ochrany prírody, dnes v prevažnej miere fungujúcej na podpornom mechanizme štrukturálnych fondov, ktoré majú obmedzenú životnosť. Pritom je potrebné hľadať nielen možnosti dodatočného financovania, ale aj cestu úspory a zníženia strát pri dnes nastavenom systéme OP. Inšpiráciu je pritom potrené hľadať v tradičnom využívaní krajiny, - zjednodušiť pre bežného občana SR neprehľadnú a nezrozumiteľnú legislatívu OP a tým priblížiť človeka prírode a nie direktívy prostredníctvom zákazov a sankcií, - za hlavnú slabinu dnešného systému OP považuje SLsK podceňovanie dôležitosti postavenia vlastníkov, užívateľov a správcov pozemkov pri presadzovaní záujmov ochrany prírody do praxe, - identifikovať prioritné problémy a tomu podriadiť aj finančnú podporu, - podporiť a motivovať užívateľov pozemkov ako kľúčového činiteľa, ktorý má priamy a bezprostredný potenciál a možnosť pozitívne ovplyvniť stav a kvalitu životného prostredia. Nemusí ísť iba o finančnú podporu niekedy stačí aj morálne ocenenie. Dnes sa v prevažnej miere bohužiaľ vlastník a užívateľ pozemkov nevníma ako partner OP, čo sa premieta aj do dnešného stavu životného prostredia. Ak sa podarí OP získať na svoju stranu vlastníkov a užívateľov pozemkov, tak sa jej podarí dosiahnuť väčšinu svojho	**Z**	ČA	V uznesení vlády, ktorým bola ministrovi životného prostredia uložená povinnosť vypracovať a predložiť novú Envirostratégiu 2030 nebola uložená úloha na vyhodnotenie stratégie z roku 1993 ani plnenie environmentálnych akčných programov. V časovom horizonte stanovenom na splnenie bodu B.83 z uznesenia vlády SR č. 227 z 15. mája 2013 to ani nie je možné. To vyplýva aj z aktuálneho programového vyhlásenia vlády, ktoré na strane 48 uvádza "a zaväzuje (sa) vypracovať novú environmentálnu stratégiu založenú na princípoch udržateľného rozvoja." Pri príprave Envirostrarégie 2030 sme vyhodnocovali aktuálanosť cieľov a opatrení Stratégie, zásad a priorít štátnej environmentálnej politiky SR, schválenej uznesením vlády SR č. 619/1993. V samotnom texte informáciu takisto aj spomíname. Nie je jasné čo myslené pod "Environmentálnym akčným plánom I a II". Analýza súčasného stavu a stanovenie cieľov sú predmetom prvej časti kapitoly 2. Hierarchizácia ochrany prírody, zjednodušenie a skvalitnenie systému a zapojenie vlastníkov na partnerskom princípe sú hlavné piliere časti environmentálnej stratégie, ktorá sa venuje ochrane prírody a krajiny. Pripomienky týkajúce sa týchto bodov teda pokladáme za akceptované už v súčasnom znení dokumentu.

		poslania, - doplniť Envirostratégiu 2030 o analýzu finančných a socioekonomických dopadov. Environmentalistika je jedna, samozrejme dôležitá časť rozvoja celej spoločnosti, ale nie jediná. Jej vytrhnutie zo stratégie rozvoja celej spoločnosti nemá logické dôvody. Environmentálnu stratégiu nemožno prijímať separátne, v predstihu, bez toho, že by došlo k jej zladeniu s ďalšími taktiež veľmi dôležitými komponentami rozvoja spoločnosti. Preto sme proti tomu, aby sa tento návrh predkladal na rokovanie vlády SR. Ak sa tak stane a vláda SR návrh schváli, vyvolá to vážne kolízie s návrhmi stratégie politík iných oblastí rozvoja spoločnosti. A nie len to, ale bude to tak ako doteraz, keď napríklad ochrana prírody neberie do úvahy význam lesov pre rozvoj spoločnosti. Majorizujú sa jednostranné, často s doterajšími poznatkami a skúsenosťami praxe, či poslaním lesného hospodárstva rozporné závery. Dôsledky sú katastrofálne. Vznikli a vznikajú v lesoch tak veľké ekonomické ako aj ekologické škody, že to nemá obdobu v histórii lesov a lesného hospodárstva na Slovensku. V programovom vyhlásení vlády SR nemá MŽP úlohu prijať „Stratégiu environmentálnej politiky do roku 2030“. Preto sme proti tomu, aby sa tento návrh Stratégie environmentálnej politiky do roku 2030 predkladal na rokovanie vlády SR.			Analýza sociálnych a ekonomických dopadov bude dopracovaná pre jednotlivé materiály, ktoré budú Envirostratégiu aplikovať. Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov nepožaduje od strategických dokumentov vypracovanie týchto analýz.

295	**SPK**	K bodu 2.1 zastaviť stratu biodiverzity Tento článok je veľmi všeobecný. Nešpecifikuje programy pre chránené územia. Žiadame odborne špecifikovať zámery a poukazujeme na doterajšie nedodržiavanie a ne preverovanie súčasnej už platnej legislatívy a zásad. Žiadame upresniť. Taktiež sa spomína 15 % degradovaných území. Žiadame špecifikovať o ktoré územia sa jedná. materiál požaduje ochranu pralesov čo považujeme za pozitívne avšak absentuje upresnenie kde sa na Slovensku pralesy nachádzajú. Žiadame upresniť. Materiál žiada ochranu lúk a pasienkov. V praxi je časté že lúky sa mulčujú a nekosia. Žiadame špecifikovať postupy prospešné pre lúky a pasienky. V poslednom odseku sa v rámci terminológie používajú nespisovné a neodborné terminológie ako napríklad "poľovná činnosť". Odporúčame prevziať a naštudovať zákon č. 274/2009 Z.z o poľovníctve a v tomto prípade použiť všeobecný pojem " výkon práva poľovníctva alebo " poľovníctvo". Tento zákon je plne komfortný s Európskou legislatívou akákoľvek špecifikácia by má byť súčasťou tohoto materiálu.	**Z**	A	Odstavec preformulovaný nasledovne: "Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov na Slovensku ako napríklad nad hornou hranicou lesa, ale najmä slanísk, mokradí, rašelinísk a lužných lesov, výrazne ovplyvnených ľudskou činnosťou. V prípade poľnohospodárskeho využívania týchto ekosystémov budú využívané postupy čo najviac šetrné k životnému prostrediu. Zabezpečí sa ochrana lokalít pralesov a ich zvyškov a vhodný manažment v ich ochranných pásmach. Implementuje sa program obnovy mokradí a ich ekosystémových služieb na základe participácie všetkých dotknutých strán. V spolupráci s vlastníkmi a užívateľmi a s využitím všetkých dostupných zdrojov sa skvalitní ochrana a obnova lesov, lúk a pasienkov, ktoré predstavujú ekosystémy s najvyššou mierou biodiverzity a bude sa podporovať aj vytváranie agrolesníckych systémov. Starostlivosť o tieto ekosystémy sa bude zabezpečovať v súlade s dokumentami ochrany prírody v úzkej súčinnosti štátnej organizácie ochrany prírody a vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov predovšetkým formou zmluvnej starostlivosti a to spôsobom neškodiacim biodiverzite podľa špecifických podmienok stanovených v príslušných dokumentoch. V prípade negatívneho ekonomického vplyvu pre vlastníkov a užívateľov sa budú uplatňovať príspevky na pokrytie zvýšených nákladov. " Cieľ 2

					európskej stratégie biodiverzity do roku 2020 uvádza cieľ obnovy 15 % degradovaných ekosystémov. Rovnaký záväzok na seba prostredníctvom tejto stratégie prevzalo aj Slovensko. Mnohé ďalšie potrebné špecifikácie budú predmetom sektorových stratégií, ktoré budú vypracované v nadväznosti na Environmentálnu stratégiu. Poľovná činnosť nahradená slovom Poľovníctvo

296	**SPK**	K článku 10.4. Zvýšiť prevenciu zakladania čiernych skládok a vymáhanie princípu „Znečisťovateľ platí“. :“Ak obec alebo súkromný vlastník pozemku ani po výzve orgánu štátnej správy neodstráni nelegálnu skládku odpadu, odstránia ju kompetentné štátne organizácie na náklady vlastníka pozemku, prípadne obce, v ktorej katastri sa skládka nachádza“. Žiadame upraviť text nasledovne: „Ak obec alebo súkromný vlastník pozemku ani po výzve orgánu štátnej správy neodstráni nelegálnu skládku odpadu, odstránia ju kompetentné štátne organizácie na náklady pôvodcu odpadu, prípadne obce, v ktorej katastri sa skládka nachádza“. Zdôvodnenie: v zmysle zásady „Znečisťovateľ platí“ je neprípustné vymáhať finančné plnenie od vlastníka pozemku na ktorom je odpad (ak nie je jeho pôvodcom) a trestať ho za skutočnosť že jeho pozemok je „verejnosti prístupný“ (aj pôvodcovi odpadu).	**Z**	A	Upravené znenie: "V legislatíve sa rozšíri zodpovednosť vlastníkov nehnuteľností za nezákonne umiestnený odpad, ak vlastník pozemku nezabezpečí súčinnosť s obcou pri zabezpečovaní prevencie vzniku nelegálnych skládok odpadu na svojich pozemkoch (napr. povolením inštalovania fotopascí a pod.)."
297	**SPK**	K článku 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa („. Do veľkej miery za to môže náhodná ťažba v dôsledku kalamít (najmä vplyvom vetra a lykožrúta smrekového), ale aj nelegálny výrub dreva.“ Žiadame text vypustiť. Prekladatelia Envirostratégie 2030 nepredložili (nedisponujú nimi) na podporu uvedeného tvrdenia relevantné dôkazy. Žiadame aby sa materiál všeobecne držal faktov a nešíril rôzne nepotvrdené zavádzajúce informácie.	**Z**	A	Veta bola upravená nasledovne: "Do veľkej miery za to môže náhodná ťažba v dôsledku kalamít ako dôsledok pôsobenia rôznych faktorov (vietor, sucho, hmyz alebo huby), a v menšej miere aj nelegálny výrub dreva."
298	**SPK**	K článku 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva: „ Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o to sami rozhodnú“. Žiadame vypustiť uvedený text: Zdôvodnenie: rozpor so zákonom č. 326/2005 o lesoch Z. z. v znení neskorších predpisov. Štát potrebuje mať nástroj (v prípade potreby) aby zabezpečil vykonanie niektorých opatrení, nevykonaním ktorých by hrozili škody väčšieho rozsahu ako je samotný zásah. Nebránime sa definovaniu podrobnejších pravidiel, ale uvedený text zavádza v systéme anarchiu. Obdobných rozporov je v materiály viac.	**Z**	A	Veta bola upravená nasledovne:„Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o tom rozhodnú sami a ak to neohrozí okolité lesné porasty, majetok alebo zdravie.“

299	**SPK**	K článku 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva: „Spracovanie drevnej hmoty, spadnutej v dôsledku kalamít, bude podliehať povoľovaciemu procesu na úseku lesného hospodárstva i ochrany prírody a táto skutočnosť bude zohľadňovaná vo vzťahu k plánovaným ťažbám v rámci programu starostlivosti o les.“ Žiadame text vypustiť: ...“i ochrany prírody a táto skutočnosť bude zohľadňovaná vo vzťahu k plánovaným ťažbám v rámci programu starostlivosti o les.“ Zdôvodnenie: Závažným problémom lesných ekosystémov na Slovensku je dnes hromadné hynutie smrečín. Jedným z prvotných dôvodov tohto problému je zmena slovenskej legislatívy v oblasti ochrany prírody a krajiny v roku 2002. Nová legislatíva dala veľký priestor pre orgány štátnej správy životného prostredia k ich subjektívnemu výkladu čo malo za dôsledok znemožňovanie včasného spracovania kalamity čím sa dalo predísť dnešným fatálnym škodám. Orgány štátnej správy životného prostredia pod tlakom ŠOP SR a mimovládnych organizácií nedovolili obhospodarovateľom lesa s odvolaním sa na Naturu 2000 vykonať dôslednú asanáciu smrekovej kalamity a následné ochranné a obranné opatrenia proti podkôrnemu hmyzu. Z tohto titulu ako aj z titulu globálneho otepľovania vznikla podkôrniková kalamita kritických rozmerov, ktorá následne prerástla do hromadného hynutia smrečín na Slovensku. Preto sa nám javí ako kontraproduktívne dávať v tomto smere ešte väčšie kompetencie orgánom štátnej správy životného prostredia, spomaľovať proces sanácie napadnutého podkôrnikového dreva udeľovaním ďalších súhlasov alebo výnimiek. Následkom by bolo iba výrazné urýchlenie hynutia smrečín.	**Z**	A	Veta bola upravená nasledovne: "Spracovanie drevnej hmoty v dôsledku pôsobenia škodlivých činiteľov v lesoch bude v stanovených limitoch podliehať povinnosti nahlasovania a bude môcť byť zastavené alebo obmedzené."
300	**SPK**	K článku Inštitucionálny rámec „Na zlepšenie stavu životného prostredia je tiež potrebné zlepšiť inštitucionálnu spoluprácu: V oblasti lesného hospodárstva pretrváva nejasnosť medzi ochranou biotopov chránených území, ktoré má v kompetencii Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) a hospodárskym využitím lesov, ktoré má v kompetencii Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (MPRV SR). V chránených územiach by mala byť prioritou ochrana biodiverzity a podpora ekoturizmu. Paralelné fungovanie správ národných parkov a štátnych lesov v tých istých územiach bráni rozumnému a efektívnemu manažmentu chránených oblastí. Paralelné fungovanie správ národných parkov a štátnych lesov vôbec nebráni rozumnému a efektívnemu manažmentu chránených	**Z**	A	Berieme na vedomie.

		oblastí. Predkladatelia Envirostratégie 2030 zabúdajú na to, že národné parky netvoria len štátne lesy. Ale ak trvajú na svojom tvrdení, nech oslovia Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, možno bude ochotné prevziať správu národných parkov.			
301	**SPK**	K článku . 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva: „Po ťažbe sa bude vyžadovať uvedenie oficiálnych turistických a cyklistických trás do použiteľnej podoby.“ STN 73 6108 Lesná dopravná sieť: lesná dopravná sieť: dopravné zariadenia všetkého druhu slúžiace na sprístupnenie a prepojenie lesných komplexov so sieťou pozemných komunikácií na dopravu dreva a iných produktov z lesa, na prepravu osôb a materiálu v súvislosti s hospodárením v lese, prípadne na iné ciele. Z uvedeného vyplýva, že lesná dopravná sieť vybudovaná užívateľmi pozemkov slúži primárne pre lesné hospodárstvo. Až sekundárne môže byť turistickou alebo cyklistickou trasou. Nie je zrejmé čo je použiteľná podoba. Je v záujme obhospodarovateľa lesa dať lesnú cestu po ťažbe do pôvodného stavu bez ohľadu na to či ňou vedie cyklotrasa, alebo turistická trasa. Netreba zabúdať, že lesná cesta je majetkom a bola postavená za nemalé finančné prostriedky. V záujme každého užívateľa lesa ja aby lesné cesty boli v náležitom stave. Ak má verejnosť záujem o nadštandard je potrebné vlastníkovi na to finančne prispieť. Nehovoriac o tom že v prípade neštátnych vlastníkov sa pohybuje bezplatne po jeho súkromnom majetku. Žiadame vypustiť.	**Z**	A	Veta bola preformulovaná na "Oficiálne turistické a cyklistické trasy budú udržiavané v použiteľnej podobe." a presunutá do 2. kapitoly. Doplnená bola nasledovná veta: "Štát zváži spôsob a možnosti financovania a udržiavania oficiálnych turistických a cyklistických trás ako dôležitú súčasť ekosystémových služieb."

302	**SPK**	K článku 13 Str. 40 - 43 Environmentálna výchova a vzdelávanie v každom veku Pôvodný text: Ministerstvo životného prostredia SR bude v spolupráci s Ministerstvom školstva vedy výskumu a športu SR, , mimovládnymi a ostatnými relevantnými organizáciami pripravovať podklady, vzdelávacie materiály a aktivity v oblasti environmentálneho vzdelávania. Vypracuje sa Štátny program environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety, ktorý zlepší a skvalitní formálne environmentálne vzdelávanie materských, základných a stredných škôl. Bude sa podporovať udržateľná spotreba a zlepší sa environmentálne povedomie. Návrh na nový text: Ministerstvo životného prostredia SR bude v spolupráci s Ministerstvom školstva vedy výskumu a športu SR, odbornými inštitúciami iných rezortov, mimovládnymi a ostatnými relevantnými organizáciami pripravovať podklady, vzdelávacie materiály a aktivity v oblasti environmentálneho vzdelávania. Vypracuje sa Štátny program environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety, ktorý zlepší a skvalitní formálne environmentálne vzdelávanie materských, základných a stredných škôl. Bude sa podporovať udržateľná spotreba a zlepší sa environmentálne povedomie. Zdôvodnenie: Environmentálne vzdelávanie je prierezová oblasť ktorou sa zaoberajú organizácie viacerých rezortov resp. samosprávy. Navrhované znenie je zamerané len na Ministerstvo životného prostredia a MŠVVaŠ	**Z**	A	Text bol zmenený nasledovne: "V spolupráci s ústrednými orgánmi štátnej správy a ich odbornými organizáciami, akademickou obcou, mimovládnymi organizáciami a samosprávami sa zefektívni systém formálnej a neformálnej environmentálnej výchovy ako aj vzdelávania a osvety pre udržateľný rozvoj. Bude im venovaná osobitná pozornosť v akčných plánoch na implementáciu Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania. Každý, kto sa vzdeláva získa vedomosti a zručnosti potrebné pre presadzovanie princípov udržateľného rozvoja."
303	**SPK**	K článku 13 Str. 41 – 43. Doplnenie za druhým odstavcom Návrh na doplnenie: V spolupráci s rezortom pôdohospodárstva sa zlepší podpora realizácie aktivít lesnej pedagogiky lesníckymi inštitúciami poľovníckej pedagogiky na školách a pre širokú verejnosť. Lesnú pedagogiku, ako zážitkové učenie o lese, využívajúce interaktívne metódy a didaktické hry a približujúce prírodné zákonitostí v lese a prírode, v súčasnosti zabezpečuje po celom Slovensku viac ako 330 certifikovaných lesných pedagógov – pracovníkov lesníckych inštitúcií mnoho dobrovoľníkov . Vďaka vzdelávacím aktivitám lesnej a poľovníckej pedagogiky sa verejnosť dozvie o princípoch trvalo udržateľného obhospodarovania lesov a prírody a získa informácie o výhodách používania výrobkov z dreva, drevnej biomasy a produktov z obnoviteľných zdrojov v porovnaní napríklad s produktmi z plastov a flóry a fauny prírody SR. Zdôvodnenie: Význam lesnej pedagogiky (LP) ako súčasti environmentálneho vzdelávania podčiarkuje aj prehlásenie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu ktoré odporúča školám zapájať sa do	**Z**	A	Text bol zmenený nasledovne: "Zvýši sa podpora, udržiavanie a využívanie výstavných a múzejných priestorov, skanzenov, objektov kultúrneho a prírodného dedičstva, stredísk environmentálnej výchovy, škôl ochrany prírody a krajiny, lesných škôl s cieľom zvyšovania povedomia o prírodných a kultúrnych hodnotách územia. Geoparky sa budú rozvíjať udržateľným spôsobom podľa schválenej a platnej vládnej koncepcie budovania geoparkov. Cieľom je zatraktívnenie a zavedenie nových prvkov v turistickom ruchu. Podporí sa odborné poradenstvo pri zriaďovaní náučných chodníkov s tematikou ochrany

		aktivít LP. V súčasnej dobe environmentálne vzdelávanie formou LP predstavuje funkčný nástroj, ktorý zabezpečuje činnosť pre rôzne cieľové skupiny a tým napĺňa ciele priblížiť vzdelávanie rôznym vekovým skupinám na celom území Slovenska . Užšia spolupráca medzi MŽP a MPRV v tejto oblasti by prispela k efektívnemu využitiu finančných prostriedkov a hlavne by zabezpečila ciele environmentálneho vzdelávania. Taktiež zdôrazniť pri práci s mládežou vzdelávanie racionálneho udržateľného užívania prírody.			prírody, lesníctva a geológie, ale aj globálnej environmentálnej výchovy."
304	**SPK**	K článku 2.2 Zreformovať štátne inštitúcie ochrany prírody "Zefektívni a prepojí sa stráž prírody , lesná stráž a rybárska stráž." Žiadame doplniť "poľovnícka stráž." V poslednom odseku ".....presun kompetencií z obcí na OÚ." Nesúhlasíme považujeme za krok k byrokratizácii a vzdialenie sa od občanov. Vidiek a miestny obyvatelia majú vlastnú motiváciu ochrániť svoje okolie vyššie ako "úradník" z okresného mesta.	**Z**	A	Poľovnícka stráž doplnená. Zváženie presunu kompetencií z obcí na okresné úrady bolo prerokované a odsúhlasené so ZMOS.
305	**SPK**	K článku 2.3. Zjednodušiť bezzásahovosť a .... V druhom odseku žiadame doplniť " so súhlasom vlastníkov" slovíčko "len". Riešenie vlastníckych vzťahov je možné len ak sa vysporiadajú vlastnícke vzťahy tzv. komasácia. Bez vysporiadanie a ukončenia pozemkových úprav zostane len u špekuláciách a obchádzaní vlastníkov alebo brzdenia prospešných opatrení vlastníkmi. Žiadame o vysporiadanie pozemkov v týchto územiach a prirodzene komunikáciu s vlastníkmi pri konaniach následne.	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná
306	**SPK**	K článku 3 Požiadavka ekologického národohospodárstva musí byť požiadavkou na všetky poľnohospodárske plochy. Alebo dokument chce povedať že poľnohospodárstvo je neekologické? Žiadame upresniť a špecifikovať aký je vlastne zámer aby hospodárenie na pôde zostalo udržateľné? (striedanie plodín, ochrana alejí a remízok, vetrolamov, zadržiavanie vlahy a zabránenie erózie pôdy, špecifikácia pôdy ako aj životnému priestoru fauny a flóry Slovenska - kosby a súvisiace opatrenia..atď.)	**Z**	ČA	Envirostratégia nepožaduje ekologické národohospodárstvo, takýto pojem sa nikde v texte nenachádza. Pojem ekologické poľnohospodárstvo (nie národohospodárstvo) je termín, ktorý je definovaný určitými úkonmi, ktoré musí poľnohospodár vykonávať. Na zvyšku území sa budú uplatňovať ďalšie

					opatrenia. Túto pripomienku teda považujeme za už zapracovanú v texte.
307	**SPK**	K článku 3.1. Žiadame špecifikovať a upresniť ekologické poľnohospodárstvo na poľnohospodárskych pozemkoch SR. Žiadame špecifikovať spôsoby ochrany pôvodných odrôd a opeľovačov.	**Z**	A	Pripomienka zohľadnená v iných kapitolách.
308	**SPK**	K článku 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva: „Nepotrebné a nevyužívané lesné cesty budú rozrušené a navrátené do pôvodného stavu, na zabránenie pôdnej erózie.“ Žiadame text vypustiť. Zdôvodnenie: To, že lesná cesta nie je momentálne využívaná neznamená, že v budúcnosti nebude potrebná. Navyše jedná sa o legitímny investičný majetok.	**Z**	ČA	Nové znenie: "Nepotrebné a nevyužívané lesné cesty budú prehodnotené z hľadiska ich dopadu na pôdnu eróziu a v prípade potreby budú rozrušené."
309	**SPK**	K článku 4.1 Tento článok absolútne ignoruje už existujúce legislatívne nástroje SR. V prvom rade Akčný plán Národného lesníckeho programu Slovenskej republiky a legislatívu na tomto úseku. Žiadame zosúladiť už s existujúcimi legislatívnymi normami.	**Z**	ČA	Berieme na vedomie. Pripomienky ostatných ministerstiev by mali zabezpečiť súlad s existujúcimi dokumentami.
310	**SPK**	K článku 4.1. Zabezpečiť efektívnu kontrolu ťažby dreva: „Budú mať povinnosť na internete zverejňovať objednávky, faktúry, zmluvy, účtovné závierky, daňové priznania a pod., aby mohla verejnosť kontrolovať hospodárenie s jej majetkom.“ Predkladatelia Envirostratégie 2030 znovu potvrdzujú, že navrhovaný materiál je vypracovaný povrchne, bez účasti všetkých zainteresovaných a bez naštudovania podkladov. Uvedená povinnosť sa totiž už dávno realizuje. Naopak chýba verejná kontrola finančných tokov v rezorte ochrany prírody. Tieto sú neprehľadné, čo potvrdzuje aj mimovládny sektor. Žiadame vypustiť a celú kapitolu prepracovať.	**Z**	N	V strategickom dokumente sa vo všeobecnosti využíva budúci čas, keďže dokument rieši agendu do roku 2030. Ak sa nejaká činnosť už dnes vykonáva, a je dôležité aby sa s ňou pokračovalo aj do budúcnosti, je takisto nevyhnutné ju opäť spomenúť aj v dokumente ako žiadaný cieľ.

311	**SPK**	Všeobecná pripomienka Materiál považujeme za spracovaný v rozpore už existujúcimi prijatými dokumentami.. Vo viacerých častiach bez jasného opisu situácie, bez zmysluplne zadefinovaných cieľov a opatrení na ich dosiahnutie a vo viacerých častiach v rozpore s platnou európskou legislatívou. Čo však považujeme za absurdné vonkoncom neberie do úvahy prijaté schválené koncepcie Vládou Slovenskej republiky: Koncepcia rozvoja pôdohospodárstva Slovenskej republiky na roky 2013 - 2020, uznesenie Vlády Slovenskej republiky č. 357/ 2013 a Koncepcia rozvoja poľovníctva SR 2017 _- 2030 - Národný program rozvoja poľovníctva a zachovania genofondu voľnežijúcej zveri na roky uznesenie vlády SR č.548/2017. Taktiež je v rozpore s Akčný plán národného lesníckeho programu Slovenskej republiky na roky 2015 - 2020 uznesením Vlády SR 697/ 2015. Dôrazne požadujeme z tohoto dôvodu stiahnutie materiálu a jeho dôsledné prepracovanie.	**Z**	ČA	Berieme na vedomie. Pripomienky predložené v rámci MPK by mali zabezpečiť súlad s existujúcimi dokumentami.
312	**SPK**	Všeobecná pripomienka Za najväčší nedostatok celého dokumentu LESY SR, š. p. pokladajú jednostranný (čisto environmentálny) pohľad na problematiku, bez zohľadnenia širšieho rámca spoločensko- ekonomickej situácie, v ktorej sa bude uplatňovať. Zdôrazňuje sa potreba „expandovania“ čo do postavenia ochrany prírody. • Preto žiadame Envirostratégiu 2030 zamerať na nasledovné: • adresne identifikovať východiská, popísať dnešný stav OP na Slovensku, identifikovať potenciál a načrtnúť optimálny – cieľový stav • vyhodnotiť Envirostratégiu z r. 1993 • vypracovať swot analýzu slabých a silných stránok dnešného systému OP • hierarchizovať potreby OP a tomu podriadiť celý jej systém - vymeniť rozsiahlu kvantitu za primeranú a udržateľnú kvalitu • zjednodušiť systém OP a priblížiť ho občanom tohto štátu • vyriešiť kompetenčné vzťahy tak, aby nedošlo k narušeniu rovnováhy environmentálneho, ekonomického a sociálneho piliera trvalej udržateľnosti ujasniť (navrhnúť) financovanie ochrany prírody, dnes v prevažnej miere fungujúcej na podpornom mechanizme štrukturálnych fondov, ktoré majú obmedzenú životnosť. Pritom je potrebné hľadať nielen možnosti dodatočného financovania ale aj cestu úspory a zníženia strát pri dnes nastavenom systéme OP. Inšpiráciu je pritom potrené hľadať v tradičnom využívaní krajiny	**Z**	N	Máme za to, že boli všetky požiadavky pri príprave, spracovaní a pripomienkovaní Envirostratégie 2030 splnené.

313	**SPPK**	Máme za to, že environmentálna stratégia by sa v oblasti energie mala prioritne zamerať najmä na dopravu, ktorá je druhým najväčším znečisťovateľom hneď po priemysle. V doprave sú už v súčasnosti dostupné spôsoby, ako znížiť dopady v nej spotrebovanej energie na životné prostredie. Je dôležité zamerať sa na alternatívne palivá, a to najmä kvapalné biopalivá, ktoré prinášajú významnú úsporu emisií skleníkových plynov okamžite v porovnaní s ostatnými alternatívnymi palivami a možno ich veľmi jednoducho využiť v existujúcej infraštruktúre (ako prímes do fosílnych palív). Slovenská republika by preto v budúcnosti mala podporiť investície do výroby tzv. pokročilých biopalív, ktoré sa vyrábajú zväčša zo zvyškov, či odpadov a prinášajú ešte výraznejšie emisné úspory. Trend ich podpory je zrejmý naprieč celou Európou a Slovensko by nemalo v tejto súvislosti zaostať. Zároveň je potrebné vytvoriť vhodné legislatívne prostredie pre rozvoj a používanie biopalív, nakoľko bez jeho vytvorenia nemožno objektívne očakávať ich ďalší rozvoj. Environmentálna stratégia by preto mala v oblasti energie vymedziť aj základné ciele v oblasti rozvoja a používania biopalív, ako najvýznamnejších a najrozvinutejších alternatívnych palív v súčasnosti, a to jednak pokročilých, ako aj v súčasnosti už používaných konvenčných biopalív, ktoré už dnes eliminujú negatívne dopady dopravy na životné prostredie.	**Z**	ČA	Berieme na vedomie. Oblasť dopravy z hľadiska environmentálnych vplyvov riešime v kapitolách 6, 9, 11, 12, 13 aj v inštitucionálnom rámci. Oblasť dopravy je však v kompetencii MDaV SR, takisto aj špecifické ciele pre podiely jednotlivých palív. MŽP SR môže navrhovať regulácie týkajúce sa vplyvov a ich eliminácie na životné prostredie ale nie špecifické percentuálne alebo objemové ciele napr. pre podiel biopalív. V podkapitole 11. Ekonomická a zároveň ekologická energia bude doplnený text: "Podiel obnoviteľných zdrojov energie na výrobe, spotrebe energií a v doprave, úspor energií a pokles emisií skleníkových plynov bude v súlade s európskym a národným energeticko klimatickým plánom SR do roku 2030."
314	**SPPK**	Na str. 15 vlastného materiálu v tabuľke spotreby hnojív uvádzané čísla logicky nesedia (spotreba dusíka vs. spotreba hnojív s obsahom dusíka – napr. za roky 2011-2015), nemôže byť predsa viac dusíka do pôdy ako samotného hnojiva obsahujúceho dusík. Z hľadiska ochrany životného prostredia podstatná nie je až tak spotreba dusíkatých hnojív, ale efektívnosť využívania dusíka z nich, pretože to, čo je škodlivé pre životné prostredie nie je samotná spotreba dusíkatých hnojív, ale bilančný nadbytok dusíka, ktorý je indikátorom neproduktívnych strát tejto živiny do vôd resp. ovzdušia. Z uvedených dôvodov žiadame riadok o spotrebe priemyselných dusíkatých hnojív z tabuľky vypustiť. Údaje o bilančnom nadbytku dusíka v pôde vieme doložiť. Uvedenú pripomienku je potrebné zohľadniť aj na strane 47 dokumentu.	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná

315	**SPPK**	Na str. 31 žiadame za text „Tento systém by bol zavedený u látok, pri ktorých má Slovensko problém dosahovať stanovené ciele“ doplniť slová: „„za podmienky, že bude zavedený v celej EU.“ Odôvodnenie: tento systém bol v SR zavedený a bol len administratívnym bremenom, nie motivačným faktorom, ak nebol vytvorený dostatočný trh. Tento systém bol z hľadiska znižovania emisií SO2 nefunkčný.	**Z**	A	Rozpor odstránený. V opatrení 9.1 vo vete " Tento systém by " bolo doplnené: "tak nahradil súčasný poplatkový systém".
316	**SPPK**	Na str. 36 žiadame za text „Zároveň sa zvýši transparentnosť a informovanosť verejnosti o energetike a energetických projektoch.“ Doplniť text: „ Do roku 2030 sa dosiahne min. 32% podiel OZE na spotrebe energie a min. 14% podiel OZE v doprave spolu so zavedením výrazného mandátu pre pokročilé biopalivá. Do r. 2020 sa zavedie daňové zvýhodnenie biopalív.“ Odôvodnenie: uvedené ciele boli odsúhlasené v politickej dohode v trialógu v procese prijímania smernice o OZE (RED II). Daňové zvýhodnenie biopalív, ktoré nie sú podporované mandátom, je žiadanou formou podpory pre ich využívanie a znižovanie emisií skleníkových plynov.	**Z**	A	Rozpor vodstránený. Nastavenie podieľov OZE nie je úlohou Envirostratégie 2030 ale energetickej politiky a je kompetenciou MH SR. Do textu doplníme: "Podiel obnoviteľných zdrojov energie na výrobe, spotrebe energií a v doprave, úspory energií a pokles emisií skleníkových plynov bude v súlade s európskym a národným energeticko-klimatickým plánom SR do roku 2030." Nastavenie daňového zvýhodnenie biopalív nie je úlohou ani cieľom Envirostratégie 2030. Environmentálna daňovaná reforma je súčasťou iného opatrenia. Do textu opatrenia bolo do prvej vety doplnené: "vrátane celkovej daňovo-odvodovej reformy."
317	**SPPK**	Na str. 5 v texte : „Do roku 2030 sa zvýši miera recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, na 60 % a do roku 2035 sa zníži sa miera jeho skládkovania na menej ako 25 %. „ navrhujeme doplniť porovnávací základ.	**O**	N	Z pripomienky nie je jasné, čo myslí pripomienkujúci pod porovnávacím základom. Podľa nášho názoru je daný cieľ uvedený korektne a v súlade s formuláciou takýchto cieľov v iných dokumentoch.
318	**SPPK**	Na str. 7 vlastého materiálu v grafe "V ktorých oblastiach najviac zaostávame (štandardná odchýlka od priemeru EÚ, resp. OECD = 0)" navrhujeme doplniť oblasti ochrana ovzdušia a zmena klímy samostatne. Výpočet zložiek životného prostredia je bez nich neúplný.	**O**	A	Táto kapitola bola prepracovaná a graf bol vypustený. Táto časť nadväzuje na predošlú štúdiu IEP "Tri výzvy životného prostredia SR". Klíma je tu zahrnutá pod

					časť "Vybrané vplyvy hospodárstva na životné prostredie".
319	**SPPK**	Na strane 15 žiadame vypustiť vetu „Výsledok je, že z poľnohospodárskej pôdy na Slovensku stále uniká priveľa dusíka“, pretože SR je jednou z krajín EU s najnižším prebytkom dusíka v pôde.	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná.
320	**SZVT**	Pripomienka č. 1 V časti 11 Ekonomická a zároveň ekologická energia doplniť za vetu „Slovensko je stále takmer úplne závislé na dovoze energetických surovín zo zahraničia a využívanie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) je pod priemerom EÚ“ ďalšiu vetu, ktorá znie: „V roku 2016 dokonca došlo k poklesu podielu obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej energetickej spotrebe z 12,9% na 12% (v oblasti vykurovania bol pokles z 10,8 na 9,9%) a môže byť ohrozené plnenie cieľov v SR v oblasti OZE pre rok 2020.“ A do tabuľky doplniť aj údaje za rok 2016, keďže sú oficiálne a zverejnené na stránke EUROSTAT-u Zdroj : Eurostat https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Renewable_energy_statistics/sk	**Z**	ČA	V tabuľke sa aktualizoval rok 2016. Špecifický vývoj medzi jednotlivými rokmi uvádzať nebudeme, keďže to nie je úlohou Envirostratégie 2030, ale Energetickej politiky a dokumentov hodnotiacich vývoj v oblasti energií.

3 2 1	**SZVT**	Pripomienka č. 10 Do Kapitoly 12 Ekonomické nástroje pre lepšie životné prostredie, podkapitoly 12.1. Zvážiť environmentálnu daňovú reformu doplniť text : „Pre zabezpečenie plnenia záväzkov SR v oblasti znižovania emisií a produkcie CO 2 vytvoriť podmienky pre to, aby sa znížilo riziko úniku uhlíka z oblasti ETS do nekontrolovaných oblastí v rámci vnútroštátneho priestoru, vrátane prenosu produkcie emisií z kontrolovaných zdrojov do oblasti produkcie emisií zdrojmi bez limitov a bez kontroly (zavedenie uhlíkovej dane mimo sektorov ETS alebo naopak daňové zvýhodnenie sektorov, ktoré sú v schéme ETS)“. Odôvodnenie: Zariadenia nad 20 MW zabezpečujú výrobu a dodávku tepla najmä pre domácnosti, v menšej miere pre občiansku vybavenosť. Tieto zariadenia spaľujú prevažne zemný plyn, nakoľko výkon 20 – 400MW nie v podmienkach Slovenska možné nahradiť úplne bezemisným spôsobom. Nákup aj minimálneho množstva emisných kvót a realizácia opatrení na splnenie prísnejších emisných limitov ako majú malé zdroje, spôsobuje zvýšenie ceny tepla, čo má za následok tlak na odpájanie a realizáciu individuálneho vykurovania. Takéto novovzniknuté zdroje nebudú môcť spaľovať biomasu (umiestnenie v centrách miest, resp. sídlisk) a využitie slnečnej energie je vzhľadom na polohu Slovenska možné maximálne na prípravu TUV počas 5 - 6 mesiacov. Novovzniknuté zdroje budú na báze plynu s malým percentuálnym podielom OZE. Tieto zdroje budú v rozmedzí výkonov od cca.10 kW (v prípade rozpadu systému na bytové vykurovanie) do cca.1MW (v prípade rozpadu systému na lokálne kotolne) a nebudú spadať do ETS. Na pokrytie potreby rovnakého množstva tepla bude potrebné približne rovnaké množstvo plynu, ktoré vyprodukuje väčšie množstvo emisií. Takéto malé zdroje buď nemajú emisné limity, alebo ich majú nižšie ako veľké zdroje, ktoré majú nainštalované koncové technológie ako DeNOx a DeSOx a súčasne takéto malé zdroje nepodliehajú tak prísnym kontrolám vyprodukovaných emisií ako veľké zdroje. Súčasne budú negované snahy o bezemisné zóny, kde síce v zónach bez CZT bude zákaz vstupu niektorým druhom automobilov, ale súčasne tam vznikne niekoľko 100 – viek komínov. Pozn. 1 kotol na zemný plyn vyprodukuje ročne približne toľko emisií, ako osobný automobil počas cca. 10 000 km.	**Z**	A	Požadovaná veta bola doplnená v opatrení za druhou vetou v pozmenenom tvare: "Vytvoria sa podmienky na zamedzenie riziku úniku uhlíka z oblastí ETS do oblastí bez emisných limitov a kontroly."

3 2 2	**SZVT**	Pripomienka č. 2 Doplniť časť 11 Ekonomická a zároveň ekologická energia o nasledujúce opatrenie „11.4. Rozvíjať a modernizovať existujúcu teplárenskú infraštruktúru Pri zvyšovaní podielu obnoviteľných zdrojov energie, využívaní nízkoemisných zdrojov energie a vysoko účinných technológií výroby energií budú vytvorené podmienky a podpora na využívanie a ďalšiu modernizáciu existujúcej vybudovanej energetickej infraštruktúry v podobe systémov diaľkového vykurovania, tak aby bol plne využitý potenciál účinného diaľkového vykurovania a chladenia na Slovensku. Paralelne k tomu je potrebné vytvoriť podmienky (finančné, legislatívne aj administratívne) pre využívanie decentralizovaných OZE najmä v oblastiach, kde nie je vybudovaná plynárenská a teplárenská infraštruktúra, modernizáciou súčasných domácich kúrenísk nepodliehajúcich kontrole emisií a spaľujúcich rôznorodý odpad, ktoré sú do veľkej miery zodpovedné za znečistenie ovzdušia vidieckych oblastí“. Odôvodnenie: Stratégia EÚ pre vykurovanie a chladenie zdôrazňuje význam diaľkových energetických sietí „ponúkajúcich alternatívu voči viac znečisťujúcim systémom individuálneho vykurovania ako mimoriadne účinného a nákladovo efektívneho prostriedku na zabezpečenie udržateľného vykurovania a chladenia, začlenenie obnoviteľných zdrojov energie a skladovanie prebytkov elektrickej energie v čase nízkej spotreby elektriny a tým zabezpečenie pružnosti rozvodovej sústavy. Stratégia zdôrazňuje potrebu začlenenia väčšieho podielu obnoviteľných zdrojov energie a vyzýva na modernizáciu a rozšírenie existujúcich systémov diaľkového vykurovania na posun k vysoko účinným a obnoviteľným alternatívam; nabáda členské štáty, aby zaviedli fiškálne a finančné mechanizmy pre miestne verejné orgány s cieľom podporiť využívanie diaľkového vykurovania a chladenia a odstrániť regulačné bariéry“. Účinné diaľkové vykurovanie a chladenie v zmysle Smernice o energetickej efektívnosti využíva obnoviteľné zdroje energie, vysoko účinnú kombinovanú výrobu elektrickej energie a tepla, prípadne odpadové teplo z priemyselných procesov, ktoré inak uniká v podobe emisií do ovzdušia. V súlade s článkom 14 tejto smernice má každý členský štát povinnosť komplexne posúdiť potenciál účinného diaľkového vykurovania a chladenia. Slovensko má vybudovanú bohatú sieť centralizovaných systémov zásobovania teplom (35%, tj 1,8 mil. obyvateľov je zásobovaných teplom z CZT), v rámci ktorých boli zdroje na výrobu zosúladené s prísnymi	**Z**	A	Rozpor odstránený. V texte bolo zmenené nasledovné: Názov opatrenia sa zmení na: "Podporovať efektívnejšie spaľovacie zariadenia a systémy vykurovania." A do textu opatrenia bola doplnená pozmenená formulácia: „V prípade existencie a technickej a ekonomickej dostupnosti účinného systému diaľkového vykurovania, by mala byť prednostne využívaná existujúca teplárenská infraštruktúra.“

		podmienkami na limity znečisťujúcich látok. Investície sú v rámci týchto systémov zamerané a budú aj naďalej smerovať do zvyšovania ich účinnosti formou zavádzania vysoko účinných technológií na kombinovanú výrobu elektriny a tepla (kogeneráciu, trigeneráciu) a využívania odpadového tepla z priemyselných procesov. Pri podpore kombinovanej výroby elektriny a tepla treba vychádzať z faktu, že u moderných kogeneračných zdrojov sa účinnosť pohybuje vďaka dodávke tepla často aj nad hranicou 90%. Je efektívnejšie implementovať OZE alebo kombinovanú výrobu na systémy CZT, ktoré zásobujú viaceré budovy súčasne, ako na jednotlivé budovy zvlášť. Jedine systémy CZT dokážu využiť odpadové teplo z priemyselných procesov alebo komerčnej sféry. Charakter OZE (nepredikovateľnosť výroby, potreba záložných zdrojov, nerovnováha medzi výrobou a potrebou energie, ...) si vyžaduje flexibilnú infraštruktúru, ktorú systémy CZT ponúkajú, pretože dokážu efektívne prepájať výrobu a spotrebu, umožňujú skladovať energiu (v podobe tepla) v čase jej prebytku, využívať rôzne formy energie, ktoré v meste vznikajú, tiež využívať „odpadové“ teplo, ktoré inak uniká v podobe emisií do ovzdušia. Modernizované systémy diaľkového vykurovania môžu postupne dosiahnuť úroveň tzv. CZT 4. Generácie v súlade s konceptom inteligentnej energie a inteligentných miest (Smart cities). Vyspelé európske krajiny (Fínsko, Dánsko, Francúzsko, ...) vytvorili fondy na podporu modernizácie systémov CZT, vrátane budovania nových sústav a zaviedli finančno- daňové nástroje na ich podporu (znížená DPH na teplo vyrobené v CZT a pod). Pri podpore prechodu na účinné systémy diaľkového vykurovania a využívaní moderných technológií a OZE a zabezpečovaní ich obsluhy a prevádzky, bude tiež podporovaná zamestnanosť s vysoko kvalifikovanými technickými pozíciami – ide o pracovné miesta, ktoré nepodliehajú riziku delokalizácie.			
3 2 3	**SZVT**	Pripomienka č. 3. Označenie opatrenia 11.4. Zlepšiť informovanosť verejnosti o energetických projektoch a energetike sa prečísluje na 11.5. Typ pripomienky: obyčajná	**O**	N	Pripomienka nebola akceptovaná, pretože nebolo zavedené nové opatrenie.

3 2 4	**SZVT**	Pripomienka č. 4 V časti 11 Ekonomická a zároveň ekologická energia nahradiť vetu „Biomasové elektrárne potrebujú veľké množstvá biomasy, ktoré môže viesť k zvyšovaniu tlaku na chránené územia, ekosystémy v nechránenej krajine a dreviny rastúce mimo lesa.“ nasledujúcou vetou „Na zabezpečenie udržateľného využívania biomasy na energetické účely, je kvalita biomasy využívaná v teplárňach na výrobu elektrickej energie a tepla regulovaná. Táto regulácia ide v súčasnosti nad rámec požiadaviek EÚ“ Odôvodnenie: Kvalitu biomasy používanej v zariadeniach výrobcu elektriny spaľujúcich alebo spoluspaľujúcich biomasu kombinovanou výrobou v súčasnosti ustanovuje Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 490/2009. V zmysle platnej legislatívy, ak je biomasa vyrobená z dreva, musí okrem kvality týkajúcej sa relatívnej vlhkosti a výhrevnosti spĺňať aj podmienku zaradenia dreva do kvalitatívnej triedy D, teda do najnižšej kvalitatívnej triedy podľa európskych technických noriem. Okrem toho, v prípade využívania prostriedkov z európskych štrukturálnych fondov v SR (Operačný program Kvalita ŽP a Program rozvoja vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020) je podpora projektov, v ktorých sa bude využívať biomasa, podmienená preukázaním splnenia kritérií udržateľnosti jej využívania v súlade s odporúčaniami správy Komisie Rady a EP o požiadavkách trvalej udržateľnosti na používanie zdrojov tuhej a plynnej biomasy pri výrobe elektriny, tepla a chladu. V kontexte prijímania tzv. Zimného energetického balíka predloženého Európskou Komisiou v novembri 2016, ukončili európske inštitúcie rokovania týkajúce sa návrhu novely Smernice EP a R o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (ďalej „Smernica“). Okrem iného, rámec EÚ pre trvalú udržateľnosti bioenergie obsahuje minimálne kritériá s cieľom poukázať na udržateľnú výrobu a účinné využívanie biomasy, pokiaľ ide o dopravu, vykurovanie a elektrinu. Upozorňujeme na skutočnosť, že podľa júnovej dohody, môžu členské štáty naďalej podporovať výrobu elektrickej energie v zariadeniach výlučne na výrobu elektrickej energie, teda nielen zariadeniach na kombinovanú výrobu elektrickej energie a tepla. Aj v tomto smere je slovenská legislatíva prísnejšia a ide nad rámec požiadaviek EÚ. Upozorňujeme tiež na to, že takýto stav môže vytvoriť ešte väčší tlak na vývoz biomasy do zahraničia, kde bude energeticky zhodnocovaná a podporovaná.	**Z**	ČA	Rozpor odstránený. Veta zmenená nasledovne: "Neefektívne spaľovanie biomasy môže viesť k zvyšovaniu tlaku na chránené územia, ekosystémy v nechránenej krajine a dreviny rastúce mimo lesa.“ Text nehovorí o kvalite biomasy a jej regulácii v rámci teplárenskej legislatívy, ale o zvyšovaní tlaku na chránené územia z dôvodu zvyšujúcej sa spotreby biomasy.

325	**SZVT**	Pripomienka č. 5 V časti 11 Ekonomická a zároveň ekologická energia nahradiť vetu „V oblasti výroby energie bude preferovaná výroba energie z obnoviteľných zdrojov energie, ktorá svojou povahou nezaťažuje životné prostredie a oproti tradičným zdrojom energie prispieva k dlhodobo udržateľnému rozvoju SR a k zlepšeniu životného prostredia“ nahradiť vetou „V oblasti výroby energie bude podporovaná výroba energie z obnoviteľných zdrojov energie, ktorá svojou povahou nezaťažuje životné prostredie, preukáže nákladovú efektívnosť a oproti tradičným zdrojom energie prispieva k dlhodobo udržateľnému rozvoju SR a k zlepšeniu životného prostredia“ Odôvodnenie: Pri presadzovaní obnoviteľných zdrojov energie je tiež potrebné zohľadniť ich nákladovú efektívnosť a zohľadniť dopad na ceny energií a v konečnom dôsledku dopad na náklady spotrebiteľov.	**Z**	ČA	Text "ktoré splnia kritériá udržateľnosti" bol vypustený. Bola doplnená textácia o neblokovaní pripravovaných projektov: "Kritériá udržateľnosti sa nebudú týkať už začatých projektov." Kritériá udržateľnosti budú obsahovať aj nákladovú efektívnosť.
326	**SZVT**	Pripomienka č. 6 V časti 11.3 Odstrániť environmentálne škodlivé dotácie a regulácie doplniť odsek nasledovne : „Verejná podpora environmentálne škodlivých činností bude postupne zrušená. Škody na majetku, zdraví a životnom prostredí by mal plne hradiť pôvodca znečistenia. Bude sa vyhodnocovať vplyv energetiky na životné prostredie. Spaľovanie domáceho uhlia je napríklad dlhodobo vážnou environmentálnou a zdravotnou záťažou.“ Odôvodnenie je uvedené v odôvodnení k pripomienke č. 7	**Z**	N	Nielen spaľovanie domáceho hnedého uhlia, ale aj čierneho uhlia je vážnou environmentálnou (predovšetkým z hľadiska zmeny klímy) a zdravotnou záťažou.
327	**SZVT**	Pripomienka č. 7 V kapitole 9 Čisté ovzdušie, názov časti 9.4. „Postupne utlmiť výrobu elektriny z uhlia“ nahradiť názvom „Postupne utlmiť výrobu elektriny z domáceho uhlia“ Odôvodnenie k pripomienkam č. 6 a 7. Na Slovensku sú prevádzkované energetické a priemyselné zdroje využívajúce uhlie, ktoré zároveň zabezpečujú významnú dodávku tepla pre verejnosť alebo priemyselnú výrobu. Tieto zdroje podliehajú: - plneniu a sprísňovaniu emisných limitov pre veľké zdroje znečistenia (> 50 MWth) prostredníctvom Smernice 2010/75/EU o priemyselných emisiách (Industrial Emission Directive) a BREF dokumentov pre jednotlivé odvetvia so závermi o BAT (Best Available Technologies). V apríly 2017 Európsky Parlament schválil aktuálny návrh Záverov o BAT (BAT conclusions), ktoré prinášajú ďalšie sprísnenie emisných limitov pre zariadenia spaľujúce pevné palivá (tuhé fosílne palivá, biomasu). Na základe nich budú tieto povinné realizovať významné investície do zosúladenia s plnením emisných limitov - uhlíkovej dani účasťou v európskom systéme obchodovania s emisiami EU ETS, - plneniu	**Z**	ČA	Pripomienka bola čiastočne akceptovaná. Text bol vo vete "Postupne sa ukončí výroba elektriny a tepla z" doplnený o "domáceho uhlia s pozitívnym trendom znižovania celkového množstva uhlia".

		emisných limitov pre stredné zdroje znečistenia prostredníctvom Smernice pre stredne veľké zdroje znečistenia (zdroje < 50 MW), pričom nové zariadenia budú musieť plniť emisné limity od účinnosti normy, zariadenia s výkonom 5 -50 MW od 1/1/2025 a zdroje 1-5 MW od 1/1/2030. Tieto zdroje investovali do ekologizácie a zvyšovania účinnosti významné finančné prostriedky a v zmysle sprísňujúcej sa európskej legislatíve budú investovať dodatočné zdroje do ekologizácie zariadení. Sú monitorované a podliehajú kontrole emisií.			
328	**SZVT**	Pripomienka č. 8 V kapitole 9 Čisté ovzdušie, názov časti 9.3. „Podporovať efektívnejšie spaľovacie zariadenia“ nahradiť názvom „Podporovať efektívnejšie spaľovacie zariadenia a systémy vykurovania“ A na konci odseku doplniť vetu : „V prípade existencie a technickej a ekonomickej dostupnosti účinného systému diaľkového vykurovania, bude prednostne využívaná existujúca teplárenská infraštruktúra“ Odôvodnenie: Viď odôvodnenie k pripomienke č. 2	**Z**	ČA	Pripomienka bola akceptovaná. Názov opatrenia sa zmení na: "Podporovať efektívnejšie spaľovacie zariadenia a systémy vykurovania". A do textu opatrenia bola doplnená pozmenená formulácia: „V prípade existencie a technickej a ekonomickej dostupnosti účinného systému diaľkového vykurovania by mala byť prednostne využívaná existujúca teplárenská infraštruktúra“

329	**SZVT**	Pripomienka č. 9 V kapitole 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa žiadame preformulovať celú kapitolu a najmä nasledujúci odstavec, ktorý je založený na nepravdivých informáciách a údajoch a uvádzať v tak strategickom dokumente, akým Envirostratégia má ambíciu byť pravdivé údaje a informácie založené na relevantných zdrojoch (napr. Správa o lesnom hospodárstve za rok 2017 – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a Národné lesnícke centrum). Text v odstavci „Kým celková výmera lesov v katastri i evidované zásoby dreva sa za posledných vyše pätnásť rokov zvýšili, v tom istom období Slovensko podľa satelitných záberov stratilo značnú časť lesného porastu vyššieho ako 5 metrov. Podľa oficiálnych štatistík sa na Slovensku ťaží menej dreva, než ho dorastá. Intenzita ťažby, teda podiel skutočnej ťažby a prírastku dreva, je však dlhodobo vyššia než v ostatných krajinách OECD a za posledných 10 rokov sa jej trend zhoršil. Do veľkej miery za to môže náhodná ťažba v dôsledku kalamít (najmä vplyvom vetra a lykožrúta smrekového), ale aj nelegálny výrub dreva.“ Je založený na nepravdivých a zavádzajúcich informáciách. Odôvodnenie : V štúdii Inštitútu environmentálnej politiky nazvanej „Tri výzvy životného prostredia na Slovensku“ je uvádené, že medzi rokmi 2001 a 2014 Slovensko stratilo skoro 6 % lesného porastu. Odvoláva sa pritom na údaje uvedené na stránke Global Forest Watch: http://www.globalforestwatch.org/ Na tejto stránke sú podklady pre klasifikáciu lesa (Forest tree cover) pochádzajúce zo satelitných snímok Landsat. Pri klasifikácii snímok sa uvádza výmera lesa podľa zápoja porastu (tab. 1) Tab. 1 Výmera lesa podľa zápoja porastu Slovakia Tree COVER (2000) BY PERCENT CANOPY COVER Výmera lesov podľa zápoja (v ha) viac ako 10% 2490397 viac ako 15% 2457159 viac ako 20% 2439307 viac ako 25% 2422576 viac ako 30% 2396819 viac ako 50% 2298104 viac ako 75% 2016715 Napr. v r. 2000 bola výmera lesa na Slovensku so zápojom > 75 % 2016715 ha ale výmera lesa so zápojom > 10 % bola až 2490397 ha. Podstatou klasifikácie straty lesa je identifikácia vyťažených plôch. Tieto plochy sa identifikujú každý rok v období od 2001 až 2014. V tabuľke sú uvádzané zistené údaje: Slovakia Tree COVER LOSS (viac ako 30% CANOPY COVER) Výmera straty lesov pre porastyso zápojom viacako 30% (v ha) 2001 3897 2002 4015 2003 3749 2004 4625 2005 27675 2006 8021 2007 9482 2008 13463 2009 11231 2010 17090 2011 11539 2012 9164 2013 5076 2014 12763	**Z**	ČA	

		TOTAL (2001-2014) 141789 Celkovo za celé obdobie 2001-2014 ide teda o výmeru 141 789 ha. Z pomeru 141789 ha / 2396819 ha = 5.92 % zrejme autori štúdie usúdili, že na Slovensku nám za uvedené obdobie ubudlo skoro 6 % lesov. Algoritmus klasifikácie satelitných snímok celkom dobre identifikuje väčšie rúbane a kalamitné plochy, či už po vetre alebo podkôrnikovej kalamite. Menšie obnovné prvky realizované najmä v rámci plánovanej ťažby nedokáže podchytiť vzhľadom na priestorovú rozlišovaciu schopnosť Landsatu, ktorá je 30 x 30 m. Z toho dôvodu je plocha identifikovaných rúbanísk každý rok podhodnotená. Reálne údaje o obnovovaných plochách poskytuje Zelená správa o Lesnom hospodárstve za rok 2015 - údaje o obnove lesa (str. 26) Podľa dlhodobých údajov Zelenej správy sa les každoročne obnovuje na plochách v rozpätí od 13 000 do 19 000 ha. Absurdnosť výpočtu straty lesa spočíva v tom, že sa vôbec nezohľadňuje obnova lesa. Každý rok sa pripočítavajú nové a nové rúbane a neodpočítavajú sa zalesnené a zabezpečené plochy. Navyše, niektoré porasty rýchlorastúcich drevín, ktoré sa uvádzajú ako strata lesa, sú nielen obnovené, ale sa v nich už realizovali prebierkové zásahy a odoberala hmota! Takže aká strata? V prípade výpočtov, ktoré predložil verejnosti Inštitút nejde len o to, že obsahuje nesprávny výsledok. Závažnejšie je, že predkladá naivný postup riešenia. Ak by sme totiž pokračovali v aplikácii tohto výpočtu počas ďalšieho obdobia a dokázali by sme satelitom naozaj zachytiť všetky rúbane, tak pri 100-ročnej rubnej dobe a vyrovnanej ťažbe dôjdeme k nasledovným výsledkom: Po 30 rokoch ubudne 30 % lesa Po 50 rokoch ubudne 50 % lesa Po 100 rokoch ubudne 100 % lesa. Takýto výpočet je scestný a výsledky sú irelevantné (zdroj : Odbor lesníctva SAVP) Ďalej, Slovensko drží nelichotivé prvenstvo v EÚ v množstve mŕtveho dreva. Máme najviac mŕtveho dreva v lesoch na 1 ha – 42 m3 , celkovo viac ako 90 miliónov m3. Len pre ilustráciu, na Slovensku sa ročne vyťaží 9 až 10 miliónov m3. V lesoch stojí 19 miliónov m3 mŕtvych stojacich stromov, každý 25. strom v lese je odumretý. Pritom to nie sú stromy len v piatom stupni ochrany. Sú aj v hospodárskych lesoch v treťom stupni ochrany, kde sa má hospodáriť podľa zákona o lesoch s prihliadnutím na zákon o ochrane prírody. To sú následky nefungujúcej ochrany prírody.(zdroj Slovenská lesnícka komora).			

330	**ŠÚSR**	- Domáca materiálová spotreba (t/obyv.) - opraviť údaj za rok 2011 za SR z 13,8 na 13,455 na základe revízie v databáze Eurostatu. - HDP/domáca materiálová spotreba - prepočítať údaj za rok 2011 za SR na základe vyššie uvedenej revízie. - Produkcia odpadov na obyvateľa SK- použiť údaje o produkcii odpadu ako ich publikuje Eurostat v tabuľke“ Generation of waste excluding major mineral waste“ [sdg_12_50] (t.z. bez minerálnych odpadov). Ak sa ponechá výpočet produkcie vrátane minerálnych odpadov, tak potom je potrebné opraviť údaj za rok 2010 za SR, ktorý je nesprávny. Podľa našich výpočtov vychádza 1728 a nie 2922 ako je uvedené v rámci materiálu. - Miera skládkovania všetkého odpadu - údaje sú čerpané podľa všetkého z tabuľky Eurostatu "Recycling and landfill rate of waste excluding major mineral wastes" [sdg_12_60]. Navrhujeme preto do názvu ukazovateľa uviesť, že sa jedná o mieru skládkovania odpadu okrem minerálnych odpadov.	**O**	A	
331	**ÚGKKSR**	Bez pripomienok	**O**	A	Berieme na vedomie
332	**ÚGKKSR**	Bez pripomienok	**O**	A	Berieme na vedomie
333	**ÚJDSR**	Odoslané bez pripomienok	-	-	-
334	**ÚNMSSR**		-	-	-
335	**ÚPPVII**	Vo vlastnom materiáli, časti Inštitucionálny rámec, na str. 45, 4. odseku žiadame do textu doplniť nasledovné: „Prijatím uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 273/2018 bod B.1 z 13. júna 2018 budú národné priority Slovenskej republiky implementácie Agendy 2030 rozpracované v pripravovanej Vízií a stratégii rozvoja Slovenska do roku 2030 a zároveň Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky bude zohľadňovať závery Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030 vo svojich stratégiách.“ Uvedené uznesenie vlády Slovenskej republiky je záväzné pre všetky rezorty a závery, ktoré bude obsahovať Vízia a	**Z**	A	

		stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030, musia byť zohľadnené vo všetkých strategických dokumentoch.			
336	**ÚPPVII**	Vo vlastnom materiáli, časti Zmena klímy a ochrana ovzdušia, bode 6. Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov, na str. 24, 1. odseku navrhujeme slová „Nízkouhlíková stratégia Slovenskej republiky, v ktorej budú navrhnuté účinné a nákladovo efektívne opatrenia predovšetkým v oblastiach dopravy, energetickej efektívnosti, priemyselnej produkcie a energetiky“ nahradiť slovami „Nízkouhlíková stratégia Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050, v ktorej budú navrhnuté účinné a nákladovo efektívne opatrenia predovšetkým v oblastiach dopravy, energetickej efektívnosti, priemyselnej produkcie a energetiky“. Žiadame o zosúladenie plného názvu Nízkouhlíkovej stratégie so schváleným strategickým dokumentom „Národný investičný plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030“ (kapitola Životné prostredie – Oblasť Zmena klímy - Želaný stav v roku 2030).	**O**	A	
337	**ÚPPVII**	Vo vlastnom materiáli, časti Zmena klímy a ochrana ovzdušia, bode 6. Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov, na str. 24, 1. odseku navrhujeme slová „na základe Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy ako aj Akčného plánu na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody“ nahradiť slovami „na základe Akčného plánu aktualizovanej Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, ako aj Akčného plánu na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody“. Žiadame o zosúladenie s textom uvedeným v schválenom strategickom dokumente „Národný investičný plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030“ (kapitola Životné prostredie – Oblasť Zmena klímy - Želaný stav v roku 2030).	**O**	A	
338	**ÚPVSR**	Odoslané bez pripomienok	-	-	-

339	**URZVNL**	Dokument – Doložka vplyvov Prepracovať v súlade s JEDNOTNOU METODIKOU NA POSUDZOVANIE VYBRANÝCH VPLYVOV (schválená uznesením vlády SR č. 24 zo 14. januára 2015 v znení uznesenia vlády SR uznesenia vlády SR č. 513 zo 16. septembra 2015 a uznesenia vlády SR č. 76 z 24. februára 2016) a predložiť stanovisko Komisie koordinátora posudzovania vplyvov podľa Jednotnej metodiky - Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky v rámci predbežného pripomienkového konania a záverečného posúdenia vybraných vplyvov. ZDÔVODNENIE: Predkladaný materiál nie je v súlade s JEDNOTNOU METODIKOU NA POSUDZOVANIE VYBRANÝCH VPLYVOV, nedostatočne sú identifikované dotknuté subjekty a vyhodnotené vplyvy dokumentu na vybrané oblasti, chýbajúce stanovisko komisie v rámci predbežného pripomienkového konania a záverečného posúdenia vybraných vplyvov.	**Z**	A	Rozpor odstránený na rozporovom konaní. Doložka vplyvov je vypracovaná v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov podľa bodu 4.4. V doložke vplyvov, v časti 10. Poznámky je uvedené zdôvodnenie nevypracovanie analýz vybraných vplyvov. Vzhľadom na uvedené skutočnosti materiál neprechádzal procesom PPK.
340	**URZVNL**	Dokument – Doložka vplyvov, bod 10 Poznámky – upraviť podľa výsledku opakovaného dôsledného posúdenia vplyvov navrhovaného materiálu podľa JEDNOTNEJ METODIKOU NA POSUDZOVANIE VYBRANÝCH VPLYVOV ZDÔVODNENIE: Text v poznámke nereflektuje skutočnosti a zistenia v doterajšom priebehu tvorby a schvaľovania materiálu. Je neprípustné, ak v prípade Vyhodnotenia vplyvov strategického dokumentu na zložky ŽP uskutočnené v rámci Správy o hodnotení strategického dokumentu podľa zákona č. 24/2006 Z. z. v platnom znení sa uvádzajú vyhodnocovania s finančným vplyvom na rozpočet verejných financií napr. - • Vyriešiť vlastnícke vzťahy v chránených územiach a postupne čo najviac z nich previesť do vlastníctva a správy štátu prostredníctvom zámen, výkupov a dlhodobých prenájmov, ako aj kompetenčnou delimitáciou v prípade štátnych pozemkov. • Lesníci budú motivovaní na prechod k prírode blízkemu hospodáreniu. • Pri výbere spôsobu hospodárenia, ťažby a pod. by mali byť zohľadňované nielen náklady spojené s ich priamou realizáciou, ale aj náklady spojené so znížením hodnoty Pričom prepočty sú dlhodobo k dispozícii na Národnom lesníckom centre.	**Z**	A	Rozpor odstránený na rozporovom konaní. Doložka vplyvov je vypracovaná v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov podľa bodu 4.4. V doložke vplyvov, v časti 10. Poznámky je uvedené zdôvodnenie nevypracovanie analýz vybraných vplyvov. Vzhľadom na uvedené skutočnosti materiál neprechádzal procesom PPK.

341	**URZVNL**	Dokument – Doložka vplyvov, bod 13 Stanovisko Komisie pre posudzovanie vybraných vplyvov z PPK – doplniť podľa JEDNOTNEJ METODIKOU NA POSUDZOVANIE VYBRANÝCH VPLYVOV ZDÔVODNENIE: Predkladaný materiál nie je v súlade s JEDNOTNOU METODIKOU NA POSUDZOVANIE VYBRANÝCH VPLYVOV, nedostatočne sú vyhodnotené vplyvy dokumentu na vybrané oblasti, chýbajúce stanovisko komisie v rámci predbežného pripomienkového konania a záverečného posúdenia vybraných vplyvov.	**Z**	A	Rozpor odstránený na rozporovom konaní. Doložka vplyvov je vypracovaná v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov podľa bodu 4.4. V doložke vplyvov, v časti 10. Poznámky je uvedené zdôvodnenie nevypracovanie analýz vybraných vplyvov. Vzhľadom na uvedené skutočnosti materiál neprechádzal procesom PPK.
342	**URZVNL**	Dokument – Doložka vplyvov, bod 4. Dotknuté subjekty Upraviť text podľa súčasne platného stavu funkcií vo vláde SR. Doplniť všetky známe subjekty dotknuté dokumentov ZDÔVODNENIE: Podpredseda vlády a minister vnútra Slovenskej republiky v súčasnom zložení vlády nie je. Opačne sú dvaja nový podpredsedovia vlády . Názov MDaV SR je uvedený neaktuálny. Doplniť MSP v lesnom hospodárstve v ktorým sa bude zakazovať, prípadne obmedzovať činnosť. Doplniť MSP - prepravné spoločnosti prepravujúce drevo, ktoré budú musieť mať GPS v motorových vozidlách. Doplniť MSP – prvovýrobcov v lesnom hospodárstve, podniky obchodujúce s drevom ako aj spracovateľov, prevádzkujúcich manipiulačno-expedičné sklady, ktorí budú musieť vybaviť priestory kamerovým systémom. Doplniť Hornonitrianske bane...	**Z**	A	Pripomienka bola akceptovaná. Funkcie sú upravené podľa súčasného platného stavu funkcií.
343	**URZVNL**	Dokument – Doložka vplyvov, bod 6 Vykonávacie predpisy Zmeniť odpoveď na otázku Predpokladá sa prijatie/zmena vykonávacích predpisov? na ÁNO ZDÔVODNENIE: Spracovateľ v Stratégii uvádza množstvo konkrétnych opatrení, ktoré sa diskutovali v procese participatívnej tvorby dokumentu aj keď bez kľúčových partnerov – súkromných vlastníkov lesov pri ktorých budú potrebné legislatívne zmeny napr. • opatrenie - Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o to sami rozhodnú čo je v súčasnosti v rozpore so zákonom o lesoch. liberalizáciu zákona o lesoch vo vzťahu k súkromným vlastníkom samozrejme podporujeme. • opatrenie Nákladné autá prevážajúce drevo budú povinne vybavené GPS a na internete budú dostupné ich EČV a údaje o dreve, ktoré majú prevážať. Manipulačné sklady s drevom budú mať kamerový systém si vyžaduje zmenu zákona o dreve, v ktorom sa zadefinuje takáto zákonná povinnosť pre obhospodarovateľa lesa,	**Z**	A	

		prepravcu, či spracovateľa. • Splnenie cieľa Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030 si bude vyžadovať zmeniť nariadenia vlády, ktorými sa vyhlasujú národné parky			

344	**URZVNL**	Dokument – Doložka vplyvov, bod 9 Vplyvy navrhovaného materiálu Zreálniť časť dokumentu ZDÔVODNENIE: Pravdepodobne s cieľom vyhnúť sa vypracúvaniu príslušných analýz a preukázaniu konzultácií s podnikateľskými subjektmi alebo ich zastupiteľskými organizáciami (napr. v prípade neštátnych vlastníkov – pozemkových spoločenstiev, ktoré= spĺňajú definíciu MSP je ÚNIA reprezentantom tejto skupiny podnikov v lesnom hospodárstve SR a nebola prizvaná na konzultácie pri tvorbe dokumentu) spracovateľ rámcového strategického dokumentu v doložke vo všetkých posudzovaných vplyvoch neidentifikoval ani pozitívny ani negatívny vplyv. Otázka potom znie, načo sa takýto dokument vlastne pripravuje, ak nemá pomôcť zlepšiť situáciu v oblasti verejných rozpočtov, podnikateľskému prostredie, sociálnej sfére? No na druhej strane Spracovateľ v doložke vplyvov v časti 3 Ciele a výsledný stav ako aj v predkladacej správe v časti Základné zhrnuté ciele Envirostratégie 2030 a samotnom vlastnom materiáli formuluje svoje konkrétne a explicitne kvantifikované ciele napr. v oblasti ovzdušia a emisií, vôd a odvádzania čistených vôd, odpadov, ÚTLMU baníctva a lesohospodárskych činností na ploche cca 300 tisíc hektárov lesov v takzvaných národných parkoch, likvidácie envirozáťaží ap. Na základe uvedeného je možno konštatovať, že vplyv cieľov materiálu na rozpočet verejnej správy (napr. útlm baníctva a hľadanie alternatívnych obnoviteľných zdrojov, náhrady za obmedzenie hospodárenia v lesoch z titulu ochrany prírody), podnikateľské prostredie (napr. zákaz lesohospodárskej činnosti súkromným vlastníkom lesov v NP – likvidácia pozemkových spoločenstiev, resp. iných foriem podnikov neštátnych vlastníkov, ktoré sú definované ako MSP a štátnych obhospodarovateľov lesov, nové požiadavky na prepravcov, ktorí sú MSP atď.), priame sociálne vplyvy (zánik pracovných miest v lesnom hospodárstve bez alternatívy, vyľudňovanie vidieka, opúšťanie pôdy), vplyvy na životné prostredie, informatizáciu a služby verejnej správy pre občana je možné identifikovať a vo viacerých oblastiach tiež kvantifikovať a to aj napriek tomu, že predmetný dokument neobsahuje konkrétne a záväzné návrhy opatrení, ktoré majú viesť k cieľom, ktoré si stanovuje. Odpovede by sme mohli hľadať aj v dokumente „Revízia výdavkov na životné prostredie“, zo dňa 3.8.2017, avšak Revízia výdavkov na životné prostredie“ časť 2.5 „ Ochrana prírody a krajiny“ nespĺňa základné požiadavky zadania, pretože analyzuje iba náklady na	**Z**	A	Rozpor odstránený na rozporovom konaní. Doložka vplyvov je vypracovaná v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov podľa bodu 4.4. V doložke vplyvov, včasti 10. Poznámky je uvedené zdôvodnenie nevypracovanie analýz vybranných vplyvov. Vzhľadom na uvedené skutočnosti materiál neprechádzal procesom PPK. Materiál prechádzal procesom SEA. Podľa bodu 2.7. jednotnej metodiky, doložka vplyvov podľa zákona 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie nahrádza proces konzultácií s podnikateľskými subjektami.

		inštitucionálne zabezpečenie organizácií ochrany prírody a budovanie jej infraštruktúry, výskum a monitoring, ale nezaoberá sa hospodárskymi a sociálnymi dôsledkami ochrany prírody na Slovensku, ktoré sú jej najkonfliktnejšou oblasťou a dlhodobo sú príčinou stagnácie v tejto oblasti a nespokojnosti obyvateľov slovenského vidieka. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že správa nedala ani rámcovú odpoveď na základnú otázku, ktorá znie: sú výdavky štátu na ochranu prírody adekvátne jej rozsahu a obmedzeniam, ktoré prináša pre občanov v sociálnej a hospodárskej oblasti? Podľa našich poznatkov je odpoveď na túto otázku jednoznačná: tieto výdavky nie sú primerané rozsahu obmedzujúcich opatrení ochrany prírody a štát vytvára v dlhodobom horizonte voči vlastníkom lesov v chránených oblastiach dlh, čo je z hľadiska nielen ochrany prírody, ale aj lesného hospodárstva stav, ktorý nie je trvalo udržateľný. Naše finančné analýzy, ktoré by sa týkali vplyvov len cieľov dotýkajúcich sa lesného hospodárstva (Zlepší sa ochrana biodiverzity, zamedzí sa zhoršovaniu stavu druhov a biotopov a zjednoduší sa systém chránených území a stupňov ochrany, Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030, Drevo sa bude ťažiť trvalo udržateľným spôsobom), presadzovania bezzásahovosti a ďalších obmedzení z titulu ochrany prírody a ktoré sme uvádzali už v rámci procesu schvaľovania napr. „Aktualizovanej národnej stratégie ochrany biodiverzity do roku 2020“ v roku 2014 siahajú do stovky milióna Eur ročne na rozpočet verejných financií. Vplyv na rozpočet verejnej správy vo finančnom vyjadrení na rok bol vyčíslený z: • úhrady oprávnených nárokov súkromných vlastníkov lesov za zakázanie alebo obmedzenie hospodárenia, resp. zvýšených nákladov na hospodárenia z titulu ochrany prírody v chránených územiach - len v národných parkoch minimálne 20 mil. Eur + v ostatných územiach + druhová ochrana ďalších cca 10 mil. Eur, celkom 30 mil. Eur – vplyv na štátny rozpočet • náhrady škôd na majetku a zdraví spôsobené chránenými živočíchmi - 5 mil. Eur. - vplyv na štátny rozpočet, • strát z produkcie podnikov, ktoré povedú k zníženiu výberu daní PO, DPH – 40 mil. Eur. - vplyv na štátny rozpočet, • straty pracovných miest nielen v lesnom hospodárstve ale aj v nadväzujúcich činnostiach vedúce k zníženiu výberu daní z príjmov FO – 5 mil. Eur - vplyv na rozpočet územnej samosprávy – miestnej a regionálnej • straty			

		pracovných miest nielen v lesnom hospodárstve ale aj v nadväzujúcich činnostiach vedúce k zníženiu výberu poistného a odvodov – 10 mil. Eur – vplyv na rozpočet verejných subjektov • straty na dani z pozemkov za lesné pozemky na ktorých nie sú hospodárske lesy – 5 mil. Eur - vplyv na rozpočet miestnej samosprávy. • Štátna správa na úseku ochrany prírody v prípade prevodu správy štátnych pozemkov na ŠOP – znížené výnosy z štátnych podnikov a zvýšené náklady na mzdy a prevádzku ŠOP ? vplyv na štátny rozpočet.			

345	**URZVNL**	Dokument – Doložka vplyvov, bod. 3 Ciele a výsledný stav Upraviť text Základné zhrnuté ciele Envirostratégie 2030 v zmysle našich zásadných pripomienok č. 2 až 6 k Predkladacej správe na úpravu časti Základné zhrnuté ciele Envirostratégie 2030 v texte odrážok č. 11, 12, 13 , 16 a 19 ZDÔVODNENIE: zdôvodnenie zmien pri pripomienkach č. 2 až 6 k zmene textu odrážok č. 11, 12, 13 , 16 a 19 v časti Základné zhrnuté ciele Envirostratégie 2030 Predkladacej správy	**Z**	ČA	Bolo upravené podľa akceptácie pripomienok v rámci vyhodnotenia MPK.
346	**URZVNL**	Dokument - Predkladacia správa, str. 2 Základné zhrnuté ciele Envirostratégie 2030, odrážka 12 „Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030.“ Zmeniť na Jadrovú zónu prehodnotených území národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. ZDÔVODNENIE: Nadväzuje na pripomienku č.2, kde požadujme prehodnotenie všetkých CHÚ vrátane NP. Odmietame bezhlavo, neodborne presadzovanú bezzásahovosť na súčasnej ploche takzvaných národných parkov vyhlásených na Slovensku v minulosti bez zohľadňovania kritérií IUCN a bez súhlasov a dohôd s neštátnymi vlastníkmi, lebo dosiahnutie súladu cieľov ochrany prírody a životných potrieb našej spoločnosti v preľudnenej strednej Európe nemôže ísť cez zvyšovanie výmery bezzásahovej zóny, ale cez hľadanie pragmatickej rovnováhy a spolupráce medzi OP a materiálnymi potrebami človeka . V oblasti lesného hospodárstva sú tieto možnosti v prísnom uplatňovaním prírode blízkych hospodárskych spôsobov (účelový výber, výberkový hosp. spôsob, prirodzená obnova lesa ...), pre poľnohospodárstvo je dôležité prispôsobiť únosnosti prostredia druh , počet a somatotyp hospodárskych zvierat (napr. aj navrátením stád oviec na naše hole a horské pasienky), vodné hospodárstvo by malo regulovať odber podzemných vôd tak, aby prebytočný odber neznižoval prietok vody vo vodopisnej sieti hneď od samotných záchytných objektov , poľovníci by nemali nekriticky favorizovať tzv. úžitkové druhy zveri a na strane druhej by ochrana prírody nemala fetišisticky vzhliadať len k predátorom atď. atď... Slovensko už jednoducho nemá priestor na zvyšovanie objemu (kvantity) územnej ochrany prírody. Priestor však vidíme v zvýšení kvality.	**Z**	A	Celé znenie tohto textu bolo vo vlastnom materiáli preformulované v znení, ktoré bolo premietnuté aj do predkladacej správy: "Prehodnotením a vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha po prehodnotení do roku 2024 dosiahne do roku 2025 50 % celkovej rozlohy každého národného parku manažmentovej kategórie II. chránených území podľa IUCN a 75 % tejto rozlohy do roku 2030."

347	**URZVNL**	Dokument - Predkladacia správa, str. 2 Základné zhrnuté ciele Envirostratégie 2030, odrážka 13 „Drevo sa bude ťažiť trvalo udržateľným spôsobom“ Zmeniť na „Drevo sa bude úmyselne ťažiť trvalo udržateľným spôsobom, V prípade prírodných pohrôm, ktoré poškodili lesné ekosystémy štát poskytne verejné zdroje na odstránenie škôd spôsobených prírodnou katastrofou a na obnovu ekosystému“ ZDÔVODNENIE: V dôsledku klimatických zmien dochádza v posledných 14 rokoch k častejším a cyklicky sa opakujúcim prírodným pohromám, ktoré prudko ničia lesné ekosystémy, pričom viac ako polovica plôch, na ktorých dochádzalo k „ťažbe dreva“ sú plochy postihnuté prírodnou pohromou a „ťažba dreva“ v takomto území je odstraňovaním škôd a nie úmyslom ťažiť drevo. Pritom odstraňovanie poškodených kmeňov z lesa je z dôvodu snahy o bezprostrednú obnovu poškodeného – zničeného starého lesa pre ďalšie generácie, aby nečakali 200 – 300 rokov na vysoké stromy. Naliehavo upozorňujeme, že tieto problémy vystupujú do popredia najmä v čoraz výraznejšie cyklicky sa prejavujúcich zničujúcich lokálnych prírodných pohromách ako aj vo vzťahu k následkom globálnej finančnej a hospodárskej krízy, ktoré spôsobili a spôsobujú, že vlastníci lesov v mnohých prípadoch strácajú posledné možnosti na to, aby boli schopní podieľať sa na financovaní tých funkcií lesov a zabezpečovať tie ekosystémové služby, ktorých zachovanie, zveľadenie a poskytovanie je vo verejnom záujme. Zodpovední vlastníci/obhospodarovatelia neštátnych lesov pre zachovanie jedinečnosti Slovenska a jej budúcej tváre nepotrebujú množstvo obmedzení ale spravodlivé, rovnoprávne postavenie a aktívnu podporu pri udržiavaní a zveľaďovaní tohto bohatstva, ktoré je zárukou, že naša krajina bude i v budúcnosti miestom, kde je možné žiť plnohodnotným životom.	**Z**	N	

348	**URZVNL**	Dokument - Predkladacia správa, str. 3 posledný odsek „Predkladaný materiál je nelegislatívnym, rámcovým strategickým dokumentom. Jeho schválenie nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, podnikateľské prostredie, priame sociálne vplyvy, ani vplyvy na životné prostredie, informatizáciu a služby verejnej správy pre občana. “ Zmeniť „Predkladaný materiál je nelegislatívnym, rámcovým strategickým dokumentom. Jeho schválenie má významný vplyv na rozpočet verejnej správy, podnikateľské prostredie, priame sociálne vplyvy, ani vplyvy na životné prostredie, informatizáciu a služby verejnej správy pre občana ZDÔVODNENIE: Spracovateľ rámcového strategického dokumentu už v predkladacej správe v časti Základné zhrnuté ciele Envirostratégie 2030 formuluje svoje konkrétne a explicitne kvantifikované ciele napr. v oblasti ovzdušia a emisií, vôd a odvádzania čistených vôd, odpadov, ÚTLMU baníctva a lesohospodárskych činností na ploche cca 300 tisíc hektárov lesov v takzvaných národných parkoch, likvidácie envirozáťaží ap. Na základe uvedeného je možno konštatovať, že vplyv cieľov materiálu na rozpočet verejnej správy (napr. útlm baníctva a hľadanie alternatívnych obnoviteľných zdrojov, náhrady za obmedzenie hospodárenia v lesoch z titulu ochrany prírody), podnikateľské prostredie (napr. zákaz lesohospodárskej činnosti súkromným vlastníkom lesov v NP – likvidácia pozemkových spoločenstiev, resp. iných foriem podnikov neštátnych vlastníkov), priame sociálne vplyvy (zánik pracovných miest v lesnom hospodárstve bez alternatívy, vyľudňovanie vidieka, opúšťanie pôdy), vplyvy na životné prostredie, informatizáciu a služby verejnej správy pre občana je možné identifikovať a vo viacerých oblastiach tiež kvantifikovať a to aj napriek tomu, že predmetný dokument neobsahuje konkrétne a záväzné návrhy opatrení, ktoré majú viesť k cieľom, ktoré si stanovuje.	**Z**	A	Rozpor odstránený na rozporovom konaní. Environmentálna stratégia bola vypracovaná v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov. Envirostratégia 2030 predstavuje rámec, ktorého konkrétne dopady budú kvantifikované až pri implementácii jednotlivých opatrení.
349	**URZVNL**	Dokument - Predkladacia správa, str. 3 Základné zhrnuté ciele Envirostratégie 2030, odrážka 16 „Zlepší a skvalitní sa environmentálna výchova vo formálnom vzdelávaní a environmentálne vzdelávanie bude vykonávať štát v spolupráci s odbornými inštitúciami, podnikateľským sektorom, zamestnávateľmi, samosprávou a mimovládnymi organizáciami.“ Zmeniť Zlepší a skvalitní sa environmentálna výchova vo formálnom vzdelávaní a environmentálne vzdelávanie bude vykonávať štát v spolupráci s odbornými inštitúciami, vlastníkmi/užívateľmi pozemkov, podnikateľským sektorom,	**Z**	A	Rozpor odstránený na rozporovom konaní. Vlastníci pozemkov môžu byť podľa svojho rozhodnutia začlenení v podnikateľskom sektore alebo mimovládnych organizáciách, ktorí sú relevantným partnerom pre environmentálnu výchovu a vzdelávanie.

		zamestnávateľmi, samosprávou a mimovládnymi organizáciami.“ ZDÔVODNENIE: Vlastníci/užívatelia pozemkov – kľúčový prvok na manažovanie prírody a krajiny, ich opomínanie a vylučovanie vedie k nepochopenie potreby manažmentu krajiny s environmentálne citlivejším prístupom.			
350	**URZVNL**	Dokument - Predkladacia správa, str. 3 Základné zhrnuté ciele Envirostratégie 2030, odrážka 19 „Zlepší sa rozsah aj kvalita zbieraných údajov a to najmä v oblasti vôd, ovzdušia a odpadov a sprístupnia sa údaje týkajúce sa lesov“ Zmeniť „Zlepší sa rozsah aj kvalita zbieraných údajov a to najmä v oblasti prírodných zdrojov, vôd, ovzdušia a odpadov“ ZDÔVODNENIE: Žiadame vypustiť „a sprístupnia sa údaje týkajúce sa lesov“. Lesy tvoria jednu zo zložiek prírodného potenciálu. Spracovateľ dokumentu tak ide nad rámec súčasne platnej právnej ochrany súkromného vlastníctva, kde ide nadradzovať a sprísňovať podmienky jednej skupine občanov SR, ktorí vlastnia pôdu – lesný pozemok, na ktorom rastie živá rastlina – strom . V súčasnosti je množstvo verejne prístupných údajov o lesoch a snaha o zavádzanie ďalších dát/informácii (GPS a pohyb vozidiel apod.) je hrubou diskrimináciou vlastníkov pozemkov, na ktorých rastie živá rastlina – strom. Otázka je aj na 400 – 500 tisíc poľnohospodárskej pôdy, ktorá postupne od roku 1948 začala samovoľne zarastať pre jej opúšťanie ľudmi, ktorí buď utekali z krajiny, resp. im bolo bránené v poľnohospodárskom využívaní a odovzdávané kolektívnym podnikom a tieto ich prestali poľnohospodársky využívať.	**Z**	N	Jedná sa o strategický dokument, ktorý nenahrádza legislatívu, ale navrhuje potrebné zmeny aj v legislatíve.

351	**URZVNL**	Dokument - Príloha č.1 Prehľad hlavných strategických dokumentov a zákonov v pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky doplniť dokumenty na národnej a európskej úrovni týkajúce sa lesného hospodárstva: • Nariadenie Rady z 15. decembra 1998 o lesníckej stratégii EÚ • Nariadenie Rady (EHS) č. 3528/86 o ochrane lesov Spoločenstva pred znečistením ovzdušia • medzinárodné záväzky SR z ministerských konferencií o lesoch • Oznámenie Komisie z 15. júna 2006 Rade a Európskemu parlamentu o akčnom pláne EÚ pre lesy • Pan-európske prevádzkové smernice, Lisabon 1998 • Národná lesnícka politika • Koncepcia rozvoja pôdohospodárstva 2013-2020 • Národný lesnícky program Slovenskej republiky (NLP SR) • Akčný plán Národného lesníckeho programu Slovenskej republiky (AP NLP SR) • Národný program využitia potenciálu dreva Slovenskej republiky • Program rozvoja vidieka 2014-2020 • Prioritný akčný rámec financovania Natura 2000 v Slovenskej republike pre EU programové obdobie 2014-2020 ZDÔVODNENIE: Sám spracovateľ v Doložke vplyvov uvádza, že dokument je prierezový a môže mať vplyv na rôzne sektory. Spracovateľ má ambíciu význame meniť doterajšie nastavené mechanizmy v sektore lesného hospodárstva a preto je potrebné tieto opatrenia zosúľaďovať aj z existujúcimi dokumentmi na národnej či európskej úrovni.	**Z**	ČA	V prílohe sú a budú uvedené tie dokumenty, ktoré boli pri vypracovaní stratégie použité a týkajú sa ochrany a tvorby životného prostredia a sú v pôsobnosti MŽP SR. Environmentálna stratégia bola vypracovaná v súlade s Jednotnou metodikou na posudzovanie vybraných vplyvov.
352	**URZVNL**	Dokument - Vlastný materiál Inštitucionálny rámec, str. 46 Zásadná prvá odrážka – antagonizmus dvoch ústredných orgánov štátnej správy MPaRV SR a MŽP SR odstrániť vytvorením jedného ústredného orgánu – ministerstva udržateľných prírodných zdrojov ZDÔVODNENIE: Ak má byť stratégia hodná 21. storočia, vychádzajúc zo 14 ročnej aplikácie zákona o ochrane prírody a krajiny, v záujme efektívnejšieho zosúladenia verejných objednávok spoločnosti a vlastníkov lesov, pričom zdôrazňujeme, že máme na mysli neštátne subjekty ako aj samotný štát, s cieľom odstránenia narastajúceho antagonizmu medzi záujmami vlastníkmi lesov a ochranou prírody, v konečnom dôsledku v mnohých prípadoch spôsobujúceho škody na súkromnom majetku bez hmotnej zodpovednosti štátnych úradníkov jedným z predpokladov odstránenia antagonizmu je vytvorenie jedného ústredného orgánu štátnej správy lesov a životného prostredia, spolu s poľnohospodárstvom a vodohospodármi – správu prírodných zdrojov na vidieku, ktorý bude zodpovedne systémovo usmerňovať tieto sektory hospodárstva na	**Z**	Nepri hliada sa	Na pripomienku sa neprihliada. Stratégia nemôže rozhodovať o zrušení, zlúčení ani vzniku nového ministerstva.

		vidieku, vrátane hľadania a realizácie účinných nástrojov na riešenie negatívnych vplyvov klimatických zmien, pričom budú skvalitňovať život ľudom, žijúcim na vidieku a vytvoria priestor na regeneráciu pracovnej sily mestského obyvateľstva .			
353	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Ako to dosiahneme? str. 6 Text druhej vety tretieho odstavca. „Vyriešia sa kompetencie v prierezových oblastiach, ako sú prírodné zdroje alebo environmentálna výchova“ Viac ako 50 % príjmov z predaja emisných kvót sa použije v lesnom hospodárstve na obnovu lesných ekosystémov poškodených prírodnými katastrofami ZDÔVODNENIE: Využívanie pôdy, využívanie krajiny, teda nielen lesy sú všetko prierezové témy, kde dochádza ku konfliktu medzi súčasne nastaveným mechanizmom ochrany prírody a krajiny a využívaním jej prírodných zdrojov – pôdy na ktorej rastú živé rastliny (vrátane stromov) alebo živočíchy, resp. je nerastné bohatstvo. Preto je potrebné sa zamyslieť nad prípadnou zmenou štátnej správy a na príklade okolitých krajín (napr. Rakúsko) a v záujme efektívnejšieho zosúladenia verejných objednávok spoločnosti a vlastníkov lesov, pričom zdôrazňujeme, že máme na mysli neštátne subjekty ako aj samotný štát, s cieľom odstránenia narastajúceho antagonizmu medzi záujmami vlastníkmi lesov a ochranou prírody, v konečnom dôsledku v mnohých prípadoch spôsobujúceho škody vytvoriť jeden ústredný orgán štátnej správy lesov a životného prostredia, spolu s poľnohospodárstvom a vodohospodármi – správu prírodných zdrojov na vidieku, ktorý bude zodpovedne systémovo usmerňovať tieto sektory hospodárstva na vidieku, vrátane hľadania a realizácie účinných nástrojov na riešenie negatívnych vplyvov klimatických zmien. Zásadnou a prvoradou úlohou na zabránenie často zbytočného míňania verejných zdrojov je potreba zosúladenie štátnej politiky v oblasti tvorby programov starostlivosti o	**Z**	A	Citovaná veta bola z dokumentu odstránená.

		chránené územie - lesy a zabezpečenie a ich hospodárne financovanie, nie cez dočasné EÚ fondy.			
354	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Ako to dosiahneme? str. 6 Text prvého odstavca. „Akékoľvek zavádzané opatrenia musia byť zabezpečené dostatočnými verejnými zdrojmi v prípade, že bude dochádzať k obmedzovaniu súkromného vlastníctva vo verejnom záujme, pričom bude rešpektovaný názor vlastníkov.“ ZDÔVODNENIE: Ako pripomienky č. 2-4. Sám spracovateľ tvrdí v dokumente, že „ Environmentálna legislatíva na Slovensku bola v porovnaní s krajinami OECD hodnotená ako nadpriemerne prísna ...“ V mnohých prípadoch problémom je nedostatok verejných zdrojov na verejné ekosystémové služby, ktorými chce štát obmedzovať či zakazovať súkromných vlastníkov, resp. vyžaduje ich plnenie vo verejnom záujme bezplatne.	**Z**	A	Text v zmysle pripomienky sa nachádza v texte opatrení. Text na str.6 bol upravený nasledovne: "Na zabezpečenie všetkých cieľov a opatrení Envirostratégie 2030 budú zabezpečené dostatočné štátne, verejné aj súkromné finančné zdroje. V prípade zvýšených nákladov zabezpečí štát dostatočné zdroje pre ústredné orgány štátnej správy a ich odborné organizácie ako aj obce a podnikateľský sektor."
355	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Najväčšie výzvy životného prostredia SR, str. 7 Text prvej vety druhého odstavca „Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadov, kvalitu ovzdušia a ochranu lesných ekosystémov, ktoré sú v posledných rokoch masívne rozvracané prírodnými katastrofami“ ZDÔVODNENIE: Ako pripomienky č. 2-4 . Doplnenie vety o text „..... , ktoré sú v posledných rokoch masívne rozvracané prírodnými katastrofami“	**Z**	N	Nesúhlasíme s takýmto vymedzením, keďže lesné ekosystémy sú ohrozené aj z iných dôvodov ako prírodné katastrofy, o čom svedčia aj odborné správy UNESCO alebo Európskej komisie.

3 5 6	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 2 Účinná ochrana prírody a krajiny 2.2 Zreformovať štátne inštitúcie ochrany prírody, str. 12 prvú vetu zmeniť „Kompetencie štátnych organizácií pri manažmente prírodných zdrojov budú integrované pod gesciou jedného ústredného orgánu štátnej správy“. ZDÔVODNENIE: Ako pripomienka 13. Je potrebné sa zamyslieť nad prípadnou zmenou štátnej správy a na príklade okolitých krajín (napr. Rakúsko) a v záujme efektívnejšieho zosúladenia verejných objednávok spoločnosti a vlastníkov lesov, pričom zdôrazňujeme, že máme na mysli neštátne subjekty ako aj samotný štát, s cieľom odstránenia narastajúceho antagonizmu medzi záujmami vlastníkmi lesov a ochranou prírody, v konečnom dôsledku v mnohých prípadoch spôsobujúceho škody na súkromnom majetku bez hmotnej zodpovednosti štátnych úradníkov vytvoriť jeden ústredný orgán štátnej správy lesov a životného prostredia, spolu s poľnohospodárstvom a vodohospodármi – správu prírodných zdrojov na vidieku, ktorý bude zodpovedne systémovo usmerňovať tieto sektory hospodárstva na vidieku, vrátane hľadania a realizácie účinných nástrojov na riešenie negatívnych vplyvov klimatických zmien. Zásadnou a prvoradou úlohou na zabránenie často zbytočného míňania verejných zdrojov je potreba zosúladenie štátnej politiky v oblasti tvorby programov starostlivosti o chránené územie - lesy a zabezpečenie a ich hospodárne financovanie, nie cez dočasné EÚ fondy. Upozorňujeme spracovateľa, že v zmysle súčasne platnej legislatívy, LESY SR, š.p. okrem pôdy vo vlastníctve štátu obhospodarujú aj lesy s nezisteným vlastníctvom – teda neštátnym. Takto sa MŽP SR dostane aj k narábaniu so súkromnou pôdou a v území dôjde ešte k väčšiemu chaosu z pohľadu štátnej správy s čím zásadne nesúhlasíme.	**Z**	ČA	Veta bola upravená nasledovne: "Pre efektívne fungovanie a riadenie národných parkov ako aj iných chránených území je optimálna ich integrovaná správa."

357	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 2 Účinná ochrana prírody a krajiny, 2.1 Zastaviť stratu biodiverzity str. 12 Doplniť odstavec o „nelegálne zbery lesných plodov a vjazdu motorových vozidiel, štvorkoliek a motoriek do lesov“ ZDÔVODNENIE: Nárastom požiadavky na rekreačnú funkciu výrazne narástla enviromnentálna kriminalita pri vjazde motorových vozidiel, štvorkoliek a motoriek na účelové komunikácie ako aj nelegálny zber nedrevných produktov lesa (najmä huby, lesné plody, byliny) v rozpore so zákonom o ochrane prírody a krajiny.	**Z**	A	Nové znenie odstavca o environmentálnej kriminalite v časti 2.1: "Zabezpečí sa účinný boj s environmentálnou kriminalitou. V oblasti boja proti nelegálnemu lovu, otravám, zabíjaniu živočíchov, vykrádaniu a poškodzovaniu rastlín a obchodovaniu s ohrozenými druhmi sa posilní spolupráca dotknutých rezortov a organizácií. Posilní sa napríklad aj boj proti nelegálnemu zberu lesných plodov, či vjazdu motorových vozidiel, štvorkoliek a motoriek do lesov. Na dosiahnutí týchto cieľov sa bude podieľať aj Policajný zbor SR. Na národnej úrovni sa v súvislosti s obchodovaním s ohrozenými druhmi, s ohľadom na aplikačnú prax, prijmú nové regulácie a zohľadnia sa problémy s implementáciou a vymáhaním súčasných národných právnych noriem. Existujúce nástroje budú efektívnejšie využívané a budú doplnené o možnosti ich uplatnenia aj v prípade obchodu realizovaného cez internet."
358	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 2 Účinná ochrana prírody a krajiny, 2.1 Zastaviť stratu biodiverzity str. 12 Zmeniť v druhom odstavci tretiu vetu na „V spolupráci s vlastníkmi a užívateľmi a s využitím všetkých dostupných zdrojov sa skvalitní ochrana a obnova, lesov, lúk a pasienkov, ktoré predstavujú ekosystémy s najvyššou mierou biodiverzity a bude sa podporovať aj vytváranie agrolesníckych systémov.“ ZDÔVODNENIE: Doplnený „les“ – agrolesnícke systémy je potrebné budovať cez integrovaný manažment územia – lúka, pasienok, les a podporovať obhospodarovanie komplex pôdy – poľnohospodárskej a lesnej jedným hospodárom – farmárom, gazdom, ktorý bude vykonávať aj nepoľnohospodárske a nelesnícke činnosti (zabezpečovanie	**Z**	A	Nové znenie vety: "V spolupráci s vlastníkmi a užívateľmi a s využitím všetkých dostupných zdrojov sa skvalitní ochrana a obnova lesov, lúk a pasienkov, ktoré predstavujú ekosystémy s najvyššou mierou biodiverzity a bude sa podporovať aj vytváranie agrolesníckych systémov."

		ekosystémových služieb) - spojenie všetkých rozhodujúcich aktivít vo vidieckej krajine do jedného funkčného celku.			
359	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 2 Účinná ochrana prírody a krajiny, 2.1 Zastaviť stratu biodiverzity str. 11 Zmeniť prvé slovo druhej vety „ Dobudovanie“ na „ Prehodnotenia“ ZDÔVODNENIE: Ako pripomienky č. 2-4,6. Zdôraznení prístup PREHODNOTENIE súčasného stavu sústavy chránených území a nie „ DOBUDOVANIE“ na starých, zlých základoch, ktoré nereflektovali „medzinárodné štandardy, resp. rozširovanie o nové pričom staré „záťaže sa neriešia.“	**Z**	A	Veta o dobudovaní bola upravená v rámčeku, ktorý predstavuje zhrnutie celej kapitoly, nasledovne: "Prehodnotením a vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR."

360	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 2 Účinná ochrana prírody a krajiny, str. 11 Zmeniť - „Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Prehodnotením sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Jadrovú zónu prehodnotených národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Ohodnotenie ekosystémových služieb a stimulácia ich poskytovania prostredníctvom stimulačných alebo kompenzačných platieb poskytovateľmi zefektívni ochranu prírody a pomôže zastaviť ich degradáciu. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny. ZDÔVODNENIE: Ako pripomienky č. 2-4,6. Zdôraznení prístup PREHODNOTENIE súčasného stavu sústavy chránených území a nie „ DOBUDOVANIE“ na starých, zlých základoch, ktoré nereflektovali „medzinárodné štandardy, resp. rozširovanie o nové pričom staré „záťaže sa neriešia.“ Proces prehodnotenia by mal prebehnúť na partnerskom princípe za účasti vlastníkov pôdy/ lesov. Podmienkou schválenia CHÚ by malo byť výpočet a vymáhateľný záväzok vlády SR ako vyhlasovateľa CHÚ reálnych nákladov na zabezpečenie opatrení na jednotlivé chránené územia vrátane zmluvne garantovaných kompenzačných a stimulačných platieb pre realizátorov opatrení – vlastníkov/obhospodarovateľov pôdy pri ktorých bude preferovaná zmluvná starostlivosť založená na jasných, v zmluve upravených pravidlách. Proces prehodnotenia by mal prebehnúť na partnerskom princípe za účasti vlastníkov pôdy/ lesov. Podmienkou schválenia CHÚ by malo byť výpočet a vymáhateľný záväzok vlády SR ako vyhlasovateľa CHÚ reálnych nákladov na zabezpečenie opatrení na jednotlivé chránené územia vrátane zmluvne garantovaných kompenzačných a stimulačných platieb pre realizátorov opatrení – vlastníkov/obhospodarovateľov pôdy pri ktorých bude preferovaná zmluvná starostlivosť založená na jasných, v zmluve upravených pravidlách. Ohodnotené ekosystémové služby, ktoré	**Z**	A	Text v rámčeku bol upravený nasledovne: "Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Prehodnotením a vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha po prehodnotení do roku 2024 dosiahne do roku 2025 50 % celkovej rozlohy každého národného parku manažmentovej kategórie II. chránených území podľa IUCN a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Ohodnotením a platbami za ekosystémové služby sa vytvoria podmienky pre ich komplexné a udržateľné zabezpečovanie. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny." Požiadavka na udržiavanie ekosystémových služieb platbami bola zahrnutá v kapitole 2.4.

		zabezpečujú lesy pre verejnosť a na jej základe, za plnenie verejnej objednávky na udržanie a rozvoj najmä biodiverzity, vodoochranných, rekreačných, športových, turistických, vzdelávacích a environmentálnych aktivít v lesoch zabezpečiť kompenzácie a najmä stimuly pre vlastníkov lesov formou jednoducho nárokovateľnej priamej finančnej platby na plochu. Takto bude založený princíp spravodlivosti - ak chce verejnosť, aby sa aj neštátne lesy stali lesmi skutočne pre všetkých, nebudú všetky ťarchy, ktoré sú v tejto súvislosti prenášané na vlastníkov a správcov týchto lesov len ich záležitosťou, ale stanú sa aj záležitosťou verejnou a aj verejnosť tak bude znášať tieto ťarchy – cez verejné zdroje. Je nevyhnutná verejná podpora služieb ekosystémov, ktoré les produkuje a úžitky spotrebúva iný ako vlastník, alebo užívateľ lesa – napr. rekreačná funkcia, nedrevné produkty lesa, emisné kvóty. Podľa údajov EK hodnota, ktorú poskytuje lesné hospodárstvo vo forme ekosystémových služieb v rámci území Natura 2000 všetkým obyvateľom EU je 200 až 300 mld. € ročne. Ak tento údaj prepočítame na výmeru lesov v SR dostaneme, že naše lesy poskytujú celej spoločnosti hodnotu vo výške približne 1,2 mld.€ ročne, avšak oproti tejto hodnote nestoja žiadne peniaze, ktoré by bolo možné použiť ako stimul lesného hospodárstva na udržiavanie a rozvoj týchto služieb. Naopak, od roku 2012 vláda SR zvýšila dane z lesných nehnuteľností o 100% a zaznamenávame snahy o ich ďalšie zvyšovanie, bola zvýšená daň z príjmov a odvodov z prác na dohodu, čo prinieslo zvýšenie finančného zaťaženia lesných podnikov v SR o približne 3 mil.€ ročne. Štát sa teda v tejto oblasti správa v rozpore so zásadami hodnoty za peniaze a vytvára situáciu, keď neriešením sociálno-ekonomických dopadov ochrany prírody na lesné hospodárstvo a zanedbávaním vhodnej stimulácie rozvoja celospoločensky potrebných a žiadaných ekosystémových služieb ohrozuje ekonomickú životaschopnosť a tým aj prežitie celého lesného hospodárstva			

361	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany, str. 13 Posledný odstavec Vypustiť vetu – „Z dlhodobého hľadiska je nevyhnutné vyriešiť aj vlastnícke vzťahy v chránených územiach a postupne čo najviac z nich previesť do vlastníctva a správy štátu prostredníctvom zámen, výkupov a dlhodobých prenájmov, ako aj kompetenčnou delimitáciou v prípade štátnych pozemkov. “ a nahradiť ju „Zonáciou národných parkov a ďalších chránených území sa usporiadajú aj vlastnícke a užívacie práva s neštátnymi vlastníkmi pôdy. Snahou štátu bude ich výraznejšieho zaangažovať do realizácie opatrení na ochranu prírody prostredníctvom jasných a predom zmluvne dohodnutých pravidiel – zmluvnej starostlivosti.“ ZDÔVODNENIE: S cieľom zamedzenie vysťahovalectva, opúšťania pôdy z titulu vzdania sa vlastníctva k pôde, ktorá je jedným so silných pút, udržujúcich ľudí žiť na vidieku, s cieľom udržania života na vidieku cieľom štátu by malo poskytovať pracovné príležitosti na vidieku spojené s užívaním pôdy – ako základného výrobného prostriedku. A či sa na ňom bude produvať drevo, alebo „prales“ je vecou dohody. Významne k tomu môžu prispieť aj MSP - pozemkové spoločenstvách, obecné podniky, ktoré sú „malé lesné podniky“, zamestnávajúce pri hospodárení vo svojich lesoch (a často aj na poľnohospodárskej pôde) miestne obyvateľstvo z príslušných dedín sú kľúčový prvkov lokálnej ekonomiky jednotlivých dedín. Je to obrovský ľudský potenciál, ktorý by mohol byť významne využití k rozvoju slovenského vidieka, k udržaniu a zlepšeniu kvality života na vidieku a k ochrane prírodného dedičstva aj prostredníctvom zamestnávania týchto ľudí. Výkupom pôdy, resp. dlhodobým nájmom odoberáme ľudom na vidieku úžitok. A ten primárne z pôdy na svoj život potrebujú.	**Z**	ČA	Znenie upravené na: "Z dlhodobého hľadiska je nevyhnutné vyriešiť aj vlastnícke vzťahy v chránených územiach a postupne čo najviac z nich previesť do vlastníctva a správy štátu prostredníctvom zámen, výkupov a dlhodobých prenájmov, alebo zmluvnou starostlivosťou a ak to bude vhodné aj kompetenčnou delimitáciou v prípade štátnych pozemkov."

362	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 2.4 Ohodnotiť a udržateľne využívať ekosystémové služby str. 13 Za druhý odstavec doplniť nový odstavec „ V záujme racionálneho nakladania z prírodnými zdrojmi Slovenska pôdou a udržania života na vidieku sa dopracuje a schváli právna norma, ktorá bude základom pre ocenenie (environmentálnych a sociálnych) - ekosystémových služieb, ktoré zabezpečujú lesy pre verejnosť a na jej základe, za plnenie verejnej objednávky na udržanie a rozvoj najmä biodiverzity, vodoochranných, rekreačných, športových, turistických, vzdelávacích a environmentálnych aktivít v lesoch zabezpečí kompenzácie a najmä stimuly pre vlastníkov lesov formou jednoducho nárokovateľnej priamej finančnej platby na plochu.“ ZDÔVODNENIE: Je nevyhnutná verejná podpora služieb ekosystémov, ktoré les produkuje a úžitky spotrebúva iný ako vlastník, alebo užívateľ lesa – napr. rekreačná funkcia, nedrevné produkty lesa, emisné kvóty. Podľa údajov EK hodnota, ktorú poskytuje lesné hospodárstvo vo forme ekosystémových služieb v rámci území Natura 2000 všetkým obyvateľom EU je 200 až 300 mld. € ročne. Ak tento údaj prepočítame na výmeru lesov v SR dostaneme, že naše lesy poskytujú celej spoločnosti hodnotu vo výške približne 1,2 mld.€ ročne, avšak oproti tejto hodnote nestoja žiadne peniaze, ktoré by bolo možné použiť ako stimul lesného hospodárstva na udržiavanie a rozvoj týchto služieb.	**Z**	N	
363	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa doplniť informáciu o akom nelegálnom výrube dreva v stati pojednáva – či sa jedná o marginalizované komunity v okolí osád ktorých dochádza k devastačnému pôsobeniu človeka, resp. ak nie sú podklady k takémuto tvrdeniu žiadame vypustiť ZDÔVODNENIE: oficiálny vládny dokument by mal narábať s oficiálnymi údajmi a nie subjektívnymi dojmami. Ak je to však objektívna pravda, treba to riešiť.	**Z**	ČA	Veta bola preformulovaná nasledovne: "Do veľkej miery za to môže náhodná ťažba v dôsledku kalamít ako dôsledok pôsobenia rôznych faktorov (vietor, sucho, hmyz alebo huby), a v menšej miere aj nelegálny výrub dreva."

364	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva str. 19 Doplniť texty V prípade, že lesná cestnú sieť na súkromných pozemkoch je/bude zaradená do oficiálnych turistických a cyklistických trás štát nastaví mechanizmus verejnej podpory, ktorá umožní je používanie aj počas lesohospodárskej činnosti. Na lesných cestách budú uplatnené prvky na zmiernenie povrchového odtoku, vrátane odrážky a bude vykonávaná ich pravidelná údržba, ktorá bude predmetom štátnej podpory. Nepotrebné a nevyužívané lesné cesty budú rozrušené a navrátené do pôvodného stavu, na zabránenie pôdnej erózie na ktoré poskytne štát podporu. Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o tom sami rozhodnú a nebudú ich nečinnosťou ohrozené susedné pozemky a porasty.“ ZDÔVODNENIE: Žiadame nahradiť nasledujúce vety. Po ťažbe sa bude vyžadovať uvedenie oficiálnych turistických a cyklistických trás do použiteľnej podoby. Na lesných cestách budú uplatnené prvky na zmiernenie povrchového odtoku, vrátane odrážok a bude vykonávaná ich pravidelná údržba. Nepotrebné a nevyužívané lesné cesty budú uvedené do stavu zabraňujúcom pôdnej erózii. Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o tom sami rozhodnú .	**Z**	ČA	Nová formulácia: "Oficiálne turistické a cyklistické trasy budú udržiavané v použiteľnej podobe." Envirostratégia nedefinuje finančné nástroje ako sa jednotlivé opatrenia budú vykonávať. To sa bude diať pri implementácii Nová formulácia: "Nepotrebné a nevyužívané lesné cesty budú prehodnotené z hľadiska ich dopadu na pôdnu eróziu a v prípade potreby budú rozrušené." Nová formulácia: "Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o tom rozhodnú sami a ak to neohrozí okolité lesné porasty, majetok alebo zdravie."
365	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva str. 19 zmeniť „lesníci“ na „vlastníci/obhospodarovatelia lesov“ ZDÔVODNENIE: V zmysle zákona o lesoch činnosti v lese zabezpečuje obhospodarovateľ lesa. Je potrebné motivovať zodpovednú osobu.	**Z**	A	Pripomienka bola zapracovaná.
366	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva str. 19 Zmeniť nadpis na 4.1 Zabezpečiť udržateľnú úmyselnú ťažbu dreva a systém podpory na odstránenie škôd spôsobených prírodnou katastrofou a na obnovu ekosystému ZDÔVODNENIE: V dôsledku klimatických zmien dochádza v posledných 14 rokoch k častejším a cyklicky sa opakujúcim prírodným pohromám, ktoré prudko ničia lesné ekosystémy, pričom viac ako polovica plôch, na ktorých dochádzalo k „ťažbe dreva“ sú plochy postihnuté prírodnou pohromou a „ťažba dreva“ v takomto území je odstraňovaním škôd a nie úmyslom ťažiť drevo. Pritom odstraňovanie	**Z**	ČA	Názov kapitoly bol zmenený nasledovne: "Plnenie funkcií lesov". Detailné pravidlá pre ťažbu dreva v hospodárskych lesoch by mala byť riešená v legislatíve týkajúcecej sa lesov.

		poškodených kmeňov z lesa je z dôvodu snahy o bezprostrednú obnovu poškodeného – zničeného starého lesa pre ďalšie generácie, aby nečakali 200 – 300 rokov na vysoké stromy.			
367	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa 4.2 Dodržiavať zákaz ťažby dreva v najvyššom stupni ochrany a v blízkosti riek str. 19 Doplniťtext „... na základe zmluvného vzťahu s obhospodarovateľom lesov. Štát bude niesť v plnom rozsahu hmotnú zodpovednosť za škody na cudzom majetku, ktoré budú spôsobené vplyvom bezzásahového územia na susediace pozemky a na nich sa nachádzajúce porasty“ ZDÔVODNENIE: Doplnenie kto bude robiť aktívny manažment, ako a súčasne aký bude záväzok štátu v prípade vzniku škôd.	**Z**	ČA	Doplnila sa veta: "Úhrada nákladov na vykonanie týchto opatrení bude zabezpečená zo zdrojov toho, kto uplatňuje bezzásahový režim."
368	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa 4.2 str. 19 Doplniť texty ZDÔVODNENIE: Žiadame	**Z**	A	Neidentifikovateľná pripomienka.
369	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa 4.3 Zabezpečiť efektívnu kontrolu ťažby dreva, str. 19 Vypustiť texty Nákladné autá prevážajúce drevo budú povinne vybavené GPS a na internete budú dostupné ich EČV a údaje o dreve, ktoré majú prevážať. Manipulačné sklady s drevom budú mať kamerový systém. Vytvorí sa mobilná aplikácia pre verejnosť na kontrolu ťažby a prevozu dreva. Povolenia na ťažbu, vrátane histórie ich zmien, budú verejne dostupné a to aj s prepojením na mapu dostupnú na internete, ako je to napríklad v Bulharsku. ZDÔVODNENIE: Nebránime sa kontrole, ale takéto šikanovanie a kriminalizácia je neprijateľná. Ako pripomienka 22	**Z**	A	Opatrenia boli posunuté do roviny príkladu.

370	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa str. 18 Upraviť text v rámčeku na Úmyselná Ťažba dreva sa bude uplatňovať udržateľným spôsobom. V prípade prírodných pohrôm, ktoré poškodili lesné ekosystémy štát zabezpečí podporu na odstránenie škôd spôsobených prírodnou katastrofou a na obnovu ekosystému. V oblastiach s najvyšším stupňom ochrany bude zakázaná a na územiach s aktívnym manažmentom sa bude uplatňovať prírode blízke obhospodarovanie. Celková hodnota ekosystémových služieb lesov nebude klesať pričom sa vytvorí model podpory z verejných zdrojov. ZDÔVODNENIE: Doplňame slovo „Úmyselná“ a vetu „V prípade prírodných pohrôm, ktoré poškodili lesné ekosystémy štát zabezpečí podporu na odstránenie škôd spôsobených prírodnou katastrofou a na obnovu ekosystému“ V dôsledku klimatických zmien dochádza v posledných 14 rokoch k častejším a cyklicky sa opakujúcim prírodným pohromám, ktoré prudko ničia lesné ekosystémy, pričom viac ako polovica plôch, na ktorých dochádzalo k „ťažbe dreva“ sú plochy postihnuté prírodnou pohromou a „ťažba dreva“ v takomto území je odstraňovaním škôd a nie úmyslom ťažiť drevo. Pritom odstraňovanie poškodených kmeňov z lesa je z dôvodu snahy o bezprostrednú obnovu poškodeného – zničeného starého lesa pre ďalšie generácie, aby nečakali 200 – 300 rokov na vysoké stromy. A tak ako kompenzuje škody z prírodných pohrôm spôsobených vodou, vetrom na infraštruktúre či inom verejnom majetku, ak les vzhľadom na jeho verejnú prístupnosť si zaslúži pomoc a solidaritu štátu, jeho infraštruktúra – najmä lesná cestná sieť ap. Žiadame vypustiť - „Zvýši sa verejná aj inštitucionálna kontrola ťažby dreva“ Sú v platnosti zákon o lesoch aj zákon o dreve. Zákonom o dreve bola zriadená lesnícko-drevárska inšpekcia, tak čo ideme ešte ďalšie vymýšľať? Čo chce spracovateľ ešte zvyšovať ? Opatrenia, ktoré spracovateľ navrhuje „Nákladné autá prevážajúce drevo budú povinne vybavené GPS a na internete budú dostupné ich EČV a údaje o dreve, ktoré majú prevážať. Manipulačné sklady s drevom budú mať kamerový systém“ idú výrazne nad rámec trhovej ekonomiky, sú hrubo diskriminujúce voči jednej skupine podnikateľských subjektov oproti ostatným subjektom.“ Uvedené opatrenie vychádza zo subjektívneho názoru spracovateľa, že sa významne ťaží nelegálne drevo My sa napr. domnievame, že sa neúnosné ťaží kameň. Dá sa z toho vyvodiť potreba	**Z**	ČA	Finančné opatrenia nie sú súčasťou strategického dokumentu. Tie sa budú riešiť v implementácii opatrení. Zároveň sa do textu vložila veta "Úhrada nákladov na vykonanie týchto opatrení bude zabezpečená zo zdrojov toho, kto uplatňuje bezzásahový režim."

		kamerových systémov na štrkoviská, aby sme sa mohli na webe pozerať na nákladné autá ako ničia miestne komunikácie? Alebo máme dojem, že sa na smetiská vouí viacej odpadu ako sa eviduje cez vážne lístky a radi by sme videli pohyby aut, najmä tých ktoré vozia vyseparované zložky, či náhodou nekončia na skládkach komunálneho odpadu. Dáme aj im takúto povinnosť?			
371	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 6 Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov 6.1 Pokračovať v obchodovaní s emisnými kvótami str. 23 Doplniť texty Viac ako 50 % príjmov z predaja emisných kvót sa použije v lesnom hospodárstve na obnovu lesných ekosystémov poškodených prírodnými katastrofami ZDÔVODNENIE: Žiadame spravodlivé nasmerovanie tokov peňazí za zelené Slovensko	**Z**	N	Požiadavka je neodôvodnená. Bola by porušením EU smernice o obchodovaní s emisnými kvótami, národnej legislatívy ako aj cieľov a záväzkov Slovenska v oblasti zmeny klímy.
372	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov, 6 Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov 6.1 Pokračovať v obchodovaní s emisnými kvótami str. 23 Doplniť texty Viac ako 50 % príjmov z predaja emisných kvót sa použije v lesnom hospodárstve na obnovu lesných ekosystémov poškodených prírodnými katastrofami ZDÔVODNENIE: Žiadame spravodlivé nasmerovanie tokov peňazí za zelené Slovensko	**Z**	N	Požiadavka je neodôvodnená. Bola by porušením EU smernice o obchodovaní s emisnými kvótami, národnej legislatívy ako aj cieľov a záväzkov Slovenska v oblasti zmeny klímy.

373	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Vízia zdravého životného prostredia a udržateľného hospodárstva str. 5 Upraviť text druhej vety nasledovne: Máme problémy s kvalitou ovzdušia, nízkou mierou recyklácie odpadu, ale aj s ochranou ekosystémov, ktoré sú v posledných rokoch masívne rozvracané prírodnými katastrofami“ ZDÔVODNENIE: Ako pripomienky č. 2-4	**Z**	N	Tvrdenie nie je úplné a do kontextu vety nezapadá.
374	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Životné prostredie na Slovensku v roku 2030, str. 6 Prvú vetu v šiestom odstavci upraviť nasledovne: Environmentálne vzdelávanie bude vykonávať štát v spolupráci s odbornými inštitúciami, podnikateľským sektorom, zamestnávateľmi, samosprávou vlastníkmi a správcami pozemkov a mimovládnymi organizáciami. ZDÔVODNENIE: Ako pripomienky č. 5, zosúladenie z ďalším textom v dokumente.	**Z**	A	Medzi podnikateľskými subjektami chápeme aj vlastníkov pozemkov a iných podnikateľov.
375	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Životné prostredie na Slovensku v roku 2030, str. 6 Prvú vetu v šiestom odstavci upraviť nasledovne: Zlepší sa rozsah aj kvalita zbieraných údajov, a to najmä v oblasti vôd, ovzdušia a odpadov, zlepší sa poskytovanie informácií a údajov o prírodných zdrojoch ZDÔVODNENIE: Ako pripomienka č. 5	**Z**	A	Zapracované v zmysle pripomienky.

376	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Životné prostredie na Slovensku v roku 2030, str. 6 Text štvrtého odstavca upraviť nasledovne Zlepší sa ochrana biodiverzity a zamedzí sa zhoršovaniu stavu druhov a biotopov. Prehodnotí sa systém chránených území a stupňov ochrany s cieľom posúdenia opodstatnenosti a zjednodušenia rešpektujúc vlastnícke práva, ktorý zabezpečí zosúladenie kritérií IUCN, kde v prehodnotených národných parkoch budú jadrovú zónu tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Drevo sa bude úmyselne ťažiť udržateľným spôsobom a to aj mimo oblastí s najvyšším stupňom ochrany, pričom v prípade prírodných pohrôm, ktoré poškodili lesné ekosystémy štát poskytne verejné zdroje na odstránenie škôd spôsobených prírodnou katastrofou a na obnovu ekosystému . Viditeľná bude ochrana a obnova krajinných prvkov na poľnohospodárskej pôde, vyrieši sa otázka 400 – 500 tisíc poľnohospodárskej pôdy, ktorá je v súčasnosti opustená, poľnohospodársky nevyužívaná, porastená samonáletovými drevinami, bez zásahu človeka a ekologická poľnohospodárska výroba bude zaberať aspoň 13,5 % celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy. ZDÔVODNENIE: Ako pripomienky č. 2-4,6	**Z**	ČA	Odstavec sa upravil nasledovne: "Zlepší sa ochrana biodiverzity a zamedzí sa zhoršovaniu stavu druhov a biotopov. Do roku 2024 sa prehodnotí a zjednoduší systém chránených území a stupňov ochrany. Pri prehodnotení chránených území a ich ochranných pásiem sa zohľadnia medzinárodné kritériá k prideľovaniu manažmentových kategórií chránených území podľa IUCN a rešpektujúc vlastnícke práva s uplatnením kompenzácií. V prehodnotených národných parkoch zaradených do manažmentovej kategórie II chránených území podľa IUCN, budú jadrovú zónu tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50% celkovej rozlohy národného parku a 75% tejto rozlohy do roku 2030V bezzásahových územiach bude ťažba zakázaná a na územiach s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie. Celková hodnota ekosystémových služieb lesov nebude klesať. Zvýši sa verejná aj inštitucionálna kontrola ťažby dreva. Viditeľná bude ochrana a obnova krajinných prvkov na poľnohospodárskej pôde a ekologická poľnohospodárska výroba bude zaberať aspoň 13,5 % celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy."

377	**URZVNL**	Dokument – Vlastný materiál, Životné prostredie na Slovensku v roku 2030, str. 6 Text štvrtého odstavca upraviť nasledovne Zlepší sa ochrana biodiverzity a zamedzí sa zhoršovaniu stavu druhov a biotopov. Prehodnotí sa systém chránených území a stupňov ochrany s cieľom posúdenia opodstatnenosti a zjednodušenia rešpektujúc vlastnícke práva, ktorý zabezpečí zosúladenie kritérií IUCN, kde v prehodnotených národných parkoch budú jadrovú zónu tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Drevo sa bude úmyselne ťažiť udržateľným spôsobom a to aj mimo oblastí s najvyšším stupňom ochrany, pričom v prípade prírodných pohrôm, ktoré poškodili lesné ekosystémy štát poskytne verejné zdroje na odstránenie škôd spôsobených prírodnou katastrofou a na obnovu ekosystému . Viditeľná bude ochrana a obnova krajinných prvkov na poľnohospodárskej pôde, vyrieši sa otázka 400 – 500 tisíc poľnohospodárskej pôdy, ktorá je v súčasnosti opustená, poľnohospodársky nevyužívaná, porastená samonáletovými drevinami, bez zásahu človeka a ekologická poľnohospodárska výroba bude zaberať aspoň 13,5 % celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy. ZDÔVODNENIE: Ako pripomienky č. 2-4,6	**Z**	ČA	Odstavec sa upravil nasledovne: "Zlepší sa ochrana biodiverzity a zamedzí sa zhoršovaniu stavu druhov a biotopov. Do roku 2024 sa prehodnotí a zjednoduší systém chránených území a stupňov ochrany. Pri prehodnotení chránených území a ich ochranných pásiem sa zohľadnia medzinárodné kritériá k prideľovaniu manažmentových kategórií chránených území podľa IUCN a rešpektujúc vlastnícke práva s uplatnením kompenzácií. V prehodnotených národných parkoch zaradených do manažmentovej kategórie II chránených území podľa IUCN, budú jadrovú zónu tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50% celkovej rozlohy národného parku a 75% tejto rozlohy do roku 2030V bezzásahových územiach bude ťažba zakázaná a na územiach s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie. Celková hodnota ekosystémových služieb lesov nebude klesať. Zvýši sa verejná aj inštitucionálna kontrola ťažby dreva. Viditeľná bude ochrana a obnova krajinných prvkov na poľnohospodárskej pôde a ekologická poľnohospodárska výroba bude zaberať aspoň 13,5 % celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy."

378	**URZVNL**	Slovensko skutočne potrebuje novú stratégiu hodnú 21. storočia . Oceňujeme čiastočnú zmenu prístup spracovateľov k akceptácii našich požiadaviek po spustení procesu SEA, avšak na tak zásadnú tému vychádzajúc aj z procesov tvorby dokumentu a z posudzovania jeho vplyvov na ŽP požadujeme zastaviť a zopakovať riadne legislatívny proces materiálu MŽP SR č. 47438/2018 po ukončení medzirezortného pripomienkového konania LP/2018/638 Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030. • Materiál nanovo prepracovať na základe vznesených pripomienok. • Materiál DOPLNIŤ o zhodnotenie doterajšieho stavu formou SWOT ANALÝZY a strategickú časť dokumentu doplniť o IMPLEMENTAČNÚ ČASŤ. • Materiál následne prekonzultovať s dotknutými podnikateľskými subjektmi alebo ich zastupiteľskými organizáciami a predostrieť na verejnú diskusiu, • zopakovať proces SEA a schvaľovací proces, vrátane stanoviska Komisie pre posudzovanie vybraných vplyvov z PPK. ZDÔVODNENIE: Hrubé chyby v materiál – nepodložené, resp. nedostatočne podložené tvrdenia z dôvodu absencie analýz súčasného stavu, čí sa vyvodzujú aj vyvodzujú nesprávne závery, nedostatočné (žiadne) vyhodnotenie vplyvov na legislatívu, verejné financie, podnikateľské prostredie a sociálne vplyvy, absencia implementačnej časti, absencia stanoviska Komisie pre posudzovanie vybraných vplyvov z PPK.	**Z**	Neprihliada sa	Pripomienka je nedostatočne odôvodnená. Analýzy súčasného stavu a možností nastavenia cieľov tvoria podstatnú časť materiálu.
379	**URZVNL**	Slovensko skutočne potrebuje novú stratégiu hodnú 21. storočia . Oceňujeme čiastočnú zmenu prístup spracovateľov k akceptácii našich požiadaviek po spustení procesu SEA, avšak na tak zásadnú tému vychádzajúc aj z procesov tvorby dokumentu a z posudzovania jeho vplyvov na ŽP požadujeme zastaviť a zopakovať riadne legislatívny proces materiálu MŽP SR č. 47438/2018 po ukončení medzirezortného pripomienkového konania LP/2018/638 Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030. • Materiál nanovo prepracovať na základe vznesených pripomienok. • Materiál DOPLNIŤ o zhodnotenie doterajšieho stavu formou SWOT ANALÝZY a strategickú časť dokumentu doplniť o IMPLEMENTAČNÚ ČASŤ. • Materiál následne prekonzultovať s dotknutými podnikateľskými subjektmi alebo ich zastupiteľskými organizáciami a predostrieť na verejnú diskusiu, • zopakovať proces SEA a schvaľovací proces, vrátane stanoviska Komisie pre posudzovanie vybraných vplyvov z PPK.	**Z**	Neprihliada sa	Pripomienka je nedostatočne odôvodnená, pri vyhodnocovaní sa na ňu neprihliada. Analýzy súčasného stavu a možností nastavenia cieľov tvoria podstatnú časť materiálu.

		ZDÔVODNENIE: Hrubé chyby v materiál – nepodložené, resp. nedostatočne podložené tvrdenia z dôvodu absencie analýz súčasného stavu, čí sa vyvodzujú aj vyvodzujú nesprávne závery, nedostatočné (žiadne) vyhodnotenie vplyvov na legislatívu, verejné financie, podnikateľské prostredie a sociálne vplyvy, absencia implementačnej časti, absencia stanoviska Komisie pre posudzovanie vybraných vplyvov z PPK.			

380	**URZVNL**	Základné zhrnuté ciele Envirostratégie 2030, odrážka 11 „Zlepší sa ochrana biodiverzity, zamedzí sa zhoršovaniu stavu druhov a biotopov a zjednoduší sa systém chránených území a stupňov ochrany“. Zmeniť na „Zlepší sa ochrana biodiverzity, zamedzí sa zhoršovaniu stavu druhov a biotopov a prehodnotí sa systém chránených území a stupňov ochrany s cieľom posúdenia opodstatnenosti a zjednodušenia rešpektujúc vlastnícke práva.“ ZDÔVODNENIE: Podľa údajov MPRV SR a MŽP SR je celková výmera lesov v SR 2 005 598 ha, z toho viac ako 50 % je vo vlastníctve neštátnych subjektov. Vo vyhlásených chránených územiach národného aj európskeho významu leží 891 200 ha lesov, čo predstavuje 44,4% z ich celkovej výmery. K tomuto rozsahu pribudlo ešte 558 590 ha lesov, ktoré sú zaradené do chránených vtáčích území a území európskeho významu. Po ukončení celého procesu vyhlasovania chránených území je pod územnou ochranou celkom 1 449 790 ha lesov , čo predstavuje 72,3 % z ich celkovej výmery v SR. V súčasnosti sa začali snahy cez druhovú ochranu (hlucháň, pralesy a pralesové zvyšky) rozširovať územnú ochranu o ďalších cca 60 – 80 tisíc hektárov lesných pozemkov, na ktorých sú hospodárske lesy, prípadne umelo navyšovať výmeru pre chyby v projekte UNESCO - lokality Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy. Temer všetky chránené územia boli v minulosti vyhlásené bez súhlasov a dohôd so súkromnými vlastníkmi pôdy. V tejto súvislosti je treba uviesť, že priemer rozsahu chránených lesov v EU je 12% a preto požiadavku na prehodnotenie systém chránených území a stupňov ochrany s cieľom jeho objektivizácie a zjednodušenia rešpektujúce vlastnícke práva považujeme za principiálnu a kľúčovú pre ďalšiu úspešnosť opodstatnenej územnej ochrany prírody a krajiny. Je potrebné udržať čo máme, lebo aj na plochách, ktoré slúžia ochrane prírody (cca 980 km2 bezzásahovej zóny v lesných MCHÚ a cca 1.900 km2 iných lesov osobitného určenia aj cca 2.700 km2 z hospodárenia prakticky vylúčených ochranných lesov čo spolu predstavuje asi 5.580 km2, de facto, bezzásahových lesov, alebo aspoň lesov človekom minimálne narušovaných), pretože už tento model predstavuje značnú záťaž na verejné financie a v prípadoch kalamitného výskytu jednoznačne sekundárnych škodlivých činiteľov je často zdrojom nákazy a zničenia aj okolitých nechránených lesných porastov. (napr. lykožrútom smrekovým , ktorý však vlastne len finalizuje synergické ,čiže združené pôsobenie iných škodlivých činiteľov v	**Z**	ČA	V predkladacej správe doplnená časť o vlastníckych právach. O opodstatnenosti sa viac píše vo vlastnom materiáli.

		schéme : zakyslenie pôdy dlhodobým spádom imisií + hubové ochorenia + globálne otepľovanie + vlahový deficit + lykožrút = poškodenie až zánik smrečín ,ale bohužiaľ už aj smrekovca, limby a kosodreviny ,ako sa to deje v našom najstaršom NP - v TANAP-e. Uvedomujeme si, že naše lesy, ako súkromné vlastníctvo, si nechceme a nemôžeme nechať len pre seba, pretože vieme, že bez ich krásy, čistého vzduchu a pramenistej vody neodhliadnuc od dreva ako strategickej suroviny, ktoré od pradávnej minulosti dávalo ľudstvu možnosť prežitia (teplo, poživeň i príbytok), nemôže existovať nikto. Avšak z obavami vnímame neustále dynamicky rastúcu celospoločenskú objednávku verejnosti na sociálne funkcie lesov formou ich využívania na rekreáciu, turistiku, bicyklovanie, poľovníctvo a ďalšie zážitkové aktivity a nedostatočne odborne, doslova hysterické presadzovanie environmentálnych opatrení ochrany biodiverzity, často nezmyselne financovaných z verejných zdrojov, ktoré vyúsťujú do masívneho obmedzovania legálnej hospodárskej činnosti využívajúcej zdroje lesov a spochybňovania plánovitého a racionálneho využívania ich bohatstva pre prospech samotných ľudí.			
381	**ÚVO**	bez pripomienok	**O**	A	Berieme na vedomie.

382	**ÚVSR**	Navrhujeme doplniť do materiálu informáciu o tom, ako konkrétne bude zabezpečená implementácia Stratégie Environmentálnej politiky SR do roku 2030, či sa predpokladá spracovanie implementačného dokumentu. Odôvodnenie: Keďže materiál neobsahuje implementačnú časť a implementácia je naznačená len v niektorých kapitolách, bolo by vhodné uviesť, akým spôsobom bude stratégia naplňovaná, resp. kedy sa predpokladá vypracovanie a schválenie implementačného dokumentu k Stratégii Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030.	**O**	ČA	Do časti Inštitucionálneho rámca bola doplnená informácia kto bude mať uplatnenie jednotlivých cieľov v kompetencii aj s uvedením spolupráce. Envirostratégia 2030 je strešná stratégia určujúca základné smerovanie a environmentálne ciele, nie výpočet konkrétnych opatrení. Samotná implementácia a rozpracovanie opatrení bude zabezpečené následne pri prijímaní zákonov, vyhlášok, dotačných programov a podobne. V návrhu Uznesenia vlády sa jasne stanovuje úloha pre ministra životného prostredia: „B. 1. predložiť na rokovanie vlády vyhodnotenie implementácie a aktualizáciu Envirostratégie 2030“ do 31.12.2025 a takisto úloha C. 1. pre všetky relevantné ústredné orgány štátnej správy: „ C. 1. zabezpečiť plnenie a implementáciu cieľov a opatrení stratégie, zabezpečiť súlad nových strategických dokumentov s Envirostratégiou 2030, ročne do 31. júna“, spolupráci s ďalšími subjektami. To znamená, že vláda SR bude každoročne požadovať plnenie cieľov a opatrení Envirostratégie 2030 a uvedenie stratégií a zákonov aj ostatných rezortov do súladu so stratégiou, teda odpočtovanie Envirostratégie 2030. Implementácia sa teda bude riešiť dodatočne. Príkladom zákonov a čiastkových sektorových stratégií sú Nízkouhlíková stratégia do roku 2030 s výhľadom do roku 2050, Stratégia ochrany ovzdušia, Aktualizácia Adaptačnej stratégia, novelizácia Zákona

					o ochrane prírody a krajiny, Zákona o odpadoch a pod., ktoré už sú prijaté, prebieha ich príprava alebo pripomienkovanie alebo budú v nadväznosti na Envirostratégiu 2030 pripravené a prijaté. V nich budú jednotlivé opatrenia Envirostratégie 2030 spracované do konkrétnych krokov a mikroopatrení a budú tiež kvantifikované. To samozrejme nie je možné spracovať v jednom dokumente t.j. Envirostratégii.
383	**Verejnosť**	" Manipulačné sklady budú mať kamerový systém... " - ako je možné zverejňovať na internete kamerové záznamy pracovníkov na skladoch dreva, pri platnosti Zákona o ochrane osobných údajov	**Z**	Neprihliada sa	Požiadavka nebola odôvodnená a navyše Envirostratégia nehovorí o zverejňovaní kamerových záznamov.

384	**Verejnosť**	" Povolenia na ťažbu, v rátane histórie ich zmien, budú verejne dostupné a to aj s prepojním na mapu dostupnú na internete... " - keďže sa jedná o tisíce údajov za mesiac, kto zabezpečí ich zadávanie do systému a kto zaplatí programové vybavenie ?	**Z**	A	Envirostratégia neurčuje ako presne sa jednotlivé opatrenia vykonajú. Presná forma sa dorieši v rámci procesu implementácie, ak to bude z hľadiska hodnoty za peniaze ávať zmysel Takéto opatrenie funguje aj v zahraničí, preto existuje predpoklad, že by sa to dalo zaviesť aj u nás.
385	**Verejnosť**	• 4.2.Dodržiavať zákaz ťažby dreva v najvyššom stupni ochrany (str. 19): „V územiach s najvyšším stupňom ochrany bude absolútny zákaz ťažby a spracovania (aj kalamitného) dreva, okrem prípadov ohrozujúcich ľudské zdravie a majetok, vyčistenia prístupových komunikácií a chodníkov, prípadných ohrozujúcich prekážok na vodných tokoch. Nebude možné uplatniť žiadnu inú výnimku. Les bude ponechaný na samovývoj a bude sa podporovať prirodzená obnova ekosystémov.“ Žiadam doplniť text nasledovne: „V prípade ak užívateľovi pozemku nebude umožnené vykonať opatrenia ohrozujúce ľudské zdravie a majetok v požadovanom rozsahu, nebude zodpovedný za dôsledky ktoré nedostatočne vykonaným opatrením nastanú, zodpovednosť preberá štát, resp. organizácia poverená správou chráneného územia	**Z**	A	Doplnená veta: "Úhrada nákladov na vykonanie týchto opatrení bude zabezpečená zo zdrojov toho, kto uplatňuje bezzásahový režim."
386	**Verejnosť**	• Kap. 10.4. Zvýšiť prevenciu zakladania čiernych skládok a vymáhanie princípu „Znečisťovateľ platí“. :“Ak obec alebo súkromný vlastník pozemku ani po výzve orgánu štátnej správy neodstráni nelegálnu skládku odpadu, odstránia ju kompetentné štátne organizácie na náklady vlastníka pozemku, prípadne obce, v ktorej katastri sa skládka nachádza“. Žiadam upraviť text nasledovne: „Ak obec alebo súkromný vlastník pozemku ani po výzve orgánu štátnej správy neodstráni nelegálnu skládku odpadu, odstránia ju kompetentné štátne organizácie na náklady pôvodcu odpadu, prípadne obce, v ktorej katastri sa skládka nachádza“. Zdôvodnenie: v zmysle zásady „Znečisťovateľ platí“ je neprípustné vymáhať finančné plnenie od vlastníka pozemku na ktorom je odpad (ak nie je jeho pôvodcom) a trestať ho za skutočnosť že jeho pozemok je „verejnosti prístupný“ (aj pôvodcovi odpadu).	**Z**	CA	Veta: "V legislatíve sa rozšíri zodpovednosť vlastníkov nehnuteľností za nezákonne umiestnený odpad." bola preformulovaná podľa návrhu ZMOS "V legislatíve sa rozšíri zodpovednosť vlastníkov nehnuteľností za nezákonne umiestnený odpad, ak vlastník pozemku nezabezpečí súčinnosť s obcou pri zabezpečovaní prevencie vzniku nelegálnych skládok odpadu na svojich pozemkoch (napr. povolením inštalovania fotopascí a pod.)."

387	**Verejnosť**	• Kap. 2.1 Zastaviť stratu biodiverzity (str. 13): „Výskum v chránených oblastiach sa bude realizovať v spolupráci s odbornými inštitúciami, podnikateľským sektorom, zamestnávateľmi, samosprávou a tretím sektorom.“ Ochrana prírody dlhodobo ignoruje (podceňuje) postavenie vlastníkov a správcov pozemkov pri zabezpečovaní záujmov ochrany prírody aj pri výskume, čo je zarážajúce, lebo užívatelia pozemkov majú najväčší vplyv a najväčší potenciál priamo skúmať a zabezpečiť zachovanie predmetu ochrany prírody. Skutočnosť, že spolupráca medzi ochranou prírody a užívateľmi pozemkov nefunguje sa odráža aj na neochote vlastníkov pozemkov prijímať neodkonzultované direktívne príkazy zo strany ochrany prírody. Pokiaľ si zástupcovia ochrany prírody neuvedomia, že užívateľ pozemkov musí byť partner, nie nepriateľ (so všetkým čo k tomu patrí) v presadzovaní záujmov ochrany prírody, tak nemožno očakávať výraznejší posun v riešení problematiky, čo je v neprospech oboch skupín. Žiadam doplniť o : „Ten kto vykoná výskum je povinný pred jeho začatím uzavrieť s vlastníkom, správcom alebo nájomcom dohodu o podmienkach jeho vykonania a ponúknuť mu spoluprácu.“	**Z**	A	Vety boli upravené nasledovne: "Výskum v chránených oblastiach sa bude realizovať v spolupráci s odbornými inštitúciami a v prípade ich záujmu aj s podnikateľským sektorom, zamestnávateľmi, samosprávou a tretím sektorom. Výskum bude vykonávaný v súčinnosti s vlastníkmi, správcami a užívateľmi pozemkov."
388	**Verejnosť**	• Kap. 2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany (str. 13): „Zároveň budú v chránených územiach a v ich ochranných pásmach uprednostňované záujmy ochrany prírody pred ťažbou dreva, nerastných surovín, výkonom práva poľovníctva, výstavbou a inými záujmami.“ Žiadam zmeniť text. „Zároveň budú v chránených územiach a v ich ochranných pásmach uprednostňované záujmy ochrany prírody pred preukázateľne neprimeranou ťažbou dreva, nerastných surovín, neúnosným výkonom práva poľovníctva, nedôvodnou výstavbou a inými záujmami.“ Zdôvodnenie: Ochrana prírody nemôže paušálne uprednostňovať svoje záujmy pred opodstatnenými a legitímnymi požiadavkami a potrebami ostatných rezortov (napr. pred záujmami obrany štátu, odstraňovanie následkov prírodných katastrof)	**Z**	N	

389	**Verejnosť**	• Kap. 2.3. Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany (str. 13): „Národné parky budú čo najviac zjednotené s kritériami IUCN pre manažmentovú kategóriu národný park. Jadrovú zónu budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030“. Žiadam upraviť text na nasledujúci: „Prehodnotené národné parky budú čo najviac zjednotené s kritériami IUCN pre manažmentovú kategóriu národný park. Zdôvodnenie: Podľa koncepcie ochrany prírody schválenej uznesením Vlády SR UV č. 471/2006, strategického cieľa č.3 oblasti 3.1: Všeobecná ochrana prírody a krajiny a územná ochrana, Strategického cieľa 3.1.1: „Životné prostredie prehodnotí súčasnú sústavu chránených území a vytvorí reprezentatívnu národnú sústavu chránených území zabezpečujúcu ochranu biotopov národného významu a biotopov druhov národného významu, významných krajinných prvkov a území medzinárodného významu pri rešpektovaní ďalšieho nevýšenia plochy národnej sústavy chránených území.“ V predloženej Envirostratégii 2030 nevidíme ambíciu vyhotoviteľov pri tak dôležitom dokumente ako je Envirostratégia postupovať na základe odborných analýz. Je nezodpovedné stavať ciele ochrany prírody na ideologicky preddefinovaných základoch, bez dôkladnej ekologickej analýzy dopadu umelého rozšírenia bezzásahových území na lokality nízkej priaznivosti a pôvodnosti (nespôsobilé samovývoja), bez dopadu na sociálnu sféru ale hlavne bez analýzy dopadu na štátny rozpočet, ako aj dopadu na vlastníkov pozemkov. Bez patričného argumentačného zdôvodnenie v čom prírodné ekosystémy a osobitne chránené územia bez zásahu človeka lepšie plnia funkciu napr. zmiernenia klimatických zmien, ako účelové manažované opatrenia, ide len o ideologické vyhlásenie. Práve naopak - mnohé prírodné lesné biotopy rozvrátené kalamitou ponechané na samovývoj sú dnes „továrne na emisiu skleníkových plynov“ z nahromadeného rozkladajúceho sa dreva, čo je vedecky podložené a dokázané. Podľa Smernice pre manažmentové kategórie, ktoré vydala IUCN Svetová komisia pre chránené územia, EUROPARAC s podporou Svetového ochranarského monitorovacieho centra (Druhé, upravené vydanie , 2000) zaviedli sa navzájom odlišujúce kategórie chránených území, pričom jednoznačne uvádza, že podkladom klasifikácie je prioritný manažmentový cieľ, ktorý sa musí pre Európu má upresniť	**Z**	ČA	Odstavec bol preformulovaný nasledovne: "Národné parky a ich územné vymedzenie bude prehodnotené a potom budú upravené v súlade s kritériami IUCN pre manažmentovú kategóriu národný park. Jadrovú zónu budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Územie národných parkov okolo bezzásahových zón bude slúžiť ako ochranné pásmo. Bezzásahové a okrajové zóny národných parkov a ďalších chránených území budú vymedzené zonáciou a riadne označené. V národných parkoch, kde si predmet ochrany bude vyžadovať starostlivosť človeka, môže mať bezzásahové územie aj menej ako 50 % rozlohy národného parku. Maloplošné územia budú podľa potrieb chránených biotopov a druhov buď celé zaradené medzi bezzásahové, alebo budú zaradené medzi územia s aktívnou ochranou, alebo sa rozdelia."

		takto: Pri priraďovaní akéhokoľvek chráneného územia ku kategórii sa musí preskúmať zákonodarstvo príslušného štátu a s ním súvisiace plány, napríklad manažmentové plány a vlastnícke vzťahy, aby sa zistilo, či obsahujú manažmentové ciele ako aj predpoklady na ich uskutočnenie. Predkladaná Envirostratégia absolútne neberie do úvahy, že hospodárenie na lesných pozemkoch prebieha podľa platných programov starostlivosti o lesy, ktoré zohľadňujú prírode blízke hospodárenie a absentuje aj právo vlastníka rozhodovať o svojom majetku, ktoré mu zaručuje Ústava SR. Smernica presne definuje výberové kritéria k bezzásahovým územiam, pričom určuje, že kopmpetencie - vlastníctvo a správa leží v rukách štátu, čo však nespĺňa ani jeden národný park (týka sa to aj územia tzv. divočiny). Rozsah 50 % rozlohy národných parkov ako bezzásahová zóna ide maximálne nad rámec Smernice IUCN			
390	**Verejnosť**	• Kap. 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa (str. 18): „. Do veľkej miery za to môže náhodná ťažba v dôsledku kalamít (najmä vplyvom vetra a lykožrúta smrekového), ale aj nelegálny výrub dreva.“ Žiadam text vypustiť. Predkladatelia Envirostratégie 2030 nepredložili (nedisponujú nimi) na podporu uvedeného tvrdenia relevantné dôkazy.	**Z**	CA	Druhá časť vety sa upravila: "...a v menšej miere aj nelegálny výrub dreva"

391	**Verejnosť**	• Kap. 4 Rovnováha všetkých funkcií lesa (str. 18): „Kým celková výmera lesov v katastri i evidované zásoby dreva sa za posledných vyše pätnásť rokov zvýšili, v tom istom období Slovensko pod HYPERLINK "http://epi.yale.edu/sites/default/files/2016EPI_Full_Report_opt.pdf"ľa satelitn HYPERLINK "http://epi.yale.edu/sites/default/files/2016EPI_Full_Report_opt.pdf"ých záberov stratilo značnú časť lesného porastu vyššieho ako 5 metrov.“ Žiadam text vypustiť. Zdôvodnenie: Subjektívna zavádzajúca neoficiálna účelová interpretácia stavu. Medzinárodná definícia lesa podľa FAO: Pozemok so zápojom stromov nad 10% (resp. so zodpovedajúcim zakmenením) a výmerou väčšou ako 0,5 ha. Stromy by mali schopné v dospelosti dosiahnuť na danom stanovišti minimálnu výšku 5 m. Môže byť tvorený uzatvoreným lesom, v ktorom stromy rozličnej výšky a ich podrast pokrývajú značnú časť pôdneho povrchu alebo otvorenou lesnou formáciou so súvislým vegetačným krytom, v ktorom koruny stromov pokrývajú viac než 10 %. Patria sem aj mladé prirodzené porasty a všetky výsadby založené pre účely lesníctva, ktoré ešte nedosiahli zápoj 10 % alebo výšku 5 m spolu s dočasne nezakmenenými plochami, u ktorých sa očakáva ich opätovná premena na les. Satelitné snímky nerozlišujú lesný porast obhospodarovaný podľa programu starostlivosti o les a drevinový porast na bielych plochách (viď kapitolu 3.3). K odstraňovaniu porastov dochádza pri odstraňovaní drevín okolo ciest, železníc, vodných tokov, pri výstavbe diaľnic, ale aj pri čistení poľnohospodárskej pôdy od náletových drevín. O chybovosti tohto tvrdenia svedčí, že v minulosti sa do produkčných blokov LPIS dostali zalesnené obnovné prvky v lese, ktoré boli zhotovené na základe leteckých snímok.	**Z**	A	

392	**Verejnosť**	• Kap. 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva (str. 19): „V procese schvaľovania programu starostlivosti o les bude záväzné vyjadrenie orgánu ochrany prírody a bude plne reflektované v základnej tabuľkovej časti Programu starostlivosti o les.“ Žiadam upraviť „V procese schvaľovania programu starostlivosti o les bude záväzné vyjadrenie orgánu ochrany prírody, ktoré vyhotovil /verifikoval subjekt ktorý je držiteľom spôsobilosti na vyhotovenie PSL reflektované v základnej tabuľkovej časti Programu starostlivosti o les“ a ktoré bolo prerokované a odsúhlasené s vlastníkom a obhospodarovateľom lesa. V prípade, že orgán ochrany prírody požaduje obmedziť obhospodarovanie lesa nad rámec bežného obhospodarovania, je povinný na svoje náklady nechať vypracovať program starostlivosti o lesy, ktorý zohľadní jeho požiadavky a vyčísli v ňom rozdiel medzi bežným obhospodarovaním a obhospodarovaním vyplývajúcim z obmedzení z dôvodu ochrany prírody, pričom tento PSL vyhotoví subjekt ktorý je držiteľom osvedčenia odbornej spôsobilosti na vyhotovenie PSL. Zdôvodnenie: § 42 zákona č. 326/2005 o lesoch určuje, kto môže byť vyhotovovateľom programu starostlivosti o les. Ochrana prírody má ambíciu zasahovať do PSL napriek tomu že nedisponuje pracovníkmi spôsobilými vyhotovovať PSL, teda nevie preukázať že chápe poslanie a zámer opatrenia uvedenom v PSL. Ich požiadavky neraz (z titulu nevedomosti a absencie komplexného pohľadu) znemožňujú realizáciu nevyhnutných opatrení a zároveň obmedziť vlastníka a obhospodarovateľa lesa nad rámec bežného hospodárenia je možné len za úhradu (zaručuje mu to Ústava SR) Pokiaľ si orgány ochrany prírody zabezpečia takéhoto vyhotovovateľa v súlade so zákonom, môže byť ich vyjadrenie vzaté do úvahy a zároveň je potrebné preukázať aj ako bude financované obmedzenie nad rámec bežného hospodárenia lese.	**Z**	CA	
393	**Verejnosť**	• Kap. 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva: „ Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o to sami rozhodnú“. Žiadam vypustiť uvedený text: Zdôvodnenie: rozpor so zákonom č. 326/2005 o lesoch Z. z. v znení neskorších predpisov. Štát potrebuje mať nástroj (v prípade potreby) aby zabezpečil vykonanie niektorých opatrení, nevykonaním ktorých by hrozili škody väčšieho rozsahu ako je samotný zásah. Nebránim sa definovaniu podrobnejších pravidiel, ale uvedený text zavádza v systéme anarchiu.	**Z**	ČA	Veta sa upravila: "Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o tom rozhodnú sami a ak to neohrozí okolité lesné porasty, majetok alebo zdravie"

394	**Verejnosť**	• Kap. 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva: „Spracovanie drevnej hmoty, spadnutej v dôsledku kalamít, bude podliehať povoľovaciemu procesu na úseku lesného hospodárstva i ochrany prírody a táto skutočnosť bude zohľadňovaná vo vzťahu k plánovaným ťažbám v rámci programu starostlivosti o les.“ Žiadam vypustiť časť textu: ...“i ochrany prírody a táto skutočnosť bude zohľadňovaná vo vzťahu k plánovaným ťažbám v rámci programu starostlivosti o les.“ Zdôvodnenie: Závažným problémom lesných ekosystémov na Slovensku je dnes hromadné hynutie smrečín. Jedným z prvotných dôvodov tohto problému je zmena slovenskej legislatívy v oblasti ochrany prírody a krajiny v roku 2002. Nová legislatíva dala veľký priestor pre orgány štátnej správy životného prostredia k ich subjektívnemu výkladu čo malo za dôsledok znemožňovanie včasného spracovania kalamity čím sa dalo predísť dnešným fatálnym škodám. Orgány štátnej správy životného prostredia pod tlakom ŠOP SR a mimovládnych organizácií nedovolili obhospodarovateľom lesa s odvolaním sa na Naturu 2000 vykonať dôslednú asanáciu smrekovej kalamity a následné ochranné a obranné opatrenia proti podkôrnemu hmyzu. Z tohto titulu ako aj z titulu globálneho otepľovania vznikla podkôrniková kalamita kritických rozmerov, ktorá následne prerástla do hromadného hynutia smrečín na Slovensku. Preto sa nám javí ako kontraproduktívne dávať v tomto smere ešte väčšie kompetencie orgánom štátnej správy životného prostredia, spomaľovať proces sanácie napadnutého podkôrnikového dreva udeľovaním ďalších súhlasov alebo výnimiek. Následkom by bolo iba výrazné urýchlenie hynutia smrečín. Je potrebné predísť situácií, ktorá vznikla v Českej republike pri nespracovaní následkov pôsobenia lykožrúta smrekového v smrekových porastoch .	**Z**	A	Veta sa upravila: "Spracovanie drevnej hmoty v dôsledku pôsobenia škodlivých činiteľov v lesoch bude v stanovených limitoch podliehať povinnosti nahlasovania a bude môcť byť zastavené alebo obmedzené."

395	**Verejnosť**	• Kap. Ako to dosiahneme? (str. 6): „Uplatňovanie cieľov a opatrení Envirostratégie 2030 sa bude rešpektovať v stratégiách a legislatívnych návrhoch všetkých rezortov. Nanovo sa legislatívne upravia kompetencie vo vzťahu k správe chránených území. Vyriešia sa kompetencie v prierezových oblastiach, ako sú lesy alebo environmentálna výchova. Aktívna spolupráca medzi rezortami, odbornými inštitúciami, podnikateľským sektorom, zamestnávateľmi, regiónmi, vlastníkmi a správcami pozemkov a mimovládnymi organizáciami zabezpečí efektívnu komunikáciu a riešenie problémov životného prostredia. Všetky tieto sektory budú rovnocennými partnermi pri uplatňovaní cieľov a opatrení Envirostratégie 2030 a čiastkových sektorových stratégií. Žiadam vypustiť text: „Nanovo sa legislatívne upravia kompetencie vo vzťahu k správe chránených území. Vyriešia sa kompetencie v prierezových oblastiach, ako sú lesy alebo environmentálna výchova.“ Zdôvodnenie: z textu nie je zrejmé aké kompetencie by sa mali meniť, ani čo je zámerom predkladateľa. Ďalej žiadam zmeniť pôvodný text: „Aktívna spolupráca medzi rezortami, odbornými inštitúciami, podnikateľským sektorom, zamestnávateľmi, regiónmi, vlastníkmi a správcami pozemkov a mimovládnymi organizáciami zabezpečí efektívnu komunikáciu a riešenie problémov životného prostredia“, Nové znenie: „Prehĺbiť spoluprácu rezortov pri vytváraní/zosúladení legislatívnych noriem a metodických postupov/usmernení, zosúladiť právne predpisy na úseku ochrany prírody, školstva, poľovníctva, lesníctva, rybárstva a poľnohospodárstva tak, aby nedochádzalo k prekrytiu alebo rozporu právneho režimu. Pritom je potrebné hľadať také spôsoby odstránenia nesúladu, ktoré jednostranne nezabránia napĺňanie poslania iných rezortov.“ Zdôvodnenie: Netreba bagatelizovať poslanie a povinnosti a zámery ostatných rezortov v prospech jedného rezortu (navyše bez vykonania akejkoľvek dopadovej štúdie, alebo analýzy).	**Z**	A	Prvá veta pripomienky bola vypustená. Druhá navrhovaná veta nebola akceptovaná. Navrhovaná textácia spĺňa odôvodnenie návrhu.

396	**Verejnosť**	• Kap. Inštitucionálny rámec: „Na zlepšenie stavu životného prostredia je tiež potrebné zlepšiť inštitucionálnu spoluprácu: V oblasti lesného hospodárstva pretrváva nejasnosť medzi ochranou biotopov chránených území, ktoré má v kompetencii Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) a hospodárskym využitím lesov, ktoré má v kompetencii Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (MPRV SR). V chránených územiach by mala byť prioritou ochrana biodiverzity a podpora ekoturizmu. Paralelné fungovanie správ národných parkov a štátnych lesov v tých istých územiach bráni rozumnému a efektívnemu manažmentu chránených oblastí. Paralelné fungovanie správ národných parkov a štátnych lesov vôbec nebráni rozumnému a efektívnemu manažmentu chránených oblastí. Predkladatelia Envirostratégie 2030 zabúdajú na to, že národné parky netvoria len štátne lesy. Ale ak trvajú na svojom tvrdení, nech oslovia Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, možno bude ochotné prevziať správu národných parkov. Žiadam prepracovať.	**Z**	A	Odrážka bola prepracovaná.
397	**Verejnosť**	• Kap. Najväčšie výzvy životného prostredia str. 7: „Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadov, kvalitu ovzdušia a ochranu lesných ekosystémov.“ Žiadam upraviť text na nasledujúci: „Za najväčšie súčasné problémy životného prostredia na Slovensku možno považovať problematiku odpadov, kvalitu ovzdušia. Zdôvodnenie: Pôvodne uvedený text je v rozpore s údajom v grafe na str. 7 kde naopak Lesy a Voda tvoria pozitívnu odchýlku od priemeru EU resp. OECD.	**Z**	CA	Graf bol odstránený. Návrh zmeny textu v druhom odseku nebol akceptovaný na základe vysvetlenia, ktoré bolo pridané do textu. Bližšie vysvetlenie výberu tejto výzvy: "Nedostatočne zabezpečená ochrana vzácnych biotopov a druhov v rámci lesných ekosystémov (ako napr. hlucháň hôrny), nastavenie rovnováhy medzi ich ochranou a ekonomickým rozvojom, právne zabezpečenie vzácnych lokalít (ako napr. bukové pralesy) a nedostatočná aproximácia smerníc EÚ do právneho systému SR vo vzťahu k ochrane prírody a starostlivosti o lesy boli kritizované inštitúciami ako Európska komisia, či UNESCO."

398	**Verejnosť**	• Kap. Zabezpečiť efektívnu kontrolu ťažby dreva: „Nákladné autá prevážajúce drevo budú povinne vybavené GPS a na internete budú dostupné ich EČV a údaje o dreve, ktoré majú prevážať. Manipulačné sklady s drevom budú mať kamerový systém.“ Žiadam text vypustiť: Zdôvodnenie: Článok 20 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky: „Iné zásahy do vlastníckeho práva možno dovoliť iba vtedy, ak ide o majetok nadobudnutý nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov a ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti pre bezpečnosť štátu, ochranu verejného poriadku, mravnosti alebo práv a slobôd iných.“ Autá prevážajúce drevo ani manipulačné sklady nespĺňajú ani jednu z týchto podmienok a preto ide o neprimeraný zásah do vlastníctva. Nielen nad rámec Ústavy SR, ale i ďalších legislatívnych predpisov a predstavujú zvýšené náklady na prevádzku, ktoré návrh vôbec neberie do úvahy. ALTERNATÍVNE: • Zabezpečiť efektívnu kontrolu ťažby dreva(str. 19): „Nákladné autá prevážajúce drevo budú povinne vybavené GPS a na internete budú dostupné ich EČV a údaje o dreve, ktoré majú prevážať. Manipulačné sklady s drevom budú mať kamerový systém“. Žiadam doplniť text nasledovne: „Zvýšené náklady so zavedením tohto systému uhradí vlastníkom a užívateľom štát“. Zdôvodnenie: Jedná sa o verejný záujem. Náklady spojené so zavedením systému by boli pre vlastníkov a užívateľov v kombinácií s ostatnými povinnosťami likvidačné. Neberie sa vôbec do úvahy platný zákon NR SR č. 113/2018 Z. z. o uvádzaní dreva a výrobkov z dreva na vnútorný trh a o zmene a doplnení zákona č. 280/2017 Z. z. o poskytovaní podpory a dotácie v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka a o zmene zákona č.292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov	**Z**	CA	Vety sa upravili: "Zlepší sa vystopovateľnosť pôvodu dreva a legálnosti ťažby, napríklad nákladné autá prevážajúce drevo môžu byť vybavené GPS s na internete dostupnými údajmi, alebo manipulačné sklady s drevom budú mať kamerový systém."

399	**Verejnosť**	• Kap. Životné prostredie na Slovensku v roku 2030 Str. 6 ods. 2.:„Zjednoduší sa systém chránených území a stupňov ochrany, ktorý zabezpečí zosúladenie kritérií IUCN, kde v národných parkoch budú jadrovú zónu tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030“. Žiadam upraviť text na nasledujúci: „Prehodnotí sa súčasná sústava chránených území a vytvorí sa reprezentatívna, ekologicky, ekonomicky a sociálne vyvážená národná sústava chránených území zabezpečujúcu ochranu druhov a biotopov, plniaca verejnoprospešné funkcie a rešpektujúca vlastnícke práva“. Zdôvodnenie: Podľa koncepcie ochrany prírody schválenej uznesením Vlády SR UV č. 471/2006, strategického cieľa č.3 oblasti 3.1: Všeobecná ochrana prírody a krajiny a územná ochrana, Strategického cieľa 3.1.1: „Životné prostredie prehodnotí súčasnú sústavu chránených území a vytvorí reprezentatívnu národnú sústavu chránených území zabezpečujúcu ochranu biotopov národného významu a biotopov druhov národného významu, významných krajinných prvkov a území medzinárodného významu pri rešpektovaní ďalšieho nevýšenia plochy národnej sústavy chránených území.“ V predloženej Envirostratégii 2030 nevidíme ambíciu vyhotoviteľov pri tak dôležitom dokumente ako je Envirostratégia postupovať na základe odborných analýz. Je nezodpovedné stavať ciele ochrany prírody na ideologicky preddefinovaných základoch, bez dôkladnej ekologickej analýzy dopadu umelého rozšírenia bezzásahových území na lokality nízkej priaznivosti a pôvodnosti (nespôsobilé samovývoja), bez dopadu na sociálnu sféru ale hlavne bez analýzy dopadu na štátny rozpočet, ako aj dopadu na vlastníkov pozemkov. Bez patričného argumentačného zdôvodnenie v čom prírodné ekosystémy a osobitne chránené územia bez zásahu človeka lepšie plnia funkciu napr. zmiernenia klimatických zmien, ako účelové manažované opatrenia, ide len o ideologické vyhlásenie. Práve naopak - mnohé prírodné lesné biotopy rozvrátené kalamitou ponechané na samovývoj sú dnes „továrne na emisiu skleníkových plynov“ z nahromadeného rozkladajúceho sa dreva, čo je vedecky podložené a dokázané. Podľa Smernice pre manažmentové kategórie, ktoré vydala IUCN Svetová komisia pre chránené územia, EUROPARAC s podporou Svetového ochranarského monitorovacieho centra (Druhé, upravené vydanie , 2000) zaviedli sa navzájom odlišujúce kategórie chránených	**Z**	ČA	Pripomienkovaný text bol preformulovanýnasledovne: "Zlepší sa ochrana biodiverzity a zamedzí sa zhoršovaniu stavu druhov a biotopov. Do roku 2024 sa prehodnotí a zjednoduší systém chránených území a stupňov ochrany. Pri prehodnotení chránených území a ich ochranných pásiem sa zohľadnia medzinárodné kritériá k prideľovaniu manažmentových kategórií chránených území podľa IUCN a rešpektujúc vlastnícke práva s uplatnením kompenzácií. V prehodnotených národných parkoch zaradených do manažmentovej kategórie II chránených území podľa IUCN, budú jadrovú zónu tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50% celkovej rozlohy národného parku a 75% tejto rozlohy do roku 2030V bezzásahových územiach bude ťažba zakázaná a na územiach s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie. Celková hodnota ekosystémových služieb lesov nebude klesať. Zvýši sa verejná aj inštitucionálna kontrola ťažby dreva. Viditeľná bude ochrana a obnova krajinných prvkov na poľnohospodárskej pôde a ekologická poľnohospodárska výroba bude zaberať aspoň 13,5 % celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy."

		území, pričom jednoznačne uvádza, že podkladom klasifikácie je prioritný manažmentový cieľ, ktorý sa musí pre Európu má upresniť takto: Pri priraďovaní akéhokoľvek chráneného územia ku kategórii sa musí preskúmať zákonodarstvo príslušného štátu a s ním súvisiace plány, napríklad manažmentové plány a vlastnícke vzťahy, aby sa zistilo, či obsahujú manažmentové ciele ako aj predpoklady na ich uskutočnenie. Predkladaná Envirostratégia absolútne neberie do úvahy, že hospodárenie na lesných pozemkoch prebieha podľa platných programov starostlivosti o lesy, ktoré zohľadňujú prírode blízke hospodárenie a absentuje aj právo vlastníka rozhodovať o svojom majetku, ktoré mu zaručuje Ústava SR. Smernica presne definuje výberové kritéria k bezzásahovým územiam, pričom určuje, že kopmpetencie - vlastníctvo a správa leží v rukách štátu, čo však nespĺňa ani jeden národný park (týka sa to aj územia tzv. divočiny). Rozsah 50 % rozlohy národných parkov ako bezzásahová zóna ide maximálne nad rámec Smernice IUCN			

400	**Verejnosť**	• Účinná ochrana prírody a krajiny str. 11.: „Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Ohodnotenie ekosystémových služieb zefektívni ochranu prírody a pomôže zastaviť ich degradáciu. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny“. Žiadam upraviť text na nasledujúci: „Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Prehodnotí sa súčasná sústava chránených území a vytvorí sa reprezentatívna, ekologicky, ekonomicky a sociálne vyvážená národná sústava chránených území zabezpečujúcu ochranu druhov a biotopov, plniaca verejnoprospešné funkcie a rešpektujúca vlastnícke práva. Ohodnotenie ekosystémových služieb zefektívni ochranu prírody a pomôže zastaviť ich degradáciu. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny“. Zdôvodnenie: Podľa koncepcie ochrany prírody schválenej uznesením Vlády SR UV č. 471/2006, strategického cieľa č.3 oblasti 3.1: Všeobecná ochrana prírody a krajiny a územná ochrana, Strategického cieľa 3.1.1: „Životné prostredie prehodnotí súčasnú sústavu chránených území a vytvorí reprezentatívnu národnú sústavu chránených území zabezpečujúcu ochranu biotopov národného významu a biotopov druhov národného významu, významných krajinných prvkov a území medzinárodného významu pri rešpektovaní ďalšieho nevýšenia plochy národnej sústavy chránených území.“ V predloženej Envirostratégii 2030 nevidíme ambíciu vyhotoviteľov pri tak dôležitom	**Z**	ČA	Znenie textu v rámčeku upravené nasledovne: "Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Prehodnotením a vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha po prehodnotení do roku 2024 dosiahne do roku 2025 50 % celkovej rozlohy každého národného parku manažmentovej kategórie II. chránených území podľa IUCN a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Ohodnotením a platbami za ekosystémové služby sa vytvoria podmienky pre ich komplexné a udržateľné zabezpečovanie. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny."

		dokumente ako je Envirostratégia postupovať na základe odborných analýz. Je nezodpovedné stavať ciele ochrany prírody na ideologicky preddefinovaných základoch, bez dôkladnej ekologickej analýzy dopadu umelého rozšírenia bezzásahových území na lokality nízkej priaznivosti a pôvodnosti (nespôsobilé samovývoja), bez dopadu na sociálnu sféru ale hlavne bez analýzy dopadu na štátny rozpočet, ako aj dopadu na vlastníkov pozemkov. Bez patričného argumentačného zdôvodnenie v čom prírodné ekosystémy a osobitne chránené územia bez zásahu človeka lepšie plnia funkciu napr. zmiernenia klimatických zmien, ako účelové manažované opatrenia, ide len o ideologické vyhlásenie. Práve naopak - mnohé prírodné lesné biotopy rozvrátené kalamitou ponechané na samovývoj sú dnes „továrne na emisiu skleníkových plynov“ z nahromadeného rozkladajúceho sa dreva, čo je vedecky podložené a dokázané. Podľa Smernice pre manažmentové kategórie, ktoré vydala IUCN Svetová komisia pre chránené územia, EUROPARAC s podporou Svetového ochranarského monitorovacieho centra (Druhé, upravené vydanie , 2000) zaviedli sa navzájom odlišujúce kategórie chránených území, pričom jednoznačne uvádza, že podkladom klasifikácie je prioritný manažmentový cieľ, ktorý sa musí pre Európu má upresniť takto: Pri priraďovaní akéhokoľvek chráneného územia ku kategórii sa musí preskúmať zákonodarstvo príslušného štátu a s ním súvisiace plány, napríklad manažmentové plány a vlastnícke vzťahy, aby sa zistilo, či obsahujú manažmentové ciele ako aj predpoklady na ich uskutočnenie. Predkladaná Envirostratégia absolútne neberie do úvahy, že hospodárenie na lesných pozemkoch prebieha podľa platných programov starostlivosti o lesy, ktoré zohľadňujú prírode blízke hospodárenie a absentuje aj právo vlastníka rozhodovať o svojom majetku, ktoré mu zaručuje Ústava SR. Smernica presne definuje výberové kritéria k bezzásahovým územiam, pričom určuje, že kopmpetencie - vlastníctvo a správa leží v rukách štátu, čo však nespĺňa ani jeden národný park (týka sa to aj územia tzv. divočiny). Rozsah 50 % rozlohy národných parkov ako bezzásahová zóna ide maximálne nad rámec Smernice IUCN			

401	**Verejnosť**	1. Str. 5. „Životné prostredie na Slovensku v roku 2030“, „Adaptačné opatrenia budú v regiónoch reflektovať ich špecifiká a v dostatočnej miere reagovať na zmenu klímy.“ CEPTA1, Zmeniť na: „Adaptačné opatrenia budú v regiónoch a samosprávach povinné, budú reflektovať ich špecifiká a v dostatočnej miere reagovať na zmenu klímy.“ 2. Str 5. „Do roku 2030 sa zvýši miera recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, na 60 % a do roku 2035 sa zníži sa miera jeho skládkovania na menej ako 25 %.“ CEPTA2, zmeniť na: „Do roku 2030 sa zvýši miera recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, minimálne na 70 % a do roku 2035 sa zníži sa miera jeho skládkovania na menej ako 10 %.“ 3. Str. 5-6 “ Zelené verejné obstarávanie pokryje aspoň 70 % z celkovej hodnoty všetkých verejných obstarávaní...“ CEPTA3, zmeniť na: „Zelené verejné obstarávanie pokryje aspoň 90 % z celkovej hodnoty všetkých verejných obstarávaní...“ 4. Str. 6 „Energetická náročnosť priemyslu Slovenska sa priblíži priemeru EÚ a do roku 2020 budú mať všetky druhy...“ CEPTA4, zmeniť na: „Energetická náročnosť priemyslu Slovenska bude nižšia ako priemer EÚ a do roku 2020 budú mať všetky druhy...“ 5. Str. 6 „Zlepší sa rozsah aj kvalita zbieraných údajov, a to najmä v oblasti vôd, ovzdušia a odpadov, zlepší sa poskytovanie...“ CEPTA5, zmeniť na: „Zlepší sa rozsah, kvalita aj on-line dostupnosť zbieraných údajov, a to najmä v oblasti vôd, ovzdušia a odpadov, zlepší sa poskytovanie...“ 6. Str. 30, kap. „Čisté ovzdušie“ CEPTA6 doplniť do úvodnej časti: „Ciele pre PM10 redukcia znečistenia do roku 2025 – počet dní s prekročenou koncentráciou nad 50ug/m3 sa zníži pod úroveň 50% počtu dní (teda menej ako 17 dní do roka) na všetkých monitorovacích staniciach v SR.“ 7. Str. 30, kap. „Čisté ovzdušie“ CEPTA7 doplniť do úvodnej časti: „Cieľ pre kvalitu ovzdušia do roku 2030 – dosiahnuť koncentrácie znečistenia ovzdušia max. na úrovni koncentrácií definovaných WHO – Svetovou zdravotníckou organizáciou pre jednotlivé polutanty.“ 8. Str. 30, kap. „Čisté ovzdušie“ podkap. „9.1 Zvážiť zavedenie systému obchodovania s emisnými kvótami pre ovzdušie znečisťujúce látky“ CEPTA8 Zmeniť na: „ 9.1 Zaviesť systém obchodovania s emisnými kvótami pre ovzdušie znečisťujúce látky a efektívne rozdeľovať poplatky vybrané za znečistené ovzdušie“ 9. Str. 30, kap. „Čisté ovzdušie“, podkap. „9.1 Zvážiť zavedenie systému obchodovania s emisnými kvótami pre ovzdušie znečisťujúce látky“ CEPTA9, Doplniť text:	**O**	ČA	K pripomienke č.1. - akceptovaná. K pripomienke č.2. - neakceptovaná – Ciele v oblasti odpadového hospodárstva reflektujú aktuálne dohodnuté a schválené ciele na EÚ úrovni v rámci novelizácie smerníc. K pripomienke č.3. - neakceptovaná – Navrhovaná hodnota nie je zdôvodnená a je nad rámec dohodnutý na odborných pracovných skupinách Envirostratégie 2030. K pripomienke č.4. - neakceptovaná – Cieľ je vzhľadom na štruktúru priemyslu SR nesplniteľný. Nie je odborne zdôvodnený. K pripomienke č.5. - čiastočne akceptovaná – Veta v texte strategického dokumentu zahŕňa aj pointu navrhovanej pripomienky. K pripomienke č.6. - čiastočne akceptovaná – Ciele navrhnuté v Envirostratégii 2030 čiastočne reflektujú aj požiadavky WHO. K pripomienke č.7. - čiastočne akceptovaná – Ciele navrhnuté v Envirostratégii 2030 čiastočne reflektujú aj požiadavky WHO. K pripomienke č.8. - neakceptovaná - Náklady a efektivitu prípadného zavedenie systému si najprv vyžaduje hĺbkovú analýzu. Až následne môže byť navrhnuté alebo zamietnuté. K pripomienke č.9. - čiastočne akceptovaná – Prvá veta z návrhu je v Envirostratégii 2030 uvedená. Druhá tam doplnená nebude. Presné určenie využitia finančných prostriedkov určí až

		„Pokuty za znečisťovanie sa budú postupne zvyšovať do takej miery, aby prekračovanie limitov v roku 2025 nebolo ekonomicky atraktívne. Viac ako 75% prostriedkov získaných z poplatkov za znečistené ovzdušie sa využije na ochranu ovzdušia z toho polovica na investičné opatrenia a polovica na mäkké opatrenia – informačné, propagačné, osvetové a pod.“ 10. Str. 32, kap. „Zelené hospodárstvo, 10 Smerom k obehovému hospodárstvu“ úvod: „Do roku 2030 sa zvýši miera recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, na 60 % a do roku 2035 sa zníži miera jeho skládkovania na menej ako 25 %. Slovensko bude zeleným verejným obstarávaním zabezpečovať aspoň 70 % z celkovej hodnoty verejného obstarávania.“ CEPTA10, Zmeniť na: „Do roku 2030 sa zvýši miera recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, na 80 % a do roku 2035 sa zníži miera jeho skládkovania na menej ako 10 %. Slovensko bude od roku 2030 zeleným verejným obstarávaním zabezpečovať aspoň 90 % z celkovej hodnoty verejného obstarávania.“ 11. Str. 33, kap. „Zelené hospodárstvo, podkap. 10.1 Podporovať obehovú ekonomiku“: „Slovensko bude zeleným verejným obstarávaním zabezpečovať 70 % z celkového množstva zákaziek vo verejnom obstarávaní.“ CEPTA11, Zmeniť na: „Slovensko bude zeleným verejným obstarávaním zabezpečovať 90 % z celkového množstva zákaziek vo verejnom obstarávaní.“ 12. Str. 33, kap. „Zelené hospodárstvo, podkap. 10.1 Podporovať obehovú ekonomiku“: „Zváži sa rozšírenie zálohovania jednorazových nápojových obalov a obmedzenie používania jednorazového plastového riadu“ CEPTA12, Zmeniť na: „Do roku 2025 sa zavedie zálohovanie jednorazových nápojových obalov. Jednorazový plastový riad bude od roku 2020 zaťažený 100% daňou a každý rok 10% rastúcim eniro-poplatkom, s výnimkou kompostovateľných a biogénnych riadov“ 13. Str. 33, kap. „Zelené hospodárstvo, 10.1 Podporovať obehovú ekonomiku“: „Zároveň sa podporí vznik centier opätovného používania, kde budú mať občania možnosti odovzdať veci, ktoré sa ešte dajú použiť, resp. opraviť a použiť.“ CEPTA13, Zmeniť na: „Zároveň sa do roku 2025 podporí vznik centier opätovného používania v každom okresnom a krajskom meste SR, kde budú mať občania možnosti odovzdať veci, ktoré sa ešte dajú použiť, resp. opraviť a použiť.“ 14. Str. 33, kap. „Zelené hospodárstvo, 10.2 Postupne výrazne zvýšiť poplatky za skládkovanie“ CEPTA14, doplniť: „Výška poplatkov za skládkovanie			implementácia opatrení do praxe a Stratégie pre ochranu ovzdušia, ktorá bude na úrovni mikro-opatrení. K pripomienke č.10. - neakceptovaná - Ciele v oblasti odpadového hospodárstva reflektujú aktuálne dohodnuté a schválené ciele na EÚ úrovni v rámci novelizácie smerníc. K pripomienke č.11.- neakceptovaná - Navrhovaná hodnota nie je zdôvodnená a je nad rámec dohodnutý na odborných pracovných skupinách Envirostratégie 2030. K pripomienke č.12. - neakceptovaná - Náklady a efektivitu prípadného zavedenie systému si najprv vyžaduje hĺbkovú analýzu. Až následne môže byť navrhnuté alebo zamietnuté. Špecifické ciele pre jednotlivé druhy odpadu treba nastavovať v sektorových stratégiách, nie nadstavbovej Envirostratégii 2030. K pripomienke č.13. - neakceptovaná - Detaily vzniku a fungovania centier opätovného využívania nastaví až vykonávanie opatrenia v praxi, t.j. odpadová legislatíva alebo Program prevencie vzniku odpadov 2019-2025. K pripomienke č.14. - neakceptovaná - Pripomienka nie je odborne zdôvodnená a chýba jej analýza nákladov a efektivity. K pripomienke č.15. - neakceptovaná - Detailné nastavenie využitia EŠIF nie je úlohou Envirostratégie. Financovanie adaptačných opatrení v oblasti zmeny klímy je potrebné riešiť v špecifických sektorových stratégiách a programoch. K pripomienke č.16. - čiastočne

		dosiahne postupne, lineárnym rastom do roku 2030 min. 50% úrovne poplatkov v EÚ“ 15. Str. 39, kap. „12 Ekonomické nástroje pre lepšie životné prostredie“ CEPTA 15, Doplniť: + podkap. 12.3 „Eurofondy EŠIF v životnom prostredí“ + text: „Do roku 2025 bude min.30% EÚ fondov cielených na zlepšenie stavu životného prostredia, adaptácie na klimatické zmeny a ochranu prírody, 100% EŠIF – Európskych investičných fondov bude využívaných cez zelené verejné obstarávanie.“ 16. Str. 43, kap. 14 „Lepšie údaje pre lepšie rozhodovanie“ úvod: „Zlepší sa rozsah i kvalita zbieraných údajov a to najmä v oblasti odpadov, vôd, ovzdušia, a biodiverzity.“ CEPTA16, Zmeniť na: „Zlepší sa rozsah, kvalita i on-line dostupnosť zbieraných údajov a to najmä v oblasti odpadov, vôd, ovzdušia, a biodiverzity.“ CEPTA, Daniel Lešinský			akcpetovaná – Veta v texte strategického dokumentu zahŕňa aj pointu navrhovanej pripomienky.

402	**Verejnosť**	1. Ťažba dreva sa bude uplatňovať udržateľným spôsobom - akým (vyrovnaním na normálne zastúpenie vekových tried, na vyrovnanú zásoba dielca, alebo až na cieľové parametre jednotlivého stromu ?) 2. Slovensko podľa satelitných záberov stratilo značnú časť lesného porastu vyššieho ako 5 metrov. - Slovensko stráca vplyvom náhodnej ťažby dreva lesné porasty vyššie ako 5 m, ale úmerne tejto strate získava zalesňovaním nové mladé lesné porasty, ktoré majú a budú mať potenciál vysoko prerásť hranicu 5 metrov 3. Lykožrút smrekový, podiel na skutočnej ťažbe v % - je výrazne pod hodnotený , pretože je neprávne uvádzaný z podielu celkovej ťažby dreva a nie z podielu celkovej náhodnej ťažby dreva, podľa údajov Zelenej správy jeho podiel od roku 2014 stúpa na 58,1 % v roku 2016. 4. Do veľkej miery za to môže náhodná ťažba v dôsledku kalamít (najmä vplyvom vetra a lykožrúta smrekového), ale aj nelegálny výrub dreva - z akých zdrojov sú čerpané údaje o nelegálnom výrube dreva a aký je jeho podiel na skutočnej ťažbe dreva ? 5. Programy starostlivosti o lesy budú povinne obsahovať podmienky na ochranu druhov živočíchov, rastlín, húb a ich biotopov, a to pre každý jednotlivý porast, kde je to relevantné vzhľadom na zákon o ochrane prírody a krajiny - PSoL sú vypracované prioritne pre zachovanie a zveľaďovanie lesa s prihliadnutím na potreby chránených druhov 6. Spracovanie drevnej hmoty, spadnutej v dôsledku kalamít, bude podliehať povoľovaciemu procesu na úseku lesného hospodárstva i ochrany prírody - neprijateľné, rozpor s platným zákonom o lesoch, v prípade aktívnej podkôrníkovej kalamity by neboli ochranné opatrenia vykonané včas 7. Lesníci budú motivovaní na prechod k prírode blízkemu hospodáreniu - Ako ? 8. obmedzí sa vysádzanie neprirodzených drevinových monokultúr a holorubný a veľkoplošný spôsob ťažby - nedeje sa, bolo by to hrubé porušenie zákona o lesoch 9. Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o tom sami rozhodnú - neprijateľné v prípade spracovania kalamity, rozpor s platným zákonom o lesoch 10. Na územiach s aktívnym manažmentom bude uplatňované len prírode blízke obhospodarovanie - aké sú kritéria na posúdenie , čo je prírode blízke hospodárenie ? 11. Integrovaná stráž - jej navrhované úlohy už zabezpečuje drevárska inšpekcia, jej duplicitné zriadenie by bolo zbytočnou záťažou pre štátny rozpočet 12. Nákladné autá prevážajúce drevo budú povinne vybavené GPS a na internete budú dostupné ich EČV a údaje o dreve, ktoré majú prevážať - kto bude	**Z**	ČA	1. Do vety bolo pridané slovo "naďalej", čo znamená, že aj v súčasnosti sa ťaží udržateľne 2. Indikátor bol odstránený. 3. Indikátor vychádza z oficiálnych údajov MPRV SR 4. Na nelegálnu ťažbu oficiálne poukazuje napr. UNESCO alebo Európska komisia 5. Berieme na vedomie 6. Veta sa upravila: "Spracovanie drevnej hmoty v dôsledku pôsobenia škodlivých činiteľov v lesoch bude v stanovených limitoch podliehať povinnosti nahlasovania a bude môcť byť zastavené alebo obmedzené." 7. Do vety sa pridalo slovo "naďalej". Stratégia nehovorí o presných mechanizmoch ako bude nejaká aktivita podporovaná. To sa určí pri implementácii 8. Do vety bolo pridané slovo "naďalej" 9. Veta sa upravila: "Vlastníkom lesov sa umožní neťažiť drevo, pokiaľ o tom rozhodnú sami a ak to neohrozí okolité lesné porasty, majetok alebo zdravie." 10. Prírode blízke hospodárenie bude podľa textu "upredňostnované", nie uplatňované. Prírode blízke hospodárenie sa používa ako zaužívaný termín v lesníckej odbornej verejnosti. V tomto dokumente nie je nevyhnutné tento termín bližšie rozvíjať. 11. Integrovaná stráž nemá robiť žiadnu duplicitnú prácu. Opatrenie očakáva zlúčenie viacerých inštitúcií do jednej. 12. Presné informácie o opatrení budú súčasťou implementácie. Navyše v

		spravovať informačnú databázu , z akých zdrojov bude hradené náklady na toto zabezpečenie 13. Zvýši sa transparentnosť a verejná kontrola v oblasti lesného hospodárstva, čo bude viesť k vyššej efektivite narábania s verejnými zdrojmi a predchádzaniu nelegálnej ťažby - V zmysle platných zákonov na Slovenskú sa vykonáva legálna ťažba dreva na základe súhlasu odborného lesného hospodára. Kto a v akom rozsahu vykonáva nelegálnu ťažbu dreva? 14. Povolenia na ťažbu, vrátane histórie ich zmien, budú verejne dostupné a to aj s prepojením na mapu dostupnú na internete - kto a z akých zdrojov bude zabezpečovať túto centrálnu evidenciu za celé Slovensko ?			dokumente sa časť o GPS monitorigu upravila - je teraz iba jednou z možností lepšej kontroly. 13. Na nelegálnu ťažbu oficiálne poukazuje napr. UNESCO alebo Európska komisia 14. Presné informácie o opatrení budú súčasťou implementácie. Všeobecne sa o opatreniach píše v časti Ako to dosiahneme: "Na zabezpečenie všetkých cieľov a opatrení Envirostratégie 2030 budú zabezpečené dostatočné štátne, verejné aj súkromné finančné zdroje. V prípade zvýšených nákladov zabezpečí štát dostatočné zdroje pre ústredné orgány štátnej správy a ich odborné organizácie ako aj obce a podnikateľský sektor."

403	**Verejnosť**	Časť Inštitucionálny rámec (str. 46):„§ Za environmentálnu výchovu je vecne zodpovedné Ministerstvo školstva vedy výskumu a športu SR, ale veľa aktivít spojených s neformálnym environmentálnym vzdelávaním má na starosti Ministerstvo životného prostredia SR. Dôležitá bude preto koordinácia oboch rezortov a určenie zodpovednosti MŽP SR. Do procesu budú zapojené aj environmentálne mimovládne organizácie, predovšetkým na regionálnej a lokálnej úrovni." Žiadam doplniť o zapojenie vlastníkov a správcov pozemkov, ktorý najlepšie poznajú svoje územia do procesu environmentálnej výchovy.	**Z**	ČA	Do procesu bude možné zapojiť aj vlastníkov a správcov lesných pozemkov ako aj iných podnikateľov.
404	**Verejnosť**	Doložka vplyvov: 3. Ciele a výsledný stav: "Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030". Žiadam upraviť text : "Jadrovú zónu prehodnotených národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha bude v súlade so smernicou pre manažmentové kategórie, ktoré vydala IUCN Svetová komisia pre chránené územia, EUROPARAC s podporou Svetového ochranarského monitorovacieho centra (Druhé, upravené vydanie , 2000) Zdôvodnenie: Plánovaný zámer na dnes vyhlásených NP je vzhľadom na zámer umelého navyšovanie nepôvodných území s nízkou priaznivosťou nerealizovateľný, odborne neodôvodniteľný a ekonomicky neúnosný.	**Z**	A	Text v doložke vybraných vplyvov zostáva rovnaký, no na príslušnom mieste v samotnom dokumente bol odstavec upravený nasledovne: "Zlepší sa ochrana biodiverzity a zamedzí sa zhoršovaniu stavu druhov a biotopov. Do roku 2024 sa prehodnotí a zjednoduší systém chránených území a stupňov ochrany. Pri prehodnotení chránených území a ich ochranných pásiem sa zohľadnia medzinárodné kritériá k prideľovaniu manažmentových kategórií chránených území podľa IUCN a rešpektujúc vlastnícke práva s uplatnením kompenzácií. V prehodnotených národných parkoch zaradených do manažmentovej kategórie II chránených území podľa IUCN, budú jadrovú zónu tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50% celkovej rozlohy národného parku a 75% tejto rozlohy do roku 2030V bezzásahových územiach bude ťažba zakázaná a na územiach s aktívnym manažmentom bude uprednostňované prírode blízke obhospodarovanie. Celková hodnota ekosystémových služieb lesov nebude

					klesať. Zvýši sa verejná aj inštitucionálna kontrola ťažby dreva. Viditeľná bude ochrana a obnova krajinných prvkov na poľnohospodárskej pôde a ekologická poľnohospodárska výroba bude zaberať aspoň 13,5 % celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy."

405	**Verejnosť**	Doporučení: Přepracovat celou kapitolu 13. Shrnutí: S ohledem na aktuální trendy a mezinárodní závazky Slovenské republiky se jeví jako sektorové a limitující a ve velké míře překonané uvažovat v oblasti vzdělávání o environmentální výchově namísto o výchově k trvale udržitelnému rozvoji (dále jen "VTUR"). Odůvodnění: JIž Agenda 21 (přijatá na summitu OSN v Rio de Janeiru v roce 1992) definuje v Zásadě 21: "Tvořivé schopnosti, ideály a odvaha mladých lidí na celém světě by se měli zmobilizovat s cílem vytvořit globální partnerství, které by umožnilo dosáhnutí TUR a zabezpečení lepší budoucnosti pro všechny." Na to navazuje slovenská Koncepcia environmentálnej výchovy a vzdelávania z roku 1997: "...environmentálnu výchovu a vzdelávanie chápať a zaradiť ako súčasť rozvoja etiky a rozšíriť ju o uplatňovanie zásad trvalo udržateľného rozvoja a života, osobitne o výchovu k trvalo udržateľnej produkcii a spotrebe," a dále rozpracovává Národná strategia trvalo udržateľného rozvoja z roku 2001. Navazuje celá plejáda další mezinárodních i národních dokumentů (Strategie EHK OSN Vzdělávání pro udržitelný rozvoj z roku 2005, Dekáda OSN výchovy a vzdělávání k TUR 2005-14, UNESCO Global Action Programme 2014-9, Agenda 2030, atd.). V současnosti poslední explicitně pojmenovanou prioritou je Vzdelanie pre dôstojný život Návrhu národných priorít implementácie Agendy 2030 z roku 2018: „Vzdelanie má nezastupiteľnú rolu pri naplňovaní všetkých národných priorít implementácie Agendy 2030 a je nevyhnutným predpokladom pre realizáciu udržateľného rozvoja..... Výzvou zostáva schopnosť vzdelávacieho systému flexibilne reagovať na prítomnosť a vývoj globálnych megatrendov a následne poskytnúť dostatočný priestor pre uplatňovanie rôznorodosti metód a obsahu vzdelávania. Dôležité je vzdelávací systém prispôsobovať tak, aby podporoval orientáciu na princípy znalostnej spoločnosti a zahrnul vyššiu mieru orientácie na vnímanie etických a hodnotových otázok, ktoré sú pre znalostnú spoločnosť vlastné. Súčasne je potrebné zabezpečiť, aby všetky vzdelávajúce sa osoby získali vedomosti a zručnosti potrebné pre presadzovanie princípov udržateľného rozvoja, vrátane schopnosti reagovať na identifikované megatrendy, ako aj prispievať k riešeniu hlavných výziev identifikovaných v tomto dokumente.“ (strany 7-8) Rozdíl mezi environmentální výchovou a VTUR není pouze formálně terminologického charakteru. VTUR umožňuje metodicky lépe chápat ekonomický a sociální rozměr současných globálních trendů	**Z**	ČA	Kapitola bola v rámci vyhodnotenia MPK čiastočne prepracovaná aj v kontexte pripomienky. Bude doplnený dôraz na vzdelávanie pre udržateľný rozvoj ako aj na rozvoj kľúčových kompetencií. (kľúčové kompetencie vychádzajú z odporúčaní UNESCO v oblasti vzdelávania pre udržateľný rozvoj) Do časti Inštitucionálneho rámca bola doplnená informácia, kto bude mať uplatnenie jednotlivých cieľov v kompetencii aj s uvedením spolupráce.

		projevujících se v dopadech (nejen) na životní prostředí. Společnou akcentací environemntálních, sociálních, kulturních, demokratických a lidskoprávních aspektů života ve 21. století napomáhá lépe rozvíjet klíčové kompetence jako jsou systémové myšlení, předvídatelnost, strategické myšlení, kritické myšlení, normativní způsobilost či integrovaný přístup k řešení problémů. Z výše uvedených důvodů nezbývá než doporučit přepracovat celou kapitolu 13 a současně přesně identifikovat odpovědné instituce s jasným akčním plánem realizace. V neposlední řadě strategie implementace VTUR do slovenského vzdělávacího systému by měla jít ruku v ruce s rozvojem dalších kompetencí jako je například mediální gramotnost, jejíž stav je dlouhodobě velmi slabý (vizte Mapping of media literacy practises and actions in EU-28, Evropská komise 2017, či pravidelné výroční zprávy Bezpečnostní a informační služby a Audit národní bezpečnosti 2017 publikované v České republice v obdobné výchozí situaci jako na Slovensku). VTUR primárně počítá s tzv. informovaným občanem, který je základem demokratického zřízení a fungování společnosti v duchu ústavního principu "všechna moc patří lidu". Bez jeho odolnosti vůči cíleným manipulacím a složitosti dnešního informačního světa a současně bez schopnosti kriticky zhodnotit kvalitu informace v mediovaném, zejména digitálním formátu je uvažování o jeho kompetencích směřujících k trvale udržitelnému rozvoji značně stížené. Za Green Foundation Jan Kurka, správce nadace			

406	**Verejnosť**	k bodu 13.1, ku konštatovaniu: "Podporí sa tiež kontinuálne vzdelávanie pracovníkov zabezpečujúcich vymáhanie práva v oblasti environmentálnej kriminality a tiež ich aktívnejšie zapojenie na európskej a medzinárodnej úrovni." Ak tu je osobitne vyzdvihnutá vízia vzdelávania pracovníkov pre oblasť environmentálnej kriminality, je potrebné rovnako vyzdvihnúť nevyhnutnosť (minimálne) - - zavedenia systémového environmentálneho vzdelávania pedagógov v pregraduáli (environmentálne minimum pre všetkých budúcich pedagógov bez ohľadu na aprobáciu) a v postgraduáli (celoživotné aktualizačné vzdelávanie pedagógov); - zavedenia systému environmentálneho vzdelávania pre pracovníkov vo verejnej správe; - zavedenia dobrovoľného systému environmentálneho vzdelávania pre zamestnancov v súkromnom sektore. Mgr. Richard Medal, riaditeľ Centra environmentálnych aktivít Trenčín a predseda siete Špirála	**Z**	A	Pripomienka akceptovaná. Veta "Podporí sa tiež kontinuálne vzdelávanie pracovníkov zabezpečujúcich vymáhanie práve v oblasti environmentálnej kriminality a tiež ich aktívnejšie zapojenie na európskej a medzinárodnej úrovni." bola vypustená.
407	**Verejnosť**	k bodu 13.1, posledný odstavec, posledná veta na záver navrhujeme k slovám "...v oblasti environmentálnej výchovy." doplniť "...v oblasti environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety" z dôvodu zjednotenia s predmetom (aj názvom) celej kapitoly 13. Mgr. Richard Medal, riaditeľ Centra environmentálnych aktivít Trenčín a predseda siete Špirála	**O**	A	
408	**Verejnosť**	k bodu 13.1, posledný odstavec, prvú vetu navrhujeme doplniť (z už uvedených dôvodov) takto: "Na zlepšenie ďalšieho smerovania budú dôsledne realizované opatrenia rezortnej koncepcie environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety do roku 2025 a bude pravidelne vykonávaný reprezentatívny, odborný a kompetentný výskum (vrátane výskumu postojových zmien) a analýzy súčasného stavu EVVO vo formálnom aj neformálnom vzdelávaní a jeho účinnosti." Mgr. Richard Medal, riaditeľ Centra environmentálnych aktivít Trenčín a predseda siete Špirála	**Z**	ČA	Text bol v rámci vyhodnotenia MPK upravený nasledovne : "Pravidelne vykonaná analýza súčasného stavu EVVO vo formálnom aj neformálnom vzdelávaní zhodnotí jeho účinnosť. Súčasťou analýzy musia byť dosiahnuté ciele, používaný obsah, formy a metódy, vrátane zmapovania všetkých vzdelávacích aktivít a príkladov dobrej praxe v oblasti environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety."
409	**Verejnosť**	k bodu 13.1, posledný odstavec: "...rezortnej koncepcie environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety do roku 2025..." Nie je jasné, že ide o MŽP rezortnú koncepciu. Navyše nie je uvedená ani v bibliografii Environmentálnej stratégie.	**O**	ČA	Odstavec bol v rácmi vyhodnotenia MPK upravený.

410	**Verejnosť**	k bodu 13.1. 1. odstavec, cieľ: "Bude prijatý Štátny program environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety, ktorý zavedie formálne environmentálne vzdelávanie na základné a stredné školy..." Opäť nepresné - viď predchádzajúca pripomienka k Prierezovej téme Environmentálna výchova (PT ENV). Formálne environmentálne vzdelávanie na školách zavedené je - formou Prierezovej témy ENV. Navrhujeme nahradiť slovo "...zavedie..." slovami "...skvalitní a zefektívni...". Mgr. Richard Medal, riaditeľ Centra environmentálnych aktivít Trenčín a predseda siete Špirála	**Z**	ČA	Pripomienka čiastočne akceptovaná. Vytvorenie Štátneho programu EVVO bolo v dôsledku medzirezortného pripomienkového konania zamietnuté, ale EVVO a VUR bude venovaná osobitná pozornosť v akčných plánoch pre implementáciu NPRVV.
411	**Verejnosť**	k bodu 13.3, posledný odstavec, posledné 3 vety: "Geoparky sa budú rozvíjať udržateľným spôsobom podľa schválenej a platnej vládnej koncepcie budovania geoparkov. Cieľom je zatraktívnenie a zavedenie nových prvkov v turistickom ruchu. Podporí sa odborné poradenstvo pri zriaďovaní náučných chodníkov s tematikou nielen geológie, ale aj globálnej environmentálnej výchovy." Navrhujeme z ES tento text vyradiť. V prvej vete celého odstavca sa o geoparkoch už hovorí, nevidíme dôvod, prečo práve geoparkom je venovaný takýto nadštandardný priestor. Na druhej strane sa tu vôbec nespomínajú napríklad zoologické či botanické záhrady, alebo iné výchovno-vzdelávacie a osvetové inštitúcie, ktoré majú tiež významný ekopedagogický potenciál. Mgr. Richard Medal, riaditeľ Centra environmentálnych aktivít Trenčín a predseda siete Špirála	**Z**	ČA	Pripomienka čiastočne akceptovaná. zmienka geoparkov bola vypustená z prvej vety predmetného odstavca.
412	**Verejnosť**	k bodu 2.3, 2. odstavec - navrhujem doplniť: ...Bezzásahovosť by sa nemala dotýkať existujúcich funkčných stavieb, ktorých umiestnenie a výstavba boli riadne a zákonným spôsobom povolené. Mgr. Richard Medal, riaditeľ Centra environmentálnych aktivít Trenčín	**O**	A	Pripomienkovaná veta upravená na: "Bezzásahovosť by sa nemala dotýkať existujúcich legálnych funkčných stavieb."

413	**Verejnosť**	k bodu 2.5, posledný odstavec: Podiel zelene v mestách, vážený počtom obyvateľov, sa zvýši na 40%... Nie je to zrozumiteľné, navrhujem tento indikátor 40% zelene na počet obyvateľov nahradiť niečím zrozumiteľnejším a teda aj transparentnejším. Mgr. Richard Medal, riaditeľ Centra environmentálnych aktivít Trenčín	**O**	N	Indikátor považujeme za transparentný, keďže vychádza z medzinárodného porovnania, ktoré je uvedené hyperlinkom ako zdroj v prvej časti pripomienkovanej vety (http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/publications/working-papers/2016/a-walk-to-the-park-assessing-access-to-green-urban-areas-in-europe-s-cities). Okrem toho predstavuje len malú časť cieľového stavu v oblasti mestskej zelene, ostatné ciele nastavené v rovnakom odstavci aj tak dostatočne reflektujú želanú pozitívnu zmenu.
414	**Verejnosť**	k bodu 2.5, posledný odstavec: Podiel zelene v mestách: "...a všetci obyvatelia krajských miest budú mať prístup k zeleni do 10 minút chôdze." Navrhujem doplniť kvalitatívnu a kvantitatívnu definíciu "zelene" - v rozsahu najmenej parku, lesoparku, lesa... v rozsahu minimálne niekoľko 100m2. V aktuálnom znení sa javí daný cieľ čisto formálny, splniteľný napríklad aj prístupnosťou k sprievodnej zeleni komunikácií, či k predzáhradke pri paneláku v rozsahu 2x3 metre a pod.	**O**	N	Definícia zelene v tomto odseku vyplýva z analýzy, zdroj ktorej je uvedený v prvej časti pripomienkovanej vety hyperlinkom (http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/publications/working-papers/2016/a-walk-to-the-park-assessing-access-to-green-urban-areas-in-europe-s-cities).
415	**Verejnosť**	k úvodu kapitoly 13, 2. odsek, konštatovanie "Environmentálne povedomie občanov je na Slovensku nedostatočné a nevedie k zmene správania a nastavenia hodnôt..." Už v procese prípravy Envirostratégie sme (ako sieť environmentálne-výchovných organizácií Špirála) upozorňovali, že k takovému konštatovaniu (akokoľvek je pravdepodobné) nemáme tvrdé dáta, reprezentatívne výskumy, vstupné analýzy, teda zmapovaný východiskový stav. Autori ES v tomto konštatovaní vychádzajú údajne z analýzy "Zelené Slovensko - analýza postojov dospelej slovenskej populácie voči ochrane životného prostredia" (2017?) - táto analýza ale nie je zverejnená a ani nefiguruje v zdrojoch, bibliografii ES. Žiadame teda jej zverejnenie a doplnenie do zdrojov ES. Zároveň znovu pripomíname NUTNOSŤ reprezentatívneho a kompetentného výskumu v tejto oblasti. Mgr. Richard Medal, riaditeľ Centra environmentálnych aktivít Trenčín a predseda siete Špirála	**Z**	ČA	Spomínaný odstavec bol prepracovaný. Envirostratégia 2030 nemôže zadávať zverejňovania analýz rôznych subjektov.

416	**Verejnosť**	k úvodu kapitoly 13, 3. odstavec, konštatovanie: "Environmentálna výchova ako predmet bola do výchovno-vzdelávacieho systému na Slovensku zakomponovaná už v roku 1996..." NEPRESNÉ. Environmentálna výchova bola v roku 1996 zavedená vo forme nadpredmetových osnov Environmentálne minimum (nie ako samostatný predmet). V reforme z roku 2008 boli tieto nadpredmetové osnovy zmenené prijatím Štátneho vzdelávacieho programu na Prierezovú tému Environmentálna výchova, ktorú je síce možné realizovať aj formou zavedenia voliteľného predmetu, ale takto to funguje odhadom na 1-2 percentách všetkých základných a stredných škôl. Platná pedagogická dokumentácia predpisuje iba plnenie Prierezovej témy Environmentálna výchova, jej rozpracovanie je v kompetencii jednotlivých škôl do všetkých relevantných predmetov. K efektívnemu napĺňaniu cieľov Prierezovej témy ENV bolo v minulom roku Štátnym pedagogickým ústavom vypracované Metodické usmernenie k PT ENV. Konštatácia účinnosti, formalizmu pri plnení Prierezovej témy... by sa mali stať predmetom celoslovenského výskumu, aj keď je to skutočnosť na mnoha školách vypozorovaná a súvisí s množstvom príčin (nedostatočný a nesystémový systém vzdelávania pedagógov v oblasti ENV, nedostatočná motivácia pedagógov...). Mgr. Richard Medal, riaditeľ Centra environmentálnych aktivít Trenčín a predseda siete Špirála	**Z**	A	Odstavec bol prepracovaný.
417	**Verejnosť**	Kap. 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva: „Nepotrebné a nevyužívané lesné cesty budú rozrušené a navrátené do pôvodného stavu, na zabránenie pôdnej erózie.“ Žiadam text vypustiť. Zdôvodnenie: To, že lesná cesta nie je momentálne využívaná neznamená, že v budúcnosti nebude potrebná (napr. v súvislosti s vývojom porastu). Navyše jedná sa o legitímny investičný majetok.	**Z**	ČA	Upravená veta: "Nepotrebné a nevyužívané lesné cesty budú prehodnotené z hľadiska ich dopadu na pôdnu eróziu a v prípade potreby budú rozrušené. "

418	**Verejnosť**	Kap. 4.1 Zabezpečiť udržateľnú ťažbu dreva: „Po ťažbe sa bude vyžadovať uvedenie oficiálnych turistických a cyklistických trás do použiteľnej podoby.“ Uvedený text žiadam vypustiť. Zdôvodnenie: STN 73 6108 Lesná dopravná sieť: lesná dopravná sieť: dopravné zariadenia všetkého druhu slúžiace na sprístupnenie a prepojenie lesných komplexov so sieťou pozemných komunikácií na dopravu dreva a iných produktov z lesa, na prepravu osôb a materiálu v súvislosti s hospodárením v lese, prípadne na iné ciele. Z uvedeného vyplýva, že lesná dopravná sieť vybudovaná užívateľmi pozemkov slúži primárne pre lesné hospodárstvo. Až sekundárne môže byť turistickou alebo cyklistickou trasou. Nie je zrejmé čo je použiteľná podoba. Je v záujme obhospodarovateľa lesa dať lesnú cestu po ťažbe do pôvodného stavu bez ohľadu na to či ňou vedie cyklotrasa, alebo turistická trasa. Netreba zabúdať, že lesná cesta je majetkom a bola postavená za nemalé finančné prostriedky. V záujme každého užívateľa lesa ja aby lesné cesty boli v náležitom stave. Ak má verejnosť záujem o nadštandard je potrebné vlastníkovi na to finančne prispieť. Nehovoriac o tom že v prípade neštátnych vlastníkov sa pohybuje bezplatne po jeho súkromnom majetku.	**Z**	ČA	Upravená veta sa presunula do Kapitoly 2: "Oficiálne turistické a cyklistické trasy budú udržiavané v použiteľnej podobe."

419	**Verejnosť**	Kap. 4.3(str.19):„Bude zabezpečené dodržiavanie nariadenia EÚ, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva (EUTR)." Žiadam vynechať a celú kapitolu prepracovať. Odôvodnenie: 1.7. 2018 vznikla Slovenská lesnícko - drevárska inšpekcia (ďalej len SLDI), ktorá je orgánom štátnej správy v oblasti uvádzania dreva a výrobkov z dreva na vnútorný trh a okrem poradenskej činnosti, bude predovšetkým sledovať, zisťovať a kontrolovať plnenie povinností, vyplývajúce pre hospodárske subjekty a obchodníkov s drevom v pôsobnosti pre celé územie Slovenskej republiky v zmysle nového zákona č. 113/2018 Z. z. o uvádzaní dreva a výrobkov z dreva na vnútorný trh a o zmene a doplnení zákona č. 280/2017 Z. z. o poskytovaní podpory a dotácie v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka a o zmene zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Teda v SR máme relevantný orgán na danú problematiku, ktorý nemôže suplovať nejaká stráž ochrany prírody, navyše keď tá si nevie dať rady ani s nelegálnym zberom lesných plodov, nieto ešte s uvedeným navyšovaním kompetencií.	**O**	ČA	Odstavec bol preformulovaný nasledovne: "Zriadi sa integrovaná stráž, ktorá bude v jednotlivých lokalitách kontrolovať realizáciu ťažby, ako aj plnenie ďalších povinností a zvýšia sa kapacity, právomoci a vymáhanie práv. Detaily prepojenia a kompetencie integrovanej stráže sa nastavia pri realizácii opatrenia. Integrovaná stráž bude mať v spolupráci s Policajným zborom SR právomoc ukladať na mieste pokuty pri zistení porušenia, podávať návrhy na orgány činné v trestnom konaní a spolupracovať s nimi, kontrolovať legálnosť ťaženého a prepravovaného dreva. Zlepší sa vystopovateľnosť pôvodu dreva a legálnosti ťažby, napríklad nákladné autá prevážajúce drevo môžu byť vybavené GPS s na internete dostupnými údajmi, alebo manipulačné sklady s drevom budú mať kamerový systém. Vytvorí sa mobilná aplikácia pre verejnosť na kontrolu ťažby a prevozu dreva. Bude sa sledovať pôvod dreva a výrazne sa zvýšia pokuty za nelegálnu ťažbu s možnosťou zákazu ťažby pri opakovanom preukázaní nelegálnej ťažby. Bude zabezpečené dodržiavanie nariadenia EÚ, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva (EUTR)."
420	**Verejnosť**	Kap. 7.3 Predchádzať škodám riešením príčin povodní:„Na základe analýz bude štát vedieť vyhodnotiť ako vplýva starostlivosť o lesy, poľnohospodársku pôdu alebo urbanizovanú krajinu na výskyt povodní na Slovensku." Žiadam zmeniť na: „Na základe analýz bude štát vedieť vyhodnotiť ako vplýva starostlivosť o lesy, poľnohospodársku pôdu alebo urbanizovanú krajinu a bezzásahový režim na výskyt povodní na	**Z**	N	Terajšia formulácia (starostlivosť o lesy) zahŕňa aj analýzu vplyvu bezzásahového režimu na výskyt povodní na Slovensku. Nie je potrebné jej ďalšie rozširovanie.

		Slovensku." Odôvodnenie: Čoraz zreteľnejšie sa ukazuje, že toľko v tomto materiáli proklamovaná bezzásahovosť má výrazný podiel na povodniach a na rýchlom odtoku zrážok z krajiny.			
421	**Verejnosť**	Nesúhlas s povoľovacím procesom na schvaľovanie spracovania kalamít na úseku ochrany prírody, okrem 5. stupňa ochrany	**Z**	Neprihliadasa	Bez odôvodnenia nie je možné na pripomienku prihliadať.
422	**Verejnosť**	Nesúhlas s rozrušením nevyužívaných lesných ciest, tieto môžu byť využité pri zásahoch integrovaného záchranného systému a na turistiku	**Z**	A	Neodstatočne odôvodnená pripomienka, no po vyhodnotení pripomienok ostatných subjektov bola veta upravená: "Nepotrebné a nevyužívané lesné cesty budú prehodnotené z hľadiska ich dopadu na pôdnu eróziu a v prípade potreby budú rozrušené. "

423	**Verejnosť**	Pripomienka č. 3 Inštitútu vodnej politiky k identifikácii problémov vodného hospodárstva Do Envirostratégie žiadame doplniť identifikáciu základných systémových problémov v oblasti ochrany vôd, resp. odkaz na východiskový dokument, v ktorom boli identifikované základné systémové problémy a ktorý bol použitý ako podklad pre tvorbu Envirostratégie. Za hlavné problémy, ktoré žiadame doplniť do Envirostratégie, považujeme: - absenciu koncepcie vodnej politiky, resp. vodného hospodárstva, - chaotickú legislatívu v oblasti ochrany vôd, ktorá je nedostatočne zosúladená s Rámcovou smernicou o vode, duplicita a dvojkoľajnosť vodného a geologického zákona v oblasti ochrany množstva (využiteľné množstvá podzemnej vody namiesto využiteľných zdrojov podzemnej vody) a kvality podzemných vôd (environmentálne záťaže namiesto historicky kontaminovaných lokalít), duplicita a dvojkoľajnosť ochrany vôd v chránených vodohospodárskych oblastiach podľa vodného zákona a ešte neschváleného zákona Lex Žitný ostrov, - nedôsledné uplatňovanie článku 4.7 Rámcovej smernice o vode - preferovanie využívania vôd na úkor ich ochrany (napr. pri výstavbe malých vodných elektrární), - presadzovanie sivej infraštruktúry na úkor zelených opatrení (najmä pri protipovodňovej ochrane), - dezintegráciu riadenia vodného hospodárstva namiesto zavádzania integrovaného prístupu k riadeniu vodných zdrojov (sekcia vôd – povrchové vody, sekcia geológie a prírodných zdrojov – podzemné vody (množstvo a kvalita vôd – využiteľné množstvo, environmentálne záťaže), - chaotickú a rozdrobenú správu povodí, ktorú namiesto štátnej odbornej organizácie ministerstva zabezpečujú podnikateľské subjekty - SVP, š.p., Štátne lesy š. p. a iné subjekty (napr. prevádzkovatelia malých vodných elektrární), - nefungujúcu, zle riadenú štátnu vodnú správu, ktorá okrem odbornosti stratila aj svoju nezávislosť (napr. v oblasti povoľovania odberov podzemnej vody do jej výkonu zasahujú rozhodnutia ministra a jeho poradného orgánu), - byrokraciu zavedenú pri povoľovaní odberov vôd („dvojkolové“ povoľovanie odberov - v poradnom orgáne ministerstva (Komisia pre schvaľovanie množstiev podzemných vôd) a orgánmi štátnej vodnej správy, - nariadenie zbytočného prieskumu na dlhodobo využívaných vodárenských zdrojoch s dopadom na cenu vody, - nesystémový prístup k riešeniu environmentálnych záťaží a hodnoteniu chemického a kvantitatívneho stavu vodných útvarov v rozpore s európskou Rámcovou smernicou o vode – nesúlad medzi Štátnym	**Z**	ČA	Problémy a následné opatrenia boli identifikované na základe podnetov a dopracované boli na pracovných skupinách. Strategický dokument sa zameriava na environmentálne problémy a na ich riešenie, naopak dokument sa nevenuje opatreniam na mikroúrovni, ktoré sa môžu v súlade s Envirostratégiou tiež naplňovať v nasledujúcich dokumentoch. Do časti Inštitucionálneho rámca bola doplnená informácia kto bude mať uplatnenie jednotlivých cieľov v kompetencii aj s uvedením spolupráce.

		programom sanácie environmentálnych záťaží a Vodným plánom Slovenska, - absenciu východiskových podkladov pre korektné a transparentné hodnotenie stavu vodných útvarov a podkladov pre rozhodovanie štátnych orgánov, - formálnosť plánovacích dokumentov, ktoré boli vypracované pre „Brusel“ a nie pre dosiahnutie dobrého stavu vôd (Vodný plán Slovenska, plány manažmentu povodňových rizík) Odôvodnenie: Na str. 1 dokumentu sa uvádza, že „Envirostratégia identifikuje základné systémové problémy“. Za oblasť vôd identifikácia systémových problémov nebola vykonaná. Napriek tomu, že od vstupu do EÚ uplynulo už viac ako 14 rokov, Slovensko nedosiahlo v oblasti ochrany vôd žiadny pokrok, hoci minulo nemalé finančné prostriedky na odkanalizovanie a čistenie komunálnych odpadových vôd a sanácie environmentálnych záťaží (147 mil. Eur) z eurofondov. Príčinou sú vyššie uvedené základné systémové problémy, ktoré sú brzdou implementácie požiadaviek vyplývajúcich z európskej vodnej legislatívy. Ak sa zásadne nezmení vodná politika a neodstránia sa vyššie uvedené systémové problémy, dosiahnutie dobrého stavu vôd je nereálne (hlavný cieľ Envirostratégie v oblasti vôd).			

424	**Verejnosť**	Pripomienka č. 4 Inštitútu vodnej politiky k stanoveniu priorít Envirostratégie Žiadame, aby ochrana vôd vrátane ochrany vodných a suchozemských ekosystémov bola zaradená medzi priority (výzvy) Envirostratégie. Odôvodnenie: Stúpajúci trend poklesu hladín podzemnej vody, vysýchanie prameňov a mokradí, zhoršovanie stavu útvarov povrchovej vody, zhoršovanie kvality podzemnej a pitnej vody (devastácia vodárenských zdrojov Žitného ostrova), zvýšenie frekvencie výskytu povodní a sucha sú dostatočné argumenty na to, aby sa voda a jej ochrana stala jednou z priorít Envirostratégie. Ďalším dôvodom je neplnenie, resp. len formálne plnenie záväzkov vyplývajúcich z európskej vodnej legislatívy. V tejto súvislosti poukazujeme na rozpor so závermi hodnotiacej správy Európskej komisie (SWD(2017) 58 final) z 3. 2. 2017), v ktorej sa problém vodného hospodárstva (potreba zlepšiť politiku vodného hospodárstva v kontexte Rámcovej smernice o vode) uvádza hneď za problémom odpadového hospodárstva. Potreba zlepšenia vodného hospodárstva je uvedená aj medzi troma hlavnými výzvami, súvisiacimi s vykonávaním environmentálnej politiky a práva EÚ. Nesúhlasíme ani s uvádzanými dôvodmi, pre ktoré nebola voda zaradená medzi hlavné výzvy – „nízka spotreba vody na obyvateľa a jej veľké zásoby“. Slovensko nemá vybudovanú spoľahlivú evidenciu o vodách, preto množstvo odoberanej vody je výrazne skreslené. Za neodborné, ale predovšetkým nepodložené a zavádzajúce považujeme tvrdenie o „veľkých zásobách“. Poznamenávame, že výraz „zásoby vody“ legislatíva nepozná, a preto nie sú stanovené. U nás sa používa nesprávny parameter „využiteľné množstvo podzemnej vody“ (množstvo overené prieskumnými vrtmi), čo je parameter vhodný pre hodnotenie hydrogeologickej preskúmanosti, ale nie pre hodnotenie „dostatočnosti vody“ pre všetkých potenciálnych užívateľov. Ide o systémovú chybu, prevzatú ešte z minulého režimu, ktorá skresľuje reálny stav „využiteľných zdrojov podzemnej vody“, ktorý nepoznáme, pretože „využiteľné zdroje“ neboli stanovené. Jedine na základe tohto parametra (využiteľné zdroje nie využiteľné množstvá) je možné hodnotiť „dostatok množstva vôd“, a to nielen pre odberateľov vôd, ale aj pre zachovanie vodných a suchozemských ekosystémov. Definícia tohto pojmu, uvedená v čl. bod 27 RSV v znení: „využiteľným zdrojom podzemnej vody je celkový dlhodobý priemerný ročný prítok do útvaru podzemnej vody zmenšený o dlhodobý ročný odtok potrebný na dosiahnutie cieľov	**Z**	N	Výzvy vychádzajú z objektívneho porovnania so zahraničím, kde je Slovensko porovnatelne Počet priorít by mal byť obmedzený, keďže pri vysokom počte sa vytráca údernosť a zmysel ich samotného stanovovania.

		ekologickej kvality v povrchových vodách, ktoré sú s ním spojené a ktoré sú ustanovené v § 5 tak, aby sa zabránilo výraznému zhoršeniu ekologického stavu takýchto vôd a akémukoľvek výraznému poškodeniu s nimi spojených suchozemských ekosystémov“, je zásadná a mala by byť uvedená vo vysvetlivkách. U nás používaná metodika hodnotenia „dostatočnosti zásob“ je chybná, v rozpore s európskou vodnou legislatívou (vrátane nesprávnej transpozície smernice). Keďže Slovensko nemá stanovené využiteľné zdroje podzemných vôd (ani využiteľné zdroje povrchových vôd určené na základe „ekologického prietoku“), je potrebné požiadavku na odstránenie tejto systémovej chyby zakotviť v Envirostratégii. Nepravdivé je aj tvrdenie, že „Slovensko disponuje v oblasti Podunajskej nížiny jedným z najväčších zdrojov kvalitnej pitnej vody v strednej Európe a zároveň patrí ku krajinám, ktoré každoročne využívajú len zlomok svojich zásob“. Dokazuje to havária využívaných vodárenských zdrojov na Žitnom ostrove z decembra roku 2017 (kontaminácia atrazínom), ale aj monitoring kvality podzemnej vody, podľa ktorého až 60 % analýz nevyhovuje normovým hodnotám pre pitnú vodu.			

425	**Verejnosť**	Pripomienka č. 5 Inštitútu vodnej politiky k používaným pojmom Z dôvodu predchádzania nesprávnej interpretácie žiadame, aby sa v Envirostratégii používali právne zadefinované pojmy. V častiach o ochrane vôd sa to týka najmä pojmov – „zásoby vody, zásoby podzemnej vody, zdroje podzemnej vody“ namiesto pojmu „využiteľné zdroje podzemnej vody“, „čistá voda“ namiesto „pitná voda“, „environmentálne záťaže“ namiesto „historicky kontaminované lokality“, pre nové znečistenie „environmentálna škoda“. Používanie týchto pojmov znamená, že bude naďalej presadzovaná nesystémová ochrana množstva a kvality podzemných vôd, na základe duplicitnej legislatívy (geologický zákon), ktorá je v rozpore s európskou vodnou legislatívou (najmä Rámcovou smernicou o vode). Odôvodnenie: Nesprávne používané pojmy vytvárajú z Envirostratégie chaotický dokument, ktorý umožňuje ľubovoľný výklad východiskových parametrov, nejednoznačné definovanie stanovených cieľov a ich napĺňanie. Ako príklad uvádzame vetu na str. 8 „Požiadavky hospodárstva často krát ovplyvňujú životné prostredie po stránke kvantity ako aj kvality, čo môže viesť až k vzniku environmentálnych záťaží“. Je to nepravdivé tvrdenie. Podľa definície environmentálnej záťaže znečistenie územia po roku 2007 predstavuje „environmentálnu škodu“ a nie „environmentálnu záťaž“, pre ktoré platí rozdielna legislatíva.	**Z**	A	
426	**Verejnosť**	Pripomienka č. 6 Inštitútu vodnej politiky k časti 7 Ochrana pred následkami povodní Žiadame, aby do časti 7 Envirostratégie bola zakotvená povinnosť vypracovať strategický dokument (vrátane akčného plánu) pre zavádzanie zelených opatrení na zmiernenie rizika vzniku povodní a sucha. Ďalej žiadame, aby v rámci posudzovania vplyvov protipovodňových opatrení na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov a posudzovania podľa § 16a vodného zákona, boli rozpracované a posudzované variantné riešenia „sivej“ a „zelenej“ infraštruktúry. Odôvodnenie: Deklarovaná vízia sľubujúca, že sa „Zvýši využitie zelených opatrení, ktoré budú spolu s nevyhnutnou technickou infraštruktúrou integrálnou súčasťou systému ochrany pred povodňami“ je formálnym prísľubom. V súčasnosti nejestvuje žiadny strategický dokument, ani akčný plán pre zavádzanie „zelených opatrení“. Bez nich zostane vízia iba prázdnym sľubom. Plán manažmentu povodňových rizík, ktorý je platný do roku 2021, uvažuje s budovaním iba „sivej infraštruktúry“.	**Z**	N	Strategický dokument obsahuje celú podkapitolu 7.1 Zvýšiť využitie zelených opatrení. Cieľom opatrenia nie je vypracovanie dokumentu, ale zavádzanie zelených opatrení do praxe. Ani vypracovanie dokumentu nezabezpečí zavádzanie opatrení do praxe. Do časti Inštitucionálneho rámca bude doplnená informácia kto bude mať uplatnenie jednotlivých cieľov v kompetencii aj s uvedením spolupráce.

427	**Verejnosť**	Pripomienka č. 7 Inštitútu vodnej politiky k návrhu opatrení na dosiahnutie dobrého stavu vôd. Vzhľadom na aktuálny stav vodného hospodárstva žiadame, aby do Envirostratégie boli doplnené opatrenia pre zavedenie systémových zmien vodnej politiky, ktoré sú nevyhnutné pre dosiahnutie stanoveného cieľa – dobrého stavu, resp. potenciálu na všetkých vodných útvaroch. Ide o opatrenia v oblastiach: - strategickej – vypracovať koncepciu vodnej politiky (resp. vodného hospodárstva), vychádzajúcej najmä z európskej Rámcovej smernice o vode, z dokumentu „Koncepcia na ochranu vodných zdrojov Európy“ (COM)2012) 673 final), dokumentu „Európa efektívne využívajúca zdroje“ – hlavná iniciatíva v rámci stratégie Európa 2020 (KOM(2011) 21 v konečnom znení) a dokumentu „Plán pre Európu efektívne využívajúcu zdroje“ (KOM(2011) 571 v konečnom znení), - legislatívnej – zosúladiť vodný zákon s európskou vodnou legislatívou, odstrániť duplicity a dvojkoľajnosť riešenia ochrany množstva a kvality vôd podľa vodného a geologického zákona, zabezpečiť ochranu vôd v chránených vodohospodárskych oblastiach podľa Rámcovej smernice o vode (neprijať, resp. zrušiť zákon Lex Žitný ostrov), - vodného plánovania – zabezpečiť vypracovanie plánovacích dokumentov (plány manažmentu povodí, plány manažmentu povodňových rizík) na základe reálnych a transparentných údajov o stave vodných útvarov a chránených území, - inštitucionálnej – vykonať reformu riadenia vodného hospodárstva, ktorá je nevyhnutná pre zavedenie integrovanej vodnej politiky v zmysle článku 3 Rámcovej smernice o vode, - informačnej – vytvoriť a zverejniť informačný systém nevyhnutný pre vodné plánovanie a rozhodovanie orgánov štátnej správy (podľa európskeho systému WISE). Odôvodnenie: V pripomienke č. 3 sú uvedené problémy vodného hospodárstva, pre ktoré nie je možné dosiahnuť pokrok v napĺňaní cieľov Envirostratégie v oblasti vôd.	**Z**	N	Cieľom opatrení je zavádzať konkrétne opatrenia v krajine. Inštitucionálne zmeny môžu byť tiež potrebné, ale sú len prostriedkom a nie cieľom. Ak bude potrebné, pre dosiahnutie cieľov reformovať riadenie, zaviesť informačný systém atď. tak sa tak vykoná v následnom implementačnom procese.

428	**Verejnosť**	Pripomienka č. 8 Inštitútu vodnej politiky – k zoznamu použitých indikátorov. Do zoznamu indikátorov pre monitorovanie pokroku v dosahovaní cieľov Envirostratégie žiadame doplniť súbor indikátorov, ktoré budú kvantifikovať pokrok z dosahovaní dobrého stavu vôd: - počet vodných útvarov, v ktorých bol opatreniami dosiahnutý dobrý stav vôd (ekologický, chemický v útvaroch povrchových vôd, kvantitatívny, chemický v útvaroch podzemných vôd), - percento dosiahnutého zníženia koncentrácie znečisťujúcich látok v útvaroch s nevyhovujúcim stavom vôd (organické znečistenie, znečistenie živinami, prioritnými a prioritne nebezpečnými látkami v povrchových vodách a znečistenie dusíkatými, pesticídnymi a inými látkami v podzemných vodách), - počet spriechodnených bariér v tokoch, počet obnoveného prepojenia mokradí a inundácií s povrchovým tokom, - počet environmentálnych záťaží, vodárenských zdrojov, resp. oblastí, u ktorých bol zastavený/zvrátený stúpajúci trend koncentrácie znečisťujúcich látok v podzemnej vode a zastavené šírenie kontaminačného mraku, - počet obnovených suchozemských ekosystémov závislých na vode. Odôvodnenie: Uvedené indikátory vychádzajú zo záväzných environmentálnych cieľov Rámcovej smernice o vode. Napriek tomu, že prebieha implementácia už podľa druhých (aktualizovaných) plánov manažmentu povodí, nie je sledovaný, ani vyhodnocovaný pokrok v napĺňaní environmentálnych cieľov.	**Z**	N	Indikátory boli vybrané na základe podnetov a rozhovorov na pracovných skupinách. Strategický dokument predpokladá aj lepšie informovanie, lepší zber informácií aj z hľadiska lepšieho porozumenia v dosahovaní pokroku. Cieľom Stratégie je dosiahnuť ciele, indikátory a ich sledovanie sú iba prostriedkom, ktorý povedie k dosiahnutiu cieľa.
429	**Verejnosť**	Pripomienka Inštitútu vodnej politiky č. 1 k materiálu ako celku K Envirostratégii žiadame doplniť osobitnú prílohu, ktorá bude obsahovať rámcový akčný plán pre napĺňanie stanovených cieľov Envirostratégie s odhadom nákladov na ich zabezpečenie a predpokladané finančné krytie (eurofondy, verejné financie, súkromné zdroje). Odôvodnenie: Envirostratégia je sformulovaná bez vecného a časového harmonogramu opatrení na dosiahnutie stanovených cieľov a ich nejasným finančným krytím. Takáto stratégia je vágnym formálnym dokumentom, ktorý nemá ambíciu prispieť k napĺňaniu záväzných cieľov Slovenska, vyplývajúcich z európskej legislatívy a k zlepšeniu súčasnej situácie. Bez rámcového programu opatrení a stanovených termínov ich plnenia, nebude možné Envirostratégiu implementovať, ani priebežne monitorovať a vyhodnocovať napĺňanie jej cieľov.	**Z**	N	Stratégia nie je akčný plán. Odhad nákladov nie je možné spracovať pre rámcové stratégie akou je Envirostratégia 2030. "Rámcovým programom opatrení" je samotná stratégie a jej 52 opatrení. Tam kde to bolo možné sú jasne stanovené termíny. Pre ostané ciele a opatrenia je stanovený termín najneskôr do roku 2030 keďže sa jedná o Envirostratégie 2030, alebo trend, ktorým by sa mala daná oblasť životného prostredia vyvíjať zo sumárnymi overiteľnými indikátormi v súlade s Agendou 2030. Do časti Inštitucionálneho rámca bola doplnená informácia kto bude mať uplatnenie

					jednotlivých cieľov v kompetencii aj s uvedením spolupráce.
430	**Verejnosť**	Pripomienka Inštitútu vodnej politiky č. 2 k materiálu ako celku Žiadame do Envirostratégie doplniť odkazy (link) na východiskové dokumenty – aktuálne sektorové politiky a východiskové údaje použité pri ich tvorbe. V prípade absencie sektorových politík žiadame doplniť termíny ich vypracovania. V tejto súvislosti upozorňujeme na absenciu koncepcie vodnej politiky, resp. vodného hospodárstva. Ďalej žiadame doplniť odkazy (nie údaje!) na podkladové údaje, nevyhnutné pre určovanie environmentálnych cieľov a dosiahnutie dobrého stavu vôd. Ide o povinné údaje, ktoré sú zakotvené v európskej vodnej legislatíve a ktoré doteraz neboli sprístupnené verejnosti: - plošné a bodové zdroje znečistenia povrchovej vody s identifikáciou a odhadom znečistenia (čl. 5 a príloha II 1.4 RSV), - odbery povrchovej vody a regulácie vodných tokov (čl. 5 a príloha II 1.4 RSV), - hydrodromorfologické zmeny a ich dopad na prietokové charakteristiky a vodnú bilanciu (čl. 5 a príloha II 1.4 RSV), - plošné a bodové zdroje znečistenia podzemnej vody s identifikáciou a odhadom znečistenia (čl. 5 a príloha II 2.1 RSV), - odbery a umelé dopĺňanie podzemnej vody (čl. 5 a príloha II 2.1 RSV) – evidencia o vodách, - využiteľné zdroje podzemnej vody a tomu odpovedajúca hladina podzemnej vody (článok 8, príloha V 2.1 RSV), - koncepčné modely útvarov podzemnej vody s úvodným a ďalším popisom (čl. 5, príloha II 2.1 RSV), - ekologické prietoky povrchových tokov (súčasť klasifikačných schém pre hydromorfologické prvky kvality – čl. 5 príloha V RSV), - vydané vodoprávne povolenia na osobitné užívanie vôd (najmä povolenia na odber povrchovej vody, odber	**O**	ČA	Východiskové dokumenty k vodnej politike sú uvedené v prílohe. Nie je jasné čo je myslené "absenciou koncepcie vodnej politiky". Envirostratégia 2030 nenahrádza ani nemá nahrádzať sektorové politiky ani stratégie, ani nemá vo svojich opatreniach ísť na úroveň mikroopatrení. V takom prípade by bola príliš rozsiahla, nečitateľná a nelogicky by sa snažila nahrádzať a suplovať sektorové stratégie, politiky a vyhlášky, ktoré sú určené presne na mikroúroveň sektorových opatrení.

		podzemnej vody a vypúšťanie odpadových vôd do povrchových a podzemných vôd, povolenia týkajúce sa hydromorfologických zmien (čl. 11 ods. 3 RSV). - Chránené územia – najmä ochranné pásma vodárenských zdrojov. Súčasne žiadame identifikovať údaje, ktoré chýbajú a doplniť ich do kapitoly 14 Envirostratégie „Lepšie údaje pre lepšie rozhodovanie“. V rámcovom akčnom pláne žiadame navrhnúť konkrétne opatrenia na zlepšenie rozsahu a kvality zberu údajov a termíny na ich zabezpečenie. Odôvodnenie: Nedostatočné východiskové údaje, ktoré sú nevyhnutné pre tvorbu programu opatrení na dosiahnutie dobrého stavu vôd, sú hlavnou príčinou neplnenia záväzkov vyplývajúcich z európskej vodnej legislatívy, najmä Rámcovej smernice o vode. Jedným z hlavných problémov je absencia koncepcie vodnej politiky, resp. vodného hospodárstva. Zdôrazňujeme, že nežiadame jej doplnenie do Envirostratégie, ale žiadame, aby tento problém (absencia koncepcie vodnej politiky) bol uvedený v Envirostratégii s termínom zabezpečenia jej vypracovania a schválenia.			

431	**Verejnosť**	Pripomienky oz CEPTA, Ing. Daniel Lešinský, PhD (lesinsky@changenet.sk), 18.09.2018: 1. Str. 5. „Životné prostredie na Slovensku v roku 2030“, „Adaptačné opatrenia budú v regiónoch reflektovať ich špecifiká a v dostatočnej miere reagovať na zmenu klímy.“ CEPTA1, Zmeniť na: „Adaptačné opatrenia budú v regiónoch a samosprávach povinné, budú reflektovať ich špecifiká a v dostatočnej miere reagovať na zmenu klímy.“ 2. Str 5. „Do roku 2030 sa zvýši miera recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, na 60 % a do roku 2035 sa zníži sa miera jeho skládkovania na menej ako 25 %.“ CEPTA2, zmeniť na: „Do roku 2030 sa zvýši miera recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, minimálne na 70 % a do roku 2035 sa zníži sa miera jeho skládkovania na menej ako 10 %.“ 3. Str. 5-6 “ Zelené verejné obstarávanie pokryje aspoň 70 % z celkovej hodnoty všetkých verejných obstarávaní...“ CEPTA3, zmeniť na: „Zelené verejné obstarávanie pokryje aspoň 90 % z celkovej hodnoty všetkých verejných obstarávaní...“ 4. Str. 6 „Energetická náročnosť priemyslu Slovenska sa priblíži priemeru EÚ a do roku 2020 budú mať všetky druhy...“ CEPTA4, zmeniť na: „Energetická náročnosť priemyslu Slovenska bude nižšia ako priemer EÚ a do roku 2020 budú mať všetky druhy...“ 5. Str. 6 „Zlepší sa rozsah aj kvalita zbieraných údajov, a to najmä v oblasti vôd, ovzdušia a odpadov, zlepší sa poskytovanie...“ CEPTA5, zmeniť na: „Zlepší sa rozsah, kvalita aj on-line dostupnosť zbieraných údajov, a to najmä v oblasti vôd, ovzdušia a odpadov, zlepší sa poskytovanie...“ 6. Str. 30, kap. „Čisté ovzdušie“ CEPTA6 doplniť do úvodnej časti: „Ciele pre PM10 redukcia znečistenia do roku 2025 – počet dní s prekročenou koncentráciou nad 50ug/m3 sa zníži pod úroveň 50% počtu dní (teda menej ako 17 dní do roka) na všetkých monitorovacích staniciach v SR.“ 7. Str. 30, kap. „Čisté ovzdušie“ CEPTA7 doplniť do úvodnej časti: „Cieľ pre kvalitu ovzdušia do roku 2030 – dosiahnuť koncentrácie znečistenia ovzdušia max. na úrovni koncentrácií definovaných WHO – Svetovou zdravotníckou organizáciou pre jednotlivé polutanty.“ 8. Str. 30, kap. „Čisté ovzdušie“ podkap. „9.1 Zvážiť zavedenie systému obchodovania s emisnými kvótami pre ovzdušie znečisťujúce látky“ CEPTA8 Zmeniť na: „ 9.1 Zaviesť systém obchodovania s emisnými kvótami pre ovzdušie znečisťujúce látky a efektívne rozdeľovať poplatky vybrané za znečistené ovzdušie“ 9. Str. 30, kap. „Čisté ovzdušie“,	**Z**	ČA	K pripomienke č.1. - akceptovaná. K pripomienke č.2. - neakceptovaná – Ciele v oblasti odpadového hospodárstva reflektujú aktuálne dohodnuté a schválené ciele na EÚ úrovni v rámci novelizácie smerníc. K pripomienke č.3. - neakceptovaná – Navrhovaná hodnota nie je zdôvodnená a je nad rámec dohodnutý na odborných pracovných skupinách Envirostratégie 2030. K pripomienke č.4. - neakceptovaná – Cieľ je vzhľadom na štruktúru priemyslu SR nesplniteľný. Nie je odborne zdôvodnený. K pripomienke č.5. - čiastočne akceptovaná – Veta v texte strategického dokumentu zahŕňa aj pointu navrhovanej pripomienky. K pripomienke č.6. - čiastočne akceptovaná – Ciele navrhnuté v Envirostratégii 2030 čiastočne reflektujú aj požiadavky WHO. K pripomienke č.7. - čiastočne akceptovaná – Ciele navrhnuté v Envirostratégii 2030 čiastočne reflektujú aj požiadavky WHO. K pripomienke č.8. - neakceptovaná - Náklady a efektivitu prípadného zavedenie systému si najprv vyžaduje

		podkap. „9.1 Zvážiť zavedenie systému obchodovania s emisnými kvótami pre ovzdušie znečisťujúce látky“ CEPTA9, Doplniť text: „Pokuty za znečisťovanie sa budú postupne zvyšovať do takej miery, aby prekračovanie limitov v roku 2025 nebolo ekonomicky atraktívne. Viac ako 75% prostriedkov získaných z poplatkov za znečistené ovzdušie sa využije na ochranu ovzdušia z toho polovica na investičné opatrenia a polovica na mäkké opatrenia – informačné, propagačné, osvetové a pod.“ 10. Str. 32, kap. „Zelené hospodárstvo, 10 Smerom k obehovému hospodárstvu“ úvod: „Do roku 2030 sa zvýši miera recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, na 60 % a do roku 2035 sa zníži miera jeho skládkovania na menej ako 25 %. Slovensko bude zeleným verejným obstarávaním zabezpečovať aspoň 70 % z celkovej hodnoty verejného obstarávania.“ CEPTA10, Zmeniť na: „Do roku 2030 sa zvýši miera recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, na 80 % a do roku 2035 sa zníži miera jeho skládkovania na menej ako 10 %. Slovensko bude od roku 2030 zeleným verejným obstarávaním zabezpečovať aspoň 90 % z celkovej hodnoty verejného obstarávania.“ 11. Str. 33, kap. „Zelené hospodárstvo, podkap. 10.1 Podporovať obehovú ekonomiku“: „Slovensko bude zeleným verejným obstarávaním zabezpečovať 70 % z celkového množstva zákaziek vo verejnom obstarávaní.“ CEPTA11, Zmeniť na: „Slovensko bude zeleným verejným obstarávaním zabezpečovať 90 % z celkového množstva zákaziek vo verejnom obstarávaní.“ 12. Str. 33, kap. „Zelené hospodárstvo, podkap. 10.1 Podporovať obehovú ekonomiku“: „Zváži sa rozšírenie zálohovania jednorazových nápojových obalov a obmedzenie používania jednorazového plastového riadu“ CEPTA12, Zmeniť na: „Do roku 2025 sa zavedie zálohovanie jednorazových nápojových obalov. Jednorazový plastový riad bude od roku 2020 zaťažený 100% daňou a každý rok 10% rastúcim eniro-poplatkom, s výnimkou kompostovateľných a biogénnych riadov“ 13. Str. 33, kap. „Zelené hospodárstvo, 10.1 Podporovať obehovú ekonomiku“: „Zároveň sa podporí vznik centier opätovného používania, kde budú mať občania možnosti odovzdať veci, ktoré sa ešte dajú použiť, resp. opraviť a použiť.“ CEPTA13, Zmeniť na: „Zároveň sa do roku 2025 podporí vznik centier opätovného používania v každom okresnom a krajskom meste SR, kde budú mať občania možnosti odovzdať veci, ktoré sa ešte dajú použiť, resp. opraviť a použiť.“ 14. Str.			hĺbkovú analýzu. Až následne môže byť navrhnuté alebo zamietnuté. K pripomienke č.9. - čiastočne akceptovaná – Prvá veta z návrhu je v Envirostratégii 2030 uvedená. Druhá tam doplnená nebude. Presné určenie využitia finančných prostriedkov určí až implementácia opatrení do praxe a Stratégie pre ochranu ovzdušia, ktorá bude na úrovni mikro-opatrení. K pripomienke č.10. - neakceptovaná - Ciele v oblasti odpadového hospodárstva reflektujú aktuálne dohodnuté a schválené ciele na EÚ úrovni v rámci novelizácie smerníc. K pripomienke č.11.- neakceptovaná - Navrhovaná hodnota nie je zdôvodnená a je nad rámec dohodnutý na odborných pracovných skupinách Envirostratégie 2030. K pripomienke č.12. - neakceptovaná - Náklady a efektivitu prípadného zavedenie systému si najprv vyžaduje hĺbkovú analýzu. Až následne môže byť navrhnuté alebo zamietnuté. Špecifické ciele pre jednotlivé druhy odpadu treba nastavovať v sektorových stratégiách, nie nadstavbovej Envirostratégii 2030. K pripomienke č.13. - neakceptovaná - Detaily vzniku a fungovania centier opätovného využívania nastaví až vykonávanie opatrenia v praxi, t.j.

		33, kap. „Zelené hospodárstvo, 10.2 Postupne výrazne zvýšiť poplatky za skládkovanie“ CEPTA14, doplniť: „Výška poplatkov za skládkovanie dosiahne postupne, lineárnym rastom do roku 2030 min. 50% úrovne poplatkov v EÚ“ 15. Str. 39, kap. „12 Ekonomické nástroje pre lepšie životné prostredie“ CEPTA 15, Doplniť: + podkap. 12.3 „Eurofondy EŠIF v životnom prostredí“ + text: „Do roku 2025 bude min.30% EÚ fondov cielených na zlepšenie stavu životného prostredia, adaptácie na klimatické zmeny a ochranu prírody, 100% EŠIF – Európskych investičných fondov bude využívaných cez zelené verejné obstarávanie.“ 16. Str. 43, kap. 14 „Lepšie údaje pre lepšie rozhodovanie“ úvod: „Zlepší sa rozsah i kvalita zbieraných údajov a to najmä v oblasti odpadov, vôd, ovzdušia, a biodiverzity.“ CEPTA16, Zmeniť na: „Zlepší sa rozsah, kvalita i on-line dostupnosť zbieraných údajov a to najmä v oblasti odpadov, vôd, ovzdušia, a biodiverzity.“			odpadová legislatíva alebo Program prevencie vzniku odpadov 2019-2025. K pripomienke č.14. - neakceptovaná - Pripomienka nie je odborne zdôvodnená a chýba jej analýza nákladov a efektivity. K pripomienke č.15. - neakceptovaná - Detailné nastavenie využitia EŠIF nie je úlohou Envirostratégie. Financovanie adaptačných opatrení v oblasti zmeny klímy je potrebné riešiť v špecifických sektorových stratégiách a programoch. K pripomienke č.16. - čiastočne akcpetovaná – Veta v texte strategického dokumentu zahŕňa aj pointu navrhovanej pripomienky.
432	**Verejnosť**	Programy starostlivosti o lesy v hospodárskych lesoch nesmú povinne obsahovať podmienky na ochranu živočíchov, rastlín, húb a ich biotopov, nakoľko v týchto lesoch je nutné riadiť sa potrebami lesa s prihliadnutím na potreby chránených druhov	**Z**	Neprihliada sa	Bez odôvodnenia nie je možné na pripomienku prihliadať.

433	**Verejnosť**	Protierózne a vodoochranárske funkcie lesa financovať z verejných zdrojov	**Z**	Nepri hliada sa	Bez odôvodnenia nie je možné na pripomienku prihliadať.
434	**Verejnosť**	Str. 40 - 13 Environmentálna výchova a vzdelávanie v každom veku Pôvodný text: Ministerstvo životného prostredia SR bude v spolupráci s Ministerstvom školstva vedy výskumu a športu SR, , mimovládnymi a ostatnými relevantnými organizáciami pripravovať podklady, vzdelávacie materiály a aktivity v oblasti environmentálneho vzdelávania. Vypracuje sa Štátny program environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety, ktorý zlepší a skvalitní formálne environmentálne vzdelávanie materských, základných a stredných škôl. Bude sa podporovať udržateľná spotreba a zlepší sa environmentálne povedomie. Návrh na nový text: Ministerstvo životného prostredia SR bude v spolupráci s Ministerstvom školstva vedy výskumu a športu SR, Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, odbornými inštitúciami iných rezortov, mimovládnymi a ostatnými relevantnými organizáciami (napr. organizácie vlastníkov neštátnych lesov a i.) pripravovať podklady, vzdelávacie materiály a aktivity v oblasti environmentálneho vzdelávania. Vypracuje sa Štátny program environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety, ktorý zlepší a skvalitní formálne environmentálne vzdelávanie materských, základných a stredných škôl. Bude sa podporovať udržateľná spotreba a zlepší sa environmentálne povedomie. Zdôvodnenie: Environmentálne vzdelávanie je prierezová oblasť ktorou sa zaoberajú organizácie viacerých rezortov resp. samosprávy. Navrhované znenie je zamerané len na Ministerstvo životného prostredia a MŠVVaŠ	**Z**	ČA	Text bol v rámci vyhodnotenia MPK upravený.

435	**Verejnosť**	Str. 41 – 13.2 – doplnenie za druhým odstavcom Návrh na doplnenie: V spolupráci s rezortom pôdohospodárstva sa zlepší podpora realizácie aktivít lesnej pedagogiky lesníckymi inštitúciami na školách a pre širokú verejnosť. Lesnú pedagogiku, ako zážitkové učenie o lese, využívajúce interaktívne metódy a didaktické hry a približujúce prírodné zákonitostí v lese a lesníctve, v súčasnosti zabezpečuje po celom Slovensku viac ako 330 certifikovaných lesných pedagógov – pracovníkov lesníckych inštitúcií. Vďaka vzdelávacím aktivitám lesnej pedagogiky sa verejnosť dozvie o princípoch trvalo udržateľného obhospodarovania lesov a získa informácie o výhodách používania výrobkov z dreva, drevnej biomasy a produktov z obnoviteľných zdrojov v porovnaní napríklad s produktmi z plastov. Zdôvodnenie: Význam lesnej pedagogiky (LP) ako súčasti environmentálneho vzdelávania podčiarkuje aj prehlásenie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu ktoré odporúča školám zapájať sa do aktivít LP. V súčasnej dobe environmentálne vzdelávanie formou LP predstavuje funkčný nástroj, ktorý zabezpečuje činnosť pre rôzne cieľové skupiny a tým napĺňa ciele priblížiť vzdelávanie rôznym vekovým skupinám na celom území Slovenska . Užšia spolupráca medzi MŽP a MPRV v tejto oblasti by prispela k efektívnemu využitiu finančných prostriedkov a hlavne by zabezpečila ciele environmentálneho vzdelávania.	**Z**	ČA	Text bol upravený v opatrení 13.3 nasledovne: "Zvýši sa podpora, udržiavanie a využívanie výstavných a múzejných priestorov, skanzenov, objektov kultúrneho a prírodného dedičstva, stredísk environmentálnej výchovy, škôl ochrany prírody a krajiny, lesných škôl s cieľom zvyšovania povedomia o prírodných a kultúrnych hodnotách územia. Geoparky sa budú rozvíjať udržateľným spôsobom podľa schválenej a platnej vládnej koncepcie budovania geoparkov. Cieľom je zatraktívnenie a zavedenie nových prvkov v turistickom ruchu. Podporí sa odborné poradenstvo pri zriaďovaní náučných chodníkov s tematikou ochrany prírody, lesníctva a geológie, ale aj globálnej environmentálnej výchovy."
436	**Verejnosť**	Str. 42 – 13.3 – doplnenie na konci Návrh na doplnenie: V spolupráci s rezortom pôdohospodárstva sa zvýši podpora budovania a využívania lesníckych múzejných priestorov, skanzenov, významných lesníckych miest, lesníckych náučných chodníkov, lesných škôl, environmentálnych učební, lesných informačných kancelárií s cieľom zvyšovania povedomia o historických hodnotách slovenského lesníctva a princípoch trvalo udržateľného obhospodarovania lesov. Zdôvodnenie: Lesnícke organizácie vybudovali (budujú) na celom území Slovenska zariadenia pre rozvoj turistického ruchu. Podpora budovania týchto zariadení prispeje k zlepšeniu environmentálneho povedomia a rovnako zlepší podmienky pre rozvoj lokálneho turizmu čo bude mať priaznivý dopad na rozvoj vidieka.	**Z**	ČA	Text bol upravený v opatrení 13.3 nasledovne: "Zvýši sa podpora, udržiavanie a využívanie výstavných a múzejných priestorov, skanzenov, objektov kultúrneho a prírodného dedičstva, stredísk environmentálnej výchovy, škôl ochrany prírody a krajiny, lesných škôl s cieľom zvyšovania povedomia o prírodných a kultúrnych hodnotách územia. Geoparky sa budú rozvíjať udržateľným spôsobom podľa schválenej a platnej vládnej koncepcie budovania geoparkov. Cieľom je zatraktívnenie a zavedenie nových prvkov v turistickom ruchu. Podporí sa odborné poradenstvo pri zriaďovaní náučných

					chodníkov s tematikou ochrany prírody, lesníctva a geológie, ale aj globálnej environmentálnej výchovy."
437	**Verejnosť**	Už v procese prípravy Envirostratégie sme (ako sieť environmentálne-výchovných organizácií Špirála) upozorňovali, že k takovému konštatovaniu (akokoľvek je pravdepodobné) nemáme tvrdé dáta, reprezentatívne výskumy, vstupné analýzy, teda zmapovaný východiskový stav. Autori ES v tomto konštatovaní vychádzajú údajne z analýzy "Zelené Slovensko - analýza postojov dospelej slovenskej populácie voči ochrane životného prostredia" (2017?) - táto analýza ale nie je zverejnená a ani nefiguruje v zdrojoch, bibliografii ES. Žiadame teda jej zverejnenie a doplnenie do zdrojov ES. Zároveň znovu pripomíname NUTNOSŤ reprezentatívneho a kompetentného výskumu v tejto oblasti. Mgr. Richard Medal, riaditeľ Centra environmentálnych aktivít Trenčín a predseda siete Špirála	**Z**	ČA	Spomínaný odstavec bol prepracovaný. Envirostratégia 2030 nemôže zadávať zverejňovania analýz rôznych subjektov.
438	**Verejnosť**	V stratégii nie je jasne definované zálohovanie plastových obalov, čo by výrazne znížilo produkovanie odpadov a ich následné skládkovanie	**Z**	ČA	Nikde vo svete nefunguje úplné zálohovanie plastových obalov - iba zálohovanie plastových nápojových obalov. S týmto opatrením ES ráta a uvádza, že sa jeho zavedenie zváži. Je nutné poznamenať, že vzhľadom na nízku váhu odpadu z týchto obalov, bude mať zavedenie tohto opatrenia na celkovú produkciu a skládkovanie odpadu iba nepatrný vplyv.

439	**Verejnosť**	Za najväčší nedostatok celého dokumentu považujem to, že má jednostranný (čisto environmentálny) pohľad na problematiku, bez zohľadnenia širšieho rámca spoločensko- ekonomickej situácie, v ktorej sa bude uplatňovať. Zdôrazňuje sa potreba „expandovania“ čo do postavenia ochrany prírody. • Preto žiadam Envirostratégiu 2030 celú prepracovať v spolupráci s vlastníkmi a obhospodarovateľmi pozemkov a zamerať sa na nasledovné: • adresne identifikovať východiská, popísať dnešný stav OP na Slovensku, identifikovať potenciál a načrtnúť optimálny – cieľový stav • vyhodnotiť Envirostratégiu z r. 1993 • vypracovať swot analýzu slabých a silných stránok dnešného systému OP • hierarchizovať potreby OP a tomu podriadiť celý jej systém - vymeniť rozsiahlu kvantitu za primeranú a udržateľnú kvalitu • zjednodušiť systém OP a priblížiť ho občanom tohto štátu • vyriešiť kompetenčné vzťahy tak, aby nedošlo k narušeniu rovnováhy environmentálneho, ekonomického a sociálneho piliera trvalej udržateľnosti • ujasniť (navrhnúť) financovanie ochrany prírody, dnes v prevažnej miere fungujúcej na podpornom mechanizme štrukturálnych fondov, ktoré majú obmedzenú životnosť. Pritom je potrebné hľadať nielen možnosti dodatočného financovania ale aj cestu úspory a zníženia strát pri dnes nastavenom systéme OP. Inšpiráciu je pritom potrené hľadať v tradičnom využívaní krajiny • zjednodušiť pre bežného občana SR neprehľadnú a nezrozumiteľnú legislatívu OP a tým priblížiť človeka prírode a nie direktívy prostredníctvom zákazov a sankcií • za hlavnú slabinu dnešného systému OP považujem podceňovanie dôležitosti postavenia vlastníkov, užívateľov a správcov pozemkov pri presadzovanie potrieb ochrany prírody do praxe • identifikovať prioritné problémy a tomu podriadiť aj finančnú podporu • podporiť a motivovať užívateľov pozemkov ako kľúčového činiteľa, ktorý má priamy a bezprostredný potenciál a možnosť pozitívne ovplyvniť stav a kvalitu životného prostredia. Nemusí ísť iba o finančnú podporu niekedy stačí aj morálne ocenenie. Dnes sa v prevažnej miere bohužiaľ užívateľ pozemkov nevníma ako partner OP, čo sa premieta aj do dnešného stavu životného prostredia. Ak a podarí OP získať na svoju stranu užívateľov pozemkov, tak sa jej podarí dosiahnuť väčšinu svojho poslania • doplniť Envirostratégiu 2030 o analýzu finančných a socioekonomických dopadov • až po prepracovaní v zmysle vyššie uvedeného predložiť materiál na nové pripomienkové konanie.	**Z**	ČA	Máme za to, že boli všetky požiadavky pri príprave, spracovaní a pripomienkovaní Envirostratégie 2030 splnené.

440	**Verejnosť**	Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 Hromadná pripomienka LZ VLK a Aropane o.z. Lesoochranárske zoskupenie VLK (LZ VLK), so sídlom 082 13 Tulčík 310, a Aropane o. z., so sídlom 067 04 Oľka 132, predkladajú hromadnú pripomienku k dokumentu Zelenšie Slovensko - Stratégia Environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030). Pripomienkovaný materiál zverejnilo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky dňa 5. septembra 2018 pod rezortným číslom 47438/2018. Dátum ukončenia medzirezortného pripomienkového konania je 18. september 2018. Pripomienkovaný materiál je zverejnený na stránke https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2018/638 pod číslom LP/2018/638. 1. V časti Zoznam skratiek a vysvetlenie pojmov (strany 50-51) požadujeme doplniť nasledovný pojem a jeho vysvetlenie: „bezzásahové územie / územie bez zásahov človeka – územie, v ktorom je zakázané vykonávanie akejkoľvek lesohospodárskej činnosti, vykonávanie práva poľovníctva, usmrcovanie živočíchov, zasahovanie do vegetačného a pôdneho krytu, používanie chemických látok, usmrcovanie živočíchov, pohyb motorových vozidiel a vykonávanie akýchkoľvek iných činností narúšajúcich bezzásahový vývoj územia. Zákazy neplatia v prípade bezprostredného ohrozenia života alebo zdravia človeka, vykonávania štátneho dozoru alebo inej kontrolnej činnosti, bezprostredného ohrozenia bezpečnosti Slovenskej republiky cudzou mocou, a v prípade nevyhnutných činností vykonávaných v súvislosti s ochranou štátnej hranice alebo jej správou“ Pripomienka je zásadná. Odôvodnenie Strategický dokument na viacerých miestach používa pojmy bezzásahové územie, územie bez zásahov, bezzásahovosť, oblasti s najvyšším stupňom ochrany a obdobné ekvivalenty. Z dôvodu predchádzania nesprávnej interpretácii bezzásahovosti a bezzásahového územia požadujeme doplniť vyššie uvedenú definíciu. Zároveň je potrebné v celom dokumente text pojmovo ujednotiť a v súvislosti s najprísnejšie chránenými územiami alebo územiami s najvyšším stupňom ochrany a podobne uvádzať pojem bezzásahové územie. 2. V kapitole „Životné prostredie na Slovensku v roku 2030“ na strane 6, odsek 2 žiadame text zmeniť nasledovne (doplnený text je zvýraznený boldom): „Zlepší sa ochrana biodiverzity a zamedzí sa zhoršovaniu stavu druhov a biotopov. Zjednoduší sa systém chránených území a stupňov ochrany, ktorý	**Z**	ČA	Pripomienka č.1 - Akceptované - Bola pridaná definícia bezzásahovosti do zoznamu pojmov v znení: „bezzásahové územie / územie bez zásahov človeka – územie, v ktorom je zakázané vykonávať činnosti narúšajúce bezzásahový vývoj územia, najmä zásahy do lesných porastov, vegetačného a pôdneho krytu a vodných tokov, odchyt a usmrcovanie živočíchov, aplikáciu chemických látok, umiestňovanie stavieb alebo jazdu motorovým vozidlom s výnimkou prípadov, ak ide o bezprostredné ohrozenie života alebo zdravia ľudí, ohrozenie bezpečnosti štátu alebo vykonávanie štátneho dozoru alebo inej kontrolnej činnosti“ Pripomienka č.2 - Čiastočne akceptované - Pripomienka k 10% územia bez zásahu nie je dostatočne odborne zdôvodnená a je nad rámec dohodnutý na pracovných skupinách Envirostratégie 2030. V opatrení 2.3 bola prvá veta druhého odstavca upravená nasledovne: "Najviac zachované prirodzené biotopy bez potreby aktívnej starostlivosti ostanú, alebo budú zahrnuté v tzv. bezzásahových územiach." Pripomienka č.3 - Neakceptované - Podobne ako pri predchádzajúcej pripomienke. Pripomienka č.4 - Čiastočne akceptované - Nové znenie textu: "Najviac zachované prirodzené biotopy bez potreby aktívnej starostlivosti ostanú, alebo budú zahrnuté

		zabezpečí zosúladenie kritérií IUCN, kde v národných parkoch budú jadrovú zónu tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Dosiahne sa, že výmera bezzásahových území bude tvoriť 10% rozlohy Slovenska. V chránených územiach, v ktorých nebude uplatňovaný bezzásahový spôsob ochrany, bude ťažba dreva podriadená biotopovým a ekologickým nárokom druhov a biotopov, pre ktorých ochranu boli dané územia vyhlásené za chránené. Mimo oblastí s najvyšším stupňom ochrany sa bude drevo ťažiť udržateľným spôsobom. Viditeľná bude ochrana a obnova krajinných prvkov na poľnohospodárskej pôde a ekologická poľnohospodárska výroba bude zaberať aspoň 13,5 % celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy.“ Pripomienka je zásadná. 3. V kapitole 2 „Účinná ochrana prírody a krajiny“ na strane 11, žiadame text v rámčeku zmeniť nasledovne (doplnený text je zvýraznený boldom): „Slovensko zamedzí zhoršovaniu stavu chránených druhov a biotopov a to aj postupným zvyšovaním výmery bezzásahových území na úroveň 10 % rozlohy územia SR. Do roku 2030 bude obnovených minimálne 15 % degradovaných ekosystémov. Vhodným dobudovaním sústavy chránených území a vypracovaním, schválením a realizáciou dokumentov starostlivosti sa vytvoria možnosti starostlivosti o všetky významné druhy a biotopy v SR. Zjednodušený systém chránených území a stupňov ochrany umožní prísnejšiu ochranu a cielenú starostlivosť v súlade s medzinárodnými štandardmi. Jadrovú zónu národných parkov budú tvoriť územia bez zásahov človeka, ktorých rozloha do roku 2025 dosiahne 50 % celkovej rozlohy každého národného parku a 75 % tejto rozlohy do roku 2030. Ohodnotenie ekosystémových služieb zefektívni ochranu prírody a pomôže zastaviť ich degradáciu. Vypracuje sa a bude sa uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny.“ Pripomienka je zásadná. 4. V kapitole 2.3 „Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany“ na strane 13, odsek 2 žiadame text zmeniť nasledovne (doplnený text je zvýraznený boldom): „Najviac zachované prirodzené biotopy bez potreby aktívnej starostlivosti budú zahrnuté v tzv. bezzásahových územiach, ktorých výmera postupne dosiahne 10% rozlohy územia SR. Okrem toho sem bude možné zahrnúť so súhlasom vlastníkov, užívateľov a orgánu ochrany prírody aj iné súkromné alebo aj štátne územia. Bezzásahovosť by sa nemala dotýkať existujúcich			v tzv. bezzásahových územiach. Zahrnutie týchto území do bezzásahového režimu bude prebiehať so súhlasom vlastníka, s využitím napríklad finančnej kompenzácie alebo zámenou pozemkov. Okrem toho sem bude možné zahrnúť len so súhlasom vlastníkov, užívateľov a orgánu ochrany prírody aj iné súkromné alebo aj štátne územia. Bezzásahovosť by sa nemala dotýkať existujúcich legálnych funkčných stavieb. " Pripomienka č.5 - Akceptované - bod 5 - Nové znenie textu: "Do roku 2030 budú vytvorené podmienky pre doriešenie statusu tzv. bielych plôch tak, aby sa zosúladil druh pozemku vedený v katastri nehnuteľností so skutočným stavom pozemku, alebo sa spôsob užívania pozemku zosúladil s druhom pozemku vedenom v katastri nehnuteľností. Biele plochy tvorí poľnohospodárska pôda, ktorá neslúži pôvodnému účelu, na ktorej dlhšiu dobu absentovala poľnohospodárska činnosť, a ktoré sú zároveň porastené stromovitými, krovitými drevinami alebo ich zmesami spĺňajúcimi kritériá lesa. Je potrebné odstrániť nezrovnalosti v ich evidencii a spôsobe využívania. Na bielych plochách sa v súčinnosti s vlastníkmi, užívateľmi alebo správcami pozemkov nastaví taký manažment a obhospodarovanie, ktoré sú pre danú plochu najvhodnejšie, a do budúcna sa vytvoria preventívne nástroje na zabránenie vzniku takýchto plôch."

		funkčných stavieb. V bezzásahových oblastiach sa okrem vzdelávacích a neinvazívnych výskumných aktivít zruší možnosť výnimiek.“ Zároveň požadujeme vypustiť text „na úrovni okresných úradov v sídle kraja“ na konci poslednej vety. Pripomienka je zásadná. Odôvodnenie pripomienok 2, 3 a 4: Nakoľko dokument „Zelenšie Slovensko - Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030“ (Envirostratégia 2030) je strategickým dokumentom dlhodobého charakteru a navrhuje základné smerovanie v budúcnosti prijímaných politík na zlepšenie stavu životného prostredia na Slovensku považujeme za nevyhnutné, aby do nej bola zahrnutá požiadavka 50 446 ľudí, ktorí svojím podpisom v papierovej forme petície požiadali v roku 2017 Ministerstvo životného prostredia SR, aby rozloha prísne chránených území (bezzásahové územia) bola minimálne 5% rozlohy Slovenska do roku 2020. Uvedenú požiadavku týkajúcu sa zvýšenia výmery bezzásahových území na úroveň 5% až 10% rozlohy územia SR zoskupenie VLK vznieslo v procese prípravy Envirostratégie 2030, v stanovisku k rozsahu hodnotenia i v stanovisku k Správe o hodnotení predložených v procese posudzovania vplyvov strategického dokumentu a opätovne ju vznášame aj teraz. IEP v odpovedi adresovanej LZ VLK zo dňa 15. 4. 2018 uviedla, že podstatné je zamerať sa hlavne na kvalitu ochrany chránených území aj v zmysle kritérií IUCN a dosiahnuť 75% bezzásahového územia v národných parkoch do roku 2030. Národné parky sú len jednou z kategórií chránených území, v ktorých je bezpochyby potrebné zlepšiť ich kvalitu. Avšak prísne chránené územia s bezzásahovým režimom sa aj v súčasnosti nachádzajú aj mimo území národných parkov a je nevyhnutné, aby tomu tak bolo aj v budúcnosti. Nakoľko sa jedná o strategický dokument, nemôže byť úzko zameraný len na skvalitnenie ochrany národných parkov, ale musí byť zameraný aj na skvalitnenie a zabezpečenie prísnej ochrany formou bezzásahovosti aj v tých častiach krajiny, ktoré sa nachádzajú mimo národných parkov. Keďže bude opätovne realizované prehodnocovanie sústavy chránených území predpokladáme, že súčasná rozloha národných parkov bude zmenšovaná a v súlade s doterajším dlhodobým trendom budú atakované i územia bezzásahové, s terajším najprísnejším stupňom ochrany. 50 446 ľudí deklarovalo záujem, aby minimálne 5% rozlohy Slovenska bolo prísne chránených a teda zaradených medzi bezzásahové územia. Táto požiadavka nesmie byť ignorovaná a je potrebné ju primeraným			Pripomienka č.6 - Neakceptované - Nastavenie dotačnej podpory jednotlivých obnoviteľných zdrojov energie nie je úlohou Envirostratégie 2030 ale energetickej politiky a príslušných zákonov a vyhlášok. Jedná sa požiadavku na úrovni mikroopatrenia. Pripomienka č.7 – Čiastočne akceptované - Do textu opatrenia 5.1 bolo doplnené: "Bude povinné vykonať inžinierskogeologický prieskum pred zakladaním stavieb v zosuvných územiach a pred realizáciou strategických veľkokapacitných a líniových stavieb." Odôvodnenie: Inžinierskogeologický prieskum podľa § 3 písm. a) geologického zákona je prieskum, ktorým sa skúmajú inžinierskogeologické pomery a hydrogeologické pomery územia najmä na účely územného plánovania, dokumentácie a zakladania stavieb vrátane skúmania stability územia náchylného na zosúvanie a na účely spracúvania geologických podkladov na návrhy na stabilizáciu územia. Výsledky inžinierskogeologického prieskumu nie je možné aplikovať pri realizácii seizmických metód prieskumu, ako ani pri vrtoch s čerpacími skúškami, t. j. pri hydrogeologickom prieskume, keď sú skúmané podzemné vody v hlbších kolektoroch. Podmienka realizácie inžinierskogeologického prieskumu pred realizáciou vrtu s predpokladanou čerpacou skúškou by znamenala zvýšené finančné nároky pre obyvateľov i obce pri

		spôsobom zapracovať do strategického dokumentu. Obdobne nie je prijateľné, aby bola ignorovaná prevažujúca požiadavka verejnosti zapojenej do verejnej konzultácie v rámci prípravy strategického dokumentu. Táto prevažujúca požiadavka sa týkala zabezpečenia ochrany minimálne 5% rozlohy Slovenskej republiky formou bezzásahových území. Považujeme za potrebné upozorniť na skutočnosť, že v 45% zaslaných pripomienok od verejnosti je deklarovaná podpora požiadaviek LZ VLK. V demokratickej spoločnosti nemožno považovať verejné pripomienkovanie strategických dokumentov za formálnu záležitosť. 5. V kapitole 3.3 „Vytvoriť podmienky na doriešenie statusu bielych plôch“ na strane 17 znenie prvej vety žiadame zmeniť nasledovne (doplnený text je zvýraznený boldom): „Do roku 2030 budú vytvorené podmienky pre doriešenie statusu tzv. bielych plôch, tak aby údaje v katastri a stav pozemku boli v súlade.“ Pripomienka je zásadná. Odôvodnenie: Tzv. biele plochy zaberajú na Slovensku rozlohu približne 275 000 hektárov. Jedná sa o plochy opustené a nevyužívané, na ktorých v prevažnej väčšine prípadov prebiehajú sukcesné procesy vedúce k lesu. Súčasná formulácia v predloženom dokumente navrhuje, aby vlastník uviedol pozemok do stavu v súlade s katastrom, t.j. aby odstránil lesný porast. Tieto pozemky sú nevyužívané desiatky rokov a majitelia, ak sú známi, zjavne nemajú záujem o ich využívanie. Je nesprávne nútiť majiteľov k niečomu, o čo očividne nemajú záujem. Ústretovejším krokom je motivovať vlastníkov k zosúladeniu údajov v katastri s reálnym využívaním pozemkov. Myslí sa tým aj varianta, že uvedené pozemky môžu byť prekategorizované na lesné plochy. 6. V kapitole 11.3 „Odstrániť environmentálne škodlivé dotácie a regulácie“ na strane 37 žiadame doplniť nasledovný text: „Odstrániť dotácie na spaľovanie drevnej biomasy okrem dreva pochádzajúceho z energetických porastov a odpadu z priemyslu.“ Pripomienka je zásadná. Odôvodnenie: Uvedená požiadavka je plne v súlade s nadpisom kapitoly 11.3. Túto požiadavku podporilo podpisom pod petíciu viac ako 40 000 obyvateľov Slovenskej republiky. 7. V kapitole 5 „Racionálne využívanie horninového prostredia“ text v rámčeku žiadame doplniť nasledovne (doplnený text je zvýraznený boldom): „Zavedie sa legislatívna povinnosť vykonať inžinierskogeologický prieskum pred každým zámerom geologických prieskumov, pri ktorých sa používajú seizmické merania s vibrátormi, odstrely v plytkých vrtoch, prieskumné vrty s čerpacími skúškami,			zabezpečovaní zdrojov vody. Pripomienka č.8 - Neakceptované - Do textu bolo doplnené: "Investor zabezpečí posúdenie ekologických dopadov prieskumu, ťažby a likvidácie ťažby odborníkmi s príslušnou odbornou spôsobilosťou už v procese projektovej prípravy." Pripomienka č.9 - Akceptované - Dokument rešpektuje realizovateľné a zapracovateľné pripomienky z vyhodnotenie pripomienok LZ VLK a Mgr. Jany Zajakovej zo Stanoviska MŽP SP č. 1931/2018-1.7/zk odporučené na prijatie a zapracovanie do strategického dokumentu.

		zakladaním stavieb v zosuvných územiach a pred realizáciou strategických veľkokapacitných a líniových stavieb. Taktiež sa zavedie povinnosť zverejňovania výsledkov prieskumov.“ Pripomienka je zásadná. Odôvodnenie: Účelom predloženej pripomienky je eliminovať možné negatívne vplyvy geologických prieskumov na životné prostredie a životy a majetok obyvateľov. Zavedenie a dôsledné dodržiavanie tejto povinnosti je základom prevencie a predchádzania vzniku škôd na životnom prostredí, zdraví a majetku ľudí. Praktické skúsenosti obyvateľov obce Oľka poukazujú na skutočnosť, že pri seizmických meraniach pri vyhľadávaní ropy a plynu v severovýchodnom flyši došlo k niekoľkým malým zosuvom pôdy a k narušeniu prameňov (šesť mesiacov nemali pitnú vodu). Súčasný stav povoľovania bez povinnosti vykonať inžinierskogeologický prieskum pred každým horeuvedeným zámerom je hazardom s majetkom a životmi ľudí. 8. V kapitole 5.3 „Minimalizovať dopad ťažby nerastných surovín na životné prostredie“ na strane 22 žiadame doplniť nasledovný text: „Legislatívne zaviesť povinnosť investora zabezpečiť posúdenie ekologických dopadov prieskumu, ťažby a likvidácie ťažby odborníkmi s príslušnou odbornou spôsobilosťou už v procese projektovej prípravy technického riešenia za účelom výberu najvhodnejšieho technického spôsobu z hľadiska finančných nákladov a minimalizácie ekologických dopadov.“ Pripomienka je zásadná. Odôvodnenie: Skutočnosť, že sa na konkrétnom území vyskytuje ložisko nerastných surovín nemôže znamenať, že sa za každých okolností uprednostní jeho dobývanie. Pri využívaní nerastných surovín je potrebné rešpektovať princípy trvalo udržateľného rozvoja a požiadavky na šetrné využívanie prírodných zdrojov. 9. Žiadame, aby strategický dokument predložený do medzirezortného pripomienkovania rešpektoval vyhodnotenie pripomienok Lesoochranárskeho zoskupenia VLK a vyhodnotenie pripomienok Mgr. Jany Zajakovej, ktoré boli v Stanovisku Ministerstva životného prostredia SR č. 1931/2018-1.7/zk (vydanom na základe výsledkov procesu posudzovania vplyvov) odporučené na prijatie a zapracovanie do strategického dokumentu. Pripomienka je zásadná. Odôvodnenie: MŽP SR v stanovisku č. 1931/2018-1.7/zk zo dňa 15. augusta 2018 odporúča „prijatie strategického dokumentu s celoštátnym dosahom „Zelenšie Slovensko - Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030“ za podmienky dodržania odporúčaní na dopracovanie a úpravu návrhu			

		strategického dokumentu uvedených v kapitole VI. „ZÁVERY“, časti 3. „Odporúčania na dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu“ a naplnenia požiadaviek na monitoring stanovených v kapitole VI. „ZÁVERY“, časti 5. „Návrh monitoringu“ tohto stanoviska.“ V zmysle bodu 3.3 kapitoly VI. „Akceptovať a do SD zapracovať tie zmeny a návrhy doplnení zo stanovísk, ktoré boli odporučené vo vyhodnotení stanovísk na prijatie v kap. III. 6. Stanoviská predložené k správe o hodnotení a návrhu strategického dokumentu a ich vyhodnotenie.“ žiadame o zapracovanie odporučených opatrení. Zástupcovia verejnosti: Juraj Lukáč, LZ VLK, juro@osadne.sk Jana Zajaková, LZ VLK, jana@wolf.sk Viliam Bartuš, LZ VLK Východné Karpaty, vilo@wolf.sk Peter Sabo, LZ VLK Východné Karpaty, peto@wolf.sk Roland Noga, AROPAŇE! o.z., remenaros@gmail.com			

441	**ZMOS**	Navrhujeme, aby MŽP SR v súlade so závermi konferencie Vodovody a kanalizácie (máj 2017) už v rokoch 2018 – 2019 začalo s aktualizáciou strategických materiálov a dokumentov z oblasti vodného hospodárstva, vrátane návrhov na ich finančné krytie. Považujeme to za nevyhnutné pre dosiahnutie cieľov stanovených v stratégii v smere zvýšenia podielu napojenia obyvateľstva na verejné vodovody a kanalizáciu a zvýšenia podielu čistených vôd (str. 9).	**Z**	A	Berieme na vedomie. Strategické dokumenty sa budú aktualizovať v rokoch 2019-2020 a vstúpia do platnosti v roku 2021. Strategické dokumenty podliehajú takisto verejnému pripomienkovaniu, ktoré prebehne v roku 2020.
442	**ZMOS**	Dôrazne upozorňujeme na ústavný rozmer navrhovaného riešenia odstraňovania nezákonne umiestneného odpadu v kapitole 10. 4 (str. 34). Podľa nášho názoru je riešenie v rozpore s čl. 20 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého vlastníctvo zaväzuje. Súkromné vlastníctvo znamená aj zodpovednosť aj povinnosti voči svojmu vlastníctvu. Ďalej upozorňujeme, že obec nemôže vynakladať prostriedky na zhodnotenie takého majetku, ktorý nie je vo vlastníctve obce a bolo by tiež nespravodlivé, ak by obec preniesla finančnú zodpovednosť na všetkých obyvateľov obce, v prípade, že sa „čierna“ skládka nachádza na pozemku známeho vlastníka.	**Z**	A	Predmetný odsek bol v spolupráci s inými subjektami doplnený o vetu: "V legislatíve sa rozšíri zodpovednosť vlastníkov nehnuteľností za nezákonne umiestnený odpad, ak vlastník pozemku nezabezpečí súčinnosť s obcou pri zabezpečovaní prevencie vzniku nelegálnych skládok odpadu na svojich pozemkoch (napr. povolením inštalovania fotopascí apod.)."
443	**ZMOS**	K časti venovanej environmentálnemu vzdelávaniu (str. 6) upozorňujeme, že vzdelávanie aj v environmentálnej problematike sa vykonáva v prvom rade už v predškolských zariadeniach, neskôr v základných školách a v rodine. Vzdelávanie je nezastupiteľnou úlohou školy a obce, nie mimovládnych organizácií. Požadujeme preformulovať dotknutú časť tak, aby nebola originálna pôsobnosť obcí v tomto smere opomenutá.	**Z**	A	Cieľ na strane 40 bol rozšírený o obce, aby nebola ich pôsobnosť opomenutá. Navrhované ciele a opatrenia nespochybňujú ani nepresúvajú pôsobnosť environmentálneho vzdelávania na mimovládne organizácie, ale hovoria o spolupráci s mimovládnym sektorom ako aj ďalšími relevantnými sektormi.
444	**ZMOS**	Navrhujeme v tejto fáze vypustiť časť venovanú možnému presunu kompetencií zo strán obcí na okresné úrady vo väzbe na výrub drevín (kapitola 2. 3, str. 12). Presun kompetencií si vyžaduje širšiu diskusiu. Navyše ide o protirečenie s poslednými dvoma vetami uvedenými na str. 20. V stratégii sa na jednom mieste navrhuje možný presun kompetencie z obcí na okresné úrady a na ďalšom sa obciam, pri ponechaní tejto kompetencie, určujú nové povinnosti.	**Z**	A	Znenie upravené na "V oblasti povoľovania výrubu drevín v obciach sa zváži a zanalyzuje presun kompetencií z obcí na okresné úrady."

445	**ZMOS**	Nesúhlasíme s tvrdením, že zvýšenie poplatkov za skládkovanie je jedinou vhodnou motiváciou na triedenie odpadov. Musí ísť o systém, kde bude dopredu jasné, akými opatreniami sa zabezpečí to, aby odpad „odklonený“ zo skládok neskončil na tzv. čiernych skládkach, alebo spaľovaním v domácnostiach. ZMOS požaduje doplniť predkladaný materiál o jasnú stratégiu nakladania s odpadmi po ukončení životnosti existujúcich skládok odpadov.	**Z**	A	V Programe odpadového hospodárstva, ktorý bude platiť od roku 2021 bude zahrnuté nakladanie s odpadmi po ukončení životnosti existujúcich skládok. Program predchádzania vzniku odpadov tiež pomôže znižovať množstvo odpadov a tým pádom aj problém skládkovania. Materiál nepíše, že zvýšenie poplatkov je jedinou vhodnou motiváciou na triedenie odpadu. Stratégia sa v nasledujúcich častiach venuje aj čiernym skládkam (10.4.) a spaľovania odpadu v domácnostiach (9.3). Z tohto pohľadu považujeme obsah pripomienky za už zapracovaný v texte.
446	**ZMOS**	Odporúčame preformulovať časť venovanú zabezpečeniu finančných zdrojov (str. 6) pre dosiahnutie stanovených cieľov. Z uvedenej formulácie nie je jednoznačné, aké zdroje zabezpečí štát. Význam pojmu štátne a verejné zdroje je rozdielny.	**Z**	A	Text bol upravený nasledovne: "Na zabezpečenie všetkých cieľov a opatrení Envirostratégie 2030 budú zabezpečené dostatočné štátne, verejné aj súkromné finančné zdroje. V prípade zvýšených nákladov zabezpečí štát dostatočné zdroje pre ústredné orgány štátnej správy a ich odborné organizácie ako aj obce a podnikateľský sektor."
447	**ZMOS**	Všeobecná pripomienka: ZMOS v novembri 2017 na základe požiadania rezortu v čase prípravy Stratégie navrhlo niekoľko zásadných zmien a doplnení, ktoré sa v texte materiálu vôbec neobjavujú.	**Z**	A	Berieme na vedomie a tieto pripomienky boli riešené v rámci MPK.

448	**ZMOS**	Žiadame dokumentovať a podložiť prípadmi z praxe tvrdenia, že navrhované zvýšenie poplatkov za skládkovanie (str. 33) bude mať za následok zníženie objemov odpadov ukladaných na skládku. Žiadame v tejto súvislosti prepracovať aj časť, v ktorej sa ukladá obci povinnosť premietnuť celkové náklady na nakladanie s komunálnym odpadom do miestneho poplatku za komunálne odpady. Stanovenie miestnych daní a poplatkov, rovnako ako vymedzenie ich výšky, je jednou zo základných kompetencií obce, jej ústavným právom a je v súlade s Európskou chartou miestnej samosprávy.	**Z**	A	Zvýšenie poplatkov odporúčajú ako jedno z opatrení aj EEA (2014) či EK (2012 a 2017). Príkladom úspechu zvyšovania poplatkov v európskych krajinách môže byť Holandsko a čiastočne Česká republika. V roku 1995 Holandsko skládkovalo asi 30 % komunálneho odpadu. V roku 2000 výrazne zvýšili poplatok za skládkovanie z 13 eur/tonu na 65 eur/tonu a v roku 2002 dokonca až na 79 eur/tonu. Miera skládkovania klesla postupne až na 1,5 % v roku 2013. Keďže miera skládkovania klesla na veľmi nízku úroveň, tak ho v roku 2012 Holandsko úplne zrušilo, keďže ho nepotrebuje. V Českej republike bola v roku 2004 cena za skládkovanie komunálneho odpadu asi 6 eur/tonu a miera skládkovania 68 %. Po zvýšení na 20 eur/tonu klesla miera skládkovania v roku 2010 na 64 %, resp. 56 % v roku 2014 (EEA, 2016). To predstavuje pokles skládkovania o 8 p.b., resp. 2-3 p.b. každý rok. Veta: "Aby bolo opatrenie účinné, obce plne premietnu celkové náklady na nakladanie s komunálnymi odpadmi do miestneho poplatku za komunálne odpady pre obyvateľstvo." bola upravená nasledovne: "Aby bolo opatrenie účinné, do miestneho poplatku za komunálne odpady pre obyvateľstvo budú obce v plnej miere premietať náklady súvisiace s nakladaním s komunálnymi odpadmi v rozsahu platných právnych predpisov."

449	**ZMOS**	Žiadame prepracovať kapitolu 2.5 (str. 14). Najmä prvá časť kapitoly, pri jej súčasnej formulácii, vstupuje do originálnych pôsobností miest a obcí. Územné plánovanie je originálnou pôsobnosťou obcí.	**Z**	A	Rozpor odstránený. Tretia veta prvého odstavca upravená "V spoluprácí s obcami budú aj na základe odporúčaní expertov z Infra Eco Network Europe zahrnuté ...". Do poslednej vety prvého odstavca bolo doplnené "rešpektujúc kompetencie obcí a VÚC." Posledný odstavec bol upravený nasledovne: "Mestská zeleň bude mať dostatočný rozsah na zabezpečenie regulácie miestnej mikroklímy, zadržiavanie zrážkovej vody a znižovanie rýchlosti vetra v mestskom prostredí. Už pri plánovaní a vypracovaní projektov výstavby v mestách by sa mal minimalizovať úbytok zelene a drevín. Druhy rastlín na mestských plochách budú vyberané s cieľom minimálneho negatívneho dopadu na ľudské zdravie a s ohľadom na nízky potenciál šírenia nepôvodných druhov na ďalšie stanovištia. Výsadba drevín v mestskom prostredí bude primárne využívať pôvodné druhy. Podiel zelene v mestách, vážený počtom obyvateľov, by sa mal v celoslovenskom priemere zvyšovať aspoň na 40 % a všetci obyvatelia krajských miest by mali mať prístup k zeleni do 10 minút. Pri starostlivosti o mestskú zeleň a zelenú infraštruktúru sa bude zohľadňovať nielen finančné a estetické hľadisko, ale aj pozitívny zdravotný efekt, maximalizácia vplyvov na reguláciu

					miestnej mikroklímy, efektivita zachytávania dažďovej vody, udržateľnosť ďalšej starostlivosti, požiadavky ochrany prírody a hmyzích opeľovačov a rekreačné potreby občanov."

450	**ZMOS**	Žiadame prepracovať kapitolu 6.4 (str. 25). V prípade, ak dôjde k legislatívnym zmenám, môže nové povinnosti obciam uložiť zákon, nie Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ďalej nie je jasné čo sa myslí pod pojmom región (VÚC, okres) a nie je jednoznačná ani kompetenčná súvislosť regiónov a miest. V neposlednom rade si dovoľujeme podotknúť, že vzájomná spolupráca obcí je legislatívne nevymožiteľná.	**Z**	A	Súhlasíme a pripomienku akceptujeme. Tretia vetu opatrenia bola zmenená nasledovne: "Zákon na základe aktualizácie Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy stanoví priority pre jednotlivé oblasti adaptácie." Envirostratégia 2030 neukladá obciam povinnosti, ale navrhuje viac alebo menej konkrétne systémové zmeny. Uplatnenie týchto zmien samozrejme následne uloží zákon. Regiónom sú myslené VÚC aj okresy - bolo doplnené do textu. Detaily upraví imlementácia opatrení, kde budú obce aj VÚC plnohodnotným partnerom, bez súhlasu ktorých a dohody nedôjde k zmene legislatívy. Už súčasný návrh hovorí o tom, že zmeny budú realizované zákonom: "Pre zvýšenie efektívnosti ich uplatňovania budú vykonané legislatívne zmeny, ktoré v primeranej miere zabezpečia povinnosť prípravy adaptačných stratégií na úrovni regiónov a miest s jasne stanovenými opatreniami a vyčlenenými dostatočnými finančnými prostriedkami a predovšetkým zabezpečia ich premietnutie do územných plánov."

451	**ZMOS**	Žiadame prepracovať tie časti materiálu, v ktorých stratégia stanovuje obciam a mestám nové povinnosti, napr. zverejňovanie žiadosti o výrub stromov a ďalších informácií uvedených na str. 20; premietnutie celkových nákladov na nakladanie s komunálnymi odpadmi do miestneho poplatku za komunálne odpady na str. 33; postupné výrazné zvýšenie poplatkov za skládkovanie na str. 33; riešenie nezákonne umiestneného odpadu na str. 33 atď. Envirostratégia by mala identifikovať systémové problémy, stanoviť ciele a navrhnúť rámcové opatrenia na ich dosiahnutie. Ukladať konkrétne povinnosti je nad rámec možností stratégie a tieto možno ukladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky len zákonom, alebo na základe zákona. Podľa názoru ZMOS by žiaden strategický dokument nemal obsahovať konkrétne postupy a návrhy riešení, vrátane ukladania nových povinností orgánom verejnej správy.	**Z**	A	Súhlasíme, že Stratégia environmentálnej politiky nemôže a ani neukladá žiadné nové povinnosti, ale len určuje rámec v budúcnosti prijímaných opatrení. Aj v návrhu uznesenia vlády sa uvádza bod D. ktorý "odporúča predsedom samosprávnych krajov, predsedovi Združenia miest a obcí Slovenska, prezidentovi Únie miest Slovenska; D. 1. podieľať sa na plnení cieľov a opatrení stratégie a ich premietnutí do regionálnych a miestnych strategických dokumentov." Zverejňovanie žiadosti o výrub stromov a ďalších informácií uvedených na str. 20 je v súlade s platným Zákonom č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) kde sa informácie o životnom prostredí zverejňujú podľa Čl. 1, § 3. Obce patria medzi osoby povinné sprístupňovať informácie podľa tohto zákona podľa Čl. I, § 2. Rovnako aj podľa zákona o ochrane prírody a krajiny 543/2002 §82, ods. 7 musia zverejňovať na svojej internetovej stránke všetky správne konania, v ktorých môžu byť dotknuté záujmy ochrany prírody a krajiny. Envirostratégia 2030 musí stanovovať postupy a návrhy systémových riešení inak by nespĺňala základné princípy stratégií a prijímanie akýchkoľvek stratégií štátu by stratilo zmysel. Uvedené príklady pre odpadové

					hospodárstvo sú systémové zmeny, ktoré sa už uplatňujú a budú uplatňovať v zákonoch. Ich načtrnutie a zdôvodnenie obsahuje práve systémová nadstavbová stratégia.

452	**ZO SR**	PRIPOMIENKA KU KAPITOLE 10.1 „Zváži sa rozšírenie zálohovania jednorazových nápojových obalov a obmedzenie používania jednorazového plastového riadu.“ Žiadame vypustiť vyššie uvedenú vetu. Odôvodnenie: Nesúhlasíme so zavedením zálohovania jednorazových nápojových obalov. Iba v roku 2016 sa do praxe zaviedla rozšírená zodpovednosť výrobcov, v rámci ktorej už výrobcovia investovali obrovské finančné prostriedky do systému triedeného zberu prostredníctvom zberných nádob. V rámci tohto systému sa zbierajú aj PET fľaše. Zálohovanie obalov neprináša žiadne dodatočné efekty. Je to iba alternatívny systém zberu odpadu. Do tohto systému bude opätovne potrebné zainvestovať nemalé finančné prostriedky, ktoré výrobcovia paralelne investujú do systému rozšírenej zodpovednosti výrobcov. Zálohované obaly nie sú opätovne používané, ale po spotrebovaní výrobku – nápoja, sa stávajú odpadom. Tým pádom sa neprejavujú ani efekty na hierarchiu odpadového hospodárstva t.j. opätovné využívanie odpadu. Zálohovanie jednorazových obalov na nápoje nevedie k zvýšeniu používania opakovane použiteľných obalov a preto nemá dopad na predchádzanie vzniku odpadov. To ukazujú aj príklady zo zahraničia napr. z Nemecka alebo zo Švédska. V týchto krajinách sa objemy nevratných obalov uvedených na trh z roka na roky zvyšujú na úkor vratných obalov. V nemeckom systéme zálohovania obalov, kde sa uplatňuje pre spotrebiteľa pomerne zaujímavý finančný stimul (0,25 € za každý vrátený obal), sa podiel vratných obalov v hlavných nápojových sektoroch po dosiahnutí krátkodobého vrcholu počas počiatočnej fázy zavádzania systému zálohovania opäť znižuje (Andreas Rottke, Združenie nemeckých producentov minerálnych vôd, prezentácia na seminári ASCON dňa 24.02.2007). Zálohovanie jednorazových obalov bude mať negatívny dopad na systémy triedeného zberu odpadu budované prostredníctvom rozšírenej zodpovednosti výrobcov. Systémy zálohovania obalov navzájom oddeľujú toky odpadu z nápojových obaloch od tokov odpadov z iných druhov obalov. Keďže podiel nevratných nápojových obalov, ktoré sa do systému druhotného využívania odpadu dostávajú prostredníctvom systémov „triedeného zberu“ takto klesá, recyklovanie ostatných obalov sa tak predražuje, a to predovšetkým pre nedostatočné využívanie jestvujúcich infraštruktúr zberu a triedenia domového odpadu. Táto situácia sa opäť premieta do nákladov, ktoré vznikajú ako výrobcom tak i spotrebiteľom a ohrozuje	**Z**	N	Autori dokumentu sú si vedomí aj nevýhod DRS systémov, a preto text stratégie hovorí len o zvážení zavedenia tohto opatrenia, nie o povinnosti.

		životaschopnosť už zavedených systémov triedeného zberu. Zálohovanie jednorazových obalov nerieši celkové nakladanie s odpadmi, ale rieši len malú vybranú časť plastov, ktorej zber a spracovanie je podľa nášho názoru už celkom dobre zavedené, kde miera zberu a spracovania je porovnateľná s Európou. Zálohy sa dajú aplikovať len na PET fľaše od nápojov, na PET fľaše od oleja, octu a pod. sa aplikovať nedajú (tie predstavujú cca 20% objemu), nehovoriac o iných typoch druhotných surovín (papier, iné typy plastov a pod.). Prevádzkovanie integrovaného systému zberu a recyklácie resp. druhotného využívanie obalového odpadu a systému povinného zálohovania určitých druhov nápojových obalov by stálo 2 až 3-krát viac ako prevádzkovanie jediného systému pre všetky typy obalov. Potvrdili to výsledky štúdie PERCHARDS, ktorú si objednala Európska komisia (PERCHARDS - Study on the progress of the implementation and impact of Directive 94/62/EC of the functioning of the Internal Market", page 129, ("PERCHARDS - Štúdia o postupe implementácie a dopadov smernice EP a Rady č. 94/62/EC o obaloch a odpadoch z obalov na fungovanie vnútorného trhu"), strana 129). Obchod sa stane zberňou odpadu. Príklady zo zahraničia ukazujú, že do predajní sa nosia nielen obaly, ktoré sú zálohované, ale „pohodlný" zákazník prinesie viaceré typy obalov. Tie zostávajú v predajni, ktorá sa stáva ich držiteľom podľa zákona o odpadoch a musí sa postarať o ich zhodnotenie alebo zneškodnenie. Vytváranie priestoru pre zber zálohovaných resp. aj nezálohovaných druhov obalov bude vyžadovať investície, ktoré budú financovať práve obchodníci (skladové priestory, personálne náklady pre obsluhu a pod.)			